

Tres textos de
Jordi Teixidor

La jungla sentimental (1975)

El drama de les Camèlies o el mal que fa el teatre (1984)

El pati (1992)

Edició a cura de Ramon Aran Vilà

Repertori Teatral Català

Presentació general

Jordi Teixidor (1939-2011) és un dels dramaturgs contemporanis més mal coneguts. Cèlebre pel gran èxit dels setanta *El retaule del flautista*, la fortuna de l'obra posterior ha carregat la llosa de no ser-ne una rèplica. És una anomalia del nostre sistema teatral i editorial que un dels autors insignes del teatre independent tingui més peces inèdites (com a mínim una quinzena) que no pas publicades (catorze). Cal, doncs, que algú endegui l'edició del teatre complet d'un autor més polièdric del que sembla. Si es tractés del fet que les peces post-*Retaule* són menys ambiciosos, potser no hi hauria tant a dir. El cert és, però, que a partir d'*El retaule*, Teixidor s'imposa explorar vies dramaturgiques noves per atènyer, a més de l'eficàcia política, cotes artístiques elevades.

Les peces antologades (*La jungla sentimental*, *El drama de les Camèlies* i *El pati*) comparteixen l'observació dels sentiments des d'una òptica materialista que els supedita als interessos d'una societat estratificada en classes socials, en què la permeabilitat, de vegades, és més una mala ficció que no pas una realitat, com exemplifica *El drama de les Camèlies*. En els tres casos, es transgredeixen valors econòmics o socials: a *La jungla*, Roger i Míriam pertanyen a famílies industrials enfrontades pel mercat; a *El drama*, Carlota, una prostituta, fa l'efecte que cobegi Ferran, hereu també d'un industrial de casa bona, i a *El pati*, Clo, la criada, s'enamora i consuma l'amor amb Michel, el fill de la mestressa. Si les dues darreres són unions interclassistes, a *La jungla* és dins el mateix estrat, però la guerra econòmica en perverteix la ingenuïtat. L'amor en surt damnificat i blasmat: a *La jungla* tot s'ha de podrir fins al punt que la relació sigui utilitària; a *El drama*, la sinceritat condueix al frau i a la fatalitat, mentre que a *El pati* la mestressa hi consent per allunyar el seu fill de la porga dels perdedors.

El tràgic ha estat poc remarcat en Teixidor, si es té en compte que va esbossar, a finals dels vuitanta, el propòsit d'una tragèdia contemporània en català (VENDRELL, 1989, p. 40). Tanmateix, l'atracció per l'encadenament causal cap a la desfeta s'exhibeix des de les obres inicials i travessa subterràniament tota la producció. Les peces triades en són un bon indicatiu: a *La jungla*, hom no s'ha de deixar enredar pel *happy end* de Roger i Míriam, per tal com ha calgut, per arribar-hi, que els progenitors respectius, Ernest Suhler i Harold Mòlins, es deixessin engolir per «la màquina infernal i el desastre [que] ens esquitxa a tots dos», tal com ho descriu Míriam (TEIXIDOR, 1975a, p. 80). Que l'obra

---

tingui una aparença de comèdia és epidèmic: s'hi descriu, per mitjà de la sàtira, la via al precipici que proposa el capitalisme en allò que jutjaríem impol·lut: el respecte per la vida, l'amor, la veritat...

Altrament, a *El drama de les Camèlies* hi subjau —més enllà d'un cert moralisme que censura la confusió entre la ficció i la realitat— la denúncia de la condemna social de les prostitutes, encadenades a la roda del servei de la carn, que no poden rompre sense fracturar l'ordenament, tal com ho subratlla Gelabert quan Fifí li demana per què no es vol casar amb ella: «Una raó, vols? *Très bien*. Fifí, tu saps que t'estimo, però ah... si em caso, em donaràs sens dubte un hereu, i jo, *mon chou*, no estic disposat a deixar la meva fortuna a un fill de puta. Saps, patrimoni i matrimoni no rimen perquè sí» (TEIXIDOR, 1984, p. 67).

El pati és més tragèdia *comme il faut* que les altres. Essent un drama històric sobre l'anorreament de la Comuna de París, els fets determinen l'enfonsada dels revoltats. Fins i tot pren el tipus de l'endeví, que en les tragèdies gregues s'associa a Tirèsias: aquesta volta és Thérèse —el joc amb el nom s'afigura obvi—, que manifesta una veu de part: la dels sectors conservadors, que, estant a punt de vèncer, poden dictar el futur. El gust pel tràgic és exemplar: evocar les derrotes individuals i col·lectives pot esperonar el judici d'allò que ho fa possible: «En la mesura que s'accepti la necessitat de copsar la realitat per transformar-la, l'actitud de reflexió crítica de l'espectador ha de ser considerada realment creadora» («Pròleg» a *La jungla sentimental*, TEIXIDOR, 1975a, p. 6).

***La jungla sentimental* (1975-1979)**

Jordi Teixidor va redactar *La jungla sentimental* en cinc mesos: entre l'octubre del 1972 i el febrer del 1973. No es publicaria fins l'octubre del 1975, a la col·lecció «El Galliner», justament abans de presentar-se en societat el 9 de novembre al teatre de la Passió d'Esparreguera, a càrrec de la companyia La Roda, dirigida per Josep A. Codina. *La jungla* va ser la quarta estrena de l'autor en circuits professionals. *El retaule* (1970-1971), *La jungla* i *Dispara, Flanagan!* (1976) configuren una mena de trilogia en què s'exposen les estructures socioeconòmiques del capitalisme (FÀBREGAS, 1975, p. 55). Aquesta etapa, decididament brechtiana i política, consolida el rodatge previ de l'autor amb el grup de teatre independent El Camaleó durant els anys seixanta.

Potser per la discreta recepció de *Mecano Xou* i *L'auca del senyor Llovet* (1972-1973) i per la manca d'escenaris en català, *La jungla* va cercar infructuosament durant dos anys una plataforma (FÀBREGAS, 1975, p. 53-55, i 1975a, p. 48). Pau Garsaball, al Capsa, s'hi va negar, malgrat l'èxit que li havia servit *El retaule* i els precis encoratjadors de Joan de Sagarra (1975, p. 33), crític que, enamorat de la retòrica de *La jungla*, creia que seria un triomf segur. Tanmateix, Teixidor n'estava convençut de la volada, i per això, abans d'escenificar-la en català, en va armar una traducció al castellà datada el febrer del 1974. El 1973, fins i tot, s'informava de la pretensió de refondre-la al francès, si bé no es té constància que s'acabés duent a terme (FÀBREGAS, 1973, p. 42). Finalment, en català, se'n fa càrrec Josep A. Codina, qui, a través del mecenatge de la Fundació Jaume Bofill, que aixoplugava La Roda a través de l'entitat Promoteatre, obté que la sala Villarroel els obri les portes a finals del 1975, després d'uns quants passis per comarques. A la Villarroel se'n van oferir 49 representacions. La censura accepta la peça sense supressions, amb la restricció de ser apta només per a majors d'edat (ANTOLÍN, 1975). Més endavant, l'autor la revisita a fons: l'arranja per a TVE (TEIXIDOR, 1976) i s'edita l'autotraducció castellana (TEIXIDOR, 1979).

La història de *La jungla*, com es veurà, és de reescriptures. Al cap de pocs mesos del pas discret de *L'auca del senyor Llovet* pel Poliorama (dir. Ventura Pons, 1972), la refà de cap a peus i n'hi surt una de nova. Segons es dedueix del pròleg de Teixidor a *La jungla*, el fracàs de *L'auca* l'atribueix al «seu abast excessivament casolà» (TEIXIDOR, 1975a, p. 7). Si *L'auca* s'emmarca en un entorn català sense subterfugis, *La jungla* assimila la urbs de Chicago dels anys vint, dominada per l'hampa. El quid que les fa diferents és que *L'auca*, centrada en el conflicte laboral del senyor Llovet i els obrers, fa la impressió d'un cert esquematisme. En canvi, *La jungla* col·loca la pugna dins de la burgesia industrial. Traspasar la corrosió del capitalisme a l'interior del sector que se n'hauria de beneficiar és un procediment més subtil i matisat. Tal vegada es pot dir que *La jungla* n'és el negatiu: si a *L'auca* la reivindicació obrera té el primer pla, a *La jungla* només es flaira la vaga com a fons escènic.

Tot i les divergències, es poden assenyalar trets comuns entre el senyor Llovet i Ernest Suhler, *el Tigre*, el protagonista de *La jungla*, com ara que se senten vitalment aferrats al negoci: «Jo ho he donat tot per aquest taller, visc en ell i per a ell. Ell i jo ens n'anem a pic.» (*L'auca*, TEIXIDOR, 1969, p. 45); «M'hauré d'arriscar a fer-ho tot

---

sol. I si fracasso, una bala m'estalviarà l'oprobri de la suspensió de pagaments.» (*La jungla*, TEIXIDOR, 1975a, p. 53). La metamorfosi formal i estilística de *La jungla* és prou evident. Si *L'auca* passa tota al taller i sense divisions internes tret de dues meitats, *La jungla* aixeca una estructura èpica amb escenes breus i indrets heterogenis. En un altre terme, es percep la recreació d'un llenguatge menys immediat que el de *L'auca*. *La jungla* malda per un discurs particular que distancii i sublimi l'argot de gènere, sobretot el del cinema i literatura *noirs*. N'és una pauta cridanera l'intercanvi entre Piccó i la falsa Vera (escena 6).

La distinció respecte a *L'auca* s'infereix, en part, d'alguns muntatges, com ell mateix reconeix en el pròleg (TEIXIDOR, 1975a, p. 7):

La jungla sentimental té un doble origen: les representacions de *L'auca del senyor Llovet* i, ho confesso sense embuts, el *Frank V* de Dürrenmatt. El *Frank V* que va muntar El globus de Terrassa, en adaptació de Feliu Formosa, i la representació en el Liceu del *Mahagonny* de Bertold [sic] Brecht m'havien fet evident fins a quin punt un cert expressionisme pot il·lustrar les brutals contradiccions de la nostra societat.

Si bé Teixidor assevera que «Roger i Míriam, fills dels industrials-gàngsters, són germans teatrals dels fills de Frank V» (*Ibid.*, p. 8), cal convenir que Teixidor, si de cas, parteix de la idea d'aquests personatges, però va més enllà que Dürrenmatt, que no els atorga sinó un valor subsidiari: ultrapassant els caràcters de Roger i Míriam, es poden detectar similituds amb el llenguatge càustic i cínic del dramaturg suís, i en aquest sentit es pot apuntar que l'autor potser n'exagera la influència, que es concreta en el retrat estripat de la gangrena del capitalisme, que immola els plaers i les llibertats individuals a l'engranatge.

La referència al *Mahagonny* de Brecht es deu més aviat a una seducció per l'estil. En el fons, però, tant *La jungla* com la peça brechtiana encaixen en el declivi atziac de personatges humils per l'anhel d'ascensió social mitjançant la riquesa. Es pot establir un parentesc més clar amb una altra obra de Brecht, subtilment camuflada quan Teixidor justifica en el pròleg que «les metralletes, certs fets de la faula, el llenguatge, tot plegat “distancia” prou la història com per no haver de situar l'acció a Xicago» (*Ibid.*, p. 9). El Chicago dels anys vint és l'àmbit d'*A la jungla de les ciutats*, peça que s'amaga rere el títol, com ja havia advertit Carlota Benet (2015, p. 126-127). L'obra de Brecht ensenya la lluita acarnissada però espiritual entre l'empresari Shlink i George Garga, que pot ser un referent llunyà d'Alfred Piccó —l'humil comptable que, a causa de la misèria, intensificada per l'adveniment

---

d'un fill, intenta escalar pistola en mà—, potser el personatge més revelador de *La jungla*.

És prou ostensible que *Romeu i Julieta* de Shakespeare plana sobre l'obra de Teixidor (FÀBREGAS, 1975b, p. 23). Els Capuletos i els Montescos del segle xx són els Suhlers i els Mölings, els capitalistes. D'altra banda, encara que ningú no ho hagi indicat, el pistolerisme de *La jungla* té un aire de la Barcelona que s'havia representat clandestinament el 1971 en el *Layret* de M. A. Capmany. Potser no és casualitat que el *Layret* aplegués J. A. Codina com a director i Teixidor com a actor.

La jungla va comptar amb un grup d'actors molt potent, amb Alfred Lucchetti com a Ernest Suhler. L'estrena, però, va quedar un pèl deslluïda per la grandària del teatre de la Passió d'Esparreguera, que contrastava amb la sobrietat escenogràfica. A més, com que havia estat contractada dins dels actes del Dia de la Vellesa, el públic era majoritàriament ancià i li costava connectar-hi (BROCH, 1975, p. 31). Joaquim Vilà i Folch (1975, p. 113) saludava la peça, malgrat les limitacions, com «un dels poquíssims espectacles que es poden veure». A la sala Villarroel, però, tampoc no va acabar de quallar, amb uns resultats de taquilla força migrats segons el crític Joan Castells (1976, p. 22). Tot i amb això, sense tenir dades de recaptació, si només es té en compte el nombre de representacions, caldria matisar-ho: *La jungla* s'escenifica 49 vegades a la Villarroel, per 24 de *La ópera del bandido* a càrrec de Tábano o 33 del *Layret*, també de La Roda de Codina, altres peces incloses en la programació de la sala la temporada 1975-1976 (FONDEVILA, 1998, p. 34). Podem pensar, doncs, que *La jungla* va recol·lectar un cert èxit de públic. Un defensor abrandat de la peça com Joan de Sagarra (1976, p. 31) en va qüestionar la interpretació distanciada, que, segons el seu parer, en dificultava la fluïdesa, mentre que per a Salvador Corberó (1975, p. 40) l'èmfasi còmic, en lloc d'empènyer a la reflexió, atrapava el públic en «el juego».

Un dels aspectes destacats de *La jungla* és la història textual. Del mecanoscrit enviat a la censura el maig del 1975 a l'edició d'Edicions 62 de l'octubre hi ha canvis significatius: en el llibre s'amplia la càrrega punyent d'alguns segments, amb múltiples addicions menors. A tall de mostra, en l'escena 10, on la primera versió fa que Piccó lamenti a Sarah que «No podem pagar la clínica. He perdut la feina.» (TEIXIDOR, 1973, p. 21), a Edicions 62 s'hi consigna: «Que no et puc

---

sufragar un part de luxe, que em veig al carrer!» (TEIXIDOR, 1975a, p. 64). Si hom consulta el llibret de direcció de Josep A. Codina (TEIXIDOR, 1975), s'adonarà que totes les variacions incorporades a «El Galliner» hi estan afegides o corregides manualment, segurament atribuïbles a l'autor durant l'experiència escènica.¹ Teixidor (1976) va autoadaptar-se per a TVE. Aquest cop, però, més que no pas un treball de llenguatge, hi aplica un profund ànim de síntesi.² Altra cosa és la traducció castellana, del 1979. S'hi nota, més envigorida, una recreació que alça el nivell retòric. Vegem-ho en aquest passatge de l'escena 9:

ROGER: Ep, heu entomat una guitza, potser?
PICCÓ (*camina cap al quadre*): No, mal que em dolgui.
(TEIXIDOR, 1975a, p. 61);

ROGER: ¡Me chifla el ajo! ¿Le alcanzó un balín?
PICCÓ: Sigo vivo aunque muero de vivir. (*Se dirige al cuadro.*)
(TEIXIDOR, 1979, p. T11)

Edicions 62 en va fer una reimpressió calcada el 1981, sense alterar-hi cap coma. Més enllà del muntatge de La Roda i el del grup berguedà La Farsa, dirigit per Daniel Tristany (1977), no consten altres representacions rellevants, tret d'una escenificació a Viladecavalls dirigida per Manuel Dueso el 1986.

El drama de les Camèlies o el mal que fa el teatre (1980-1984)

Emplaçat en el viratge cap a l'anàlisi de les neurosis individuals, que es ratificarà a *David, rei* (1985) i s'acribrarà a *Residuals* (1989), aquest exercici d'estil trasllada *La dama de les camèlies* de Dumas fill a l'ambient de la prostitució que freqüentava la *high-class* barcelonina de postguerra. Malgrat la imprecisió del temps històric, en l'obra se suggereix que podria situar-se en el primer franquisme. En el quadre cinquè, la protagonista, Carlota, i el comte de Queralt —revers de Varville— han anat al «cinematògraf» (TEIXIDOR, 1984, p. 58) a visionar *Camille* (1936, dir. George Cukor), adaptació fílmica de *La dama*, amb

---

1 Josep A. Codina, en conversa amb l'editor (30 d'agost del 2019), sosté que va ser molt curós de no canviar el text de l'autor. A més, recalca que Teixidor supervisava minuciosament el muntatge. Per això es pot afirmar que les alteracions són producte del dramaturg.

2 Com que aquest telefilm no s'ha conservat als arxius de RTVE, és altament valuós que Codina guardés un exemplar del guió al seu fons. A la vegada, una forma d'imaginar la versió és resseguir-ne les ressenyes, que van acollir-la positivament, però sense gaire entusiasme (v. DESUMBILA, 1976; o LASA, 1976); una producció que conservava la majoria dels intèrprets de l'estrena teatral, amb la realització de Lluís M. Güell.

Greta Garbo en un paper quasi insuperable. A Espanya aquest film es va emetre per primer cop el 3 de novembre del 1939, conclosa la guerra. Utilitzar el vocable *cinematògraf* en lloc de *cinema* fa pensar que *El drama* remet més aviat als primers anys de dictadura que no pas a dècades posteriors, en què l'expressió passaria a ser anacrònica.

Segons conta Jaume Melendres (1989, nota 3, p. 7), l'origen d'*El drama* és un seminari impartit el 1975 per l'Institut del Teatre a l'entorn de la peça de Dumas. Això complica la compartimentació entre les peces dels setanta, centrades en el col·lectiu, i les dels vuitanta, que traspuen una inclinació més ferma envers l'individu. Si ens és lícit sospitar que *El drama* es comença a gestar el 1975, tot plegat significa que, en Teixidor, les preocupacions s'imbriquen més d'hora del que sovint s'ha argumentat (BROCH, 1986, p. 14-15).

El drama mostra la història d'una prostituta que busca en la lectura de Dumas una forma de redempció de l'existència sollada. Tant és així que aspira a encarnar la figura de Gautier per imitar-ne la vida fins al final. Ben coneixedors de l'obsessió que l'enderia, un aparent bon amic, Amadeu, i un jove galant, Ferran Colldeforns, ordeixen una enrevesada estafa sentimental mitjançant el joc d'emular Armand Duval.

Tant ell com Carlota pronuncien fragments sencers de Dumas, que es barregen en una polifonia amb registres antitètics. El de la parla col·loquial tocada d'un caló que s'instal·la en les trobades entre les prostitutes i elements marginals com el Campana. Per contraposició, la llengua fina de saló, que es fa servir en presència dels clients o bé amb Ferran Colldeforns, amb qui Carlota, en el fons, teixeix un amor impostat amb paraules d'altri. L'acarament crític dels sociolectes és, sens dubte, la troballa més interessant, que il·lumina la impostura per mitjà del signe. D'altra banda, cal concedir que l'autor excel·leix en el laboratori d'un català plagat d'argot i castellanismes que Enric Gallén (1983) vincula a la línia que floreix amb Juli Vallmitjana i que entronca amb Joan Oliver i Salvador Espriu.³ De Vallmitjana, Teixidor n'adaptaria la tardor del 1981 *Rují o la gitana verge*. A diferència de *La jungla*, de ritme àgil i frase d'impacte de ritme àgil i frase d'impacte,

---

³ L'emissió televisiva d'*El drama* anava precedida d'unes paraules introductòries d'Enric Gallén. Desafortunadament, aquesta part s'ha escapat de la publicació digital del film, però, per sort, i li ho agraeixo, Gallén en guarda una còpia escrita.

---

amb *El drama* Teixidor edifica una obra farcida d'intervencions que s'acosten al monòleg, cosa que li infon una teatralitat més marcada.

Per prendre'n els materials, es basa en l'adaptació teatral (1852) que Dumas va fer de la novel·la homònima (1848), en especial en les interpel·lacions entre Duval i Gautier. No s'aïllen apropiacions de *La Traviata* de Verdi (1853), versió operística, tot i integrar-se dins l'obra, ja que els personatges d'*El drama* hi assisteixen en una representació al Liceu abans de l'inici del quadre segon. Tampoc no s'hi veuen interferències del film *Camille*, al·ludit al quadre cinquè. Així, més que no pas un gran pastitx de l'univers intertextual de *La dama*, Teixidor erigeix un joc de miralls que, tot i que aparenta desdibuixar els límits entre ficció i vida, en el fons els atrinxera.

Teixidor finalitza la redacció d'*El drama* l'octubre del 1980 i guanya, per unanimitat, el premi Ciutat de Granollers d'aquell any. Altra vegada, el que és insòlit és que no trobi escenari. De fet, no pujarà mai al teatre. Serà Benet i Jornet qui hi confiarà, programant-la en el cicle *Autors catalans d'avui* (1983) de TVE, juntament amb *El capvespre del tròpic*, dels germans Sirera, i *Descripció d'un paisatge*, de Benet mateix. La peça va ser realitzada i adaptada per Roger Justafre.

L'emissió va ser ben rebuda (v. DESUMBILA, 1983; o BAGET, 1983), però sense el soroll d'una estrena teatral. Ben segur, el comentari que en fa Xavier Fàbregas (1983, p. 42) n'és el més incisiu: «Teixidor parece decirnos que en un ambiente degradado y mercenario no puede surgir la llamita del amor; o que en todo caso no puede surgir de la manera que nos lo cuenta una de las obras literarias más representativas de la literatura burguesa del XIX». I és que la clau del subtítol «o el mal que fa el teatre» suscita el perill d'identificar-nos tant en la ficció que la identitat es desarticuli i s'arribi a l'estimat concepte marxista d'alienació. No és estrany que l'obra acabi i comenci amb Carlota declamant el parlament de Gautier moribunda. La circularitat connota, tal vegada, la submissió a l'infortuni dels qui deserten, però també que la vida de Carlota no és modèlica, perquè no s'ha avançat. La degradació paròdica dels personatges, en especial de Ferran/Armand, codifica una realitat que recusa l'idealisme melodramàtic per entronitzar-hi el materialisme.

L'elecció de *La dama de les Camèlies* per impugnar una tradició dramàtica no és gratuïta. Més enllà que s'hi dediqués un seminari el 1975, és una de les peces del repertori francès més constants en

---

l'escena i l'audiovisual catalans. La pel·lícula de Garbo s'havia anat projectant de forma ininterrompuda a TVE fins els anys vuitanta. En els dramàtics de TVE, se'n van fer dues versions en dates acostades: primer, *Lletres catalanes* en va emetre el 1977 l'adaptació lliure a càrrec de Terenci Moix. Després, el maig del 1980, en el programa *Novel·la*, s'estrena *En la mort d'Eulàlia Cervera*, sèrie escrita per Carme Riera, en què Juanjo Puigcorbé interpreta l'amant de la soprano que encarna Violetta Valery —la Margarita Gautier verdiana—, un paper que reprendrà en la pell de Ferran Colldeforns a *El drama*. L'emissió de la peça de Teixidor va ser el 20 de juny del 1983. El realitzador i adaptador, Roger Justafre, també havia dirigit *En la mort d'Eulàlia Cervera*.

La versió televisiva conté una munió de variants, sobretot de caire supressiu, imputables a la mà de Justafre, que acredita que Teixidor no va involucrar-s'hi perquè es fiava del realitzador.⁴ El cert és que l'adaptació en reforça la teatralitat, amb la qual cosa s'exacerba el melodrama tràgic fins a l'afectació. La interpretació de Carlota va recaure en una Vicky Peña molt gestual, que coincidia amb la seva mare, Montserrat Carulla, en la pell de Palmira, mare de Carlota. Hi aconsegueix una actuació excel·lent gràcies a la naturalitat. No pot ser fortuïta la confluència de mare i filla en rols anàlegs. Veritat i ficció. Joc especular.

***El pati* (1990-1992)**

El pati és una de les peces més soterrades de l'autor. És inèdita als escenaris i, de resultes d'una crítica bolcada a les representacions, quasi no es ressenya a la premsa. *El pati*, la redacció de la qual dataria del 1990 (SENSE FIRMA, 1994, p. 15), es publica el 1992 a Edicions 62, dos anys després d'una de les estrenes més infaustes de la trajectòria de Teixidor: la del poema dramàtic *Residuals* (1990, dir. Jordi Mesalles, teatre Romea). D'aleshores ençà, els camins dels teatres se li transformarien en pedregars. No tornaria a estrenar amb normalitat. La dècada dels noranta és la fossa de Teixidor com a autor viu en el teatre català. Justament és quan s'arrisca a construir una tragèdia viable, un gènere presumiblement sentenciat per l'esperit del temps (v. MELENDRES, 1994 i 2001).

---

4 Això declara Justafre en una conversa amb el curador del present volum (5 de setembre del 2019).

El pati és, segurament, la primera peça conspicuament tràgica de l'autor, després de les paròdies *David, rei* (1985), *La ceba* (1987) i la inèdita *Creont* (1990), que gira al voltant d'*Antígona*. *El pati* adopta el to greu, propi del gènere, i es descabdella a la manera raciniana de la tragèdia estàtica, en què els fets luctuosos ocorren fora d'escena. En aquest cas, la carnisseria de les tropes governamentals envers els comunards, entre els quals hi ha Michel, fill de Thérèse i amant de Clo, els personatges nuclears. La tragèdia és doble: col·lectiva, per l'ensorrament de les il·lusions de la Comuna enfront el pes armamentístic, però també individual, per la mort de Michel.

La peça lliga amb el *Layret* de Capmany (1970-1971) i amb la peça de Teixidor *Rebombori 2* (1977-1978) en l'ús de la història com a model o antimodel del present. *Rebombori 2* gira al voltant dels Rebomboris del pa (27 de febrer del 1789), aldarull popular barceloní contra l'apujada del preu del blat, que es clou amb l'ajusticiament dels cabdills. L'atracció de Teixidor per les desfetes populars s'evidencia en el fet que, en ocasió de la commemoració del bicentenari de la Revolució Francesa, preferís dramatitzar la revolució fracassada de la Comuna, de deriva netament socialista. Segurament l'autor té molt present l'enderrocament del mur de Berlín el 9 i 10 de novembre del 1989, que consuma la desfeta del sistema soviètic contra el capitalisme nord-americà. És arran de les batalles perdudes que es poden preparar les victòries del futur, com fa avinent el cap dels comunards a Jojo, l'adolescent ingenu que no pot pair la caiguda: «Això que volem fer, Jojo, no es guanya ni es perd ni en un dia ni en un any, calen generacions...» (TEIXIDOR, 1992, p. 49). La diferència entre *Rebombori 2* i *El pati* és que aquesta no es basteix com a teatre document, sinó que Teixidor fabula a partir de fets històrics.

A *El pati* es conrea el soliloqui sobre manera, amb una densitat que no havien assolit precedents com *El drama* però que s'havia explotat al màxim a *Residuals*. Especialment en les converses entre Clo i Thérèse, es té la sensació que només es parla, sense resposta ni escolta, per exterioritzar les pors i omplir el temps davant la possible execució per espionatge. Un diàleg de sords que havia emprat hàbilment a *David, rei*. El parlar d'*El pati* no té el toc grotesc fins llavors habitual en Teixidor, com l'argot de *La jungla* o el caló d'*El drama*. És un llenguatge depurat que transcendeix gèneres i classes socials, que més aviat uniformitza els personatges i que, per aquest motiu, esdevé un punt fred, per tal com els despulla de l'idiòlecte. En certa manera, obres com les inèdites *La quimera* (1990), *Laura* (1991) o *La piranya*

(1994) o les publicades *Magnus* (1994) o *Führer* (2001) s'hi equiparen lingüísticament.

L'opció per una sola localització, el pati d'edificis, divergeix vivament de la multiplicitat d'espais que Teixidor, hereu del teatre èpic, solia formular. Pel que fa als personatges, cal dir que la gràcia és en els claroscurs, tant de Clo com de Thérèse. Si la primera abomina del combat ideològic dels comunards, a la vegada sent simpatia per ells i declara comprendre'ls. Per la seva banda, Thérèse, que ha contribuït com a espia a arrasar la revolució que li havia arrabassat el fill, es tortura per la sang innocent que ha vessat en nom del bon govern. La brega ideològica convertida en una samarreta bruta.

L'obra no s'ha estrenat com a peça teatral més enllà d'una lectura dramatitzada que va dirigir Víctor Muñoz i Calafell el 17 de desembre del 2005 a l'Obrador de la sala Beckett, dins el cicle «L'alternativa dels 70».

Nota a l'edició

En l'edició de *La jungla sentimental* preparada per al RTC, que pren de base la publicació d'«El Galliner» (TEIXIDOR, 1975a), s'hi incorporen les diverses variants en forma de nota de peu de pàgina. Es té en compte el primer mecanoscrit conservat —el que admet la censura el 23 de maig del 1975— (TEIXIDOR, 1973), que, com que va datat el febrer del 1973, d'ara endavant es referirà com a *Jungla 73*, per alleugerir-ne les citacions. D'aquest text, se'n conserven dos exemplars al fons de Josep A. Codina (MAE-Institut del Teatre), un dels quals sense timbres de censura. Respecte a la versió finalment publicada per Edicions 62, hi ha força variants, la majoria de les quals palesen un estat de redacció més primigeni o menys retòric. En segon lloc, s'hi incorporen les variants del llibret de direcció de Codina del muntatge de *La jungla* (TEIXIDOR, 1975), que es referirà com a *Jungla Codina*. És el mateix text mecanografiat de *Jungla 73*, però amb esmenes manuscrites, les quals, gairebé totes, coincideixen amb els canvis incorporats en l'edició d'Edicions 62. S'anotaran només les correccions que no van ser recollides en l'edició del text. Les alteracions que aporta el guió televisiu de la peça (TEIXIDOR, 1976) s'al·ludiran com a *Jungla TVE*. En darrer terme, també es tindran en compte les modificacions de la traducció castellana (TEIXIDOR, 1979), d'ara endavant *Jungla 79*. En l'edició d'*El drama de les Camèlies*, per bé que Teixidor no participés directament de l'emissió televisiva, a diferència de *La jungla*, s'ha cregut oportú indicar els canvis entre l'edició textual i l'única projecció pública de la peça com a producte dramàtic. El telefilm de

---

TVE (TEIXIDOR/JUSTAFRÉ, 1983) es referirà com a *Drama TVE*. Com que *El pati* no ha tingut versions alternatives, el deixem lliure de notes.

En l'edició de les tres peces, s'ha volgut ser tan fidel com es pogués a les decisions de l'autor. S'han adaptat, però, a l'ortografia vigent. Així, s'han eliminat guionets darrere del prefix en paraules compostes, com ara «pseudorenovadors», «psicoterapèutica», «sobredeterminació», «antinaturalista», «excomptable», «gintònic» (*La jungla*) o «examant» (*El drama*). S'han canviat les expressions «Déu n'hi dó» per «Déu-n'hi-dó» (*La jungla* i *El drama*) i «qui sap lo» per «qui-sap-lo» (*La jungla*). S'han actualitzat les formes «rera» i «darrera» a «rere» i «darrere». S'han corregit errors o errates, com ara, de *La jungla*, «Bertold» per «Bertolt», «mals de cap» per «maldecaps», «Tregueu-li les ulleres» per «Traieu-li les ulleres», «camina cap el quadre» per «camina cap al quadre», «No t'amoïnes» per «No t'amoïnis», «inocu» per «innocu», «treurà» per «traurà» i s'ha eliminat l'accent diacrític de la forma verbal sou. En *El drama*, s'hi ha canviat «enclenxinats» per «clenxinats», «revesos» per «reversos», «l quan trigarà?» per «l quant trigarà?», «Fina l'interromp [a Carlota]» per «Fina la interromp», «soporto» per «suporto», s'hi ha accentuat el sí d'afirmació quan no en duia, el relatiu interrogatiu («sabeu què he fet») i les paraules *currículum* i *sabíeu*, i s'ha eliminat l'accent diacrític de la forma verbal fes. A *El pati* no hi havia errors d'aquest tipus.

A *La jungla*, s'han introduït pronoms febles en frases que els requerien: «Acabo de prendre una decisió irrevocable. Sarah, fixa-t'hi bé» (escena 4), «El violí nou hi té alguna cosa a veure?» (escena 8), «D'altra banda, no hi veig la relació» (escena 11) i «En Piccó s'hi ha interposat... sort» (escena 13). Això a banda, s'ha mantingut la forma col·loquial s'us en «S'us deu un servei?» (escena 14). A *El drama*, només s'hi ha afegit un pronom: «PALMIRA: Nena, i les esposalles? [...] / CARLOTA: No ens embalem, marona. Vull estar-ne ben segura» (quadre quart).

Pel que fa als castellanismes no acceptats, s'ha seguit el criteri de canviar-los només quan no suposés un canvi de registre o una expressió estranya que, en el fons, demanés una traducció. Quant a la resta, s'han respectat, sobretot a *El drama*, amb una llengua particular que busca una refosa entre l'argot caló i la parla quotidiana d'aire marginal. A *La jungla*, s'hi ha substituït la locució de finalitat *com per*, calc de *como para*, per un simple *per*. A més, s'hi ha canviat «baixa la persiana» per «abaixa la persiana», «collar» per «collaret»,

---

«silló» per «butaca» i s'ha substituït un cop l'adverbi *molt* per *gaire* en interrogació: «Faig *molta* nosa?» per «Faig *gaire* nosa?» (escena 15). En canvi, s'hi ha decidit mantenir, pels criteris exposats, «no obstant», «gelos» i «ha captat *l'onda*», sense subratllar. A *El drama*, només s'hi ha modificat «donat que» per «com que», «Avui *vaig a fer* jo el dinar» per «Avui *faré* jo el dinar», i s'ha subratllat «*rosegando*» per tenir una morfologia del tot aliena al català. A *El pati* no s'ha hagut de modificar res.

A *La jungla*, en dos casos s'ha hagut de refer el text per incoherències. Així, en l'escena 3, en el diàleg entre Míriam i Suhler: «MÍRIAM: Fas cara d'amoïnat. Problemes? / SUHLER: *Molt* i greus». S'ha canviat «molt» per «molts». En segon lloc, en l'escena 11, Suhler diu al comptable: «Visiteu el psicòleg, Piccó. *Els* us encarrilarà». S'ha canviat «ells» per «ell», tenint en compte que *Jungla 79* (p. T13) també fa servir el singular.

En la puntuació s'ha mirat s'ha mirat de seguir l'original sempre que no causés errors gramaticals, com el fet de situar comes entre el subjecte i el predicat: «Això del gust, és cosa dels homes» (*El drama*, quadre quart). A *La jungla*, el que s'ha fet és introduir-hi algunes comes, bo i seguint l'edició de *Jungla 79*, que en aquest aspecte és més curosa. Per exemple, després de vocatiu: «Patró, que em dessagno» (escena 12). O abans de subordinades explicatives: «Compareix un tal Piccó, que declara ser empleat» (escena 7). En un sol cas, s'ha canviat una coma per dos punts: «Dic perdó, i si no em talla agrego: un ciutadà m'ha untat per fer-li a mans aquesta lletra» (escena 3).

A *El drama* i *El pati*, més aviat cal suprimir comes perquè l'allargassament de les intervencions en complica l'estructura discursiva, que Teixidor sol lligar amb aquest signe. S'ha mirat d'eliminar-ne aquelles que, davant de la conjunció *i*, no aportessin un valor modal. Per exemple: «vés a vendre'l, i torna aviat» per «vés a vendre'l i torna aviat» (*El drama*, quadre sisè); «Sí, és el millor, treure'l de París, i amagar-lo...» per «Sí, és el millor, treure'l de París i amagar-lo...» (*El pati*, escena 9). A *El drama*, s'han canviat tres comes per punt i coma quan el període necessitava una separació superior: «Sí, he estat boja, sí, tinc un passat ben trist; tanmateix, d'ençà que estimo, donaria fins a la darrera gota de la meva sang per esborrar-lo», «Ah, aquest és el resultat d'una vida desenfundada i llibertina; a la llarga, ho veus, el seny se'n ressent» (quadre quart) i «i això, Ferran, no està previst ni assajat; per tant, jo em retiro pel fòrum» (quadre cinquè). A *El pati* també ha calgut fer la mateixa modifi-

---

ció, com ara a «No, camarada, no som espies; senzillament, busquem Michel Cottard, no us diu res, Michel Cottard?» (escena 2).

A *El drama de les Camèlies* s'han eliminat els signes d'interrogació i de puntuació d'encapçalament de frase quan l'oració no és prou llarga per justificar-los, tenint en compte, a més, que l'autor vacil·la en aquest criteri. Per exemple: «I Armand contesta: ¡Ah, m'ofego! I Margarida: Com, ¿sóc jo qui t'ha de confortar?» per «Ah, m'ofego! I Margarida: Com, sóc jo qui t'ha de confortar?» (quadre primer). A més, tot i que es va sospesar la possibilitat d'introduir cometes quan el personatge recita frases de *La dama de les camèlies* com en el fragment suara indicat, s'ha decidit no incloure-les, seguint l'autor, cosa que, a més d'alleugerir el text, suggereix una fusió més completa entre l'obra recitada i l'experiència de qui recita. El que sí que s'ha alterat és el fet de subratllar títols d'obres com ara *La Traviata*, *Manon Lescaut* o *La dama de les camèlies*, sempre que no es referissin al nom del personatge.

A *El pati*, l'ús extensiu dels punts suspensius plantejava el dubte de situar-los abans o després dels signes d'interrogació i d'exclamació. Tot i que la forma vàlida seria la de col·locar-los anteposats, l'autor els situa postposats i s'ha mantingut així perquè, tal vegada, el que volen suggerir és una pausa, un alentiment del ritme, cosa que no es fa tan visible amb l'opció normativa. Així, per exemple: «Déu, què esperes?... Déu!» (escena 11).

En darrer terme, a *La jungla* es va cavil·lar si era més convenient canviar els noms dels personatges que només tenen presència sonora. Són anomenats, per exemple, «Veu Elsa». En un primer moment es va pensar d'intercalar-hi la preposició: «Veu d'Elsa». No s'ha fet perquè l'autor manté aquest tret en totes les versions posteriors (*Jungla TVE* i *Jungla 79*). És possible que, fet així, afermi la impersonalitat d'uns caràcters que no veiem en escena.

Bibliografia citada

- ANTOLÍN, Mario. Carta del director general de Teatro y Espectáculos a Romà Heras. Text inèdit. Barcelona: Museu de les Arts Escèniques de l'Institut del Teatre, fons de Josep A. Codina, 23 maig 1975.
- BAGET, Josep M. «El drama de les Camèlies». *La Vanguardia* (Barcelona: Godó) (23 juny 1983), p. 66.
- BENET, Carlota. *La imatge dels Estats Units d'Amèrica en la Literatura catalana contemporània (1960-2010)*. Tesi doctoral. Direcció: Núria Santamaria. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 2015, p. 126-127.
- BROCH, Àlex. «Teatre. *La jungla sentimental: una estrena esperada*». *Canigó* (Barcelona: Xavier Dalfó Hors, Distribuïdora Barberà), núm. 425 (29 novembre 1975), p. 30-31.
- BROCH, Àlex. «*David, rei* dins l'obra dramàtica de Jordi Teixidor». Jordi Teixidor. *David, rei*. Barcelona: Llibres del Mall, Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona, juliol 1986, p. 5-21. (Biblioteca teatral; 49)
- CASTELLS, Joan. «Teatre. Una de les obres fortes de la temporada». *Presència* (Girona: Edicions Periòdiques de les Comarques), núm. 407 (31 gener 1976), p. 22.
- CORBERÓ, Salvador. «La semana teatral fue así. Historias de los niños perdidos en la selva». *Hoja del lunes*. Ed. Barcelona (Barcelona: Asociación de la prensa de Barcelona), núm. 1921 (15 desembre 1975), p. 40.
- DESUMBILA, Josep. «De “la jungla” a l'altre “Don Juan”». *Avui* (Barcelona: Premsa Catalana) (1 desembre 1976), p. 26.
- DESUMBILA, Josep. «Un bon servei». *Avui* (Barcelona: Premsa Catalana) (22 juny 1983), p. 39.
- Drama TVE*, v. TEIXIDOR/JUSTAFRÉ, 1983.
- FÀBREGAS, Xavier. «Teatro. Un paréntesis en las lamentaciones». *Destino* (Barcelona: Editorial Destino), núm. 1876 (15 setembre 1973), p. 42.
- FÀBREGAS, Xavier. «Jordi Teixidor abans i després d'*El Retaule*». *Serra d'Or* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat), núm. 190 (juliol 1975), p. 53-55.

-
- FÀBREGAS, Xavier. «Cuatro notas con buena intención». *Destino* (Barcelona: Editorial Destino), núm. 1984 (9 octubre 1975 [1975a]), p. 48.
- FÀBREGAS, Xavier. «Capuletos y Montescos con fábricas y metralletas. *La jungla sentimental*, de Jordi Teixidor». *Diario de Barcelona* (Barcelona: impremta de la viuda i fills de D. Antonio Brusi) (12 novembre 1975 [1975b]), p. 23.
- FÀBREGAS, Xavier. «Los lunes, teatro. *El drama de les camèlies*, de Jordi Teixidor». *La Vanguardia* (Barcelona: Godó) (20 juny 1983), p. 42.
- FONDEVILA, Santiago. «La Sala Villarroel». Joan-Anton Benach (coord.). *Villarroel Teatre. 25 anys de «La Sala». 1973-1998*. Barcelona: Institut d'Edicions. Diputació de Barcelona, Villarroel Teatre, Institut del Teatre, desembre 1998, p. 23-54.
- GALLÉN, Enric. «Jordi Teixidor». Text inèdit introductor de l'emissió televisiva d'*El drama de les Camèlies* (TVE). Barcelona: Arxiu particular d'Enric Gallén, 20 juny 1983.
- Jungla 73*, v. Teixidor, 1973.
- Jungla 79*, v. Teixidor, 1979.
- Jungla Codina*, v. Teixidor, 1975.
- Jungla TVE*, v. Teixidor, 1976.
- LASA, Joan Francesc de. «Especial televisión. *La jungla sentimental* en *Lletres catalanes*». *Tele/eXpres* (Barcelona: Tele/eXpres) (4 desembre 1976), p. 27.
- MELENDRES, Jaume. «Amb un gran passat a l'horitzó». Jordi Teixidor. *Residuals*. Barcelona: Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona, juliol 1989, p. 5-10. (Biblioteca teatral; 67)
- MELENDRES, Jaume. «Els mapes del temps». Jordi Teixidor. *Magnus*. Barcelona: Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona, febrer 1994, p. 5-12. (Biblioteca teatral; 82)
- MELENDRES, Jaume. «La tragèdia de la tragèdia contemporània». Jordi Teixidor. *Führer*. Barcelona: Proa, juliol 2001, p. 9-14. (Óssa Major. Teatre; 12)
- SENSE FIRMA. «Biobibliografia». Jordi Teixidor. *Magnus*. Barcelona: Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona, febrer 1994, p. 13-15. (Biblioteca teatral; 82)
-

-
- SAGARRA, Joan de. «*La jungla sentimental*». *Nuevo Fotogramas* (Barcelona: Fotogramas), núm. 1413 (14 novembre 1975), p. 32-33.
- SAGARRA, Joan de. «Teatro. Con el distanciamiento hemos topado, Garrick, Garrick». *Nuevo Fotogramas* (Barcelona: Fotogramas), núm. 1420 (2 gener 1976), p. 31.
- TEIXIDOR, Jordi. *L'auca del senyor Llovet o Sísif o els planys de la soferta*. Text inèdit. Barcelona: Museu de les Arts Escèniques de l'Institut del Teatre, signatura 1.114-N, estiu 1969.
- TEIXIDOR, Jordi. *La jungla sentimental*. Text inèdit. Barcelona: Museu de les Arts Escèniques de l'Institut del Teatre, fons de Josep A. Codina, febrer 1973. Mecanoscrit presentat a censura (expedient 276/75), autoritzat el 23 de maig del 1975.
- TEIXIDOR, Jordi. *La jungla sentimental*. Llibret de direcció de Josep A. Codina. Text inèdit. Barcelona: Museu de les Arts Escèniques de l'Institut del Teatre, fons de Josep A. Codina, amb anotacions manuscrites del 1975.
- TEIXIDOR, Jordi. *La jungla sentimental*. Barcelona: Edicions 62, octubre 1975 [1975a]. (El Galliner; 29)
- TEIXIDOR, Jordi. *La jungla sentimental*. Text inèdit. Barcelona: Museu de les Arts Escèniques de l'Institut del Teatre, fons de Josep A. Codina, guió de l'adaptació televisiva a càrrec de l'autor i realitzada per Lluís M. Güell, estrenada a *Lletres catalanes* (TVE) el 29 de novembre del 1976.
- TEIXIDOR, Jordi. *La jungla sentimental*. Recollit a: *Estreno: cuadernos del teatro español contemporáneo* (Ohio: University of Cincinnati), vol. 5, núm. 2 (tardor 1979), traducció de l'autor, introducció de Vinyet Panyella, p. T1-T16.
- TEIXIDOR, Jordi. *El drama de les Camèlies o el mal que fa el teatre*. Barcelona: Edicions 62, abril 1984. (El Galliner; 80)
- TEIXIDOR, Jordi. *El pati*. Barcelona: Edicions 62, novembre 1992. (El Galliner; 131)
- TEIXIDOR, Jordi; JUSTAFRÉ, Roger. *El drama de les Camèlies o El mal que fa el teatre*. Material audiovisual. Barcelona: TVE, *Teatre. Cicle autors catalans d'avui*, realització i adaptació de Roger Justafré, estrenat el 20 de juny del 1983. En línia a <<https://bit.ly/2CYSVK4>> [eConsulta: 30 juliol 2019].
-

VENDRELL, Jordi. «Jordi Teixidor: “La meva màxima ambició artística seria inventar una tragèdia actual”». *Avui* (Barcelona: Premsa Catalana) (6 febrer 1989), p. 40.

VILÀ I FOLCH, Joaquim. «*La jungla sentimental* de Jordi Teixidor». *Serra d'Or* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat), núm. 195 (desembre 1975), p. 113.

La jungla sentimental

Fitxa de lectura

Autor

JORDI TEIXIDOR (1939-2011)

Títol

La jungla sentimental (1975)

Edició

La jungla sentimental. Barcelona: Edicions 62, octubre del 1975. (Els llibres de l'Escorpí. Teatre; 29).

Personatges

Ernest Suhler *el Tigre*, Roger Suhler, Frederic Piccó, Sarah de Piccó, Míriam Mòlings, Harold Mòlings, Johan Alrodge, Zenó, Raf Heckess, un cambrer, un tocòleg, un enterramorts, Agent de la Propietat, pistolers. Com a veus a l'aparell: Elsa, Whilah, Russell i el pistoler del vestíbul.

Estrena

Estrenada el 9 de novembre del 1975 al teatre de la Passió d'Esparreguera, amb escenografia de Daniel Freixas, sota la direcció escènica de Josep Anton Codina, amb Josep Minguell com a ajudant de direcció, per la companyia La Roda: Alfred Lucchetti (Ernest Suhler), Roger Ruiz (Roger Suhler), Enric Serra (Frederic Piccó), Maria Josep Arenós (Míriam Mòlings), Francesc Lucchetti (Harold Mòlings i el tocòleg), Josep Maria Madern (Raf Heckess i Agent de la Propietat) i Josep Minguell (l'enterramorts). El programa de mà no especifica qui interpreta Zenó, Johan Alrodge, el cambrer i les veus a l'aparell. L'espectacle gira per diversos indrets comarcals, com ara Mataró o Badalona. Es reposa l'11 de desembre a la Sala Villarroel fins l'11 de gener del 1976. Teixidor en fa una versió televisiva, amb realització de Lluís Maria Güell, per al programa *Lletres catalanes* de TVE, que s'emet el 29 de novembre del 1976. La companyia La Farsa, amb direcció de Daniel Tristany, en fa un muntatge que s'ofereix, com a mínim, al teatre Patronat de Berga el 19 i 20 de febrer del 1977. La Roda reestrena la peça al Centre Social Catòlic dels Amics de les Arts de Terrassa l'1 de febrer del 1979.

Gènere

Drama èpic.

Temàtica-sinopsi

Situada en una mena de contemporaneïtat gangsteril, l'obra recrea les lluites salvatges per assolir el monopoli en el sector industrial de la glucosa, en què dues empreses, Gluco i Quimol, recorren a mètodes paramilitars per assegurar-se la desfeta del contrari. Així, la peça se centra en els capitosts dels negocis: Ernest Suhler i Harold Mòlins, els fills dels quals, Roger i Míriam respectivament, estan enamorats, una relació que es veu sotmesa a les vicissituds rivals a l'estil de Romeu i Julieta. Amb la vaga general de fons, representada pel sinistre Alrodge, la peça tipifica la moral salvatge del capital, que no té en compte res més que els beneficis, fins i tot per sobre de la vida. En aquesta pugna, hi té un protagonisme especial Frederic Piccó, que de comptable passa a ser pistoler de Suhler per sortir d'una situació econòmica miserable acrescuda per un futur infantament. La civilització esdevé una jungla en què els sentiments tan sols són un article borsari.

Espais

L'acció té lloc, segons explica Jordi Teixidor en el pròleg, en un espai que podria ser Barcelona, tot i que no es determina en el text, en què apareixen referències a Thurtoze (Tortosa) o Guerraf (Garraf). Així, s'entén que passa en un espai innominat que seria una metàfora d'una Barcelona intemporal que es pot traslladar a la realitat del 1975. Les escenes succeeixen entre el despatx del director de Gluco (escenes 1, 5, 7, 11 i 13), el pis de Míriam (2, 6, 9, 12 i 15), una cafeteria (3), el pis de Piccó i Sarah (4 i 8), una clínica d'obstetrícia (10) i un cementiri (14).

La jungla sentimental

PRÒLEG¹

1

Les noves tendències teatrals que propugnen la participació del públic cauen en una simplificació excessiva: atribueixen a l'espectador convencional una passivitat absoluta i el descriuen com un simple receptor. Obliden, és evident, que l'espectacle dramàtic exigeix un cert esforç d'interpretació, si més no per lligar caps, la relació dels quals no sempre és explícita: l'acte d'atribuir un significat al drama, de desxifrar-lo, és la forma tradicional de participació del públic, el seu paper en el fet teatral. Es tracta, això sí, d'una participació intel·lectual, i no manquen motius per sospitar que l'exigència de participació «activa» amaga realment el rebuig de l'activitat intel·lectual, actitud detectable, d'altra banda, en certs corrents literaris i artístics pseudorenovadors.

Dels grecs ençà, la identificació amb l'heroi és la forma més elemental de participació. L'aportació autènticament renovadora del teatre èpic consisteix precisament a destruir aquesta identificació per provocar en l'espectador un esforç d'interpretació més rigorosa, més científica, per emprar un terme brechtia. El «distanciament» ha estat entès massa sovint com una simple tècnica d'interpretació i, a tot estirar, com un recull de recursos tècnics: cançons, rètols, cortina americana i parlaments dirigits al públic. El «distanciament», cal insistir, resulta bàsicament d'una estructura dramatúrgica que oposa il·lusions, ideologia, i realitat objectiva.² Més que no pas «distanciar» mecànicament, es tracta de presentar aquesta oposició amb el màxim contrast possible –substituint l'exigència tradicional de «situació límit»– per obligar l'espectador a adoptar una actitud crítica.

En la mesura que s'accepti la necessitat de copsar la realitat per transformar-la, l'actitud de reflexió crítica de l'espectador

---

1 A *Jungla 79*, l'autor no va incorporar el pròleg de l'edició original, tal vegada perquè anava encapçalada per una breu introducció de Vinyet Panyella.

2 Juan Antonio Hormigón fa una exposició modèlica d'aquesta estructura en el seu llibre *Ramón del Valle Inclán: la política, la cultura, el realismo y el pueblo* (Comunicación, serie B, Madrid, 1972), p. 287 i següents. (Nota de l'autor)

---

ha de ser considerada realment creadora. Altrament, aquest és el significat profund del terme «didàctic» aplicat al teatre èpic, i no l'usual d'ensinistrament = instrucció d'esquerres. Quant a la participació activa, cal admetre tanmateix la indiscutible eficàcia psicoterapèutica d'abandonar la butaca per improvisar una acció.

Aquesta disquisició, que no esgota pas el tema, ha pretès desbrossar la introducció a un aspecte de *La jungla sentimental*: el tractament no habitual dels tòpics. El mètode corrent, que consisteix essencialment a presentar-los com a motiu de plaenteria, té al meu parer els greus defectes de no revelar la seva funció ideològica, il·lusòria, de succedani del pensament, i de no forçar l'espectador a reconèixer fins a quin punt s'hi troba ell mateix atrapat. D'altra banda, a més de compartir amb l'heroi unes expectatives i uns temors, existeix en l'espectador mitjà una certa disposició a «veure-les venir», cosa ben explicable per la reiteració dels tòpics que li són abocats en permanència per via de televisió, cinema, informació manipulada, teatre i literatura.

He pretès, doncs, establir unes contradiccions flagrants entre certes previsions del públic i els esdeveniments. Dit d'una altra manera, entre la moral dominant que imbueix l'espectador i la contundència, el realisme dels fets. Les peripècies de Piccó-l'esquirol, que empatollen els esquemes tòpics de «transgressió-punició», tendeixen a destruir qualsevol possibilitat de judici moralista sobre el seu comportament, neguen constantment les expectatives de l'espectador i l'indueixen, ho espero, a trencar els seus clixés i a interpretar la història en termes materialistes. L'espectacle d'un personatge aferrat als mateixos clixés fins a la mort ha de fer evident la utilitat d'aquests clixés per a la classe dominant, la seva funció de lubricant de l'engranatge capitalista. Roger i Míriam són tractats d'una manera semblant: el *happy-end* dels seus amors es desvirtua moralment per la seva conducta anterior i queda reduït materialment a un pur símbol de la fusió de les empreses.

La jungla sentimental té un doble origen: les representacions de *L'auca del senyor Llovet* i, ho confesso sense embuts, el *Frank V* de Dürrenmatt. El *Frank V* que va muntar El Globus de Terrassa, en adaptació de Feliu Formosa, i la representació en el Liceu del *Mahagonny* de Bertolt Brecht m'havien fet evident fins a quin punt un cert expressionisme pot il·lustrar les brutals contradiccions de la nostra societat. He intentat en primer lloc superar certes febleses de *L'auca*, especialment el seu abast excessivament casolà, i en segon lloc, reprendre uns aspectes fascinants del drama de Dürrenmatt, tot evitant el seu moralisme i el negre pessimisme que professa quant a la condició humana.⁴

De fet, es tractava inicialment de posar el senyor Llovet en una situació que l'anés empenyent a l'ús de procediments més i més expeditius. Roger i Míriam, fills dels industrials-gàngsters, són germans teatrals dels fills de Frank V. El desenvolupament d'aquests dos personatges em va suggerir un dels trets més característics del text, el qual ja s'enuncia en el títol, i que correspon a una doble mitificació de la nostra època: la simbiosi entre dos gèneres –i dos registres– aparentment contradictoris, el «negre» i el «rosa». Els personatges, que n'han resultat prou vius, crec, oscil·len constantment i sense transició entre el pragmatisme més ferotge i el sentimentalisme ensucrat. Agrairé al respecte que els hipotètics intèrprets, lluny de llimar aquest contrast, l'accentuïn.

---

3 En el programa de *La jungla sentimental* a la sala Villarroel, estrenada l'11 de novembre del 1975, dirigida per La Roda, de Josep A. Codina, hi figura aquest segon fragment del pròleg de Teixidor.

4 La versió refeta de *L'auca del senyor Llovet o els planys de la soferta*, presentada al premi de teatre Josep Aladern de Reus el 1970, del qual va quedar finalista, es va estrenar al teatre Poliorama el 14 de juliol del 1972, amb direcció de Ventura Pons. El text partia d'un original més esquemàtic estrenat per El Camaleó pels volts del 1965. *Frank V* va ser estrenada per El Globus, amb direcció de Pau Monterde, el 28 d'abril del 1973, a Terrassa. Ben segur que, pel que fa al *Mahagonny*, òpera de Bertolt Brecht i Kurt Weill, Teixidor es refereix al muntatge presentat al Liceu, estrenat el 6 de febrer del 1971, en alemany però amb projeccions i pancartes traduïdes, per la companyia austríaca de l'Òpera de Klagenfurt, amb direcció musical de Robert Filzwieser i direcció escènica de Dieter Bulter-Marell, que va constituir la primera representació a Espanya de la peça.

Malgrat que el tractament sigui decididament «obert», la trama, fèrrriament articulada sobre els sis personatges centrals, es tanca sobre ella mateixa i ofereix una visió desoladora, veïna del món de Dürrenmatt. La vaga que creix com a teló de fons del drama és un contrapunt que ajuda a situar en la seva autèntica dimensió les tribulacions dels personatges.

És probable que certs moments sobtin pel seu caire francament surrealista, i em serà potser un xic difícil d'explicar-los satisfactòriament. És prou evident, em sembla, que es tracta de moments absolutament irònics, en detalls ben secundaris, els quals donen la impressió que existeix una sobredeterminació fatal i metafísica que regeix tot el drama lligant-ne els caps, i que el text és un model de construcció en el qual tot quadra. Aquesta impressió, pel fet de no resistir un minut d'anàlisi, revela de retruc tots els fils i el caràcter artificios i alhora intencionat de la trama: la màgia del teatre, en lloc de suggestionar, retorna l'espectador al teatre, a la seva realitat d'espectador a qui es proposa un esforç d'imaginació i d'objectivitat. Es tracta, com es veu, d'un recurs inèdit, sospito, de «distanciament».

Amb *La jungla sentimental*, i per primera vegada després del *Retaule* i de *L'auca*, vaig tenir ocasió de treballar a fons un text, i molt especialment en l'aspecte literari. El tema, d'altra banda, es prestava magníficament a una recreació de llenguatge i alhora l'exigia, donat el seu to antinaturalista decidit. A més, un llenguatge elaborat exigeix una concentració especial a l'actor, no li deixa abocar els parlaments a la babalà, l'obliga a tenir cura de fer-se entendre: és també un recurs per evitar que un hom «passi» amb naturalitat per unes situacions que no tenen res de natural.

Un darrer advertiment: les metralletes, certs fets de la faula, el llenguatge, tot plegat «distancia» prou la història per no haver de situar l'acció a Xicago. És més, crec que transcorre a la Barcelona agressiva dels executius i que el muntatge n'ha de donar indicis inequívocs.

J. T.
Barcelona, febrer del 75

PERSONATGES DEL DRAMA⁵

ERNEST SUHLER (a) EL TIGRE
ROGER, l'hereu SUHLER
FREDERIC PICCÓ, excomptable i convers
SARAH DE PICCÓ, consort de l'anterior
La fatal MÍRIAM MÖLINGS, sirena⁶
HAROLD MÖLINGS, son pare

Papers per a un parell de còmics amb vocació de Frègoli

JOHAN ALRODGE, EL SINISTRE
ZENÓ, espia
RAF HECKESS, emissari
UN CAMBRER
UN TOCÒLEG
UN ENTERRAMORTS
UN AGENT DE LA PROPIETAT
ALGUNS PISTOLERS

Veus a l'aparell

La secretària, ELSA
El cap de personal, WHILAH
El caixer, RUSSELL
EL PISTOLER DEL VESTÍBUL

---

5 En concret, a *Jungla TVE* (p. [o]), el *dramatis* ja anuncia que hi haurà canvis significatius, per tal com apareixen els personatges de la «Portera», de la «Veu [en] off» i del «Telefonista» (*Jungla TVE*, p. [o]). Per bé que no hi consten les veus a l'aparell ni l'enterramorts, segueixen dins del guió.

6 A *Jungla 79* (p. [T2]) la caracterització de Míriam en el *dramatis* és més neutra: «Miriam Mölings, mujer sirena».

PROEMI⁷

PROJECCIÓ:

«La jungla sentimental exposa més d'un acte reprobable amb el calculat disseny de reforçar la natural repugnància que inspiren certes pràctiques legalment sancionades.»

PROJECCIÓ:

«La falta més insignificant hi és castigada amb escreix i la moralitat final és exemplar, com es veurà.»

---

7 Al full del proemi de *Jungla Codina* (p. [1]) s'especifiquen músiques que La Roda utilitza en aquest punt del muntatge: «Whispering» i «Rhapsody in Blue», de George Gershwin, i s'indica també «Music'All Stars Annés 30». A més, també s'hi anota l'ús del film per iniciar la peça amb un «fons de vaga» (*Ibid.*).

ESCENA 1⁸

Entren ERNEST SUHLER i ROGER. SUHLER es treu l'abric mentre el seu fill s'asseu.⁹

PROJECCIÓ:¹⁰

«Estem a dia 30. Fa vuit dies que la plantilla de GLUCO, S.A., està en vaga. A les onze del matí, l'accionista majoritari i director gerent Ernest Suhler, dit "El Tigre", entra al despatx en companyia del seu hereu, Roger.»¹¹

SUHLER: Noi, s'ha acabat el viure de baldraga.¹²

ROGER: M'he estat il·lustrant, papà.

SUHLER: No contradiguis ton pare! A totes les boïtes de la ciutat et coneixen com «Roger, el pròdig», i el motiu em costa molts duros.¹³

ROGER: La bona vida és cara, i l'altra no és vida.

---

8 El guió de *Jungla TVE* no té divisions en escenes i suprimeix totes les acotacions de fosc al final de cada part.

9 Indicaré les variants de forma lacònica, per no carregar el text: «(Suhler entra al seu despatx, seguit de Roger. Suhler s'asseu, despenja el telèfon i marca. Simultàniament.)» (*Jungla TVE*, p. [1]) A *Jungla 79* (p. T3) s'elimina la referència dels personatges en escena. L'acotació indica on s'asseu Roger: «Suhler se quita el abrigo mientras su hijo se deja caer en un sillón.» Els subratllats, si no s'indica el contrari, assenyalen les variants parcials, tenint en compte que els subratllats en acotacions van en rodona. Quan la variant afecta globalment l'oració, no se subratlla.

10 Fragment dit per la veu en off a *Jungla TVE* (p. [1]).

11 «[...] Ernest SUHLER, alias "el Tigre" llega al cuartel general acompañado de su heredero, el pollo ROGER.» (*Jungla 79*, p. T3)

12 *Jungla TVE* (p. [1]) aposta per la síntesi i reordena materials a l'inici de l'obra: «[...] SUHLER: Forlisa? Aquí Suhler... Vuit dies, Foster, vuit dies i tot paralytat. Només treballen els administratius. Notòriament subversiu, tot plegat... Si hi ha sort rebrà la comanda aquest matí... Un xic de consideració, Foster, quan esclaten aquests conflictes és l'hora de la solidaritat... Sí, Foster, ara mateix. (A l'intercomunicador.) Elsa, que vingui en Frederic Piccó. (A ROGER:) Noi, s'ha acabat el viure de baldraga.»

13 «Las puertas de los garitos se abren solas cuando asoma "Roger el generoso" [...]» (*Jungla 79*, p. T3).

SUHLER: No sóc escanya-rals, prou que ho saps. Considera, però, que corren temps de vaques magres. D'ara endavant l'assignació serà sou.¹⁴

ROGER: M'ho veia venir.¹⁵

SUHLER: L'empresa ha de ser teva un dia: habitua't, doncs, a assumir responsabilitats i a defensar com Déu mana els teus interessos. (*Crida.*) I fes el favor de treure els peus de la taula! (*A l'intercomunicador:*) Elsa, novetats?

VEU ELSA (*després de dues notes de gong, amb cantarella*): Bon dia! (*Sec*)... Telefonada de Forlisa, urgent.

SUHLER (*es passa la mà per la cara*): Comuniqui-m'hi. (*A ROGER:*) I recalco: si m'atorgues una engruna d'autoritat paterna, no et facis amb la pubilla Mölings. (*S'asseu.*)¹⁶

ROGER: Ja hi som! (*S'aixeca.*) La vull, papà, i espero contraure tant si vols com si no.

SUHLER: Estan amb el dogal al coll, a un pas del crac.

ROGER: Els enfones tu!

SUHLER: Ernest Suhler, *el Tigre*, no tolera competidors: els destrossa. I tu em faràs costat. Càndid fill meu, et veig poc avesat a conciliar sentiments i negocis. T'he triat, no m'ho neguis, una perla per futura.¹⁷

ROGER: La marquesa, quina tòtila!

SUHLER: De quin pa fas rosegons? Son pare senyoreja milers d'hectàrees de secà i tuteja sis secretaris. Et subvenciona un tren de paixà a la capital, festeges durant dos mesos, i ara em surts amb ciris trencats! Et cases amb la marquesa i no en parlem més. Desbanco en Mölings, liquido la vaga i gestionem *ipso facto* la petició.¹⁸

---

14 «De hoy en adelante tu asignación será sueldo, o sea que te despides de la farra.» (*Ibíd.*)

15 «Así, de pronto, es un trauma.» (*Ibíd.*)

16 A *Jungla TVE* (p. [1]), el diàleg anterior es comprimeix en una intervenció de Suhler plena de supressions, tant d'ell com de Roger: «No contradiguis ton pare! L'empresa ha de ser teva un dia: habitua't doncs a assumir responsabilitats i a defensar com Déu mana els teus interessos. Fes el favor de treure els peus de la taula! I recalco: si m'atorgues una engruna d'autoritat paterna, no et facis amb la pubilla Mölings.»

17 «[...] Cándido hijo mío, aprende a conciliar sentimientos con negocios. [...]» (*Jungla 79*, p. T3).

18 La pregunta retòrica és eliminada a *Jungla 79* (*Ibíd.*), potser per la seva idiosincràsia. A més, hi ha variacions: «Su padre señorea la mar de secano y tutea siete secretarios.» I afegeix una frase inexistent en l'original: «¡Si será reparón, el niño!» En darrer terme, la referència de «la vaga» és canviada per «conflicto colectivo».

ROGER: Alerta, que no em caso.¹⁹
SUHLER: Confisco l'assignació!
ROGER: No col·laboro. (*Inicia el mutis.*)
SUHLER (*crida*): Roger, aquí!
ROGER: De cop sordejo.²⁰
SUHLER (*li presenta uns bitllets*): Cedeixo i ajornem la disputa del casori. Compto amb tu?
ROGER: Per un plat de llenties no em venc a la fera.
SUHLER (*afegeix tres bitllets*): Diguem per sis enciams.
ROGER (*s'embutxaca els bitllets*): Sia, baixaré als abismes mercantils.²¹
SUHLER: No et queixis, d'altres comencen a catorze anys.²²

Sona el telèfon. SUHLER despenja.

SUHLER: Forlisa? Aquí Suhler.

PROJECCIONS:

«Cortesies. Informi situació.»

SUHLER: Estacionària, ai las. Vuit dies, i tot paralytat. Només treballen els administratius. Notòriament subversiu, tot plegat. L'onada ja ens esquitxa.²³

«Reclamació comanda. Urgent.»

SUHLER: Si hi ha sort la rebrà aquest matí.

---

19 *Jungla 79 (Ibid.)* és més emfàtica: «¡No me caso, ea! Repito, ¡no me caso, ea!»

20 «¡Hay tormenta!» (*Ibid.*)

21 «Sea, me lanzo a los abismos mercantiles.» (*Ibid.*)

22 *Jungla TVE* (p. 1-2) suprimeix les referències a la vida despres de Roger i també l'anècdota del casament concertat i converteix l'oferta de Suhler en un intent perquè el seu fill l'ajudi a liquidar Möllings: «SUHLER: Ernest Suhler, el Tigre, no tolera competidors, els destrossa. I tu em faràs costat. / ROGER: No col·laboro. (*Inicia el mutis.*) / SUHLER: Roger, aquí! / ROGER: De cop sordejo. / SUHLER (*li presenta uns bitllets*): Compto amb tu? / ROGER: Per un plat de llenties no em venc a la fera. / SUHLER (*afegeix tres bitllets*): Diguem per sis enciams. / ROGER: Sia. (*S'embutxaca els bitllets.*)».

23 «Estacionària, ai las. Vuit dies, ja, i tot paralytat.» (*Jungla 73*, p. 2) A *Jungla 73*, «L'onada ja ens esquitxa.» no hi és. «[...] La ola que asola al mundo nos está salpicando ya.» (*Jungla 79*, p. T3)

«Amenaça anul·lació comanda.»

SUHLER: Consideració, Foster. Quan esclaten aquests conflictes és l'hora de la solidaritat.²⁴

«Sentiment, tanmateix, ultimàtum. Perill aturar producció.»

SUHLER: Imploro un xic d'indulgència.²⁵

«Confirmació ultimàtum. Consell: no afluixi. Salutació.»

SUHLER: Tranquil, Foster. (Penja. A ROGER, mostrant-li el telèfon:) El nostre millor client.²⁶

ROGER: Es palpa.

SUHLER (a l'intercomunicador): Whilah, necessito un home amb aspiracions. Consulteu les fitxes.²⁷

VEU WHILAH: N'hi ha més d'un. Merthy, per dir un exemple.²⁸

SUHLER: Que vagi escàs, la tasca és compromesa.²⁹

VEU WHILAH: Capisso. Hi ha un comptable. Es diu Piccó.³⁰

SUHLER: Edat?

VEU WHILAH: Trenta-tres.

SUHLER: Família?

VEU WHILAH: La muller de nou mesos.

SUHLER: Perfecte, l'espero. (A ROGER:) Roger, tens carnet de primera?

ROGER: Olímpic.

SUHLER: Cretí, de conduir, dic.

ROGER: Sí, però...

SUHLER: Es diu «sí, papà»! Millor, no caldrà actuar al marge de la llei.

---

24 «No me estrangule, Foster. [...]» (Ibíd.). A més, *Jungla 79* afegeix al final de la resposta: «ya sabe, todos para uno.»

25 «Foster, vea la barbas de su vecino...» (Ibíd.)

26 «Tranquilo, soy una roca. [...]» (Ibíd.).

27 «[...] necesito un propio [...]. Consulte las fichas y seleccione.» (Ibíd.)

28 «Aspiraciones... son muchedumbre. [...]» (Ibíd.).

29 «[...] el encargo tiene su busilis.» (Ibíd.)

30 A *Jungla 79* (Ibíd.) Piccó és presentat com a «chupatintas», no com a «comptable».

Entra FREDERIC PICCÓ.³¹

PICCÓ: Permís?

SUHLER: Passeu. Piccó, voleu deixar els números per uns dies?

PICCÓ: Encantat.

SUHLER: Teniu empenta?³²

PICCÓ: Em vessa.

SUHLER: Demostreu-la. Em calen dos homes abnegats i decidits.³³

PICCÓ: Qui és el segon?

ROGER: Vós.

SUHLER: Roger, l'hereu.³⁴

PICCÓ: Tant de gust.

ROGER: Celebro. (A SUHLER:³⁵) Instruccions?

SUHLER:³⁶ Aneu a l'hangar tres: hi ha un camió carregat de glucosa. Feu-lo arribar a Forlisa abans de la una.

ROGER: No he conduït mai un camió, papà.

SUHLER: No posis excuses a ton pare!

PICCÓ: Senyor director...

SUHLER: Cal esquivar el piquet de vaga: actueu de pressa.

PICCÓ: Senyor director...

SUHLER: Escolto.

PICCÓ: Demà ho sabrà la plantilla en pes.

SUHLER: Me'n ric.³⁷

PICCÓ: Jo no. Seré titllat d'esquirol, i perdoni.

SUHLER: Us decanteu pels vaguistes?³⁸

PICCÓ: Moralment, sí. Compregui-ho: estem lligats al mateix carro.³⁹

---

31 Tot el diàleg amb Whilah és suprimit a *Jungla TVE* (p. 2), ja que Suhler havia demanat a Elsa que fes venir Piccó a l'inici de l'obra.

32 Fragment comprimit a *Jungla TVE* (*Ibid.*): «[...] Piccó: Permís? / SUHLER: Passeu. Piccó, teniu empenta?»

33 «Necesito dos hombres abnegados.» (*Jungla 79*, p. T3)

34 «Roger, mi hijo.» (*Ibid.*)

35 «(Al Tigre.)» (*Ibid.*) *Jungla 79* prioritza anomenar l'empresari «El Tigre» en lloc de Suhler. No s'indica més.

36 *Jungla TVE* (p. 2) indica l'acotació «estenen un plànol».

37 «A mí, un blede.» (*Jungla 79*, p. T3)

38 «¿Se decanta usted por los plantistas?» (*Ibid.*)

39 «Comprenda, tiramos del mismo carro.» (*Ibid.*)

SUHLER: Sempre ho he dit, jo.
PICCÓ: Si escolta el seu cor, acabarà oblidant les seves accions.
SUHLER: Clar i net, m'agradeu. Cadascú al seu lloc i fora confusions. Llàstima que la situació sigui tan dolorosa: jo m'hi jugo el client i vós heu de triar entre la moral i el càrrec.⁴⁰
ROGER: Coacciones, papà, i això no es fa.
SUHLER: Tu, no jutgis ton pare!
ROGER: Em desdic.
SUHLER: Sóc un gran liberal, sempre ho he dit: m'avindrà a la seva decisió. (A PICCÓ:) ...Coratge, PiccÓ.⁴¹
PICCÓ (*després d'una pausa*): Estic a les seves ordres.
SUHLER: Bravo, se us tindrà en compte.
PICCÓ: En pot estar ben segur.
ROGER: Apa.⁴²

ROGER i PICCÓ surten. Per l'altra banda entra JOHAN ALRODGE com una aparició. SUHLER fa un gest de temor.⁴³

SUHLER: Johan Alrodge!⁴⁴
ALRODGE: Salut, patró. El destorbo?
SUHLER: Parla, pèrfid, estic preparat.
ALRODGE: El personal ha considerat la nova oferta.⁴⁵
SUHLER: Malgrat que ja em penedeixo d'haver estat generós, el Tigre manté la seva paraula. Assesta el veredict.⁴⁶

---

40 A *Jungla 73* (p. 3), el fragment és notablement diferent: «[...] SUHLER: Us decanteu pels vaguistes? / PICCÓ: Moralment, sí. / SUHLER: És natural. Una situació dolorosa: jo m'hi jugo el client i vós heu de triar entre la moral i el càrrec.» A *Jungla TVE* (p. 3), hi ha notables supressions: «PICCÓ: Senyor director... demà ho sabrà la plantilla en pes. Seré titllat d'esquirol, i perdoni. / SUHLER: Us decanteu pels vaguistes? / PICCÓ: Moralment, sí. / SUHLER: PiccÓ, jo m'hi jugo el client, i vós heu de triar entre la moral i el càrrec.»

41 «Sóc un gran lliberal, i me n'ufano [...]» (*Jungla 73*, p. 3). «Presumo de espíritu liberal: aceptaré sin pestañear su libre decisión. [...]» (*Jungla 79*, p. T3).

42 Aquesta línia i l'anterior són suprimides a *Jungla TVE* (p. 3).

43 «(Roger i PiccÓ surten. Suhler entra al lavabo contigu al despatx. Es comença a rentar les mans. A través del mirall Johan Alrodge es presenta com una aparició.)» (*Jungla TVE*, p. 3) «El pollo y el chupatintas salen. [...]» (*Jungla 79*, p. T4).

44 «¡El siniestro Johan Alrodge!» (*Ibíd.*)

45 «El personal ha deliberado.» (*Ibíd.*)

46 *Jungla 73* (p. 3) és més lacònica i no permet entreveure la cobdícia de Suhler: «¡ finalment?»

ALRODGE: Rebutgen l'oferta.⁴⁷

SUHLER: Volen guerra...

ALRODGE: Mantenen les exigències inicials.⁴⁸

SUHLER: Piquen ferro fred. No puc augmentar abans d'apujar les tarifes.⁴⁹

ALRODGE: És una vella història.

SUHLER: Desconfien de mi, Johan Alrodge, i em dol. Unes setmanes més, potser uns dies, i Mòlings petarà. Absorbiré Quimol i llavors imposaré nous preus: jo faré la llei.⁵⁰

ALRODGE: Potser sí.⁵¹

SUHLER (*d'esquena*):⁵² Amb el cor a la mà, proclamo que em mou, entre d'altres, un noble propòsit: dignificar el nivell de tantes famílies afiliades a la casa. Suporten tantes despeses... El menjar, els fills, escoles, sabates... Déu, i la diabòlica ascensió dels preus! Quan hi penso, gairebé em fa vergonya regatejar un cinc per cent.⁵³

*S'adona que ALRODGE ha desaparegut i, aclaparat per l'adversitat, es queda amb el cap entre les mans.
Tornen ROGER i PICCÓ.⁵⁴*

---

47 «Negativo.» (*Jungla* 79, p. T4)

48 «Siguen erre con erre.» (*Ibid.*)

49 «No puedo ceder antes de subir las tarifas.» (*Ibid.*)

50 «Desconfían de mí, Alrodge. *Intercede, convence*: unas semanas más, tal vez unos días y Mòlings se apeará del burro. [...]» (*Ibid.*). *Jungla TVE* (p. 3-4) presenta el fragment reduït: «[...] ALRODGE: El personal ha considerat la nova oferta. L'han rebutjada. / SUHLER: Volen guerra... / ALRODGE: Mantenen les exigències inicials. / SUHLER: Piquen ferro fred. No puc augmentar abans d'apujar les tarifes, i estic mantenint preus ruïnosa per esclafar la competència. Unes setmanes més, potser uns dies, i Mòlings petarà. Absorbiré Quimol i llavors imposaré nous preus i jo faré la llei.»

51 «Claro.» (*Jungla* 79, p. T4)

52 *Jungla TVE* (p. 4) canvia l'acotació: «(eixugant-se les mans)».

53 *Jungla* 73 (p. 4) és lleugerament diferent: «En part m'escarrasso per elevar el nivell de vida de les famílies que depenen de mi. Suporten tantes despeses... el menjar, els fills, escoles, sabates... Quan hi penso gairebé em fa vergonya regatejar un cinc per cent.» *Jungla* 79 (p. T4) aporta petites variants: «Con la mano en el pecho [...]. Cuando lo pienso, Alrodge, [...]». I a més, suprimeix els fills de l'enumeració.

54 L'acotació de *Jungla* 73 (p. 4) no incorpora el comentari sobre l'aclapament de Suhler. *Jungla Codina* (p. 4) fa una indicació sonora: «Soroll» i «Explosió». «(No obté resposta. S'adona que Alrodge s'ha volatilitzat durant el seu parlament. De sobte se senten unes explosions. Suhler llença la tovallola i torna al despatx. La seva entrada coincideix amb la

---

SUHLER: Més problemes?
PICCÓ (amb un gest d'impotència):⁵⁵ Ho sento, senyor director.
ROGER: Missió impossible.
SUHLER: Parleu.
ROGER: Han reventat el dipòsit de gasolina i els sis neumàtics.⁵⁶
SUHLER: Em repenjo en els puntals!
PICCÓ: Espavilats que són.⁵⁷
SUHLER (vençut): L'hora esdevé tràgica. Gràcies, Piccó, res més.⁵⁸

PICCÓ surt. SUHLER s'aixeca.

SUHLER (d'esquena): Fill meu, tens permís d'armes?
ROGER: No, papà.
SUHLER: Tant se val.

*L'escenari es queda a les fosques.*⁵⁹

---

de Roger i Piccó.)» (*Jungla TVE*, p. 4) «Se percibe de la desaparición del Siniestro. [...] Sus cavilaciones son cortadas por el retorno de Roger y el excontable.» (*Jungla 79*, p. T4)

55 Les acotacions de diàleg d'aquest fragment desapareixen a *Jungla TVE* (p. 4-5).

56 «Han reventado los neumáticos y el depósito de carburante.» (*Jungla 79*, p. T4)

57 «Llevan mucha trastienda.» (*Ibíd.*)

58 «L'hora és tràgica. [...]» (*Jungla 73*, p. 4).

59 «Oscuro.» (*Jungla 79*, p. T4) En tots els finals d'escena, *Jungla 79* substitueix «L'escenari es queda a les fosques.» per un simple «Oscuro.» No s'indica més.

ESCENA 2

PROJECCIÓ:⁶⁰

«Són les sis de la tarda. Després de realitzar alguns menuts treballs al despatx de son pare, Roger Suhler es presenta al pisot de la seva estimada Míriam.»⁶¹

MÍRIAM ha obert la porta. ROGER estén els braços i entra.

ROGER: Amor, no m'abrades?

MÍRIAM: D'on surts?⁶²

El besa a la galta i tanca. Darrere la porta, un retrat de MÖLINGS els espia.

ROGER: Avui, per primera vegada, he treballat.

MÍRIAM: Cansa?

ROGER: No puc dir fava.⁶³

MÍRIAM: Seu. Whisky?

ROGER s'asseu al sofà. MÍRIAM prepara els whiskies.⁶⁴

ROGER: Te n'adones? Arribo del despatx, i petó, sofà, whisky... com si ja fóssim, Míriam, marit i muller.⁶⁵

MÍRIAM: Ben cert. I ara m'asseuré prop teu i departirem.⁶⁶

---

60 Dit per la veu en off (*Jungla TVE*, p. 5).

61 La referència temporal és omesa a *Jungla TVE* (*Ibíd.*). «Son las seis de la tarde. Celebrando sin más incidentes su debut en la empresa, el delfín se presenta en el pisito de su amada.» (*Jungla* 79, p. T4)

62 *Jungla Codina* (p. 4) conté una acotació manuscrita addicional: «ballen».

63 «Traigo el alma partida.» (*Jungla* 79, p. T4)

64 *Jungla TVE* (p. 5) només diu com a acotació: «(En prepara dos)». «Míriam prepara la bebida.» (*Jungla* 79, p. T4)

65 «[...] Coronando mi jornada laboral, [...]» (*Ibíd.*).

66 *Jungla Codina* (p. 4) indica que després de dir «m'asseuré prop teu», Míriam «seu [als] genoll[s]» de Roger i que, havent dit «departirem», «el besa llarg».

---

*Serveix els whiskies.*⁶⁷

ROGER: Diantre, això és la glòria!

MÍRIAM encén dos cigarrets alhora i li'n dona un.

ROGER: Cuca, se'ns esguerra el disegni: el cap de casa té la dèria de l'enllaç aristocràtic.

MÍRIAM: Us heu picat?

ROGER: Com gat i gos. Pensa demanar la mà de la dama i està més decidit que mai a fer miques ton pare.⁶⁸

MÍRIAM: No t'hi capfiquis, el meu papà també té urpes.⁶⁹

ROGER: Està al corrent del nostre festeig? Ens podria emparar.

MÍRIAM: Pensa-t'ho! Són d'idèntica raça. Maleïts negocis!⁷⁰

ROGER: Ep, respecte! Les empreses creen felicitat.

MÍRIAM: A poc a poc aixequen barreres entre tu i jo, i tard o d'hora toparem.⁷¹

ROGER: Exageres, tingues fe.

MÍRIAM: S'està pastant una tragèdia, Roger. La ciutat bull d'implacables odis i de silencioses carnisseries. Escapem-nos, abandonem-ho tot! Lluny dels rètols lluminosos i del ciment armat, el món és més amable: boscos verdejants, saltants d'aigua, muntanyes nevades, platges serenes...⁷²

ROGER: Ordeixes novel·les. Què menjarem?⁷³

MÍRIAM: Prosaic.

ROGER: Objectiu!⁷⁴

---

67 «Sirve el whisky.» (*Jungla* 79, p. T4)

68 «Digo, y se las tuve tiasas. Sólo espera haber destrozado a tu padre.» (*Ibíd.*)

69 El possessiu no apareix a *Jungla* 73 (p. 5).

70 *Jungla Codina* (p. 5) proposa «Creu-t'ho» amb una esmena manual en lloc de «Pensa-t'ho!» «;Quíá! Son de la misma cuerda. ¡Malditos sean los negocios!» (*Jungla* 79, p. T4)

71 «Poco a poco levantan insalvables barreras entre tú y yo. Tarde o temprano, rompemos.» (*Ibíd.*)

72 «Se está mascando el drama, Roger. [...] ;Huyamos, por nuestro amor! [...] el mundo es amable [...]» (*Ibíd.*). *Jungla Codina* (p. 5) indica que Míriam «s'alça» abans no digui «La ciutat bull [...]». Després d'haver dit «carnisseries», *Jungla Codina* (*Ibíd.*) assenyala que Míriam «torna a Roger».

73 «[...] De què viuríem?» (*Jungla* 73, p. 5) «Novelerías; [...]» (*Jungla* 79, p. T4).

74 Aquesta i la intervenció anterior no apareixen a *Jungla* 73 (p. 5).

MÍRIAM: Som joves, tu pots treballar. Explotarem una masia amb cavalls i ànecs.
ROGER: Deixaries pare i mare, i la vida regalada?
MÍRIAM: Hi renuncio per amor teu.
ROGER (*l'abraça*): Estimada!⁷⁵
MÍRIAM: I tu?⁷⁶
ROGER: Ho dubtes?⁷⁷
MÍRIAM: Roger, vull ser la mare dels teus fills.
ROGER: L'únic amor meu.
MÍRIAM: M'ho jures?
ROGER: Per la memòria de la meva mare, Déu l'hagi perdonada.
MÍRIAM: Quan, Roger?... Demà!
ROGER: Esperem uns dies. Tinc deures filials per complir.
MÍRIAM: Els negocis et retenen malgrat el jurament.
ROGER: Fins a la setmana entrant. Mentrestant, aplegarem el paperam nupcial.
MÍRIAM: Roger, o ton pare o jo!⁷⁸
ROGER: Despietada, a quin dilema m'aboques!⁷⁹
MÍRIAM: Pit i fora, Roger, espolsa't la tutela paterna.⁸⁰
ROGER: No puc deixar el papà en circumstàncies tan greus. La bancarrota, Déu nos en guard, el precipitaria a la tomba per via de suïcidi o d'infart. Fugirem així que es restableixi la normalitat laboral, paraula.
MÍRIAM: Em resigno.
ROGER (*l'abraça*): Acoblats per sempre!⁸¹
MÍRIAM: Impetuós... Ens poden veure!

ROGER *arremanga la persiana que cobreix un bastidor blanc i la torna a abraçar.*

ROGER: Míriam...

---

75 «¡Vida mía!» (*Jungla* 79, p. T4)

76 *Jungla Codina* (p. 5) afegeix a mà: «Hi renunciés?»

77 *Jungla Codina* (*Ibid.*) conté dues acotacions a mà sobre Roger: «s'enfila; faldilles amunt».

78 En nota manual, s'indica que Míriam se «separa» de Roger (*Ibid.*).

79 Acotació manuscrita: «R: darrera d'ella, l'agafa per la cintura» (*Ibid.*). «[...] a qué disyuntiva me condenas!» (*Jungla* 79, p. T4)

80 «Atrévete, [...]» (*Ibid.*).

81 *Jungla Codina* (p. 5) indica que Roger li «besa [la] mà».

MÍRIAM: Les mans quietes, Roger, encara no tens llicència.⁸²

*El paper del bastidor s'esberla de dalt a baix descobrint l'enllistonat, i simultàniament sona el timbre. Es giren tots dos cap a la porta. MÍRIAM abaixa la persiana i obre.*⁸³

MÍRIAM: Papà!

MÖLINGS: Hola, filla.

MÍRIAM: Et presento Roger, un bon amic.⁸⁴

*Tanca la porta: el retrat ha desaparegut.*⁸⁵

MÖLINGS: Jove... Míriam, hem de parlar d'un afer molt important.⁸⁶

MÍRIAM: Roger, ens veurem demà?

ROGER: Naturalment. *Au revoir, chère amie.*

MÍRIAM (*li dóna la mà*): À demain.⁸⁷

---

82 Fragment amb notables supressions a *Jungla TVE* (p. 5-7): «[...] ROGER: Cuca, se'ns esguerra el disegni: el cap de casa s'oposa a les nostres relacions. / MÍRIAM: Us heu picat? / ROGER: Com gat i gos. Està més decidit que mai a fer miques ton pare i absorbir la vostra empresa. / MÍRIAM: No t'hi capfiquis, el meu papà també té urpes. Maleïts negocis! / ROGER: Ep, respecte, els negocis creen felicitat. / MÍRIAM: S'està pastant una tragèdia, Roger. La ciutat bull d'implacables odis i de silencioses carnisseries. Escapem-nos, abandonem-ho tot! Lluny dels rètols lluminosos i del ciment armat, el món és més amable: boscos verdejants, saltants d'aigua, muntanyes nevades, platges serenes... / ROGER: Ordeixes novel·les. Què menjarem? / MÍRIAM: Som joves, tu pots treballar. Explotarem una masia amb cavalls i ànecs. / ROGER: Deixaries pare i mare i la vida regalada? / MÍRIAM: Hi renuncio per amor teu. / ROGER: (*l'abraça*): Estimada! / MÍRIAM: Quan, Roger?... Demà! / ROGER: Esperem uns dies. Tinc deures filials per complir. / MÍRIAM: Roger, o ton pare o jo! / ROGER: Despietada, a quin dilema m'aboques! / MÍRIAM: Pit i fora, Roger, espolsa't la tutela paterna. / ROGER: No puc deixar el papà en circumstàncies tan greus. La bancarrota, Déu em guard, el precipitaria a la timba per via de suïcidi o d'infart. Fugirem així que es restableixi la normalitat laboral, paraula. / MÍRIAM: Em resigno. / ROGER (*l'abraça*): Acoblats per sempre! / MÍRIAM: Les mans quietes, Roger, encara no tens llicència.»

83 *Jungla 73* (p. 5) no incorpora la referència a l'enllistonat: «El paper del bastidor s'esberla de dalt a baix, i simultàniament sona el timbre.» «(Sona el timbre de la porta. Míriam obre, i entra el vell Mölings.)» (*Jungla TVE*, p. 7) «[...] Miriam baja la persiana ocultando el desperfecto [...]» (*Jungla 79*, p. T4).

84 «Te presento a Roger, un amigo.» (*Ibid.*)

85 «[...] El retrato de papá Mölings [...]» (*Ibid.*)

86 «Miriam, tenemos que hablar. Es urgente y privado.» (*Ibid.*)

87 Línia suprimida a *Jungla TVE* (p. 7).

MÖLINGS: Perdoni, jove. Es tracta de negocis. *Les affaires sont les affaires.*

ROGER: *Je vous en prie.* Encantat.

MÖLINGS: Repeteixo.

MÍRIAM *acompanya* ROGER *a la porta*. MÖLINGS *s'asseu*.⁸⁸

MÍRIAM: Espera't al bar. Telefonaré.⁸⁹

MÍRIAM *tanca i torna*.

MÖLINGS: Qui és aquest bordegàs?⁹⁰

MÍRIAM: Ja ho has sentit: un bon amic.⁹¹

MÖLINGS: És de família bona?

MÍRIAM: No és un caçadots. Tenen empresa pròpia.⁹²

MÖLINGS: Simpàtic. T'hi penses casar?⁹³

MÍRIAM: Encara no. Vols prendre res?

MÖLINGS: Has vist en Suhler?⁹⁴

MÍRIAM: L'havia de veure avui.

MÖLINGS: Bé.

MÍRIAM: No penso anar a la cita.

MÖLINGS: Hi aniràs.⁹⁵

MÍRIAM: He decidit no veure'l més.⁹⁶

MÖLINGS: Filla, vàrem fer un tracte. Tu vius la teva vida independent i jo pago. A canvi em dones un cop de mà de tant en tant. O compleixes o tornes a casa.⁹⁷

MÍRIAM: M'adjudico l'emancipació.

---

88 «(Míriam acompanya Roger fins a la porta i torna.)» (*Ibíd.*)

89 Línia suprimida a *Jungla TVE* (*Ibíd.*). «Aguarda en el *Snack*. [...]» (*Jungla* 79, p. T5).

90 «¿Quién es el sujeto?» (*Ibíd.*) *Jungla Codina* indica que Mölings «deixa [el] paraigua» (p. 6).

91 «Lo he dicho ya: un amigo.» (*Jungla* 79, p. T5)

92 «[...] Tenen empresa.» (*Jungla* 73, p. 6)

93 «Simpático y afortunado. ¿Piensas uncirle?» (*Jungla* 79, p. T5)

94 «Nada. ¿Has visto a Suhler?» (*Ibíd.*)

95 «Piénsalo mejor.» (*Ibíd.*)

96 «Me empecino.» (*Ibíd.*)

97 En comptes de «i jo pago», *Jungla* 79 (*Ibíd.*) diu «y yo sufrago el pato».

MÖLINGS: Míriam, Quimol està fent figa i la misèria ens escomet.

MÍRIAM: Em deixa freda. El que jo vull és aixecar el vol.

MÖLINGS: La llibertat no s'obté ni es reté de franc.

MÍRIAM: El meu propi progenitor, on s'ha vist mai, m'obliga a fer de marfanta! Si m'amollo al vici, te'n carrego els neulers.⁹⁸

MÖLINGS (*la bufeteja*): Et demano senzillament d'obtenir certes informacions. Com les obtens no és incumbència meva. Esbojarrada, irrespectuosa i rebel, n'has estat sempre. Has malversat educació religiosa i exemple matern. Tant de bo els teus fills, si un dia en tens, no et causin mai el dolor que ens infligeixes a ta mare i a mi. T'he parlat com un pare, i t'haig de parlar també com un home de negocis: estàs endeutada fins que es resolgui l'operació. El compte saldat, podràs campar al teu grat.⁹⁹

MÍRIAM: Per sempre?

MÖLINGS: I si mai vols tornar, t'acolliré amb els braços oberts.

MÍRIAM: Em calen vint mil duros.

MÖLINGS: D'acord. Aquí tens les instruccions.

Li dona un sobre i l'escenari es queda a les fosques.

---

98 «[...] me aboca a la mala vida. Si me hundo en el fango, que la culpa recaiga en ti.» (*Ibid.*) *Jungla TVE* (p. 7-8) sintetitza el fragment amb força línies suprimides: «[...] MÖLINGS: Qui és aquest bordegàs? / MÍRIAM: No és un caçadots. Tenen empresa pròpia. Vols prendre res? / MÖLINGS: Has vist en Suhler? / MÍRIAM: L'havia de veure avui. / MÖLINGS: Bé. / MÍRIAM: No penso anar a la cita. / MÖLINGS: Hi aniràs. / MÍRIAM: He decidit no veure'l més. / MÖLINGS: Filla, vàrem fer un tracte. Tu vius la teva vida independent i jo pago. A canvi em dones un cop de mà de tant en tant. O compleixes o tornes a casa. / MÍRIAM: El meu propi progenitor, on s'ha vist mai, m'obliga a fer de marfanta! Si m'amollo al vici, te'n carrego els neulers.»

99 Amb un senyal, a *Jungla Codina* (p. 6) s'indica que Mòlings pronuncia «Irrespectuosa, esbojarrada i rebel» en lloc de l'ordre convingut pel text. «[...] estás en deuda conmigo [...]» (*Jungla* 79, p. T5).

ESCENA 3

*Música suau. SUHLER entra, es treu l'abric i s'asseu.*¹⁰⁰

PROJECCIÓ:

*«Una hora més tard, el Tigre entra en una cafeteria discreta.»*¹⁰¹

Se li atansa el CAMBRER amb un clavell sobre la safata.

CAMBRER: Senyor, el clavell. Ja és hora de treure's el dol.

SUHLER: En efecte, Matias. Avui fa tres mesos.¹⁰²

CAMBRER: Permeti'm.

Li canvia el botó negre de la solapa pel clavell.

CAMBRER: Què més li puc servir?

SUHLER: Aigua mineral sense gas.¹⁰³

CAMBRER (sortint): Un suc de càntir, en marxa!¹⁰⁴

Torna a entrar immediatament, seguit de MÍRIAM.

CAMBRER: Senyor, la senyoreta.¹⁰⁵

El CAMBRER surt. SUHLER s'aixeca.

MÍRIAM (coqueta): Ernest...

---

100 *Jungla TVE* (p. 8) suprimeix la projecció i modifica l'acotació: «(Suhler entra en una cafeteria i s'instal·la en un reservat discret. El cambrer, amb un clavell sobre la safata.)»

101 «[...] entra en una discreta cafeteria del passeig de Gràcia.» (*Jungla Codina*, p. 7)

102 *Jungla Codina* indica que Suhler «sospira» després de dir «Matias» (*Ibid.*).

103 «Aigua mineral, natural, sense gas.» (*Ibid.*)

104 Fragment retallat a *Jungla TVE* (p. 9): «[...] SUHLER: En efecte, Matias, avui fa tres mesos. / (Li canvia el botó negre de la solapa pel clavell.) / CAMBRER (sortint): Un suc de càntir, en marxa!»

105 *Jungla Codina* (p. 7) apunta que fins aquí el diàleg ha tingut lloc sense música.

SUHLER: Benvolguda... Puntual com sempre. (*S'asseuen.*)
Gràcies, Leila. (*Li besa les mans i es fica una mà a la butxaca.*)
No et calen pas diners?¹⁰⁶
MÍRIAM: Ernest, ets tan generós...¹⁰⁷

*Torna el CAMBRER amb l'aigua sobre la safata.*¹⁰⁸

CAMBRER: Senyor, l'aigua.
SUHLER: Matias, espero una altra persona. Avisi'm a l'acte.
CAMBRER: Leri-leri, senyor.¹⁰⁹
MÍRIAM: Tens tabac?
SUHLER: Pensava comprar-te'n i m'ha fugit del cap. (*Al CAMBRER:*)
Tabac, si us plau. (*A MÍRIAM:*) Quina marca vols?
MÍRIAM: Winston.
CAMBRER: Algun altre requisit?¹¹⁰
MÍRIAM: Gintònic.
CAMBRER (*sortint*): Un Churchill i un aigualit de ginebra, via!¹¹¹
MÍRIAM: Fas cara d'amoïnàt. Problemes?
SUHLER: Molts i greus: he esgotat el crèdit, demà haig de pagar
la nòmina i m'han robat un client, el predilecte.¹¹²
MÍRIAM: Qui gosa desafiar-te?
SUHLER: Ho sabré aviat, si Déu vol.¹¹³
MÍRIAM: Tens espies a l'aguait?¹¹⁴

---

106 «Querida... Puntual, como siempre y más bella que nunca. [...]» (*Jungla 79*, p. T5).

107 «Ernest, ets sempre tan generós...» (*Jungla TVE*, p. 9)

108 «(Vuelve el camarero, interrumpiendo.)» (*Jungla 79*, p. T5)

109 «Descuide el señor.» (*Ibíd.*)

110 «¿Algún brebaje?» (*Ibíd.*)

111 «[...] y un bautizo de ginebra, [...]» (*Ibíd.*). Fragment reduït a *Jungla TVE* (p. 9): «[...] CAMBRER: Senyor, l'aigua. / MÍRIAM: Tabac, si us plau, i un gintònic. / CAMBRER (*sortint*): Un Churchill i un aigualit de ginebra, via!» La referència a l'arribada de Zenó desapareix.

112 «Atosigado: he agotado el crédito, mañana me cae la nómina y como remate, la competencia me sopla un cliente, el predilecto.» (*Jungla 79*, p. T5)

113 *Jungla 73* no incorpora «si Déu vol» (p. 7).

114 «¿Sobornas chivatos?» (*Jungla 79*, p. T5)

SUHLER: Confidents. Un empresari mal informat està venut.
Tants maldecaps, Leila... Sovint em pregunto si tenen
sentit.¹¹⁵

MÍRIAM: Cabòries, Ernest.¹¹⁶

SUHLER: He pujat l'empresa amb les meves pròpies mans, i això
és important. Tanmateix... saps, m'agradaria pintar. De
jove vaig fer uns cursos de dibuix. En el fons sóc un artista
frustrat, Leila. (Somriu, *amarg.*) M'estic entendant i no
m'escau: em diuen «el Tigre».¹¹⁷

MÍRIAM (*li posa la mà sobre el braç*): Somriu, Ernest, tot
s'arranjarà.

SUHLER (*li besa la mà*): Gràcies. Per cert, et calen diners? (*Es fica la
mà a la butxaca.*)¹¹⁸

MÍRIAM: Si insisteixes...

*El CAMBRER torna a interferir.*¹¹⁹

CAMBRER: Senyor, la beguda i el tabac.¹²⁰

SUHLER: Ningú, encara?

CAMBRER: Ningú, senyor.¹²¹

*El CAMBRER surt.*¹²²

SUHLER: Leila, fa poc que sortim plegats. A la meva edat, però...

MÍRIAM: Calla, edat, diu!¹²³

---

115 «[...] Un empresari ha d'estar ben informat. [...]» (*Jungla 73*, p. 7).

116 «*Vanas quimeras, Ernest.*» (*Jungla 79*, p. T5) Fragment reduït a *Jungla TVE* (p. 9): «[...] MÍRIAM: Fas cara d'amoïnat. Problemes? / SUHLER: Molts i greus: he esgotat el crèdit, demà haig de pagar la nòmina i m'han robat un client, el predilecte. / MÍRIAM: Cabòries, Ernest.»

117 «[...] El Tigre se está ablandando: ejerces un extraño influjo en mí.» (*Jungla 79*, p. T5)

118 «Dios te oiga. [...]» (*Ibid.*).

119 L'acotació de *Jungla 73* (p. 8) és més neutra: «El cambrer torna.»

120 «Señor, el mejunje y el tabaco.» (*Jungla 79*, p. T5)

121 Aquesta línia i l'anterior són omeses a *Jungla TVE* (p. 10).

122 *Jungla Codina* (p. 8) fa acotacions sobre la parella: «beuen, brindis, etc. [...] fumen».

123 «Estás en la flor.» (*Jungla 79*, p. T5)

SUHLER: Justament. A la meva edat un hom suporta mal el viduatge, i espero tant de la nostra relació que et prego d'acceptar¹²⁴ una demostració de gratitud.

*Aquest cop, el CAMBRER apareix amb un estoig sobre la safata.*¹²⁵

CAMBRER: Senyor, el collaret.

El deixa sobre la taula i surt. SUHLER el desembolica i obre l'estoig.

MÍRIAM: Ernest, no calia...

SUHLER: T'agrada? L'acceptes?¹²⁶

MÍRIAM: Meravellós.¹²⁷

*Treu el collaret de l'estoig. Es tracta d'un penjoll en forma de serp.*¹²⁸

SUHLER: Ulls de maragda i escames d'or.

MÍRIAM (*se'l posa a l'escot*):¹²⁹ No sé com agrair-te'l.

Què em demanaràs a canvi?

SUHLER: La teva companyia em compensa.

MÍRIAM: El preu és raonable.¹³⁰

---

124 Acotació: «senyal cambrer» (*Jungla Codina*, p. 8).

125 «Torna el Cambrer amb un estoig sobre la safata.» (*Jungla* 73, p. 8)

126 Línia suprimida a *Jungla TVE* (p. 10).

127 *Jungla Codina* (p. 8) reordena el fragment: «[...] SUHLER: Ulls de maragda, escates [sic] d'or. / MÍRIAM: Meravellós. / SUHLER: T'agrada? L'acceptes?»

128 «(La falsa Leila toma el collar. Se trata de una alhaja en forma de serpiente.)» (*Jungla* 79, p. T5)

129 A *Jungla TVE* (p. 10) és Suhler qui li posa el collaret.

130 Línia suprimida a *Jungla TVE* (*Ibíd.*).

SUHLER *li besa la mà. L'incansable CAMBRER trenca la intimitat entrant amb una nota sobre la safata. SUHLER deixa anar vivament la mà de MÍRIAM.*¹³¹

CAMBRER: Perdó.

SUHLER: No, de res.

CAMBRER: Dic perdó, i si no em talla agrego: un ciutadà m'ha untat per fer-li a mans aquesta lletra.¹³²

SUHLER: Se n'ha anat?

CAMBRER: Escopetejat. Senyor, la lletra. (*La deixa sobre la taula i surt.*)¹³³

SUHLER: Permits? És urgent.

MÍRIAM: T'ho prego.

SUHLER *llegeix. MÍRIAM es pinta la boca.*¹³⁴

PROJECCIÓ:

«No he gosat interrompre. Informació reservada. QUIMOL ha rebut de FORLISA l'encàrrec anul·lat a GLUCO. Conseqüència: BANKÀS denega crèdit. Disposi.

*Firmat, Zenó.»*¹³⁵

SUHLER: Així s'esberlés la capa del cel! (*Es fica el missatge a la butxaca.*)¹³⁶

MÍRIAM: Males noves, caro?

---

131 «[...] El Cambrer torna amb una nota sobre la safata. [...]» (*Jungla* 73, p. 8). «(Li besa la mà. El Cambrer trenca la intimitat.)» (*Jungla TVE*, p. 10) «[...] Suhler suelta vivamente la blanca mano.» (*Jungla* 79, p. T5)

132 «Digo, perdón, señor, y si me lo permite, agrego: un paisano me ha untado la palma por la entrega de esta misiva.» (*Ibid.*)

133 Aquesta línia i l'anterior són suprimides a *Jungla TVE* (p. 11).

134 *Jungla TVE* (*Ibid.*) elimina la referència del pintallavis de Míriam. «(Mientras el viudo lee el recado, ella se da un toque de rojo en la boca.)» (*Jungla* 79, p. T5)

135 Pel guió de *Jungla TVE* (p. 11) se sobreentén que Suhler llegeix en veu alta la nota, en lloc d'esdevenir projecció.

136 «¡Desollado sea el cafallón y la madre!» (*Jungla* 79, p. T6) Se suprimeix l'acotació (*Ibid.*).

SUHLER: Desastroses.¹³⁷

MÍRIAM: No t'excitis, que és pitjor.

SUHLER: El nom del fill de la meuca major ja ha sortit a llum.

MÍRIAM: I el Tigre, què pensa fer?

SUHLER: Interceptaré el transport. Batallaré, t'ho juro, fins a perdre l'alè. Que no canti victòria, el brivall! Tinc encara més d'un recurs. Ah, Mölings, que poc em coneixes! T'esclafaré com un llimac, t'eliminaré del mercat, i un dia em vindràs a pidolar una plaça de porter o de peó! (*S'adona que està pixant fora de test.*) Perdona, m'he ofuscat.¹³⁸

MÍRIAM: Ets sagaç i decidit. Venceràs, n'estic segura.

SUHLER: Trenta mil duros, és tot el que demano. Si aquesta nit els trobo, me'n sortiré.¹³⁹

MÍRIAM (*es treu el collaret i el desa a l'estoig*): M'agradaria ajudar-te, Ernest. (*Es fica l'estoig al sarró.*)

SUHLER: No, Leila, no! Queda-te'l sense recança. Adorable criatura, el galanteig és una cosa, i l'empresa una altra.¹⁴⁰

*Per fi, torna el CAMBRER, oportú com sempre.*¹⁴¹

CAMBRER: Senyor, la nota.

L'escenari es queda a les fosques.

---

137 *Jungla Codina* indica una acotació: «cop» (p. 8). «Aciagas, tirando a funestas.» (*Jungla 79*, p. T6)

138 L'acotació a *Jungla 79* (*Ibíd.*): «(Percibe su falta de compostura.)»

139 En lloc de trenta-mil duros, *Jungla 79* (*Ibíd.*) fa dir a Suhler «Cuarenta mil». A més, ofereix una variant estilística: «[...] Si esta noche los apaño, me río yo de los peces de color.» *Jungla TVE* (p. 11) fa notables supressions en aquest fragment: «[...] SUHLER: Així s'esberlés la capa del cel! Que no canti victòria, el brivall! Interceptaré el transport, batallaré, ho juro, fins a perdre l'alè. Ah, Mölings, que poc em coneixes! T'esclafaré com un llimac, t'eliminaré del mercat, i un dia em vindràs a pidolar una plaça de porter o de peó! (*S'adona que està pixant fora de test.*) Perdona, m'he ofuscat. / MÍRIAM: Ets sagaç i decidit. Venceràs, n'estic segura. / SUHLER: Trenta mil duros, és tot el que demano.»

140 «Adorable criatura» no apareix a *Jungla 73* (p. 9).

141 Com les precedents, l'acotació sobre el cambrer a *Jungla 73* és neutra: «Torna el Cambrer.» (*Ibíd.*) «(Y por fin, el camarero, oportuno como siempre.)» (*Jungla 79*, p. T6)

ESCENA 4¹⁴²

PROJECCIÓ:¹⁴³

«Escena costumista: després de sopar, Frederic Piccó executa els seus exercicis quotidians.»¹⁴⁴

Un envà esbossat aïlla un llit de matrimoni. PICCÓ toca el violí. Repeteix un passatge difícil. Atura la tocata i atansa el nas a la partitura.¹⁴⁵

SARAH (*invisible*): Piccó!

PICCÓ: Hum?¹⁴⁶

SARAH: Podries dur-me al teatre.

PICCÓ: Ja hi som, com cada vespre.

SARAH: M'agradaria veure *La jungla sentimental*.¹⁴⁷

PICCÓ: Bah, teatre social a trenta duros la butaca...¹⁴⁸

Torna a assajar. SARAH entra. Està de nou mesos i duu una camisa de dormir sota la bata.¹⁴⁹

SARAH (*crident per sobre els grinyols*): He anat al metge.¹⁵⁰

---

142 *Jungla Codina* (p. 9) indica que s'utilitza un «Minuetto» de Mozart per a l'escena.

143 La projecció és situada a *Jungla 79* (p. T6) després de la primera acotació sobre l'espai. La part de la didascàlia que indica l'aturada de Piccó és situada després de la projecció.

144 Varia lleugerament a *Jungla 73*: «Són les deu del vespre. Frederic Piccó executa els seus exercicis quotidians.» (p. 9). Com també passa a *Jungla 73*, *Jungla 79* (p. T6) elimina la referència a l'«Escena costumista».

145 «[...] S'atura i atansa el nas a la partitura.» (*Jungla 73*, p. 9) *Jungla TVE* (p. 12) elimina la projecció i varia l'acotació: «(Cambra del matrimoni Piccó. Frederic Piccó, amb un violí a la mà, estudia una partitura. Es posa a tocar.)» «(Un tabique simplemente esbozado limita una habitación con cama de matrimonio. [...]) / (Piccó interrumple la rascata para estudiar atentamente la partitura.)» (*Jungla 79*, p. T6)

146 Aquesta i la intervenció anterior no apareixen a *Jungla 73* (p. 9).

147 «Ponen *La jungla sentimental*.» (*Jungla 79*, p. T6)

148 Tot el diàleg anterior, autoirònic, sobre el teatre, és suprimit a *Jungla TVE* (p. 12).

149 «(Piccó segueix tocant. Apareix la muller. Està de nou mesos. Li pica l'espallla.)» (*Jungla TVE*, p. 12) «[...] Sarah aparece, envuelta su preñez en una bata.» (*Jungla 79*, p. T6)

150 «Fui al tocólogo.» (*Ibid.*)

Piccó no contesta. SARAH li pica l'espalla.

Piccó (*s'atura*): Què vols?

SARAH: Quan hagis rematat el pobre Joan Sebastià, et vull parlar.

Piccó: I per postres, befes!

SARAH: Me'n vaig al llit.¹⁵¹

Piccó: Ja vinc. Has anat al metge?

SARAH passa l'envà, es treu la bata i es fica al llit.¹⁵²

SARAH: He provat d'explicar-t'ho, Piccó.

Piccó: Què t'ha dit?

SARAH: Que no estic madura. Buscapina a dojo per dilatar i torni demà.¹⁵³

Piccó: Quant costarà la feta?¹⁵⁴

SARAH: Trenta mil.

Piccó: Déu-n'hi-do.¹⁵⁵

Piccó reprèn la fuga.¹⁵⁶

SARAH: Piccó!

Piccó: Em planto a l'as!¹⁵⁷ Què passa?

SARAH: Et recordo que dijous ens cauen les lletres del pis i de la màquina de rentar. Ja em diràs com penses pagar.¹⁵⁸

Piccó: Caldrà pidolar diners a ton pare.¹⁵⁹

SARAH: Treu-t'ho del cap. Manlleva'ls al teu.¹⁶⁰

Piccó: Saps que no en té.

---

151 «Acudo al tálamo.» (*Ibíd.*) Aquesta línia i l'anterior són omeses a *Jungla TVE* (p. 12).

152 S'elimina la referència a l'envà (*Ibíd.*).

153 «[...] Buscapina a dojo per dilatar. Demà haig de tornar-hi.» (*Jungla 73*, p. 9)

154 «¿Cuánto pide?» (*Jungla 79*, p. T6)

155 «¡Voto al chápiro!» (*Ibíd.*)

156 «Torna a tocar.» (*Jungla 73*, p. 9) «(Piccó reprèn la tocata.)» (*Jungla TVE*, p. 12)

157 *Jungla Codina* (p. 9) acota que Piccó «deixa [el] violí» en aquest punt.

158 «[...] Ya me dirás qué piensas.» (*Jungla 79*, p. T6)

159 «Habrá que pegar el sablazo a tu padre.» (*Ibíd.*)

160 A *Jungla 79* Sarah només diu «¡Al tuyo!» (*Ibíd.*)

SARAH: Que te'ls deixin a can Suhler. I de passada demanes un augment.¹⁶¹

PICCÓ: No és el moment. Els obrers estan en vaga.¹⁶²

SARAH: Veus, aquests ho saben fer. En canvi vosaltres sou senyors: gasteu camisa i corbata i no provoqueu conflictes a l'empresa.¹⁶³

PICCÓ (*rebot l'arquet, s'aixeca i crida*): A mi no cal que em diguis el que hauria de fer. Prou que ho sé.

SARAH: No bramis que estic encinta! Més que fracassat! Déu meu, si m'he casat amb un inepte... Tant que m'ho advertia la mare!¹⁶⁴

PICCÓ (*passa l'envà*): Un fracassat, jo? Encara no tinc trenta-cinc anys!

SARAH: Piccò, m'has mirat bé? (*S'aixeca dreta sobre el llit.*) Saps què és, això? La teva filla, Piccò! La sento remugar dintre meu, et parla, diu: fa nou mesos fou l'engendrament i la delectança. Demà comencen els dolors del part i alhora els de la paternitat. Ignoraves que satisfer la concupiscència engendra responsabilitats?¹⁶⁵

PICCÓ: Per uns minuts de fugaç plaer?

SARAH: Està escrit: «pariràs amb dolor», però també: «guanyaràs el pa amb la suor del teu front». Pare, m'acollirà el caliu d'una llar o naixeré sota un pont? Penses criar-me tocant el violí?

PICCÓ: Filla, si acabo la carrera podré tocar a la Filharmònica.

SARAH: Inconscient! Mentre tu rasques tripes, d'altres et passen al davant.¹⁶⁶

PICCÓ: I què puc fer, digues?

---

161 Fragment reduït a *Jungla TVE* (p. 12): «[...] Piccò: Em planto a l'as! Què passa? / SARAH: Ja em diràs com penses pagar. / Piccò: Caldrà pidolar diners a ton pare. / SARAH: Que te'ls deixin a can Suhler. I de passada demanes un augment.»

162 «[...] Los obreros siguen el plante.» (*Jungla 79*, p. T6)

163 «Aprende, ellos saben arreglárselas. Vosotros en cambio siempre muy señores: camisa, corbata, y cero en conflictos a la madre empresa.» (*Ibid.*)

164 «[...] ¡cuánta razón tenía tu suegra!» (*Ibid.*)

165 *Jungla TVE* (p. 13) suprimeix els escarnis més durs a Piccò: «[...] SARAH: No bramis que estic encinta! Piccò, m'has mirat bé? (*S'aixeca dreta sobre el llit.*) Saps què és això? La teva filla, Piccò! [...]».

166 «¡Vas tú a culminar! Mientras rescas [sic] tripas, otros escalan.» (*Jungla 79*, p. T6)

SARAH: Aprèn a compondre-te-les. Escomet, mossega, esclafa, disputa acarnissadament la part de benestar que ens pertoca.

PICCÓ: Et penses que és fàcil guanyar diners? Vols que assalti un banc?

SARAH: Ets un tou, i els cagadubtes no tenen dret a la paternitat.¹⁶⁷

PICCÓ: Prou! Demà mateix m'agencio la pistola.¹⁶⁸

SARAH: Ah, el vertigen...

Perd l'equilibri i s'esfondra teatralment sobre el llit amb una mà al front. PICCÓ la sosté.¹⁶⁹

PICCÓ: Compte, Sarah, no caiguis de memòria.

SARAH: Monstre, em vols fer malparir, no em toquis!

PICCÓ: Què t'ha passat? Vols amoníac?¹⁷⁰

SARAH: No estimes la teva filla, no ens estimes, no!

PICCÓ: M'acuses injustament.

SARAH: L'has sentida, Piccò? La mocosa és exigent.

PICCÓ: Acabo de prendre una decisió irrevocable. Sarah, fixa-t'hi bé.¹⁷¹

Passa l'envà, agafa el violí i l'aixeca amb les dues mans per sobre el seu cap per rebotre'l per terra. L'escenari es queda a les fosques.

---

167 «Ets un tou, i els tous no tenen dret a la paternitat.» (*Jungla 73*, p. 10)

168 Fragment reduït a *Jungla TVE* (p. 13): «[...] SARAH: Inconscient! Mentre tu rasques tripes, d'altres et passen al davant. / PICCÓ: Et penses que és fàcil guanyar diners? Vols que assalti un banc? Demà mateix m'agencio la pistola.»

169 «Perd l'equilibri i s'esfondra sobre el llit amb una mà al front. [...]» (*Jungla 73*, p. 10). «Perd l'equilibri i s'esfondra sobre el llit.» (*Jungla TVE*, p. 13) La part final de l'acotació, amb acció de Piccò, és suprimida a *Jungla 79* (p. T6).

170 *Jungla 79* (*Ibid.*) suprimeix la primera pregunta.

171 Fragment sintètic a *Jungla TVE* (p. 13): «[...] PICCÓ: Compte, Sarah, no caiguis de memòria. / SARAH: Monstre, em vols fer malparir, no em toquis! L'has sentida, Piccò? La mocosa és exigent. / PICCÓ: Acabo de prendre una decisió irrevocable. Sarah, fixa't bé.»

ESCENA 5

PROJECCIÓ:

«L'endemà, a les nou del matí, Ernest Suhler desplega efectius i organitza el contraatac.»¹⁷²

Entren SUHLER, ROGER i PICCÓ. SUHLER descobreix un sobre blau sobre la seva taula. Se'l mira estranyat pel davant i pel darrere. El deixa per pitjar un botó de l'intercomunicador.¹⁷³

SUHLER: Russell?

VEU RUSSELL: Digui, senyor director.

SUHLER: Novetats de can Wadye?¹⁷⁴

VEU RUSSELL:¹⁷⁵ El caixer està internat. Diagnòstic provisional: gastroenteritis amb probable complicació d'hepatitis.¹⁷⁶

SUHLER: No hi ha moralitat comercial: primer retornen la lletra, i ara el caixer està malalt. No puc esperar: la nòmina és sagrada i els oficinistes han complert. Aneu i cobreu com sigui. M'has entès, fill meu? Com sigui!¹⁷⁷

ROGER: He capit.¹⁷⁸

---

172 «L'endemà, a les nou del matí, Ernest Suhler organitza el contraatac.» (*Jungla 73*, p. 10) Aquest fragment correspon a la veu en off a *Jungla TVE* (p. 14). «Al día siguiente, a las nueve de una mañana que se anuncia movida, el Tigre despliega efectivos y organiza el contra-ataque.» (*Jungla 79*, p. T6)

173 A *Jungla TVE* (p. 14), es canvia el despatx de Suhler per un vehicle: «(Un cotxe s'atura en un carrer. [...] Dins el cotxe, Suhler, Roger i Piccó.)» «Entran el Tigre, su retoño y el amanuense Piccó. [...]» (*Jungla 79*, p. T6).

174 «¿Novedades de Establecimientos Wadye?» (*Ibid.*)

175 «Russell» és transcrit a *Jungla 79* (*Ibid.*) com a «Russel».

176 «Diagnòstic provisional: gastroenteritis amb probable complicació d'hepatitis, aleguen [sic]» (*Jungla Codina*, p. 11). *Jungla 79* (p. T6) també afegeix: «Alegan.»

177 «[...] No puc esperar: haig de pagar els oficinistes. [...]» (*Jungla 73*, p. 11). «Impera la inmoralidad comercial: [...]» (*Jungla 79*, p. T6). El diàleg entre Suhler i Russell es fon en una sola intervenció de Suhler a *Jungla TVE* (p. 14): «Primer retornen la lletra, ara el caixer està malalt... No hi ha moralitat comercial. Aneu i cobreu com sigui. M'has entès, fill meu? Com sigui!»

178 «Capisco.» (*Jungla 79*, p. T7)

SUHLER: El rebut.¹⁷⁹
ROGER: Serem obstinats.
SUHLER: Us vull persuasius. (*Obre un calaix i en treu dos revòlvers.*)
Teniu, arguments de plom.¹⁸⁰
ROGER: Papà!
PICCÓ: Senyor director!
SUHLER: Esgrimiu-los en el moment oportú.
ROGER: Hem d'atracar can Wadye?¹⁸¹
SUHLER: Assossegueu les consciències, són diners meus.
ROGER: Quant al fons, d'acord. Qüestiono la forma: no em sembla gaire ortodoxa.
SUHLER: Doncs què? Ho deixo en mans d'advocats? Espero que el jutge els obligui a pagar o els embargui? Massa llarg. Quan l'afer no és urgent, confia les feines desagradables als funcionaris. Però en un cas de compromís, arremanga't, fill meu, i actua sense aprensió. És l'estil del Tigre. Pocs empresaris tenen el tremp que cal per afrontar situacions d'aquest caire. Qui recula s'enfonsa, i jo trec la cara.¹⁸²
ROGER: Piccó, armarem un bon sarau.¹⁸³

PICCÓ i ROGER surten. SUHLER torna a mirar-se la missiva blava, talla el sobre, n'extreu la lletra. És interromput per l'intercomunicador.¹⁸⁴

---

179 «El rebut: són 708.807.» (*Jungla* 73, p. 11) «La lletra.» (*Jungla Codina*, p. 11; *Jungla TVE*, p. 14)

180 «I persuasius. [...] Teniu, arguments de pes.» (*Jungla* 73, p. 11)

181 Línia omesa a *Jungla TVE* (p. 14). «Nunca pensé verme en tales negocios.» (*Jungla* 79, p. T7)

182 En lloc de «Pocs empresaris [...]», *Jungla* 79 (p. T7) indica: «Ahora, demuestra tu temple y afronta la situación, cachorro. Recuérdalo, pequeño, quien afloja se hunde, o sea, que da la cara.»

183 *Jungla TVE* (p. 14) n'ofereix una versió sintètica: «[...] ROGER: La forma no em sembla gaire ortodoxa. / SUHLER: Doncs què? Ho deixo en mans d'advocats? Massa llarg. Quan l'afer no és urgent, confia les feines desagradables als funcionaris. Però en un cas de compromís, arremanga't, fill meu, i actua sense aprensió. És l'estil del Tigre. / ROGER: Piccó, armarem un bon sarau.»

184 «Vanse Roger y su acólito. [...]» (*Jungla* 79, p. T7). *Jungla TVE* (p. 15) canvia l'acotació en funció de l'ús del vehicle: «(Roger i Piccó baixen. El cotxe arrenca. / En un parc públic. Suhler espera inquiet. Es mira el rellotge.)» Lògicament, el diàleg amb Elsa sobre l'arribada de Zenó no es produeix.

SUHLER: Sí?
VEU ELSA: Patró, un mortal sol·licita audiència.¹⁸⁵
SUHLER: Qui és?
VEU ELSA (*amb ironia*): L'espectre de Ciceró.¹⁸⁶
SUHLER: Que passi.

*Entra ZENÓ. Duu flexible, ulleres negres
i el coll de la gavardina aixecat.*

ZENÓ: Salut i feina.¹⁸⁷
SUHLER: Vaig rebre la informació.
ZENÓ: Ho celebros. Què més.
SUHLER: Vull saber d'on i quan sortirà la comanda.
ZENÓ: Les figues han canviat de paner: Mòlins sap que el
vigilem.
SUHLER: Què dieu?
ZENÓ: De veres.
SUHLER: Vatua Judes!
ZENÓ: Ha donat instruccions especials.
SUHLER: Zenó, heu comès un error?
ZENÓ: Jo, no. M'hi jugo el càrrec.¹⁸⁸
SUHLER: En Mòlins és desconfiat. Pot ser simple precaució.¹⁸⁹
ZENÓ: Certament, però... les ordres al respecte són estrictes:
cap telefonada. Un home es traslladarà de fàbrica per
notificar verbalment dia, hora i ruta de l'expedició.
SUHLER: Interceptarem l'home.
ZENÓ: Caldrà descloure algunes boques.¹⁹⁰
SUHLER: Pago el doble.
ZENÓ: No em comprometo.

---

185 «Senyor director, un individu sol·licita audiència.» (*Jungla 73*, p. 11) «Patrón, uno que solicita audiencia.» (*Jungla 79*, p. T7)

186 «L'home misteri.» (*Jungla 73*, p. 11) Acotació suprimida a *Jungla 79* (p. T7).

187 «Salud y prosperidad.» (*Ibid.*) A *Jungla TVE* (p. 15), aquesta intervenció és només de la veu de Zenó, que s'amaga rere uns arbustos del parc, com assenyala l'acotació. Després, però, es manifesta físicament.

188 «Yo no, por la cuenta: me juego el pan familiar.» (*Jungla 79*, p. T7) Aquesta línia i l'anterior són omeses a *Jungla TVE* (p. 15).

189 La referència a Mòlins és suprimida: «Infiero una simple precaución.» (*Jungla 79*, p. T7)

190 Aquesta línia i l'anterior són omeses a *Jungla TVE* (p. 15).

SUHLER: Vull la informació peti qui peti. Parlo clar?

ZENÓ: Com l'aigua.¹⁹¹

SUHLER (*l'acompanya fins a la porta*): I prudència, Zenó, amic meu.

ZENÓ: Si sóc prudent no faig d'espia, i si no faig d'espia, adéu torreta ran de mar. Disposi.¹⁹²

ZENÓ surt. SUHLER torna a la taula,
s'asseu i llegeix la carta blava.¹⁹³

SUHLER (*rient sarcàsticament i amb un cop de puny sobre la taula*):
Demana el viàtic, Mòlins, demana el viàtic!¹⁹⁴

PROJECCIÓ:

«Quaranta minuts més tard, Roger i Piccó tornen triomfalment.»¹⁹⁵

ROGER i PICCÓ entren molt decidits.
PICCÓ duu una cartera de mà.

SUHLER (*s'aixeca*): Flairejo virolles fresques!¹⁹⁶

*Sense contestar, ROGER obre la cartera que sosté PICCÓ i amuntega lentament feixos de bitllets sobre la taula.*¹⁹⁷

SUHLER: Roger, fill meu, et felicito.

---

191 «Luminoso.» (*Jungla* 79, p. T7)

192 «Si soy prudente no atisbo, si no atisbo no soplo, y si no soplo, adiós chaletito en la sierra. [...]» (*Ibid.*).

193 *Jungla Codina* (p. 12) suprimeix gran part de l'acotació: «Zenó surt. Pedra [al] vidre.» *Jungla* 79 (p. T7) afegeix en l'acotació: «Su rostro se ilumina.» Per la seva banda, *Jungla TVE* (p. 16) indica que Zenó «Desapareix darrera els arbustos.» Del parc, Suhler torna a l'oficina: «Suhler entra al despatx. Se sent una gran trencadissa de vidres. Amb notable retard, una pedra embolicada amb un paper cau enmig del despatx. Suhler llegeix el missatge.» (*Ibid.*)

194 «SUHLER (*riu sarcàsticament*): Ja et tinc, Mòlins!» (*Jungla* 73, p. 12)

195 «[...] Roger y su acólito [...]» (*Jungla* 79, p. T7). Projectió omesa a *Jungla TVE* (p. 16).

196 «Heu cobrat?» (*Jungla* 73, p. 12)

197 «Sense contestar, Roger obre la cartera i amuntega els feixos de bitllets sobre la taula.» (*Jungla TVE*, p. 16)

ROGER: Gràcies, papà.

SUHLER: Heu tingut dificultats?¹⁹⁸

ROGER: Primer han resistit, llavors hem exposat els nostres arguments i han afluixat bitllo-bitllo. (*Llença el darrer feix.*) Llestos.¹⁹⁹

SUHLER: Bé, ara els tornes a ficar a la cartera i els duus a la caixa. Que en Russell distribueixi els salaris.²⁰⁰

ROGER i PICCÓ desen els diners.²⁰¹

SUHLER: Quiet, Piccó, us reservo una missió especial.

ROGER surt. SUHLER dóna la carta blava a Piccó.²⁰²

SUHLER: Una misteriosa damisel·la ens ofereix certes informacions sobre l'expedició Quimol. Firma V.F.

Piccó llegeix.

SUHLER: Assabentat? Bé, l'empleat fidel sou vós. Falten vint minuts i teniu l'adreça. Endavant.²⁰³

Piccó: Senyor director, valoro la confiança i assumeixo la comesa. Ara bé, aquesta no és pròpiament la feina que m'escau.

SUHLER: Us negueu a col·laborar, Piccó?

Piccó: Déu me'n guard. Admeti, però, que se m'assignen tasques de pistoler per un sou d'oficinista. Opino, si m'és permès, que a més risc és d'esperar més retribució.

SUHLER: Piccó, estalvieu-me d'exposar la situació econòmica de l'empresa.

---

198 «¿Hubo tomate?» (*Jungla 79*, p. T7)

199 «De entrada, excusas. [...]» (*Ibid.*).

200 Versió reduïda a *Jungla TVE* (p. 16): «[...] SUHLER: Roger, fill meu, et felicito. Heu tingut dificultats? / ROGER: Han afluixat bitllo-bitllo. (*Llença el darrer feix.*) Llestos. / SUHLER: Bé, ara els tornes a ficar a la cartera i els duus a caixa. *Que paguin la mesada dels oficinistes.*»

201 «(Los dos guardan el dinero e inician el mutis.)» (*Jungla 79*, p. T7)

202 «(Roger ha salido. El Tigre entrega la carta azul al ex-contable.)» (*Ibid.*)

203 «¿Enterado? El empleado de confianza que se cita es usted. Le quedan veinte minutos, adelante.» (*Ibid.*)

Piccó: Concedit. A canvi pintaré la meva: tinc la muller a punt de donar a llum, i ultra les despeses del cas, serà diguem una boca més a mantenir.²⁰⁴

SUHLER: Piccó, seré franc: no puc augmentar. I no obstant, malgrat la difícil conjuntura, us ofereixo l'oportunitat d'ascendir. Tot depèn de vós. I no dic més, car el prometre no fa pobre.²⁰⁵

Piccó: Comprenc. Jo vull pujar, senyor director.

SUHLER: Persevereu. Us auguro una carrera brillant.

Piccó (tot palpant-se el revòlver): Gràcies, patró.²⁰⁶

Piccó surt. ALRODGE apareix per l'altra banda.²⁰⁷

SUHLER: Ja hi tornem! No em respectes el miocardi!²⁰⁸

ALRODGE: Sóc un simple intermediari.

SUHLER: Descarrega, sàdic.²⁰⁹

ALRODGE: Hi ha divergències.

SUHLER: Bona cosa.

ALRODGE: Depèn. Un grup d'exaltats ha proposat d'ocupar la fàbrica.²¹⁰

SUHLER: La llana que els va abrigar! Què han decidit?²¹¹

ALRODGE: Que no, de moment.

ALRODGE desapareix.

SUHLER: Bon vent, malànima! (A l'intercomunicador:) Whilah?²¹²

---

204 «[...] y además de los gastos inherentes al caso, se amplía el censo de bocas a mi cargo.» (Jungla 79, p. T7) A Jungla TVE (p. 17) aquesta intervenció i l'anterior són omeses.

205 «[...] Y no digo más, que promesas de pobre no mueven molino.» (Jungla 79, p. T7)

206 «Gràcies, senyor director.» (Jungla 73, p. 12) A Jungla 73, Piccó anomena Suhler «senyor director» en lloc de «patró» com en la versió definitiva. No s'indica més.

207 «Piccó surt. Alrodge assegut en una butaca.» (Jungla TVE, p. 17) «[...] Por el otro lado aparece el siniestro Johan Alrodge.» (Jungla 79, p. T7)

208 «Ja hi tornem! No em deixes viure.» (Jungla 73, p. 12)

209 «Descarga el buche, sádico.» (Jungla 79, p. T7)

210 «Depende. Los sectores radicales [...]» (Ibid.).

211 «;El sastre que los cortó! [...]» (Ibid.).

212 «;Espera!... ;Al diablo! [...]» (Ibid.).

VEU WHILAH: Digui, senyor director.

SUHLER: Despatxeu trenta homes. Vull firmar les cartes de comiat abans d'una hora.²¹³

VEU WHILAH: Senyor director, trenta!

SUHLER: Puc fer-ho, Whilah, estic ben assessorat. Els conspiradors, jo els engego al botavant. Consulteu les fitxes, i escolliu bé.²¹⁴

VEU WHILAH: Declino l'honor a favor seu.

SUHLER: Whilah, sou el cap de personal, no m'atabaleu! (*Pitja un altre botó.*) Elsa, que vingui el meu fill.²¹⁵

ROGER entra.

SUHLER: Roger, hi ha presagis de borrasca, és a dir que cal recórrer a la lliga dels pinxos. Vés, estableix contacte amb el ram i contracta mitja dotzena de goril·les. Això ja és la jungla!²¹⁶

L'escenari es queda a les fosques.

---

213 «Despídame a treinta infieles. Quiero firmar las notificaciones antes del almuerzo.» (*Ibíd.*)

214 «[...] No quiero conspiradores en casa, que se larguen a escardar cebollinas. Consulte las fichas y extirpe el cotarro.» (*Ibíd.*)

215 «Usted, Whilah, como jefe de personal, a lo suyo. [...]» (*Ibíd.*). A més d'ometre el comiat de Suhler a Alrodge, *Jungla TVE* (p. 18) redueix notablement el diàleg entre Suhler i Whilah: «SUHLER (a l'intercomunicador): Whilah, despatxeu trenta homes. Vull firmar les cartes de comiat abans d'una hora. / VEU WHILAH: Senyor director, trenta! / SUHLER: Puc fer-ho, Whilah, estic ben assessorat. Els conspiradors, jo els engego al botavant. Consulteu les fitxes, i escolliu bé. (*Pitja un altre botó.*) Elsa, que vingui el meu fill.»

216 «Roger, em cal un equip de gent decidida. Deu haver-hi agències especialitzades. Vés i contracta mitja dotzena de goril·les. [...]» (*Jungla 73*, p. 13). «Roger, hi ha presagis de borrasca. Acabo de despatxar trenta homes. Ara cal recórrer a la lliga dels pinxos. [...]» (*Jungla TVE*, p. 18). «[...] o sea que vamos a recurrir al pelotón de la bigornia. [...]» (*Jungla 79*, p. T7).

ESCENA 6²¹⁷

PROJECCIÓ:

«Vint minuts més tard, Frederic Piccó es presenta a ca la misteriosa senyoreta V.F.»

Amb un davantal i un mocador al cap, MÍRIAM fa dissabte. En una paret, un quadre molt visible representa una serp enroscada a un arbre. Timbre a la porta. MÍRIAM deixa l'escombra i obre. Apareix PICCÓ, amb barret flexible i una funda de violí a la mà.²¹⁸

Piccó: Déu la guardi. Anunciïm, si és factible, a la senyoreta V.F.²¹⁹

MÍRIAM: Servidora.

Piccó: Deploro la confusió i abordo els preliminars. Assabentada per lletra de la seva decisió de revelar certa informació confidencial, l'empresa a la qual sóc adscrit em delega. Disposi.

MÍRIAM: La cita, si no m'erro, és a les dotze.

Piccó: Ho són. Senyoreta, adverteixo sense embuts que la meua presència al llindar pot desvetllar sospites. Passo?²²⁰

MÍRIAM: Penetri.

Piccó: Amb la vènia.²²¹

MÍRIAM: Dissimuli el desori, la raspa m'ha plantat suara i tinc encara el pis per fer.

---

217 *Jungla Codina* (p. 13) apunta que la cançó utilitzada en l'escena és «Daddy», del disc *Boogie Woogie, Bugle Girl* (1973), de The Andrews Sisters.

218 A més d'altres notes redundants, *Jungla Codina* (*Ibid.*) afegeix la presència de la «ràdio» en la situació. *Jungla TVE* (p. 18) suprimeix la projecció i varia l'acotació: «El pis de Míriam. En una paret, un quadre molt visible representa una serp enroscada a un arbre. Míriam duu un negligé. Ha obert la porta. Piccó, amb barret i flexible i una funda de violí a la mà.»

219 «Ave, tesoro. [...]» (*Jungla* 79, p. T8).

220 En lloc de «senyoreta», Piccó l'anomena «[p]aloma» (*Ibid.*).

221 Versió sintètica a *Jungla TVE* (p. 18): «Piccó: Déu la guardi. Anunciïm, si és factible, a la senyoreta V.F. / MÍRIAM: Servidora. / Piccó: Senyoreta, la meua presència al llindar pot desvetllar sospites. Passo? / MÍRIAM: Penetri. / Piccó: Amb la vènia.» En aquest punt, *Jungla TVE* (*Ibid.*) incorpora una acotació que acreix el caràcter irònic del canvi de Piccó: «Piccó entra. Se li obre la funda del violí i la metrallera cau a terra. La recull i la desa, atabalat.»

Piccó: Faré l'orni, consideri que la importància del negoci em dispensa de parar esment en foteses.

MÍRIAM: Asseguí's i atorgui'm un instant. Compareixo a l'acte amb l'abillament que cal. (Sortint.) ...Fa un dia esplèndid, no troba?

Piccó: Espaterrant, és cert, i per l'estació, insòlit.

MÍRIAM (*de fora estant*): Té molta pressa, senyor... No m'ha instruït de la seva gràcia, crec.

Piccó: Frederic Piccó, a les seves ordres.²²²

MÍRIAM entra amb el braç estès. S'ha tret l'estrenyecaps i el davantal. Duu un negligé i el seu aspecte és lleugerament frívol.

*Piccó es veu obligat a besar-li la mà.*²²³

MÍRIAM: Afalagada. Em dic Vera. Assedegat, senyor Piccó? Sense compliments.²²⁴

Piccó: Un xic, no dic que no.

MÍRIAM: Whisky? Gin?

Piccó: Whisky, gràcies.²²⁵

MÍRIAM: Glaçons?

Piccó: Un parell.

MÍRIAM: Aigua?

Piccó: Un dit.

MÍRIAM: Escotx d'importació.

Piccó: La meva marca.

MÍRIAM: Voilà.

Piccó: Xin.

MÍRIAM: Xin.

Piccó:²²⁶ Perfecte.

MÍRIAM: Parlem de negocis, caro?

---

222 Versió reduïda a *Jungla TVE* (p. 19): «MÍRIAM: Dissimuli el desori, la raspa m'ha plantat suara i tinc encara el pis per fer. / Piccó: Faré l'orni, consideri que la importància del negoci em dispensa de parar esment en foteses. (*Li dona una tarja.*) Frederic Piccó, a les seves ordres.»

223 Acotació suprimida a *Jungla TVE* (p. 19). «[...] *Se ha quitado el pañuelo* [...]» (*Jungla* 79, p. T8).

224 «[...] *Me llamo Verónica.* [...]» (*Ibid.*). En lloc de Vera, la falsa Míriam s'anomenarà «Verónica» a *Jungla* 79.

225 «Whisky, claro.» (*Ibid.*)

226 *Jungla TVE* (p. 19) indica que Piccó «[b]eu».

PICCÓ: Al gra, titina.²²⁷
MÍRIAM: Ensalivats per l'informe?
PICCÓ: En principi. De què va?²²⁸
MÍRIAM: Horari i ruta de l'expedició.
PICCÓ (*s'aixeca*): Què en sap?²²⁹
MÍRIAM: Conec un iniciat.
PICCÓ (*l'engrapa*): Ull viu, xaveia, no ens facis denteta que som curts de corretja i tenim la galeta fàcil.
MÍRIAM: No es piqui, mestre.²³⁰
PICCÓ: Escup.
MÍRIAM: Si no aixeca els dàtils, sóc muda.
PICCÓ:²³¹ D'ençà que les femelles envaeixen el vedat laboral, ens hem d'endur els guants a la feina. Barrino que tens preu. Com te dius?

MÍRIAM intenta bufetejar-lo. Ell l'engrapa i li torça el braç.

PICCÓ: Frena, mixa. T'has pronunciat pel tracte versallesc. Embeina les ungles i engega.²³²
MÍRIAM: Afluixa, bèstia, que em petes el rem.
PICCÓ: Em poses línia?
MÍRIAM: Directa. (*S'asseu i pren un glop.*)²³³
PICCÓ: Espero la comunicació.
MÍRIAM (*es treu una nota de l'escot*): És una adreça. Avui, a dos quarts de quatre, hi haurà un tal Rocke. Coneix l'horari i la ruta de l'expedició. Estarà sol. Traieu-li les ulleres, és miop com un talp i sense vidres és un pollet. Tanmateix no es cotitza. Cantarà a trompades.²³⁴

---

227 «Al grano, sirena.» (*Jungla 79*, p. T8)

228 Fragment sintètic a *Jungla TVE* (p. 19): «[...] MÍRIAM: Parlem de negocis, caro? / PICCÓ: Al gra, titina. De què va?»

229 *Jungla 79* (p. T8) suprimeix l'acotació.

230 «No se me pique, macho.» (*Ibid.*)

231 *Jungla 79* inclou l'acotació «(*Soltándola.*)» (*Ibid.*)

232 «[...] Envaina las uñas y suelta la gallina.» (*Ibid.*)

233 «Tú ganas.» (*Ibid.*) Acotació omesa a *Jungla TVE* (p. 20).

234 *Jungla TVE* (*Ibid.*) suprimeix «Traieu-li les ulleres, és miop com un talp i sense vidres és un pollet. Tanmateix no es cotitza. Cantarà a trompades.» Per la seva banda, *Jungla 79* (p. T8) ofereix lleugeres variants: «[...] estará un tal Rocky. Conoce el horario y la ruta de la

---

Piccó ha llegit la nota i se la fica a la butxaca.

PICCÓ: Qui avala l'atestat?

MÍRIAM: El subscriu a títol personal. Es pren o es deixa.²³⁵

PICCÓ: Si comptes fer-nos beure a galet, reconsidera. Podríem obrir-te un trau.

MÍRIAM: Mantinc la dita.

PICCÓ: Per què ho fa? (*S'atansa a la finestra amb el got a la mà.*)
Venjança? Gelos? Pistrincs?

MÍRIAM: Estic sense feina per causa de crisi sectorial, expedient i reconversió d'empresa. Afiguri's, un modus vivendi per a tota la vida, que deien. Em cal una mà. Mal m'estigui dir-ho, sóc taquimeca, cerco feina i faig mèrits.

PICCÓ: Noble actitud.

MÍRIAM: Puc esperar que parli de mi al cap de personal?

PICCÓ: Promès.

MÍRIAM: Tinc possibilitats?

PICCÓ: Cal ostentar abnegació, constància i desinterès. Si ens fa el pes i l'operació reïx, vostè entra en nòmina.

MÍRIAM: Per mi no quedarà.

PICCÓ: Llançada a les confidències, Vera, dissolgui'm un recel.
Com ha captat l'onda?²³⁶

Sona el telèfon a l'altra estança.

MÍRIAM: Sorry. (Tot sortint:) Serveixi's més whisky, senyor Piccó.²³⁷

Piccó s'aixeca. En aquest moment el quadre de la paret llisca i descobreix un nínxol; el collaret és dintre. Piccó el treu,

---

expedición. Quitadle las gafas, es miope como un topo, y sin cristales se desnorta. No hace falta pujar, sólo cantará a trompazos.»

²³⁵ Aquesta línia i l'anterior són omeses a *Jungla TVE* (p. 20).

²³⁶ *Jungla TVE* (p. 20-21) redueix notablement el fragment anterior: «[...] Piccó: Per què ho fa? Venjança? Gelos? Pistrincs? / MÍRIAM: Mal m'estigui dir-ho, sóc taquimeca, cerco feina i faig mèrits. / PICCÓ: Noble actitud. / MÍRIAM: Puc esperar que parli de mi al cap de personal? / PICCÓ: Promès.»

²³⁷ «[...] Serveix-te més whisky, Freddy.» (*Jungla TVE*, p. 21) «[...] Sírvese otro whisky, Frederic.» (*Jungla* 79, p. T8) Míriam l'anomena «Frederic» al llarg del diàleg en lloc de «Piccó» o «Fred» com en l'edició catalana.

---

*el contempla; el quadre torna al seu lloc. Piccó prova en va d'obrir el nínxol. Finalment renuncia a moure el quadre, es fica el collaret a la butxaca, obre el moble bar i MÍRIAM torna.*²³⁸

MÍRIAM: Dispensa la interrupció, Fred. Oh, fes, fes, com a casa teva.²³⁹

Piccó: Li'n serveixo?

MÍRIAM: Si et plau. (Piccó li passa el got.) Gràcies.

Piccó: No es mereixen. (S'asseuen.)

MÍRIAM: De què parlàvem?

Piccó: Mani? Ah, sí, com ha obtingut l'informe?

MÍRIAM: Un bon informador no descobreix les fonts.²⁴⁰

Piccó: Discreció i prudència, qualitats preuades. (S'aixeca.)

Senyoreta Vera, celebro l'avinentsa i m'acomio.²⁴¹

MÍRIAM: Tan aviat, Fred?

Piccó: No voldria abusar.

MÍRIAM: Repapa't, assaboreix el whisky i fem petar la claca. Aviat treballarem plegats, Fred. (Li estira la màniga.) De fet, ja hem establert contacte i podem cremar etapes.²⁴²

Piccó: Senyoreta, sóc casat.

MÍRIAM: Creia que els durs com vostè abominaven el matrimoni.

Piccó: Alguns en som adeptes. Tinc la muller a punt de trencar aigües.²⁴³

MÍRIAM: És novella?

Piccó: Sí.

---

238 *Jungla 73* (p. 15) omet que Piccó es guardi el collaret. «[...] Piccó el treu [el collaret] i el quadre torna al seu lloc. Piccó prova en va d'obrir. Finalment hi renuncia, es fica el collaret a la butxaca i obre el moble bar. Míriam torna.» (*Jungla TVE*, p. 21) «[...] En este momento el cuadro de la pared se desplaza como por encanto [...]. El cuadro vuelve inesperadamente a su sitio [...]. Regresa la falsa Verónica.» (*Jungla 79*, p. T8)

239 «Dispensi la interrupció, senyor Piccó. Oh, faci, com a casa seva.» (*Jungla 73*, p. 15) Vera, a *Jungla 73*, no tracta Piccó de tu, sinó de vós o de vostè. De la mateixa manera, en lloc de «Fred», l'anomena «senyor Piccó». *Jungla Codina* (p. 15) opta per la fórmula «Fred[d]y», la mateixa que *Jungla TVE* (p. 21).

240 Versió sintètica a *Jungla TVE* (*Ibíd.*): «[...] MÍRIAM: Dispensa la interrupció, Freddy. Fes, fes, com a casa teva. / Piccó: De què parlàvem? Ah, sí, com ha obtingut l'informe? / MÍRIAM: Un bon informador no descobreix les fonts.»

241 «Discreción y prudencia, valiosas prendas. [...]» (*Jungla 79*, p. T8).

242 «Arrellánate, saborea tu whisky y echemos un párrafo. Pronto la sudaremos juntos, compañero. [...]» (*Ibíd.*).

243 «[...] Tengo la propia a punto de romper aguas.» (*Ibíd.*)

MÍRIAM: Que tingui una horeta ben curta.

PICCÓ: Agraït.

MÍRIAM: Em durà confits?

PICCÓ: Paraula. (*Inicia el mutis.*)²⁴⁴

MÍRIAM: Ep, el violí.

PICCÓ (*torna*): El violí, és clar. Repeteixo.²⁴⁵

MÍRIAM: A reveure, i sort.²⁴⁶

PICCÓ surt. MÍRIAM l'ha acompanyat fins a la porta, tanca, va a cercar el telèfon, s'ajeu al sofà i marca.

MÍRIAM: Papà?... Sí, com un passerell. Se l'ha empassada sencera. Xao.²⁴⁷

L'escenari es queda a les fosques.

---

244 Aquesta intervenció i l'anterior són omeses a *Jungla 79* (p. T8-T9).

245 Acotació suprimida (*Jungla 79*, p. T9).

246 *Jungla TVE* (p. 21-22) ofereix una versió força sintètica del fragment final: «[...] MÍRIAM: Creia que els durs com vostè abominaven el matrimoni. / PICCÓ: Alguns en som adeptes. I ara m'acomio. (*Inicia el mutis.*) / MÍRIAM: Ep, el violí. / PICCÓ (*torna*): El violí, és clar. Repeteixo. / MÍRIAM: A reveure, i sort.»

247 «[...] Se l'han empassada sencera. Xao.» (*Jungla TVE*, p. 22)

ESCENA 7

PROJECCIÓ:

«Mentrestant, Roger Suhler ha enrolat un grapat de goril·les
avesats a reforçar oficiosament les mesures preservatives corrents
en temps de maror.»²⁴⁸

SUHLER, assegut al despatx. Entra ROGER: duu un transmissor
portàtil.²⁴⁹

ROGER: Llestos. Aquí tens el transmissor.

SUHLER: Com has distribuït els anegelets?

ROGER: Tres a fàbrica, dos al magatzem i un al vestíbul.

SUHLER: Bé. Has inspeccionat portes i finestres?

ROGER: Revisades.

SUHLER: Perfecte.

El transmissor brunzeix.

VEU PISTOLER: Atenció, central. Aquí vestíbul.

ROGER: Aquí central. Parli, vestíbul. Escolto.

VEU PISTOLER: Compareix un tal Piccó, que declara ser empleat.
Què tal?

ROGER: Correcte, que passi. (A SUHLER:) El control és òptim.²⁵⁰

El transmissor torna a brunzir.

VEU PISTOLER: Atenció, central. Aquí vestíbul.

ROGER: Aquí central. Parli, vestíbul. Escolto.²⁵¹

---

248 Projectió omesa a *Jungla TVE (Ibíd.)*.

249 *Jungla TVE (Ibíd.)* altera l'acotació: «El vestíbul de l'edifici Suhler dona al carrer. Roger i un Pistoler. Roger estira l'antena d'un transistor.»

250 A *Jungla 79* (p. T9) s'afegeix una línia de diàleg de Suhler, que diu: «En él confío.»

251 La repetició del diàleg entre el pistoler i Roger és suprimida a *Jungla 79 (Ibíd.)*, a més de l'acotació referent al transmissor.

VEU PISTOLER: Patró, han rastrejat el met del violí. Pot veure el perdiguer per la finestra. Llegeix la gasetta davant el quiosc.²⁵²

SUHLER *agafa el transmissor i fa un gest. ROGER treu uns binocles d'un calaix i s'atansa a la finestra.*

SUHLER: Està sol?

VEU PISTOLER: M'ho sembla. L'esborro?

SUHLER: Calma. Ha telefonat?²⁵³

ROGER: Mou els llavis, deu tenir un aparell ocult!²⁵⁴

SUHLER: Banyes de boc! Feu-lo callar!²⁵⁵

Se senten uns trets a través del transmissor.

VEU PISTOLER: *Caput, central.*

SUHLER: Que no el trobin davant de casa. Feu-lo desaparèixer i torneu a l'aguait.

VEU PISTOLER: *Oquei, patró. Tanco.*²⁵⁶

*Piccó entra molt decidit.*²⁵⁷

Piccó: Senyor director...²⁵⁸

SUHLER: Acomodeu-vos. Heu pessigat el filó?

Piccó: Era bufar i fer ampolles.

SUHLER: Magnífic. On i quan?

---

252 «Patró, han rastrejat el met. [...]» (*Jungla* 73, p. 16).

253 «Relaje el nervio. Si se mete en la cabina telefónica...» (*Jungla* 79, p. T9)

254 «Está moviendo los labios, ¡lleva un walky-talky oculto!» (*Ibíd.*)

255 «¡Sus muertos! ¡Dale al caño, sus!» (*Ibíd.*)

256 «En un verbo, patrón. [...]» (*Ibíd.*). Fins a l'entrada de Piccó, *Jungla TVE* (p. 22) redueix i modifica notablement l'inici de l'escena: «ROGER: Atenció, central. Aquí vestíbul. / SUHLER (*amb un transmissor idèntic*): Aquí central. Roger, com has distribuït els angelets? / ROGER: Tres a fàbrica, dos al magatzem i un al vestíbul. / SUHLER: D'acord. Tanco. / (*Roger plega l'antena. Piccó entra i el Pistoler l'atura. Roger el fa passar amb un gest.*) / PISTOLER: Patró, han rastrejat el met del violí. / (*A l'altra voravia un individu fingeix llegir el diari, es descobreix el rostre i en veure's observat es torna a tapar.*) / ROGER: Banyes de boc! Esborra'! / (*El Pistoler dispara una ràfega de metrallera. L'individu s'esfondra.*)»

257 «(El violinista entra muy ufano.) (*Jungla* 79, p. T9)

258 «Misión cumplida, jefe.» (*Ibíd.*) Línia omesa a *Jungla TVE* (p. 22).

Piccó: Aquesta tarda. Tinc les coordenades.²⁵⁹

ROGER roman discretament a part.

SUHLER: Qui és la damisel·la?

Piccó: Es diu Vera. M'ha ofert la pista.

SUHLER: Pretensions?

Piccó: Modestes: una plaça de taquimeca. Afirmar estar aturada i en canvi ho sap tot. Un cas claríssim de revenja per despit.²⁶⁰

SUHLER: Arrodoniu la comesa, Piccó. En Roger us acompanyarà. Pot ser dur de pelar.²⁶¹

Piccó: El pardal estarà sol, no cal doblar-me.²⁶²

SUHLER: Piccó, no gallegeu que m'heu ficat els peus a la galleda.²⁶³

Piccó: I ara!²⁶⁴

SUHLER: Us han seguit fins aquí.

Piccó: No pot ser!²⁶⁵

SUHLER: I vós, dormint a la palla.

Piccó: Estic confós, senyor director.²⁶⁶

---

259 «A las 15.30. [...]» (*Jungla* 79, p. T9).

260 Aquest fragment té una lleugera variació estructural a *Jungla* 73 (p. 16): «[...] Piccó: Senyor director... / SUHLER: Acomodeu-vos. / Roger roman discretament a part. / SUHLER: Qui és la damisel·la? / Piccó: Es diu Vera. M'ha ofert la pista. / SUHLER: Pretensions? / Piccó: Modestes: una plaça de taquimeca. Afirmar estar aturada i en canvi ho sap tot. Un cas claríssim de revenja per despit. / SUHLER: Heu pessigat el filó? / Piccó: Era bufar i fer ampolles. / SUHLER: Magnífic. On i quan? / Piccó: Aquesta tarda. Tinc l'adreça.» També a *Jungla* 79 (p. T9): «[...] SUHLER: ¿Quién es la damisela, y qué pretende? / Piccó: Se denomina Verónica, aspira a un taburete de taquimeca. Afirmar estar cesante y en cambio lo sabe todo. Un caso meridiano de venganza por despecho.»

261 *Jungla* TVE (p. 23) suprimeix l'anècdota sobre la damisel·la: «[...] Piccó: Aquesta tarda. Tinc les coordenades. / SUHLER: Arrodoniu la comesa, Piccó. En Roger us acompanyarà.»

262 «El emisario estará solo, me basto.» (*Jungla* 79, p. T9) Després d'aquesta intervenció de Piccó, a *Jungla* TVE (p. 23) s'insereix una acotació nova per informar del seguiment que han fet a l'excomptable: «Roger entra i parla a cau d'orella a son pare.»

263 «Piccó, m'heu ficat els peus a la galleda.» (*Ibid.*)

264 «No concibo donde [sic].» (*Jungla* 79, p. T9)

265 «Luego, ;no eran aprensiones más!» (*Ibid.*)

266 Línia omesa a *Jungla* TVE (p. 23).

SUHLER: Hem hagut de suprimir el xafarot, i temo que ens hagi destapat la combinació.²⁶⁷

PICCÓ: Sento haver creat dificultats. No m'havia passat mai.²⁶⁸

SUHLER: Per això em sorprèn. Us veig neguitós, esteu preocupat pel part?

PICCÓ: Deu ser això.²⁶⁹

SUHLER: Complicacions?

PICCÓ: No, no, cap.²⁷⁰

SUHLER: Sang freda, doncs. Avui dia, parir és un ai.²⁷¹

PICCÓ: No hi haurà més píffies, paraula.²⁷²

SUHLER: Hi compto. I animeu-vos, Piccó! Ser pare és una cosa magnífica. Un hom no se'n fa càrrec fins que sent el primer «papà». (*S'atansa a ROGER.*) I quan ja caminen... Jo et portava al zoològic cada diumenge, te'n recordes? I més endavant, cada matí al gimnàs... (*Es posa en guàrdia com un boxador.*) Pica, pica! Encara estic ferm... (*Intercanvien uns quants cops de puny ficticis.*) Això mateix... (*Riu, i acaba abraçat a ROGER, agafant-li el cap contra el seu pit.*) He fet de tu un home com cal! Ser pare, Piccó, és això.²⁷³

PICCÓ: Una gran responsabilitat.

SUHLER: Immensa. (*Deixa anar ROGER.*) Bé, cal engrapar el missatge. Us hi veieu amb cor?

PICCÓ: Me'n sobra. Permeti'm de fer-ho tot sol.

SUHLER: D'acord. Endavant, i sort.

PICCÓ: No defraudaré la confiança, patró.²⁷⁴

---

267 «Hubo que finiquitar al *chivato para evitar que nos destapase la combinación.*» (*Jungla 79*, p. T9)

268 *Jungla TVE* (p. 23) suprimeix la segona oració. També *Jungla 79* (p. T9), que, en coherència, omet la primera oració del parlament consegüent de Suhler, com ho fa també *Jungla TVE*.

269 «Sin duda.» (*Jungla 79*, p. T9)

270 «Ninguna. *Le agradezco el interés.*» (*Ibid.*)

271 «Tómeselo con calma. Hoy en día parir es una seda.» (*Ibid.*)

272 «No se repetirá, por ésas.» (*Ibid.*)

273 «Dése por advertido. [...] Se dará cuenta cuando oiga el primer “papá”. *A uno se le enciende la sangre.* [...] Y más adelante, *al gimnasio.* [...] ¡Vamos, pega duro, todavía estoy ágil! [...]» (*Ibid.*). Fragment amb algunes supressions (*Jungla TVE*, p. 23): «[...] SUHLER: Us veig neguitós. Esteu preocupat pel part? / PICCÓ: Deu ser això. / SUHLER: Sang freda, Piccó. Avui dia, parir és un ai. I animeu-vos, ser pare és una cosa magnífica. [...]».

274 «No defraudaré la confianza.» (*Jungla 73*, p. 17)

Piccó surt.

SUHLER: Roger, aquest xitxarel·lo ens farà figa al primer embat.

Cobreix-li les espatlles discretament.²⁷⁵

ROGER: Que s'espavili ell solet.²⁷⁶

SUHLER: T'ordeno que el segueixis!

ROGER: No puc evitar que esclafis en Mölings, però t'ho

adverteixo: no hi penso participar.²⁷⁷

SUHLER (*l'engrapa per les solapes*): Roger, cal interceptar l'expedició, i ho faràs tu, no em puc refiar de ningú més. (*El deixa anar. Amb una mà sobre l'espatlla de ROGER.*) Roger, fill, l'empresa està en perill i et reclama.²⁷⁸

ROGER: No m'obliguis, pare, a causar la ruïna de qui més estimo!

SUHLER: Farem un tracte: si tot surt bé, et cases amb ella. Fa?

ROGER: I si m'hi nego?

SUHLER: M'hauré d'arriscar a fer-ho tot sol. I si fracasso, una bala m'estalviarà l'oprobri de la suspensió de pagaments.

ROGER: Tan greu és la situació?

SUHLER: T'ho pots ben creure.²⁷⁹

ROGER: Doncs bé, pare, compliré el meu deure. Rica o pobra, Míriam serà meva.

L'escenari es queda a les fosques.

---

275 «És un tou, en el moment decisiu ens farà figa. [...]» (*Ibid.*).

276 «Que s'espavili.» (*Ibid.*)

277 Tant la intervenció precedent de Suhler com aquesta són suprimides a *Jungla 79* (p. T9).

278 Les acotacions d'aquesta intervenció són omeses a *Jungla TVE* (p. 24). A *Jungla TVE* (*Ibid.*) Suhler anomena «Gigi» el seu fill en lloc de «Roger» en el segon vocatiu.

279 «SUHLER: [...] Y si fracaso, me libraré del oprobio y de la suspensión de pagos con una bala en la sien. / ROGER: ¿Tan apurado estás? / SUHLER: Calcula.» (*Jungla 79*, p. T9)

ESCENA 8

PROJECCIÓ:

«A l'hora de dinar, Frederic Piccó està de mala lluna.»²⁸⁰

PICCÓ, assegut a taula. SARAH entra amb una fruitera, s'asseu, i cadascú agafa una taronja.

Piccó: He pensat que podries fer venir ta germana. Després del part estaràs massa feble per compaginar l'alletament amb la bugada i la cuina.

SARAH: Li ho diré.²⁸¹

*Per la finestra entra un individu que dispara uns trets cap al carrer i desapareix corrents pel lateral. Uns segons després un altre individu segueix el mateix camí. Piccó s'aixeca amb un gest d'impaciència i tanca la finestra.*²⁸²

SARAH: Calma, Piccó. Avui no suportes res.

Piccó: És la feina.

SARAH: No et quadren els números?

Piccó: No és això. M'han confiat una missió perillosa.

SARAH: El violí nou hi té alguna cosa a veure?

Piccó: Sí.

SARAH: M'ho imaginava. T'han augmentat?

Piccó: No.

SARAH: M'hauria estranyat.

Piccó: És l'oportunitat que esperàvem, no te n'adones?

---

280 «La tarde se presenta movida para Piccó, a quien vemos concluir su frugal almuerzo.» (*Jungla* 79, p. T9) *Jungla TVE* (p. 25) omet la projecció.

281 Aquestes dues intervencions se situen en un punt diferent a *Jungla* 73, per la qual cosa la didascàlia (p. 18) no apareix partida.

282 *Jungla TVE* (p. 25) suprimeix les línies de diàleg prèvies a aquesta acotació. A més, varia una mica la didascàlia: «Menjador de can Piccó. Sarah i Piccó acaben de dinar. Per la finestra entra un individu que dispara uns trets cap al carrer i desapareix corrents. Un segon després, un altre individu segueix el mateix camí tot *disparant*. Piccó s'aixeca amb un gest d'impaciència i tanca la finestra.» «[...] *Unos segundos después, otro desconocido sigue el mismo camino, persiguiendo el primero a tiros. [...]*» (*Jungla* 79, p. T9).

SARAH: Això mateix, rifen un creuer a la necròpolis!²⁸³
PICCÓ: Alguns n'han sortit i han ascendit.
SARAH: Hi ha gent amb sort.
PICCÓ: Qui no vol provar sort s'ha de resignar, entesos?²⁸⁴
SARAH: Està bé, no cridis. Redéu, i quins nervis! Ara vénen vacances. Enguany les necessites més que mai.²⁸⁵
PICCÓ: I tu més que jo. M'agradaria dur-te a la muntanya.
SARAH: Agraeixo la intenció.²⁸⁶
PICCÓ: He comprat loteria.
SARAH: En tres anys, ni un clau.
PICCÓ: Pressento que aquest cop...
SARAH: Bah!
PICCÓ: Ja ho veuràs.²⁸⁷
SARAH: Faig cafè?
PICCÓ: Me'l prendré a l'esnack. Has de sortir?
SARAH: A les quatre m'espera el tocòleg.²⁸⁸

SARAH s'aixeca, agafa un raspall i despenja l'americana de PICCÓ.²⁸⁹

---

283 «En aquesta mena d'oportunitats és fàcil deixar-hi la pell.» (*Jungla 73*, p. 18)

284 «És l'única sortida!» (*Ibid.*)

285 *Jungla 73* (*Ibid.*) omet «Redéu, i quins nervis!»

286 El fragment té una reelaboració estilística prou interessant a *Jungla 79* (p. T9-T10): «[...] SARAH: Serénate, Piccò, andas hoy muy picajoso. / PICCÓ: El tajo me destempla. / SARAH: ¿No te cuadra el balance? / PICCÓ: No es por ahí. Me cambiaron de sección. / SARAH: Y ahora traqueas una viola tartajosa. / PICCÓ: Justo. / SARAH: ¿Te han subido, por lo menos? / PICCÓ: Naranjas de la huerta. / SARAH: Me lo temía. Permaneces memo. / PICCÓ: Es la oportunidad que soñaste, ¿no te percatas? / SARAH: Casi nada, ¡un crucero a la necrópolis! / PICCÓ: Otros se arriesgaron y llevan hoy los calzones. / SARAH: Los hay con suerte. / PICCÓ: O se la tienta o se resigna uno, ¿vale? / SARAH: ¡Amén, pero sin voces! ¡Dios, qué nervios! Te están haciendo falta las vacaciones. / PICCÓ: Y a ti. Quisiera llevarte a la sierra. / SARAH: Disposición no te falta.»

287 «Ja ho veuràs. He pensat que podries fer venir ta germana. Després del part estaràs massa feble per compaginar l'alletament amb la bugada i la cuina.» (*Jungla 73*, p. 18) D'aquestes dues intervencions, *Jungla 79* (p. T10) suprimeix el «Ja ho veuràs» de Piccò i canvia el «Bah!» de Sarah per «¡Anda ya, candoroso! ¿Quieres café?»

288 «[...] Piccò: Me'l prendré al bar. Has d'anar al metge? / SARAH: A les quatre.» (*Jungla 73*, p. 18)

289 «[...] la americana del ex-contable.» (*Jungla 79*, p. T10)

Piccó: Si la nena arriba, telefona al despatx. (*S'aixeca.*) Què fas?²⁹⁰
SARAH: Què passa, Piccó?²⁹¹
Piccó: No em forfolis l'americana!²⁹²

SARAH *descobreix el collaret.*

SARAH: Santa Llúcia gloriosa! Piccó, tu em fas el salt!
Piccó: Sarah, et juro que no.
SARAH: M'entabanes!²⁹³
Piccó: No desbarris, que et sóc fidel.
SARAH: Ai, que em vénen els dolors...
Piccó: Estreny, que telefono.²⁹⁴
SARAH: Ja m'ha passat. Felló! L'embaràs m'ha esguerrat la fatxa i tu, tanoca, t'has deixat engalipar per una barjaula.
Piccó: Ep, melodrames, no, que el nonat se'n ressent. Refrena la fantasia i escolta'm, Sarah.²⁹⁵
SARAH: Infame! Calla, no esmentis la meva filla, i no em toquis.²⁹⁶
Piccó: Demano la paraula.
SARAH: Digues. Aviso que si és falòrnia, no me l'empasso. Qui és la beneficiària?
Piccó: Sarah, que no és quincalla, val un munt de duros. Podrem pagar la clínica i les lletres i tirar de veta.
SARAH: D'on l'has tret?
Piccó: No inquireixis.
SARAH: Insisteixo.
Piccó: Si et sembla, dóna'l per trobat.
SARAH: On?

---

290 «Si la niña tiene un pronto, me llamas. [...]» (*Ibid.*). Fins aquí, el diàleg entre Sarah i Piccó ha estat considerablement retallat a *Jungla TVE* (p. 25): «[...] SARAH: No et quadren els números? / PICCÓ: M'han confiat una missió perillosa. / SARAH: T'han augmentat? / PICCÓ: No. / SARAH: M'hauria estranyat. / PICCÓ: És l'oportunitat que esperàvem, no te n'adones? / SARAH: Això mateix, rifen un creuer a la necròpolis! / PICCÓ: Qui vol provar sort s'ha de resignar, entesos? / SARAH: Està bé, no cridis. Redéu, i quins nirivis! / (*Sarah s'aixeca, agafa un raspall i despenja l'americana de Piccó.*) / PICCÓ: Si la nena arriba, telefona al despatx. (*S'aixeca.*) Què fas?»

291 «Ejerzo mis funciones de fámula.» (*Jungla* 79, p. T10)

292 «¡No me hurgues la faltriguera!» (*Ibid.*)

293 «¡Apóstata!» (*Ibid.*)

294 «Resiste, llamaré al doctor.» (*Ibid.*)

295 «Alto, no te lances al melodrama y piensa en la nonata. [...]» (*Ibid.*)

296 *Jungla Codina* (p. 19) suprimeix «Infame!»

PICCÓ: A la via pública.
 SARAH: Mentida podrida.
 PICCÓ: Sarah, no m'obliguis a buidar el pap.²⁹⁷
 SARAH: M'hi aplico fa estona.
 PICCÓ: Doncs bé, escolta i jutja. (*La fa assure.*) I sigues benèvola.
 L'he furtat.
 SARAH: Has estat capaç?
 PICCÓ: Ja ho veus.
 SARAH: La loteria, deia! Has comès un lladronici, un atemptat
 contra la propietat privada!
 PICCÓ: Files prim.²⁹⁸
 SARAH: M'han educat les clarisses.
 PICCÓ: Ahir mateix m'incitaves a espavilar-me.²⁹⁹
 SARAH: Tergiverses. Em referia a l'escalafó de l'empresa.
 PICCÓ: Subtiletes de monja!³⁰⁰
 SARAH: Piccó, si conserves un xic de vergonya, penedeix-te i
 restitueix.
 PICCÓ: De cap manera. Hi ha qui en fa de més grosses. Verbigràcia,
 a Gluco porten dues comptabilitats. Què me'n dius? Vaig tenir
 ocasió d'ullar la bona. Puc dir-te la xifra exacta de beneficis:
 esborrona.³⁰¹
 SARAH: És diferent, es tracta de negocis.
 PICCÓ: Cadascú se la campa com pot.
 SARAH: Ara em surts anarquista!
 PICCÓ: He demanat augment i m'han contat misèries.
 SARAH: Tenies bona rèplica: has vist els llibres.
 PICCÓ: D'amagatotis. Si ho saben, salto.
 SARAH: Excuses, tot plegat.
 PICCÓ: Treballo vuit hores, Sarah, i tenim dret a un cert decòrum.³⁰²

297 «Sarah, no me obligues a desvelar el misterio.» (*Jungla 79*, p. T10)

298 «[...] SARAH: ¡La lotería, el presentimiento! ¡Coartadas! ¡Has perpetrado un atentado contra la propiedad privada! / PICCÓ: Afinas el cargo.» (*Ibid.*)

299 «Sarah, hija, anoche me inducías a pasar el Rubicón.» (*Ibid.*)

300 «Subtilezas frailescas.» (*Ibid.*) Oració no present a *Jungla 73* (p. 19).

301 La intervenció de Piccó a *Jungla 73* (*Ibid.*) afegeix: «Saps d'on surten, els beneficis?» *Jungla 79* (p. T10) omet traduir «Hi ha qui en fa de més grosses.»

302 «[...] SARAH: Escurribandas. / PICCÓ: Ocho horas de arate cavate, Sarah, bien merecen un cierto boato.» (*Ibid.*) *Jungla TVE* (p. 26-27) ha escurçat notablement el diàleg precedent: «[...] SARAH: Ja m'ha passat. Felló! L'embaràs m'ha esguerrat la fatxa i tu, tanoca, t'has deixat engalipar per una barjaula. Qui és la beneficiària? / PICCÓ: Sarah, que no és quincalla, val un munt de

---

SARAH: No et justifiquis, amoral! Quina vergonya, Déu meu, m'he casat amb un degenerat... T'engarjolaran, Piccó. Pobra filla, el teu pare és un malfactor! La meva filla i jo et repudiem. Fuig del nostre davant! Quedes proscrit d'aquesta llar!³⁰³

PICCÓ: Ho he fet per ella.

SARAH (*crida*): Vés-te'n!³⁰⁴

PICCÓ (*id.*): No et posis histèrica.

SARAH (*id.*): No t'escoltem!

PICCÓ (*id.*): Bé, el torno.

SARAH: Què dius?

PICCÓ: El torno.

SARAH: T'he convençut?

PICCÓ: Sí. (*Sospira.*)³⁰⁵

SARAH (*l'abraça*): Té, apa, vés, vola!

*SARAH li posa l'americana i li canvia el mocador.*³⁰⁶

PICCÓ: M'esperen a dos quarts de quatre i ja són i deu.³⁰⁷

SARAH: Podries caure abans de reparar la falta. Si cal, agafa un taxi.³⁰⁸

PICCÓ: Un dia és un dia.

PICCÓ agafa el violí i l'escenari es queda a les fosques.

---

duros. Podrem pagar la clínica i les lletres i tirar de veta. / SARAH: D'on l'has tret? / PICCÓ: Si et sembla, dóna'l per trobat. / SARAH: On? / PICCÓ: A la via pública. / SARAH: Mentida podrida. / PICCÓ: Sarah, no m'obliguis a buidar el pap. / SARAH: M'hi aplico fa estona. / PICCÓ: Doncs bé, escolta i jutja. L'he furtat. / SARAH: Has estat capaç? / PICCÓ: Ja ho veus. / SARAH: Has comès un lladronici, un atemptat contra la propietat privada! / PICCÓ: Ahir mateix m'incitaves a espavilar-me. / SARAH: Piccó, si conserves un xic de vergonya, penedeix-te i restitueix. / PICCÓ: Treballo vuit hores, Sarah, i tenim dret a un cert decòrum.»

303 *Jungla 73* (p. 19) no conté «Quedes proscrit d'aquesta llar!» *Jungla 79* (p. T10) modifica alguns detalls del parlament: «¿Demagogo, amoral! [...] ¿Te veo en galeras, Piccó! [...]». A més, no tradueix «Fuig del nostre davant!»

304 «¿Vete noramala!» (*Ibid.*)

305 Aquestes dues intervencions són canviades a *Jungla 79* (*Ibid.*): «[...] SARAH: ¿Veleta! / PICCÓ: Juguete del aire soy.»

306 «Sarah li posa l'americana i li arranja la corbata.» (*Jungla 73*, p. 19)

307 «Sarah, tinc una missió a dos quarts de quatre, no tinc temps, ara!» (*Jungla TVE*, p. 27) «Me esperan a las 15.30 y son ya las tres.» (*Jungla 79*, p. T11)

308 «Toma un taxi, es un caso de fuerza mayor: podrías caer antes de reparar la falta.» (*Ibid.*)

ESCENA 9³⁰⁹

*Entra un individu emmascarat, amb una llanterna a la mà. El cercle de llum s'atura sobre el quadre de la serp, el qual llisca tot sol. L'individu s'hi atansa. De sobte sona el timbre de la porta. L'individu salta darrere un moble, pistola en mà.*³¹⁰

PROJECCIÓ:

*«La senyoreta Vera –en realitat Míriam, com deu haver calat l'espectador perspicaç– no és a casa. Piccó, mogut pel noble propòsit de restituir, s'ha d'obrir pas amb un rossinyol.»*³¹¹

S'obre la porta i es veu la silueta de Piccó. L'individu engega un tret. Piccó desapareix de l'embocadura, torna a aparèixer amb una metrallera i dispara una ràfega.

Piccó: Si vol salvar la pell, llenci l'estri.³¹²

L'individu contesta amb un tret. De sobte ROGER apareix prop de Piccó.

ROGER: Salut.

Piccó: Em caso a Collsacabra!³¹³

ROGER: Faig nosa?

Piccó: Atzar, o m'encalçàveu?³¹⁴

---

309 *Jungla Codina* (p. 20) proposa «allargar [l']escena» en clau de «pantomima».

310 L'acotació varia una mica a *Jungla TVE* (p. 28): «El pis de Míriam. Un individu emmascarat entra amb una llanterna a la mà. El cercle de llum s'atura sobre el quadre de la serp. Simultàniament.» «[...] El círculo de luz recorre las paredes hasta dar con el cuadro de la serpiente, que se desliza justo en este momento. [...]» (*Jungla 79*, p. T11).

311 A *Jungla TVE* (p. 28), aquesta projecció la diu la veu en off. A més, té alguna variació: «Anteposant la consciència als deures laborals, Piccó es disposa a restituir. [...]».

312 «Si quieres salvar la piel, suelta la yesca.» (*Jungla 79*, p. T11) Aquesta línia és omesa a *Jungla TVE* (p. 28).

313 A *Jungla 79* (p. T11): «¡Me caso en Menjíbar!»

314 «Azar de los azares, o ¿me rastrea?» (*Ibíd.*) A *Jungla 73* (p. 20) el fragment és sensiblement diferent: «[...] Piccó: Roger! / ROGER: Faig nosa? / Piccó (dubtant): És clar que no.»

ROGER: Digueu-ne... el destí. On el tenim?³¹⁵

PICCÓ: A l'esquerra. Escampeu la boira, Roger, és cosa meva.³¹⁶

ROGER: Disciplina, Piccó, sóc el fill de l'amo. Em plantaré d'un bot rere el sofà. Cobriu-me.

PICCÓ: Quiet! Si us passava res, el director no m'ho perdonaria.

ROGER: Bajanades. Sóc més jove i sóc atleta. Preparat? Ara!³¹⁷

PICCÓ engega una ràfega. ROGER salta.

ROGER: Plega veles, xaval!³¹⁸

L'individu estén el braç per disparar, però un tret de ROGER li fa saltar l'arma. Desarmat i ferit, l'individu prova d'escapolir-se.

ROGER es llença i l'aferra per les cames. Cauen a terra. ROGER s'aixeca i PICCÓ entra.³¹⁹

ROGER: Prou de gresca, amunt! Correcte, ja el tenim al sac.³²⁰

L'individu s'ha aixecat amb les mans enlaire.

PICCÓ no es mou.³²¹

ROGER: Ep, heu entomat una guitza, potser?³²²

PICCÓ (*camina cap al quadre*): No, mal que em dolgui.³²³

---

315 Ni *Jungla 73* (*Ibíd.*) ni *Jungla TVE* (p. 28) contenen el fragment sobre el destí: «Piccó: Atzar, o m'encalçàveu? / ROGER: Digueu-ne... el destí.»

316 «[...] No tiene usted vela en este entierro, Roger, y la presa es mía.» (*Jungla 79*, p. T11)

317 «[...] Piccó: Quieto, si le da un petardo el director me inmola. / ROGER: ¡Porras, soy más joven y soy atleta, o sea que al avío! ¡Ya!» (*Ibíd.*)

318 «Ríndete, quisquilla.» (*Ibíd.*)

319 *Jungla Codina* (p. 20) indica que cal «allargar-ho». L'acotació a *Jungla TVE* (p. 28) és sintètica: «Es produeix una lluita entre Roger i l'individu. Desarmat, l'individu es rendeix finalment. Piccó entra.» «[...] Roger le atenaza las piernas de un salto felino. [...]» (*Jungla 79*, p. T11).

320 «Concluyó la guasa, pendejo. ¡Arriba! El manejo nos ha salido bordado. Échele el garfio, Piccó.» (*Ibíd.*)

321 Acotació omesa a *Jungla TVE* (p. 29).

322 «¡Me chifla el ajo! ¿Le alcanzó un balón?» (*Jungla 79*, p. T11)

323 A *Jungla 73* (p. 20), simplement diu: «No, no.» A *Jungla 79* (p. T11): «Sigo vivo aunque muero de vivir.»

ROGER: Piccó, toquem pirandó que podríem topar la patuleia adversa.

PICCÓ: Anava a telefonar. La muller ja ha sortit de comptes...

ROGER: No tenim temps. Us deixaré on vulgueu, puc dur jo sol el galifardeu al cau.³²⁴

Piccó desa la metrallera.

ROGER: Tu davant, moixó.³²⁵

Surten els dos. Piccó s'atansa al quadre, deixa el collaret i es tomba. De sobte, el collaret surt tot sol del nínxol i es posa a ballar davant el nas de Piccó.

ROGER (*de fora estant*): Accelereu, Piccó!

*Piccó caça el collaret al vol, el desa i torna el quadre al seu lloc.*³²⁶

*L'escenari es queda a les fosques.*³²⁷

---

324 «[...] Piccó: Iba a telefonar. Tengo la costilla fuera de cuenta. / ROGER: No hay tiempo, le llevo en mi Mustang. La conducción del tipo corre de mi cuenta.» (*Ibid.*)

325 *Jungla TVE* (p. 29) incorpora els dubtes de Piccó sobre la identitat del capturat: «[...] ROGER: No tenim temps. Ja duré jo sol el galifardeu al cau. / Piccó: D'això, aquest home... / ROGER: Què? / Piccó: No res. / ROGER: Som-hi, doncs. Tu davant, moixó.»

326 «Surten els dos. Piccó mou el quadre, deixa el collaret i tanca. Sospira.» (*Jungla TVE*, p. 29) *Jungla TVE* afegeix una línia: «ROGER (*de fora estant*): Accelera, Piccó.» «Piccó caza el collar al vuelo, lo guarda y consigue, no sin esfuerzo, volver el cuadro a su sitio.» (*Jungla* 79, p. T11)

327 *Jungla TVE* (p. 29-30) afegeix una escena entre aquesta i el part de Sarah: «[...] (Piccó entra corrents en una porteria.) / PORTERA: Ep, on va? / Piccó (*s'atura en sec*): Tercer segona. / PORTERA: Ha fet tard, no hi ha ningú. / Piccó (*desfet*): Ara sí que he begut oli... / (*Se'n va a clapar.*) / (*La centraleta telefònica de can Suhler.*) / TELEFONISTA: Aquí Gluco, S.A. Digui'm?... Sí, un moment. (*Busca un paper.*) Senyor Piccó, hi ha un encàrrec per a vostè: han traslladat a la seva senyora a la clínica amb tota urgència. Que tingui una horeta ben curta, senyor Piccó. Em durà confits?... Piccó, que em sent?»

ESCENA 10

PROJECCIÓ:

«Mentrestant, la muller de Frederic Piccó s'apresta a deslliurar.»³²⁸

SARAH xiscla, ajaguda en una taula de parts.
L'assisteix un tocòleg.

METGE: Xiscli, senyora, sempre consola.

SARAH: Ai, mareta, on ets?

METGE: Hem telefonat, senyora, no trigarà.³²⁹

SARAH: I en Piccó? On és el meu home? Ah!³³⁰

METGE: Hem deixat l'avís, senyora, no és al despatx.

SARAH: Ai, doctor, cada cop és pitjor!³³¹

METGE: Ja sol passar, senyora, resignació.

*El METGE desapareix rere el llençol. PICCÓ entra corrents
i s'atura en sec.*

Piccó: Sarah! (Deixa el violí a terra i li agafa la mà.)

SARAH: Ai, Piccó, que m'hi quedo!

Piccó: Sarah, vesteix-te i anem.³³²

SARAH: T'has tornat boig? Estic parint! (S'incorpora un xic.)

Has tornat el collaret, suposo?³³³

---

328 «Entretanto, Sarah de Piccó se apresta, por fin, a librar.» (*Jungla* 79, p. T11) *Jungla TVE* (p. 30) omet la projecció.

329 Aquesta intervenció i l'anterior són suprimides a *Jungla TVE* (*Ibid.*).

330 «[...] ¿Dónde está mi consorte? [...]» (*Jungla* 79, p. T11).

331 «¡Ah, doctor, el tormento sube de punto!» (*Ibid.*)

332 En aquest punt, *Jungla* 73 (p. 21) reestructura profundament el fragment, tot mantenint gairebé el text finalment editat: «[...] Piccó: Sarah, per culpa meva... mai més, t'ho juro. / SARAH: Un altre, sí. Vull la parelleta. / PICCÓ: Com et trobes? / SARAH: Suporto els dolors que m'eleven a la dignitat de mare, Piccó. / PICCÓ: Sarah, vesteix-te i anem. / SARAH: T'has tornat boig? Estic parint! (S'incorpora un xic.) Has tornat el collaret, suposo? / PICCÓ: Sí. / SARAH: I no et sents feliç, i amb la consciència lleugera? / PICCÓ: Sí. (Es cobreix el rostre amb les mans.) / SARAH: Què tens, estimat? Són llàgrimes de contrició?»

333 Acotació suprimida a *Jungla TVE* (p. 30). A *Jungla* 79 (p. T11), la intervenció va acotada amb l'adjectiu «feliz» i no té els signes d'exclamació de l'original. En lloc de dir-li que s'ha

---

PICCÓ: Per dissort nostra, sí.
SARAH: Calla, deplorar el gest paralitza l'indult. Què tens, estimat? Són llàgrimes de contrició?
PICCÓ: Sarah, creu-me, no pots infantar aquí. Baixa.
SARAH: Impossibile, estic lligada. Quina dèria t'ha agafat?³³⁴
PICCÓ: Que no et puc sufragar un part de luxe, que em veig al carrer!³³⁵
SARAH (*l'atrau enèrgicament*): Què has fet, brètol?³³⁶
PICCÓ: Un pa com unes hòsties. Havia de caçar un home i he fet tard. Em despatxaran. Maleïda l'hora que et vaig escoltar!³³⁷
METGE (*treu el cap*): Vostè qui és?³³⁸
PICCÓ: El pare.
METGE: Doncs aferri-la pels braços.
PICCÓ: Deixi-ho córrer, doctor, ens n'anem.
METGE: El procés és irreversible, i jo sé el que haig de fer.³³⁹

Durant el diàleg següent, quan SARAH es dirigeix a PICCÓ, sembla oblidar els dolors que la traspassen i adopta un to duríssim.³⁴⁰

SARAH: Ah, doctor, que m'esberlo! Ets un irresponsable, un estúpid!
PICCÓ: Sarah, et contradius. Tu m'has empès a restituir.

---

tornat boig, Sarah el titlla de «Ganso». A més, s'expressa més retòricament sobre la restitució: «¿Has reintegrado el cuerpo del delito?»

334 «[...] SARAH: [...] ¿Qué tienes, tontuelo, [...] / PICCÓ: Sarah, créeme, no puedes desocupar aquí. [...] / SARAH: ¿Has extraviado el seso? ¿A qué viene el repentón?» (*Jungla 79*, p. T11)

335 «No podem pagar la clínica. He perdut la feina.» (*Jungla 73*, p. 21)

336 Acotació omesa a *Jungla TVE* (p. 31).

337 *Jungla TVE* (*Ibid.*) suprimeix la darrera frase de Piccó. «Tu santa voluntad, Sarah, y la torta nos cuesta un pan: se lió un belén retumbante, babilónico, el disloque. Cazamos un panoli que no es de esta guerra y cuando consigo llegar a la cita, el interfecto ha volado. ¡Trágame, tierra!» (*Jungla 79*, p. T11) Després de la intervenció de Piccó, *Jungla 79* afegeix una acotació nova: «(Sarah, que no ha dejado de jadedear, lanza un aullido sobrehumano.)» (*Ibid.*)

338 Acotació omesa a *Jungla TVE* (p. 31).

339 «[...] PICCÓ: Deixi-ho córrer, doctor... / METGE: Perdoni, no em puc entretenir.» (*Jungla 73*, p. 22)

340 *Jungla Codina* (p. 22) indica que aquesta escena és feta en forma de «gag». *Jungla TVE* (p. 31) omet l'acotació.

SARAH: Doctor, que em desdoblo!³⁴¹
 PICCÓ: He actuat segons la meva consciència.
 SARAH: Tros de quòniam! No tens cap dret a invocar la consciència. I la meva filla? Ah, doctor, deslligui'm que li estavello la closca!³⁴²
 PICCÓ: Doctor, aturi el part i pregui cura d'un moribund!³⁴³
 METGE (*treu el cap*): Silenci! En aquest moment, una distracció és un homicidi.³⁴⁴
 PICCÓ: Que Déu hi faci més que nosaltres.
 SARAH: No aniràs a la presó per lladre, no... T'engarjolaran per deutes!³⁴⁵
 PICCÓ: Que un acte noble tingui conseqüències funestes!
 SARAH: Oh, és insuportable, tinc el ventre com un niu de serpents!³⁴⁶
 METGE: Ara, pitgi amb fúria.³⁴⁷
 SARAH: El monstre em rosega les entranyes, una part de mi mateixa es desprèn.
 METGE: No afluixi, senyora!³⁴⁸
 SARAH: Ah!
 PICCÓ: Com pateixes!
 SARAH: Suporto els dolors que m'eleven a la dignitat de mare, Piccó.³⁴⁹

---

341 «[...] SARAH: ;Ay, doctor, usted me destripa! ;Pasmón, manazas! / PICCÓ: *Encima, la investigadora me apalea.* / SARAH: ;Pedazo de alcornoque! ;Doctor, me escindo! ;Pazguato!» (*Jungla 79*, p. T11) Per raó d'aquests insults, en el lloc on més endavant Sarah diu a Piccó «Tros de quòniam!» desapareix l'insult a *Jungla 79*.

342 Intervenció suprimida a *Jungla 79* (*Ibíd.*).

343 A *Jungla 73* (p. 22), Piccó només diu: «Doctor, aturi-ho.» Segons *Jungla 79* (p. T11), és Sarah qui diu aquesta intervenció, no pas Piccó.

344 En lloc d'aquesta intervenció, *Jungla 73* (p. 22) situa aquí la línia anterior del metge: «El procés és irreversible, i jo sé el que haig de fer.» Acotació suprimida a *Jungla 79* (p. T11).

345 «Te veo en chirona, Piccó, y no por ratero. Por insolvencia y por fraudes.» (*Ibíd.*)

346 «Un monstruo me roe la entraña, [i]esta panza mía es un cubil de sierpes!» (*Ibíd.*)

347 *Jungla TVE* (p. 31) redueix el fragment fins a aquest punt: «[...] PICCÓ: Sarah, et contra-dius. Tu m'has empès a restituir. / METGE: Silenci! En aquest moment, una distracció és un homicidi. / PICCÓ: Que Déu hi faci més que nosaltres. / SARAH: No aniràs a la presó per lladre, no... T'engarjolaran per deutes! / METGE: Ara, pitgi amb fúria.»

348 «[...] SARAH: ;Me troncho, se me desprenden los hígados! / DOCTOR: No afloje, señora, ésta es la buena.» (*Jungla 79*, p. T11)

349 «;Son puñaladas que me exaltan a la dignidad de madre, Piccó!» (*Ibíd.*)

PICCÓ: Sarah, per culpa meva... mai més, t'ho juro!
SARAH: Un altre, sí. Vull la parelleta.

SARAH torna a xisclar. El METGE surt de rere el llençol.

METGE: La feina està llesta. Li perforo els lòbuls?³⁵⁰

PICCÓ: No s'amoïni.

METGE: És que m'agrada.

PICCÓ: Doctor, haig de confessar que li costarà qui-sap-lo liquidar el compte: aquí on em veu, sóc home a l'aigua.³⁵¹

METGE: Dimoni! I m'ho diu ara?³⁵²

PICCÓ: Abans, no he pogut.

METGE: És un abús de confiança intolerable! Per aquests casos hi ha la caritat pública.

PICCÓ: La misèria ens ha colpit d'improvís.

METGE: Em veig obligat a comunicar-ho a la direcció.³⁵³

PICCÓ: Faci.

El METGE surt.

SARAH: M'he escindit i m'omple una gran pau. Com és la nena?

Piccó s'inclina rere el llençol.³⁵⁴

PICCÓ: Preciosa, Sarah: és rossa com un fil d'or i té els ulls d'un verd maragda.³⁵⁵

SARAH: Lloat sia Déu, Picco, i ara, què passarà?

---

350 «[...] SARAH: No jures, quiero la parejita. / (Sarah lanza el último grito. El galeno aparece quitándose los guantes.) / DOCTOR: Hubo suertecilla. [...]» (*Jungla* 79, p. T12).

351 «Doctor, haig de confessar que no tenim ni un ral.» (*Jungla* 73, p. 22)

352 «¡Me rajo en la canilla! [...]» (*Jungla* 79, p. T12).

353 «[...] DOCTOR: [...] Hay comadres, hay curanderos, ¿existe la caridad pública! / PICCÓ: No hubo dolo, la miseria nos azota de improviso. / DOCTOR: Sintiéndolo en el alma, debo dar parte del hecho a quién corresponde.» (*Ibid.*)

354 Acotació omesa a *Jungla* TVE (p. 32).

355 «[...] i té els ulls d'un verd intens.» (*Jungla* 73, p. 22)

Piccó: Aniré al despatx. Pensa que els fills porten un pa sota l'aixella i que els potentats són generosos. Si confesso seré perdonat.³⁵⁶

SARAH: Pregaré i es produirà el miracle.³⁵⁷

El METGE torna.

METGE: Senyor Piccó, atès que el part ha estat executat en un teatre amb fins didàctics, la direcció ha acordat fer-se càrrec de totes les despeses de quiròfan, honoraris i clínica. Felicitats.³⁵⁸

*L'escenari es queda a les fosques.*³⁵⁹

---

356 «[...] El senyor Suhler és molt ric i ha de ser per força comprensiu. Si confesso, seré perdonat. Pensa que els fills porten un pa sota l'aixella.» (*Ibid.*)

357 «Pregaré amb fe i es produirà el miracle.» (*Jungla TVE*, p. 33)

358 «Senyor Piccó, atès que el part ha estat transmès per televisió amb fins didàctics, [...]» (*Ibid.*).

359 *Jungla TVE* (*Ibid.*) afegeix una miniescena de transició: «(El pis de Míriam. Un Pistoler al telèfon. / Al seu voltant, rastres de lluita. / PISTOLER: Mòlins?... Patró, han trincat Raf Heckess, l'emissari... aquí hi ha hagut gresca. Suposo... Sí, patró, entesos, patró. (Penja i carrega meticulosament la metrallera.)»

ESCENA 11

PROJECCIÓ:³⁶⁰

«Just en aquest moment, Roger es presenta al despatx del Tigre amb l'hipotètic emissari.»³⁶¹

ROGER desembena els ulls de l'individu.

ROGER: Ja hi som.³⁶²

SUHLER: Bona cacera.³⁶³

ROGER: Aquí, el compare Raf Heckess ha rebut en Piccó amb una salva.

SUHLER: I en Piccó?³⁶⁴

ROGER: Il·lès. L'he deixat a casa. La muller...

SUHLER: Ah, sí.

SUHLER s'aixeca i s'atansa a RAF HECKESS.

SUHLER: Bé, entona l'ària.³⁶⁵

HECKESS: No sé de què em parla.

SUHLER: No em facis el paper d'heroi.³⁶⁶

HECKESS: Us heu equivocat d'home.

SUHLER: Facècies, no, Raf Heckess.³⁶⁷

---

360 *Jungla TVE* (p. 33) elimina la projecció i canvia lleugerament l'acotació: «El despatx de Suhler. Roger acaba d'entrar amb Raf Heckess.»

361 «Just en aquest moment, Roger es presenta al despatx amb l'hipotètic emissari.» (*Jungla 73*, p. 23) «Justo en este momento, el lindo Roger se presenta en la guarida del Tigre con su prisionero, el hipotético emisario.» (*Jungla 79*, p. T12)

362 *Jungla Codina* (p. 23) afegeix una intervenció prèvia de Suhler: «I, digues-li al senyor secretari que no hi sóc.» També incorpora anotacions que indiquen que Suhler està fent «telefonades» a «ministeris». A *Jungla 79* (p. T12), Roger diu «Fiat lux.»

363 «Dificultats?» (*Jungla 73*, p. 23)

364 «¿Tocado?» (*Jungla 79*, p. T12)

365 «Bé, espero l'informe.» (*Jungla 73*, p. 23) El diàleg inicial i l'acotació prèvia a aquest punt són suprimits a *Jungla TVE* (p. 33), que comença l'escena amb Suhler dient «Bé, entona l'ària.» «Bien, entona la cantata.» (*Jungla 79*, p. T12)

366 «Me chinchán los héroes.» (*Ibíd.*)

367 Suhler anomena l'individu «Raf» i no pas «Raf Heckess» a *Jungla 79* (*Ibíd.*).

HECKESS: Juro que no sé res. Sóc un subaltern.
SUHLER: Fidel, abnegat i discret, ho sé. Tanmateix, no estàs en condicions de negar-me una confiança.
HECKESS: Sóc músic.
SUHLER: Estic disposat a pagar.
HECKESS: Perdeu el temps.³⁶⁸

ROGER *li clava el puny a l'estómac.*

SUHLER: Fill meu, calma. L'amic Raf Heckess avalua l'informe. Si el burxes, ens apujarà la tarifa. (A HECKESS:) Quant?
HECKESS: No xerraré.
SUHLER: Ergo, ho saps tot. Digues un preu.
HECKESS: No em venc.³⁶⁹
SUHLER: Trenta mil?
HECKESS: Trenta anys de fidelitat a l'empresa.
SUHLER: Tot es cotitza. Cinquanta? Cent mil?³⁷⁰
HECKESS: Sóc incorruptible.³⁷¹
SUHLER: Mig milió?
HECKESS: Fet!
SUHLER: Demà m'afaitaràs! Noi, te'l passo, és teu.³⁷²
ROGER: Agraït, papà. (*El lliga a la cadira.*)
SUHLER: Mig paquet! Tens la virtut cara, mestre!³⁷³
HECKESS: Parlem-ne. M'avinc a rebaixar.
ROGER: De moment retallem els fums. (*Es treu l'americana.*)
HECKESS: Al voltant de les cent, encara es podria parlar.
SUHLER: No estic d'humor. Endemés, aquesta és una empresa seriosa.³⁷⁴
HECKESS: Cinquanta.

---

368 *Jungla TVE* (p. 33) condensa el diàleg: «[...] SUHLER: Bé, entona l'ària. / HECKESS: No sé de què em parla. / SUHLER: Estic disposat a pagar. / HECKESS: Perdeu el temps.»

369 Aquesta intervenció i l'anterior són eliminades a *Jungla TVE* (p. 34).

370 *Jungla TVE* (*Ibid.*) omet «Tot es cotitza.»

371 «Soy de los incorruptibles.» (*Jungla* 79, p. T12)

372 «¡Un jamón con chorreras! Chaval, quítale los mocos, es tuyo.» (*Ibid.*)

373 «[...] ¡Te pintas la virtud por las nubes, socarrón!» (*Ibid.*)

374 «[...] HECKESS: Lo dejamos en las cien, ¿hace? / SUHLER: No me hagas el payaso, [...]» (*Ibid.*).

Molt científicament, ROGER li aplica uns quants cops. HECKESS encaixa i finalment s'esfondra. Apareix ALRODGE.³⁷⁵

SUHLER: El sinistre!³⁷⁶

ALRODGE: Servidor. Tigre, la troca s'embolica.³⁷⁷

SUHLER: Encaixaré. Engega.

ALRODGE: El personal d'oficines s'uneix a la vaga després de cobrar.

SUHLER: Una conspiració, vet-ho aquí.³⁷⁸

ALRODGE: Vet-ho aquí.

ALRODGE desapareix.

SUHLER (a ROGER): No podem perdre temps. Cargola-me'l.³⁷⁹

ROGER engrapa HECKESS pels cabells i li aixeca el cap.

HECKESS: Prou!³⁸⁰

ROGER: Aboca o vento la segona tanda.

HECKESS: L'expedició ha sortit a les quadre de Thurtoze. Camió matrícula T-0110-T. Agafarà la carretera de la costa.³⁸¹

SUHLER: Defenses?

HECKESS: Un home armat a la cabina i un parell amb la càrrega. A cinquanta metres l'acomboia un Dodge amb quatre homes més.

---

375 «Molt científicament, Roger li aplica uns quants cops. La porta del despatx s'obre violentament i apareix Alrodge.» (*Jungla TVE*, p. 34) «(Muy científicamente, Roger le percute morro e hígado. Raf acaba perdiendo el sentido. La escena es cortada por la inquietante aparición de Johan Alrodge.)» (*Jungla 79*, p. T12)

376 «Tu!» (*Jungla 73*, p. 23)

377 *Jungla TVE* (p. 34) omet «Servidor.» «[...] Siento aguar la fiesta.» (*Jungla 79*, p. T12)

378 *Jungla Codina* (p. 23) fa dir aquesta frase de «cara [al] públic». «¡Me clavo un puyazo! Una conspiración, eso es.» (*Jungla 79*, p. T12)

379 *Jungla TVE* (p. 35) suprimeix intervencions i modifica l'acotació de sortida d'Alrodge: «[...] ALRODGE: El personal d'oficines s'uneix a la vaga després de cobrar / (*La porta es tanca sola.*) / SUHLER (a ROGER): No podem perdre temps. Cargola-me'l.»

380 *Jungla Codina* (p. 23) afegeix, darrere de la de Heckess, una intervenció de Suhler equivalent: «Prou!»

381 *Jungla TVE* (p. 35) suprimeix «Agafarà la carretera de la costa.» «La expedición salió de Pinto a las cuatro. Camión matrícula M.0496-J. Tomará la provincial 304.» (*Jungla 79*, p. T12)

SUHLER: Esteu a temps d'interceptar-los a Guerraf. Roger, fes via.³⁸²

ROGER (*al transmissor*): Atenció, aquí central, atenció. Concentració al vestíbul d'aquí a tres minuts amb l'artilleria pesada i una caixa de trons. (A SUHLER:) No cabem tots en un cotxe.

SUHLER: Agafa el Mercedes. (*Li dona les claus.*) Bona sort. I vés amb compte, fill meu, aquesta gent no té escrúpols.

ROGER: No t'amoïnis, papà. (*Surt.*)

HECKESS: A quatre anys de la jubilació, senyor Suhler, i em veig al carrer. Trenta anys de serveis se me'n van en orris en un no res. Que precària, la condició humana!³⁸³

SUHLER: Me n'ocuparé, Raf Heckess. Tinc vacants al magatzem.

HECKESS: Agraït. Li fa res deslligar-me?

PICCÓ entra.³⁸⁴

SUHLER: Piccò, benvingut. Ja sou pare?³⁸⁵

PICCÓ: Efectivament. Senyor director, presento la dimissió.

SUHLER: Voleu tornar a ser oficinista?³⁸⁶

PICCÓ: He vingut a confessar un nyap.

SUHLER: Ep, és el segon, crec!

PICCÓ: Senyor Suhler, aquest viador...

SUHLER: Acaba de declarar. En Roger ha sortit fa poc amb l'equip de xoc.³⁸⁷

PICCÓ: Espantosa planxa. No és l'emissari.

SUHLER: Ha cantat, us dic!

PICCÓ: Invencions, segur. No pot ser ell.

HECKESS: Ep, un moment!³⁸⁸

SUHLER: Muts i a la gàbia. (A PICCÓ:) Parleu.

---

382 «[...] en Valdemoro. [...]» (*Ibíd.*).

383 Raf Heckess no pronuncia l'exclamació final a *Jungla 73* (p. 24).

384 «(*Apocado, Piccò asoma.*)» (*Jungla 79*, p. T12)

385 *Jungla 79* (*Ibíd.*) introdueix un matís de gènere que no tenia l'original: «[...] SUHLER: Piccò, bienvenido. ¿Varón o hembra? / PICCÓ: Hembra. / SUHLER: A pesar de todo, enhorabuena.»

386 «¿Quiere usted volver a su poltrona y a su tintero?» (*Ibíd.*)

387 «[...] Roger ha salido ya con la patrulla volante.» (*Ibíd.*)

388 Aquesta intervenció no apareix a *Jungla 73* (p. 24). De forma lògica, Suhler no pronuncia «Muts i a la gàbia».

Piccó: És penós.³⁸⁹
 SUHLER: Un esforç.
 Piccó: Descarrego. A vegades sento dintre meu un impuls estrany, com si algú m'incités a cometre un lladronici.
 SUHLER: Piccó!³⁹⁰
 Piccó: I aquest matí, en un moment de feblesa, he caigut en la temptació.
 SUHLER: Heu estat capaç de robar, Piccó? Inaudit!
 Piccó: A tall de justificació puc al·legar tràngols econòmics.³⁹¹
 SUHLER: Així i tot, l'acte és moralment abjecte i legalment penat. D'altra banda, no hi veig la relació.
 Piccó: És senzilla: he rampinyat un collaret de maragdes.³⁹²
 SUHLER: Un collaret...³⁹³
 Piccó: En forma de serp. A ca la senyoreta V. F.
 SUHLER: Continueu, m'interessa.
 Piccó: Empès pel rau-rau, he anat a restituir. Aquest home m'ha rebut a trets. Llavors acut el seu fill i m'ajuda a capturar-lo. En lloc de buidar el sac, em desfaig del collaret i volo a l'altra adreça: massa tard, el pis ja és buit. Breu, l'he espifiada.³⁹⁴
 SUHLER: Esteu segur que eren maragdes?
 Piccó: Sí, era un penjoll de preu.³⁹⁵

---

389 «[...] SUHLER: Usted se da un punto en la boca. Hable. / Piccó: Es doloroso.» (*Jungla* 79, p. T13)

390 «Piccó, ¡usted!» (*Ibíd.*)

391 «A guisa de justificación, puedo alegar apuros económicos y ofuscación pasajera.» (*Ibíd.*)

392 *Jungla TVE* (p. 36) condensa el diàleg entre Suhler i Piccó: «[...] SUHLER: Piccó, benvingut. / Piccó: Señor director, presento la dimissió. Aquest viador... / SUHLER: Acaba de declarar. En Roger ha sortit fa poc amb l'equip de xoc. / Piccó: Espantosa planxa! No és l'emissari. / HECKESS: Ep, un moment! / SUHLER: Muts i a la gàbia. (A Piccó:) Parleu. / Piccó: Descarrego. A vegades sento dintre meu un impuls estrany, com si algú m'incités a cometre un lladronici. / SUHLER: Piccó! / Piccó: I aquest matí, en un moment de feblesa, he caigut en la temptació. / SUHLER: Heu estat capaç de robar, Piccó? Inaudit! / Piccó: He rampinyat un collaret de maragdes.»

393 «¡Un collar!» (*Jungla* 79, p. T13)

394 *Jungla TVE* (p. 36) modifica el parlament de Piccó: «[...] Llavors acut el seu fill i el captura. No goso confessar el que passa, em desfaig del collaret i volo a l'altra adreça. [...]». *Jungla* 79 (p. T13) reelabora una mica la intervenció: «Pinchado por mi conciencia, [...] y en vez de confesar, [...] En suma, una pifia mayúscula.»

395 «Sí, era una alhaja de chipén.» (*Ibíd.*)

De sobte s'obre la porta i apareix un individu armat d'una metralleta. SUHLER i PICCÓ salten darrere la taula. HECKESS és materialment cosit a trets. SUHLER i PICCÓ disparen i l'assaltant cau mort.³⁹⁶

PICCÓ: Hem estat de sort, patró.³⁹⁷

SUHLER: Diantre, no venia pas per nosaltres.

Comproven que HECKESS i l'assaltant són morts.

SUHLER: Liquidats. Piccó, no hi ha cap dubte: era el contacte, i han fet tard.³⁹⁸

PICCÓ: M'he quedat garratibat.³⁹⁹

SUHLER: El sobre blau era un parany. Home de poca fe, temíeu un desastre i heu esquivat la falsa pista. Beneïu, Piccó, la providència, car us heu repenedit a temps, i tant l'empresa com vós n'heu sortit beneficiats. Podia ser d'una altra manera? No! Una bona acció és sempre una bona inversió quan genera guanys.⁴⁰⁰

PICCÓ: El penediment era sincer.

SUHLER: Visiteu el psicòleg, Piccó. Ell us encarrilarà. El vostre grau de cleptomania és ínfim i relativament innocu. S'arriben a donar casos d'atemptats al principi de la propietat privada dels mitjans de producció, vulgo les fàbriques. I ara, Piccó, us vull ratificar la meva confiança.⁴⁰¹

PICCÓ: Insòlita magnanimitat.

---

396 «De sobte s'obre la porta i entra el Pistoler a sou de Mòlins. [...]» (*Jungla TVE*, p. 37). Encapçalant el foli, abans de l'acotació, *Jungla Codina* (p. 25) anota «Hereu Riera», perquè, segurament, en aquesta escena es va fer servir una versió musical de la cançó popular «L'hereu Riera».

397 «Le dimos, jefe.» (*Jungla 79*, p. T13)

398 *Jungla TVE* (p. 37) suprimeix «i han fet tard».

399 «[...] SUHLER: *Fiambres los dos*. Piccó, ya no hay duda, Raf Heckess era el contacto. / PICCÓ: Sigo en babia, jefe, no alcanzo el quid.» (*Jungla 79*, p. T13)

400 *Jungla Codina* (p. 24) indica que a partir de «Podia ser d'una altra manera?» Suhler parla de cara al públic. *Jungla TVE* (p. 37) modifica l'inici de la intervenció: en lloc de «El sobre blau era un parany. Home de poca fe, temíeu un desastre i heu esquivat la falsa pista», fa dir simplement «La pista de la tal Vera era falsa.»

401 Intervenció omesa a *Jungla TVE* (*Ibid.*). «Visite al *siquiatra*, Piccó, él le encaminará por la buena senda. [...] Piense que llegan a producirse afrentas al mismísimo principio de la propiedad privada de los medios de producción. [...]» (*Jungla 79*, p. T13).

SUHLER: Excuseu l'inevitable preludi. Sóc jove encara, cinquanta-cinc anys. A la meva edat, un hom és encara un home. En tal circumstància vaig conèixer una xicota. Em va fer patxoca, ella responia i jo esperava intimar amb vista, puntualitzo, a un hipotètic matrimoni. I per santa Leila, Piccó, li vaig regalar un collaret de maragdes.⁴⁰²

PICCÓ: Ai coi!... Tanmateix, no, es diu Vera.⁴⁰³

SUHLER: Probablement noms falsos. Deu treballar a sou de Mölings. Això explicaria la falsa pista. Em feia la gara-gara per espia.⁴⁰⁴

PICCÓ: Espionatge comercial!

SUHLER: Oloro que sí, i tant de bo m'equivoqui. Piccó, anem a esbrinar-ho. (A l'intercomunicador:) Elsa, estaré una hora fora. Tinc un parell de cadàvers al despatx. Faci'ls retirar, que duguin la catifa al tint i telefoni a l'advocat.⁴⁰⁵

Piccó l'ajuda a posar-se l'abric.

SUHLER: Jo, un gat vell, engallinat per una bagassa! Estúpid!⁴⁰⁶

PICCÓ: La gasela hauria trastocat un asceta.

SUHLER: Una estampa de sobirana.⁴⁰⁷

PICCÓ: En trobarà d'altres.

SUHLER: La pècora... Pessics a la galta, nyeu-nyeu a cau d'orella, ditades a la barballera... magarrufes! Quan em deia «mon xerí», Piccó, a mi em queia la bava.⁴⁰⁸

PICCÓ: Patró, vostè estava encativat.

---

402 «[...] En tal circunstancia conocí a una damisela. Me gustó, ella parecía responder y yo esperaba intimar con vistas, puntualizo, a futuras nupcias. [...]» (Ibíd.).

403 «¡La rabiza! [...]» (Ibíd.).

404 «[...] Me camelaba para espia.» (Ibíd.).

405 *Jungla TVE* (p. 37-38) condensa el fragment: «[...] SUHLER: Excuseu l'inevitable preludi. A la meva edat, un hom és encara un home. En tal circumstància vaig conèixer una xicota. Em va fer patxoca, ella responia, i per santa Leila, Piccó, li vaig regalar un collaret de maragdes. / PICCÓ: Ai coi!... Tanmateix, no, es diu Vera. / SUHLER: Probablement noms falsos. Deu treballar a sou de Mölings. / PICCÓ: Espionatge comercial! / SUHLER: Piccó, anem a esbrinar-ho. [...]».

406 «Yo, un Tigre viejo, ¡engatusado por una daifa! [...]» (*Jungla* 79, p. T13).

407 Aquesta intervenció i l'anterior són omeses a *Jungla TVE* (p. 38).

408 «¡La muy ladina! Cucamonas, carantofías al oído, pellizquitos en la barbilla... ¡Haturran-gas! [...]» (*Jungla* 79, p. T13).

SUHLER: Com un barbamec.
PICCÓ: Si m'ho permet...
SUHLER: Digueu.
PICCÓ: Compti amb mi.
SUHLER: Sempre hi he comptat.
PICCÓ: Ho feia pel sou. Ara, ho dic de cor.⁴⁰⁹
SUHLER: Gràcies, Piccó. (*L'abraça.*)⁴¹⁰

L'escenari es queda a les fosques.

---

409 «[...] Ahora lo digo con *el alma*.» (*Ibid.*)

410 *Jungla Codina* (p. 25) afegeix que Suhler diu «Anem.»

ESCENA 12

PROJECCIÓ:⁴¹¹

«La pardala no és al niu. Tanmateix, Piccó coneix el pany.»⁴¹²

MÖLINGS entra al pis de MÍRIAM.

MÖLINGS: Míriam! (Deixa la cartera i es treu els guants.)
Míriam, que tinc pressa, no cançonegis. Quin bunyol,
com hi ha món! Au, cria garses... Míriam!⁴¹³

SUHLER surt del seu amagatall.

SUHLER: La nena no és a casa, Mölings.
MÖLINGS: Suhler.⁴¹⁴

La mà dreta de MÖLINGS es mou cap a la seva aixella esquerra,
però PICCÓ ja l'està apuntant.

PICCÓ: Quiet!
SUHLER: Compte, podries rebre una xufla al clatell.

MÖLINGS aixeca les mans.

SUHLER: Estalvia't l'etiqueta. Deseu la pipa, Piccó. (Piccó ho fa.)⁴¹⁵
MÖLINGS: És una emboscada?
SUHLER: De cap manera. De fet ja salpàvem.

---

411 *Jungla TVE* (p. 38) omet la projecció.

412 «Minutos más tarde, y en ausencia de la pájara, Piccó franquea la puerta por segunda vez y el Tigre descubre, no sin sorpresa, la identidad de la dama. De pronto...» (*Jungla 79*, p. T13)

413 En aquest punt, *Jungla Codina* (p. 26) indica que Mölings es dirigeix al bany per si hi veu Míriam. «[...] Míriam, tengo prisa. Ya me contarás cómo dio el Tigre con la pista de Raf.» (*Jungla 79*, p. T13)

414 *Jungla TVE* (p. 39) omet aquesta línia de diàleg. «[...] SUHLER: La muñeca no está en casa, Mölings. / MÖLINGS: ¡El Tigre!» (*Jungla 79*, p. T13) Mölings no l'anomenarà mai pel cognom, sinó per l'àlies a *Jungla 79*.

415 «[...] Guárdese la ojalera, Piccó.» (*Ibíd.*) L'acotació següent és suprimida a *Jungla 79*.

MÖLINGS: On és la meva filla? Bandits, si li heu tocat un sol pèl de la roba...⁴¹⁶

SUHLER: No hem tingut el gust. Suposo que temia un desbordament de la ira paterna i s'ha fet fonedissa fins que amaini la tamborinada.

MÖLINGS: Refrena els sarcasmes i abandona la partida. L'expedició ha sortit fa hores i ja no ets a temps d'interceptar-la.⁴¹⁷

SUHLER: Discrepo. No hem vingut a consultar la mossa. Quan el vàreu liquidar, Raf Heckess ja havia reflat. A hores d'ara, els calamars de Guerraf celebren un àpat d'upa... (*Li ofereix la mà.*) Admet la derrota, Mölings. Ja se sap, avui guanyo jo, demà guanyes tu.⁴¹⁸

*MÖLINGS li gira l'esquena.*⁴¹⁹

MÖLINGS: M'aboques a la bancarrota.

SUHLER: No en facis una qüestió personal. L'empresa més combativa sura a costa de les altres, és la llei del mercat lliure. Prova sort en un altre ram. Vens o no vens la fàbrica?⁴²⁰

MÖLINGS: Abans que teva, desmantellada.

SUHLER: Ets enterc.

MÖLINGS: Tant com tu.

SUHLER: Mölings, grandíssim tros de mul, et faig ofertes raonables, mantinc preus ruïnosaos que no em permeten concedir augments... Què més puc fer per doblegar-te?⁴²¹

---

416 *Jungla TVE* (p. 39) condensa el diàleg: «[...] SUHLER: Compte, podries rebre una xufra al clatell. / MÖLINGS: On és la meva filla? Bandits, si li heu tocat un sol pèl de la roba...»

417 «[...] A estas alturas, el transporte está por llegar a su destino.» (*Jungla* 79, p. T13)

418 *Jungla TVE* (p. 39) omet «No hem vingut a consultar la mossa.» «[...] No estábamos aquí para sonsacar a la sirena. Antes de espichar Raf Heckess nos dio el do de pecho. A estas alturas, los corzos de Despeñaperros se están dando el banquete. [...]» (*Jungla* 79, p. T13).

419 «(Despectivo, Mölings le vuelve la espalda.)» (*Ibid.*)

420 *Jungla Codina* (p. 26) indica que Suhler s'asseu al sofà després de dir «Prova sort en un altre ram». «No en facis una qüestió personal. Vens o no vens la fàbrica?» (*Jungla TVE*, p. 39) «[...] El pez grande engulle al chico, [...]» (*Jungla* 79, p. T13).

421 *Jungla Codina* (p. 26) indica que, després de pronunciar «grandíssim tros de mul», Suhler fa un cop al sofà i s'incorpora. «[...] mantinc preus ruïnosaos, suportó una vaga de deu dies... [...]» (*Jungla TVE*, p. 39). «[...] te ofrezco sumas astronómicas, mantengo precios ruïnosaos, afronto una huelga... [...]» (*Jungla* 79, p. T13).

MÖLINGS: No venc. Si els bancs m'atorguen crèdits em podré refer.

SUHLER: Somies truites, no tens clients.

MÖLINGS: Te'ls fotré.

SUHLER: A mi? Desvarieges.

MÖLINGS: No competiré amb tu, Suhler.

SUHLER: Bo, ja et veig més assenyat.

MÖLINGS: Mai més...

MÖLINGS es tomba i dispara contra SUHLER, el qual es cobreix amb PICCÓ d'una estrebada. PICCÓ rep la bala al pit. Tot sostenint PICCÓ, SUHLER dispara. MÖLINGS cau, ferit de mort.⁴²²

SUHLER: Piccó, és greu?

PICCÓ: Crec que sí... Defalleixo.

SUHLER: No us alarmeu, teniu corda per estona.⁴²³

SUHLER ajuda PICCÓ a seure. PICCÓ es prem la ferida amb un mocador.⁴²⁴

MÖLINGS: Atansa't, Suhler.

SUHLER (*ho fa*): Has tornat a perdre. Aquest cop, definitivament.

MÖLINGS (*gairebé sense alè, però rabiüt*): Si la maledicció d'un moribund té alguna força, jo reclamo per al teu llinatge la misèria solemnia!

SUHLER: Ja em pots fer un nus a la cua. (*Li pren el pols.*) Ha mort.

(*S'aixeca.*) Era un empresari de talla, un digne competidor.

Els homes com ell fan possible el desenvolupament.

Descansa en pau, Mölings. Et recordarem.⁴²⁵

PICCÓ: Patró, que em dessagno...

---

422 «[...] Sosteniendo al abnegado, [...]» (*Ibíd.*).

423 Intervenció omesa a *Jungla TVE* (p. 40).

424 «Suhler ajeu Piccó.» (*Ibíd.*) «Suhler ayuda al herido a sentarse y le restaña la herida con su pañuelo.» (*Jungla 79*, p. T13)

425 «[...] Els homes com ell creen riquesa. [...]» (*Jungla 73*, p. 27). *Jungla TVE* (p. 40) omet les acotacions de Suhler. «[...] MÖLINGS: [...] [:]clamo al cielo que arroje tu linaje a la miseria más solemne! / SUHLER: Ahí me las den todas. [...] Los hombres como él hacen posible la expansión y el desarrollo. [...] Te recordaremos. Vale.» (*Jungla 79*, p. T13)

SUHLER (*l'ajuda a incorporar-se*): Anem, fidel Piccó, us duré a la Mútua. M'heu salvat la pell, el vostre gest ha atès al meu cor.⁴²⁶

Piccó: I la bala al meu.⁴²⁷

L'escenari es queda a les fosques.

---

426 A *Jungla* 73 (p. 27) Suhler no diu «M'heu salvat la pell». *Jungla TVE* (p. 40) indica que Suhler «l'agafa en braços».

427 «[...] SUHLER: [...] Su heroico gesto se ha incrustado en el fondo de mi alma. / PICCÓ: Y la bala en mi estómago.» (*Jungla* 79, p. T13) *Jungla TVE* (p. 40) afegeix una acotació al final de la intervenció: «[Piccó] expira».

ESCENA 13

PROJECCIÓ:

«Una hora més tard, Frederic Piccó ja és al quiròfan i el Tigre torna al despatx.»⁴²⁸

ROGER, assegut a la butaca del director amb els peus sobre la taula.
Entra SUHLER i ROGER s'aixeca d'un bot.⁴²⁹

SUHLER: Com ha anat?

ROGER: De primera. A penes han piulat. Hem estimbat el camió i tenim un sol ferit.

SUHLER: Esplèndid. Dilluns, si Déu vol, es reprendrà el treball i podrem lliurar l'encàrrec. (A l'intercomunicador:) Elsa, vull parlar amb Forlisa.⁴³⁰

Apareix ALRODGE.⁴³¹

ALRODGE: Dilluns no es reprendrà el treball.⁴³²

SUHLER: Què saps? Parla!

ALRODGE: La vaga s'ha estès a tot el ram.⁴³³

SUHLER: Apocalíptic!

ALRODGE: Tal com sona.

ALRODGE desapareix.⁴³⁴

---

428 *Jungla TVE* (p. 41) elimina la projecció i la referència a Piccó. «Una hora más tarde, habiendo dejado en el quirófano al sacrificado Frederic Piccó, el Tigre vuelve a su cubil.» (*Jungla 79*, p. T14)

429 «[...] Entra su progenitor y el pollo [...]» (*Ibíd.*).

430 *Jungla Codina* (p. 27) sembla optar per l'opció «Dilluns, si Déu vol, recomençarà el treball», per bé que no ratlla «es reprendrà». «Esplèndid. Dilluns, si Déu vol, es reprendrà el treball.» (*Jungla TVE*, p. 41) S'elimina la referència a Elsa.

431 «Alrodge apareix darrera el silló [sic] de Suhler.» (*Ibíd.*) «(Como todas las suyas, la aparición de Alrodge es súbita e inesperada.)» (*Jungla 79*, p. T14)

432 «Tigre, dilluns no es reprendrà el treball.» (*Jungla Codina*, p. 27) «Vana ilusión. El lunes, Tigre, no se reanudará el trabajo.» (*Jungla 79*, p. T14)

433 «El conflicto se extiende a todo el sector.» (*Ibíd.*)

434 «(Desaparece el Siniestro.)» (*Ibíd.*)

ROGER: Cedeix, papà, encara hi ets a temps.
 SUHLER: No donis consells a ton pare! El negoci, el duc jo, i tinc la legalitat a favor meu.
 ROGER: No insisteixo.
 SUHLER: Ara, seu i escolta. Hi ha novetats i et vull posar al corrent.⁴³⁵
 ROGER: Escolto.
 SUHLER: He liquidat en Mòlings.
 ROGER: Òndia!
 SUHLER: Tranquil... en defensa pròpia. M'ha engegat un tret a boca de canó. En Piccó s'hi ha interposat... sort. (*D'un gest talla ROGER, que anava a parlar.*) Quiet, encara no ho saps tot. Míriam treballava per a son pare.⁴³⁶
 ROGER: I qui ets tu, per llençar-li la primera pedra? (*S'aixeca. D'esquena:*) Has destruït la meva felicitat, n'ets conscient?⁴³⁷
 SUHLER: Què en saps, tu, de felicitat?
 ROGER: Què en saps, tu, de l'amor?
 SUHLER: No comprens que es tracta de forjar un imperi?⁴³⁸
 ROGER: Te'l confites. (*Inicia el mutis.*)
 SUHLER: On vas?
 ROGER: No ho sé.⁴³⁹
 SUHLER: Roger, ara tens tota la felicitat a l'abast de la mà. No ho esguerris.⁴⁴⁰
 ROGER: Què vols dir?⁴⁴¹

---

435 «Ahora siéntate y aguza el sentido. [...]» (*Ibíd.*).

436 «No me incrimines, fue en defensa propia. [...] y el bueno de Piccó se interpuso... por suerte. [...] Quiet, no sabes de la misa la mitad. [...]» (*Ibíd.*).

437 «Com jo, ja ho sabia.» (*Jungla 73*, p. 27) «¿Te atreves a echarle la primera piedra? [...]» (*Jungla 79*, p. T14)

438 «No comprens que estic forjant un imperi per a tu?» (*Jungla 73*, p. 28)

439 «Quiero ocultar mi angustia y dar rienda suelta al desaliento.» (*Jungla 79*, p. T14)

440 «[...] No defraudes a tu padre.» (*Ibíd.*) El fragment ha estat notablement condensat a *Jungla TVE* (p. 41-42) fins a aquest punt: «[...] ROGER: Cedeix, papà, encara hi ets a temps. / SUHLER: No donis consells a ton pare!... Ara, seu i escolta. Hi ha novetats i et vull posar al corrent. He liquidat en Mòlings. / ROGER: Òndia! / SUHLER: Tranquil... en defensa pròpia. M'ha engegat un tret a boca de canó. En Piccó s'[hi] ha interposat... sort. / ROGER: Has destruït la meva felicitat, n'ets conscient? / SUHLER: No comprens que es tracta de forjar un imperi? / ROGER: Te'l confites. (*Inicia el mutis.*) / SUHLER: Roger, ara tens tota la felicitat a l'abast de la mà. No ho esguerris.»

441 «¿Tú ya no eres mi padre!» (*Jungla 79*, p. T14)

---

*Irromp MÍRIAM, pistola en mà.*⁴⁴²

MÍRIAM: *Manos!*⁴⁴³

ROGER i SUHLER *obeeixen.*

ROGER: *Amor meu!*

MÍRIAM: *Homicides!*

ROGER: *Sóc innocent, Míriam!*

SUHLER: *Sang freda, minyona. Escolta'm.*⁴⁴⁴

MÍRIAM: *Les mans quietes!*

SUHLER: *Ell ha disparat primer.*⁴⁴⁵

MÍRIAM: *Era un rival massa dur i l'heu suprimit sense contemplacions.*⁴⁴⁶

SUHLER: *A poc a poc i seny. No compliquis les coses i dóna'm aquesta joguina.*⁴⁴⁷

MÍRIAM: *No es moguí.*⁴⁴⁸

SUHLER: *Apa, porta't bé. Et reservo una sorpresa...*⁴⁴⁹

MÍRIAM: *Que disparo...*

SUHLER: *I ca!*⁴⁵⁰

*MÍRIAM dispara i SUHLER cau. ROGER el sosté.*⁴⁵¹

ROGER: *Papà!*

---

442 «(La seductora *Miriam irrompe de pronto*, cortando el mutis y empuñando un nueve largo.)» (*Ibíd.*)

443 «Les mans enlaire!» (*Jungla 73*, p. 28) «¡Manos arriba!» (*Jungla 79*, p. T14)

444 «[...] ROGER: Soy inocente, Miriam, lo juro. / SUHLER: Desafortada como su padre. Deja que te aclare el suceso, impetuosa.» (*Ibíd.*)

445 Aquesta intervenció i l'anterior són omeses a *Jungla TVE* (p. 42).

446 «¡Falso! Era un rival implacable, un obstáculo en vuestros sucios manejos, y lo habéis suprimido a sangre fría.» (*Jungla 79*, p. T14)

447 «A poc a poc i seny. Dóna'm aquesta joguina.» (*Jungla TVE*, p. 42)

448 «No se mueva o no respondo.» (*Jungla 79*, p. T14)

449 *Jungla TVE* (p. 42) omet «Et reservo una sorpresa...» *Jungla 79* (p. T14) afegeix l'acotació «(Avanzando.)» abans que Suhlert parli.

450 «Vamos, guapita...» (*Ibíd.*)

451 «(*Miriam aprime el gatillo y el disparo derriba al Tigre.*)» (*Ibíd.*) *Jungla 79* omet «Roger el sosté.»

MÍRIAM: Li torno el famós collaret. (*L'hi llença.*) Ara, Tigre, estem en paus.⁴⁵²

ROGER: Míriam, què has fet... què has fet?⁴⁵³

MÍRIAM: I tu, Roger, sàpigues que he flirtejat amb ton pare com una meuca per estirar-li la llengua.⁴⁵⁴

ROGER: Oh, no, la fiblada és excessiva.

MÍRIAM: Ens hem deixat engrapar per la màquina infernal i el desastre ens esquitxa a tots dos.⁴⁵⁵

ROGER: Estem enllordats fins al moll de l'os. Quina basca!⁴⁵⁶

MÍRIAM: El nostre amor era una bella il·lusió. Sols en resta el record. Adéu, Roger...⁴⁵⁷

MÍRIAM surt.⁴⁵⁸

SUHLER: Atura-la, Roger, corre...

ROGER: Demanaré una ambulància.⁴⁵⁹

SUHLER: No, fill meu, per a mi és el final.⁴⁶⁰

ROGER: No et moguis.⁴⁶¹

SUHLER: Ja no em queda gaire alè. Crida-la, cuita!

ROGER: És una donota, no és digna de mi.

SUHLER: Roger, la passió us encega, has parlat per despit. Com pots imaginar que ton pare li hagi faltat el respecte?⁴⁶²

---

452 «Ara, Tigre, estem en paus.» no és present a *Jungla 73* (p. 28).

453 «Miriam, ¿qué has hecho?» (*Jungla 79*, p. T14)

454 *Jungla 73* (p. 28) no conté l'expressió «com una meuca». «[...] cual vil maturranga [...]» (*Jungla 79*, p. T14).

455 «[...] ROGER: ¡Oh, no, el trallazo es excesivo, me laceras el meollo del ser! / MIRIAM: El dispositivo infernal nos atrapó en sus engranajes, el desastre nos arrastra a los dos. Juguetes somos del artefacto.» (*Ibid.*)

456 Aquesta intervenció i l'anterior són suprimides a *Jungla TVE* (p. 43).

457 «Nuestro amor era una bella entelequia cuyos jirones atesora el baúl de los recuerdos.» (*Jungla 79*, p. T14)

458 «(Vase Miriam tragándose el llanto.)» (*Ibid.*)

459 *Jungla Codina* (p. 28) indica que Roger «s'alça» i que fa «anades i vingudes» a l'intercomunicador.

460 Aquesta intervenció i l'anterior són omeses a *Jungla TVE* (p. 43).

461 «[...] SUHLER: Hijo, para mí se acabó la mecha. / ROGER: No hables.» (*Jungla 79*, p. T14)

462 *Jungla 73* (p. 28) té una resposta més reduïda: «L'he respectada sempre.» *Jungla TVE* (p. 43) omet «la passió us encega, has parlat per despit». «Roger, la pasión es ciega, ella

---

ROGER: Em jures que és pura?
SUHLER: Te'n responc.
ROGER (surt corrents): Míriam, Míriam!
SUHLER: Déu meu, cinc minuts més, t'ho prego, cinc minuts i m'encomano.⁴⁶³

ROGER torna, seguit de MÍRIAM.⁴⁶⁴

ROGER: Aquí la tens, papà.⁴⁶⁵
SUHLER: Míriam, Leila, t'acordo el meu perdó. Heus aquí la meva voluntat darrera: caseu-vos, fills, amb la meva benedicció *in articulo mortis*.⁴⁶⁶
ROGER: Pare, en quines amargues circumstàncies obtinc l'anuència.
SUHLER: Les empreses s'alimenten d'homes i Gluco m'ha devorat. No em sap greu. He procurat ser un empresari genuí i conseqüent, però els negocis creen la seva pròpia lògica. Caseu-vos i uniu Gluco i Quimol. És llei de vida i és llei d'economia.⁴⁶⁷
ROGER: Míriam, què contestes? (MÍRIAM no respon.) ... Míriam, solemnement demano la teva mà.⁴⁶⁸
MÍRIAM: És massa tard.

MÍRIAM surt.

---

habló por despecho. [...]» (*Jungla* 79, p. T14).

463 «Déu meu, cinc minuts més, t'ho prego.» (*Jungla* 73, p. 28) «Dios mío, cinco minutos más y me encomiendo.» (*Jungla* 79, p. T14)

464 «Roger torna estirant Míriam de la mà.» (*Jungla* TVE, p. 43) «(Roger vuelve tirando de Miriam.)» (*Jungla* 79, p. T14)

465 Intervenció eliminada a *Jungla* TVE (p. 43).

466 «Miriam, Leila, Verónica, [...]» (*Jungla* 79, p. T14).

467 «Gluco me ha devorado y no lo siento. Me comporté como un empresario genuino y consecuente, pero los negocios crean su propia lógica y se alimentan de hombres. [...]» (*Ibid.*). Fragment condensat a *Jungla* TVE (p. 43): «[...] SUHLER: Míriam, Leila, t'acordo el meu perdó. Heus aquí la meva voluntat darrera: caseu-vos, fills, amb la meva benedicció in articulo mortis, i uniu Gluco i Quimol. És llei de vida i és llei d'economia.»

468 *Jungla* TVE (*Ibid.*) omet l'acotació de Míriam. «[...] Miriam, te conmino al compromiso, otórgame esta mano.» (*Jungla* 79, p. T15)

SUHLER: La convenceràs, n'estic segur. Absorbiràs Quimol i el meu somni serà una fausta realitat: dominaràs el mercat. Treu-ne tot el guany possible i reinverteix!⁴⁶⁹

ROGER: Sí, papà.

SUHLER: Un darrer consell. La vaga: per poc que puguis no cedeixis. Pensa que si deixes anar un duro n'exigiran tres. No assentis un mal precedent. Sigues, fill meu, un digne successor del Tigre. Que el Senyor t'ajudi.⁴⁷⁰

ROGER: Tigre, juro que continuaré la teva tasca.

Mentre SUHLER expira, sona l'intercomunicador.

ROGER pitja un botó.

VEU ELSA: Senyor director, Forlisa.

ROGER (*agafa el telèfon. Enèrgic*): Foster?⁴⁷¹

L'escenari es queda a les fosques.

---

469 «Roger, absorbeix Quimol, que el meu somni sigui una fausta realitat: domina el mercat, treu-ne tot el guany possible i reinverteix.» (*Jungla TVE*, p. 43) «Roger, no desmayes, la convenceràs, se la ve la querència. [...]» (*Jungla 79*, p. T15).

470 «Un último consejo... la plantilla. A poco que puedas, no aflojes. Piensa que si sueltas prenda, das pie a mayores exigencias. Guárdate de sentar un precedente. [...]» (*Ibid.*).

471 Fragment lleugerament condensat a *Jungla TVE* (p. 44), amb canvis en les acotacions: «[...] SUHLER: [...] Sigues, fill meu, un digne successor del Tigre. (*Sona el telèfon.*) Que el Senyor t'ajudi. (*Expira.*) / ROGER (*agafa el telèfon. Enèrgic*): Forlisa? Aquí Suhler!»

ESCENA 14⁴⁷²

Al fons, una paret de nínxols. Enfilat dalt d'una escala, un enterramorts penja una corona. El contemplen ZENÓ, dret, i SARAH, vestida de dol i agenollada, amb la criatura en braços.

PROJECCIÓ:⁴⁷³

«S'acaben de celebrar les exèquies del Tigre, i uns metres enllà, les de Frederic Piccó.»⁴⁷⁴

ROGER entra. Es queda a primer terme. L'ENTERRAMORTS baixa de l'escala i para la gorra davant ZENÓ. Un gest de la mà l'invita a deixar-ho córrer. L'ENTERRAMORTS inicia el mutis i s'atura a un «Pst» de ROGER, el qual l'invita a atansar-se. El bon home travessa l'escena. ROGER es fica la mà a la butxaca i li dóna un duro. L'ENTERRAMORTS surt, després d'agrair el donatiu amb una lleugera inclinació. ZENÓ s'atansa a ROGER SUHLER.⁴⁷⁵

ZENÓ: Roger Suhler?⁴⁷⁶

ROGER: Present.

ZENÓ: Expressions de condol.

ROGER: Les regracio.

ZENÓ: Lluides pompes i selecta concurrència. Feia goig de veure.⁴⁷⁷

---

472 *Jungla Codina* (p. 29) indica que per a aquesta escena es fa servir la «Fantasia hongaresa per a piano i orquestra» de Franz Liszt. Per a aquest fragment, el llibret indica que els personatges porten «paraigües».

473 *Jungla TVE* (p. 44) suprimeix la projecció i condensa l'acotació: «El cementiri. Enfilat dalt d'una escala, un enterramorts baixa i para la gorra davant Zenó. Aquest el despatxa d'un gest de la mà, i el bon home inicia el mutis. Roger el crida, es fica la mà a la butxaca i li dóna una moneda. L'enterramorts se'n va. Zenó aborda Roger.»

474 «[...] y unos metros más lejos, las de Frederic Piccó, ex-contable y converso.» (*Jungla 79*, p. T15)

475 *Jungla 79* (*Ibíd.*) modifica lleugerament la didascàlia: «Roger entra y permanece a distancia. [...]». A més, omet de traduir «El bon home travessa l'escena.»

476 «¿Roger Suhler, hijo del Tigre?» (*Ibíd.*)

477 «[...] Daba gusto presenciar el boato.» (*Ibíd.*)

ROGER: Pura hipocresia. Més que estimat, el Tigre era temut.
ZENÓ: Veig que no em coneix.⁴⁷⁸
ROGER: No tinc el gust.
ZENÓ: De cinc anys ençà, he estat confident del difunt Ernest.⁴⁷⁹
ROGER: El tutejava?
ZENÓ (*s'eixuga una llàgrima inexistent per sota les ulleres fosques*):
    Calculi la confiança que em tenia.
ROGER: Signeu Zenó?
ZENÓ: El meu nom de guerra.
ROGER: Us confirmo en el càrrec, Zenó.⁴⁸⁰ (*Li pren la mà i fa una
    passa cap al fons.*)
ZENÓ: Un instant, Suhler. No he acabat.⁴⁸¹
ROGER: S'us deu un servei?
ZENÓ: S'ha descobert el joc i m'han despatxat.
ROGER: Cobràveu per córrer el risc.
ZENÓ: Estic al marge de l'embolic. Senyor Suhler, teniu una
    vacant. Només demano feina.⁴⁸²
ROGER: Hi ha vint-i-nou candidats.⁴⁸³
ZENÓ: Exigeixo la plaça!
ROGER: El to no és l'apropiat. Subscriuiu una sol·licitud i
    presenteu-la al cap de personal. Bon dia.

ROGER *s'atansa a SARAH. ZENÓ es queda a l'aguait, dissimulat
darrere el bloc de nínxols.*

ROGER: Senyora de Piccó?

---

478 «Adivino su interrogante: no sabe quién soy.» (*Ibíd.*)

479 «Exhibo mi cartilla: cinco años al servicio del pobre Ernest como confidente.» (*Ibíd.*)

480 «Le confirmo a usted en el cargo. Cualquier día hablamos.» (*Ibíd.*)

481 *Jungla Codina* (p. 29) anota que Zenó «li reté la mà». «Un instante, cachorro, no he terminado.» (*Jungla* 79, p. T15)

482 *Jungla Codina* (p. 29) apunta que Zenó «mira la tomba» de Piccó després de dir «vacant» i que «indica la tomba de Piccó» al final de la resposta. *Jungla TVE* (p. 44) condensa notablement el fragment inicial de l'escena: «[...] ZENÓ: Expressions de condol. / ROGER: Les regracio. / ZENÓ: Lluïdes pompes i selecta concurrència. Feia goig de veure. No em coneixeu? / ROGER: Signeu Zenó? / ZENÓ: El meu nom de guerra. / ROGER: Us confirmo en el càrrec, Zenó. (*Li pren la mà i inicia una passa.*) / ZENÓ: Un instant, Suhler. S'ha descobert el joc i m'han despatxat. / ROGER: Cobràveu per córrer el risc. / ZENÓ: Senyor Suhler, teniu una vacant. Només demano feina.»

483 Roger «deixa [la] mà» de Piccó (*Jungla Codina*, p. 29).

SARAH: Servidora.

ROGER *l'ajuda a incorporar-se.*⁴⁸⁴

ROGER: Roger Suhler. Li participo el meu sentiment.

SARAH (*s'aixeca el vel*): Consideri el meu.

ROGER: Una pèrdua irreparable.

SARAH: Em deixa tan sola...⁴⁸⁵

ROGER: Conformitat, senyora.

SARAH: Una llar destruïda, senyor Suhler...⁴⁸⁶

ROGER: Senyora, li duc la mesada. (*Li dona un sobre.*)⁴⁸⁷

SARAH: Estrictament?

ROGER: Tocant als patacons, sóc d'allò tan meticulós.⁴⁸⁸

SARAH: Compadiu la viuda i l'òrfena.

ROGER: La desventura tipificada em commou. (*Es treu el collaret de la butxaca.*) Senyora, aquest collaret li permetrà de trampejar un temps. Vostè se'l mereix més que ningú. Desitjo que li porti sort.⁴⁸⁹

SARAH *xiscla i fa una passa enrere.*

SARAH: Fuig, fuig, tita maligna!⁴⁹⁰

ROGER: Accepti'l, li pertoca de dret.

ZENÓ *surt del seu amagatall.*

ZENÓ: Sarah, aprecia la bona intenció.

SARAH: Traieu-me-la del davant, uix!

---

484 Acotació omesa a *Jungla TVE* (p. 45).

485 «Me deja tan desvalida...» (*Jungla 79*, p. T15)

486 «Un hogar descompuesto, señorito Roger.» (*Ibíd.*)

487 Fragment amb supressions a *Jungla TVE* (p. 45): «[...] ROGER: Roger Suhler. Li participo el meu sentiment. / SARAH: Consideri el meu. / ROGER: Senyora, li duc la mesada. (*Li dona el sobre.*)»

488 «Tocante al dinero, [...]» (*Jungla 79*, p. T15).

489 Des de «Vostè [...]» fins a «sort» és omès a *Jungla TVE* (p. 45). «[...] Señora, este collar aliviará su desamparo y le permitirá subsistir un tiempo. [...]» (*Jungla 79*, p. T15).

490 «¡La sierpe maligna! ¡Lagarto, lagartija!» (*Ibíd.*)

ZENÓ (*agafant el collaret*): La criatura no és fastigosa i espera celebrar sovint regals d'aquest estil.
SARAH: És el cuc malastruc!
ZENÓ: Duc el suc d'on puc.
SARAH: Ruc, que té truc.
ROGER: És família?
ZENÓ: Sóc el pare de la criatura.⁴⁹¹
SARAH: Hubert, m'avergonyeixes.
ROGER: El pobre Piccó, banyut! Me'n faig creus!⁴⁹²
ZENÓ: Són coses de la vida. I ara, atès que la responsabilitat paterna recau sobre les meves espatlles, reivindico la col·locació del finat.
ROGER: Ho condiciono a un previ compromís de legalització sacramental. Tocant a la moral, sóc d'allò més escrupolós.
ZENÓ: Senyor Suhler... (*Abraça SARAH i la criatura.*)⁴⁹³
SARAH I ZENÓ (*alhora*): ...a bodes ens convida!

L'escenari es queda a les fosques.

---

491 *Jungla Codina* (p. 30) apunta que Zenó «treu [el] vel» i «abraça» Sarah. «Sóc... el pare de la criatura.» (*Jungla TVE*, p. 46)

492 *Jungla* 79 (p. T15) reelabora la retòrica del fragment: «[...] SARAH: ;Vade retro! ;Oste! / ZENÓN: La pequeña no es tan melindrosa y espera regociarse a menudo regalos de parejo estilo. / SARAH: ;Es la bicha ceniza! / ZENÓN: Toma el don sin objeción. / SARAH: ;Zamacuco, que tiene truco! / ROGER: ;Son ustedes deudos? / ZENÓN: Agárrese, tigretón, le habla el padre de la criatura. / SARAH: Huberto, me expones a la picota. / ROGER: Piccó coronado, ¿será posible?»

493 L'acotació de *Jungla TVE* (p. 46) només diu: «abraça Sarah».

ESCENA 15

PROJECCIÓ:

«Finalment, Roger acut al pis de Míriam, disposat a fer-la seva.»⁴⁹⁴

MÍRIAM està fent les maletes. Timbre. MÍRIAM obre: és ROGER.
El seu aspecte ha canviat.⁴⁹⁵

MÍRIAM: Tu!⁴⁹⁶

ROGER: Puc passar?

MÍRIAM: Què busques?

ROGER: La nineta dels meus ulls.

MÍRIAM: T'equivoques de porta.

ROGER: La conec molt bé.⁴⁹⁷

ROGER l'empeny suaument però amb energia i entra.

MÍRIAM tanca.

MÍRIAM: Véns molt fatxada...

ROGER: Toques el dos?

MÍRIAM: A córrer món. Grècia, Egipte..., i la resta.

ROGER: M'aboques un whisky?

MÍRIAM: Ja saps on para.⁴⁹⁸

ROGER se'l prepara. MÍRIAM continua fent les maletes.

ROGER: Heu suspès els pagaments, diuen.⁴⁹⁹

MÍRIAM: És del domini públic.

---

494 *Jungla TVE* (p. 46) també suprimeix aquesta projecció. «Finalmente, el lindo Roger se enfrenta a la indómita Miriam, [...]» (*Jungla 79*, p. T15).

495 «El pis de Míriam. Míriam està fent les maletes. Timbre. Míriam obre: és Roger.» (*Jungla TVE*, p. 46) «(Miriam está preparando su equipaje para un largo viaje. Timbre. La bella abre. En el quicio, Roger. Su aspecto ha cambiado, está hecho un Tigre.)» (*Jungla 79*, p. T15)

496 «¿Otra vez?» (*Ibíd.*)

497 «No cuela, la conozco muy bien.» (*Ibíd.*)

498 «Si quieres, cianuro.» (*Ibíd.*)

499 «Se dice que Quimol cierra, se habla de suspensión de pagos.» (*Ibíd.*)

ROGER: Ho sento.
MÍRIAM: Puc agrair-ho al clan Suhler.
ROGER: Ho vens tot?⁵⁰⁰
MÍRIAM: Has vingut a parlar de negocis?⁵⁰¹

Timbre a la porta. MÍRIAM obre. Entra l'AGENT.

MÍRIAM: Passi.⁵⁰²
AGENT: Duc tot el paperam. Hum, tens visita. (*Es mira en ROGER amb recel mentre extreu els documents de la cartera.*)⁵⁰³
MÍRIAM (*a* ROGER): Buida el got i escampa.⁵⁰⁴
ROGER: Tires a grollera.
MÍRIAM: Quan s'escau i amb segons qui.⁵⁰⁵
ROGER: Natural. Faig gaire nosa?
MÍRIAM: Tota. Haig de ventilar un afer amb l'amic.
ROGER: M'he presentat a posta i a temps.
MÍRIAM: I endebades. Fora d'aquí.⁵⁰⁶
ROGER: Quant en treus?
MÍRIAM: Què n'has de fer?⁵⁰⁷
ROGER: Permeti'm. (*Arrenca els documents de les mans de l'agent.*)
Hum, trenta milions... Ven la fàbrica, si vols, però no et deixis estafar.⁵⁰⁸
AGENT: Jove, no tolero...⁵⁰⁹
ROGER: Muts i a la gàbia. Diguem seixanta. És una oferta.
MÍRIAM: Em deixa freda.⁵¹⁰

---

500 Aquesta intervenció i l'anterior són suprimides a *Jungla 79* (p. T16).

501 Fragment amb supressions a *Jungla TVE* (p. 47): «[...] ROGER: Heu suspès els pagaments, diuen. / MÍRIAM: Has vingut a parlar de negocis?»

502 Intervenció omesa a *Jungla TVE* (*Ibíd.*).

503 L'acotació a *Jungla TVE* (*Ibíd.*) omet el recel de l'agent: «Extreu els documents de la cartera.»

504 «*Di lo que sea y lárgate.*» (*Jungla 79*, p. T16)

505 «*Sólo cuando me da o me conviene.*» (*Ibíd.*)

506 «[...] Ve a darte un garbeo.» (*Ibíd.*)

507 «No te incumbe, ponderoso.» (*Ibíd.*)

508 «*Sólo treinta millones... ¡Grotesco! [...]*» (*Ibíd.*)

509 «*Joven, no tolero chanzas.*» (*Ibíd.*)

510 «*No me tienta.*» (*Ibíd.*)

AGENT: Realment, Míriam...
MÍRIAM: He dit.
AGENT: Apel·lo a la confiança que el teu difunt pare m'adjudicà.⁵¹¹
MÍRIAM: Ell l'hauria volada.
AGENT: Invoco els números: vint-i-cinc milions de deutes.⁵¹²
MÍRIAM: En queden cinc: me'n sobren.
ROGER: No siguis estúpida.
MÍRIAM: La barraca en val noranta.
ROGER: Xo! Val el que en treguis.⁵¹³
MÍRIAM: Setanta-cinc...⁵¹⁴
ROGER (a l'AGENT): Seixanta. (*Li pren els documents i els estripa. L'acompanya fins a la porta.*) Redacteu els documents a nom de Roger Suhler.
AGENT: Quina xamba, Míriam! Poc t'ho esperaves...⁵¹⁵
ROGER: A reveure. (*Tanca i torna.*) Ara xerrarem tu i jo, sols. (*Li agafa les mans.*) Míriam, en presència del meu pare agonitzant vaig demanar la teva mà. Espero una resposta afirmativa.⁵¹⁶
MÍRIAM: Entoma carbassa.
ROGER: Motius?
MÍRIAM: Aversió aguda als industrials. Conec el bes-ullals.⁵¹⁷
ROGER: Míriam, tu no m'estimes.
MÍRIAM: Deixa els negocis i em caso.

---

511 «Apelo a la confianza que *el finado* me adjudicó en vida.» (*Ibíd.*)

512 Fragment notablement reduït a *Jungla TVE* (p. 47-48): «[...] ROGER: Tires a grollera. / MÍRIAM: Haig de ventilar un afer amb l'amic. Fora d'aquí. / ROGER: Quant en treus? / MÍRIAM: Què n'has de fer? / ROGER: Permeti'm. (*Arrenca els documents de les mans de l'agent.*) Hum, trenta milions... Ven la fàbrica, si vols, però no et deixis estafar. / AGENT: Jove, no tolero... / ROGER: Diguem seixanta. És una oferta. / MÍRIAM: Em deixa freda. / AGENT: Realment, Míriam... / MÍRIAM: He dit. / AGENT: Invoco els números: vint-i-cinc milions de deutes.»

513 «[...] MÍRIAM: El barracón vale noventa, *por lo bajo*. / ROGER: Echa el freno [...]» (*Jungla 79*, p. T16).

514 *Jungla Codina* (p. 32) conté un estira-i-arrotonsa: «[MÍRIAM]: 80. / [ROGER]: 60. / [MÍRIAM]: 70. / [ROGER]: 60.» De la mateixa manera, *Jungla TVE* (p. 48): «MÍRIAM: Setanta-cinc. / ROGER: Seixanta. / MÍRIAM: Setanta. / ROGER: Seixanta. / MÍRIAM: Seixanta-cinc. / ROGER: Seixanta. [...]».

515 Intervenció omesa a *Jungla TVE* (*Ibíd.*).

516 «Hasta mañana. [...]» (*Jungla 79*, p. T16).

517 L'expressió *bes-ullals* és estranya, segurament evocadora d'un petó traïdor. En la resta de versions, no apareix: «[...] Conec el *bestiar*.» (*Jungla 73*, p. 32) «[...] Conozco *la tela*.» (*Jungla 79*, p. T16) Aquesta intervenció i l'anterior són omeses a *Jungla TVE* (p. 48).

ROGER: Vull continuar la tasca del Tigre.
MÍRIAM: Ets massa tou: m'acabes de regalar trenta milions.
ROGER: Sóc un sentimental. M'hauré d'esmolat els ullals.
MÍRIAM: I faràs la fi del Tigre. Si et vols casar, entabana una
flasca, i a mi... deixa'm fer les maletes. (*Es reprimeix el plor.*)⁵¹⁸
ROGER (*l'abraça per darrere*): No comprens que no hi ha cap
perill, que no tinc competidors? El sacrifici del Tigre ha estat
positiu: acabo d'absorbir el darrer competidor. Totes les
fàbriques de glucosa són meves... Míriam, abandonem la
jungla, si tu vols, farem la volta al món plegats.⁵¹⁹
MÍRIAM (*es tomba i l'abraça*): Amor meu! Ja res no ens separa!...
(*Un darrer dubte.*) I les nostres empreses?⁵²⁰
ROGER: Rutllaran soles. Un gerent em traurà les castanyes del
foc. Míriam, vols ser meva per sempre?
MÍRIAM: Oh, sí!⁵²¹

*Mentre es besen apassionadament apareix el sarcàstic ALRODGE,
i l'escenari es queda a les fosques.*⁵²²

---

518 A *Jungla* 79 (p. T16), l'acotació del plor és situada en el punt on Míriam diu: «i a mi...»

519 L'acotació inicial a *Jungla TVE* (p. 49) només diu «l'abraça». «[...] Acabo de absorber Qui-
mol, el último competidor. [...] Miriam, la pesadilla terminó, ¡abandonemos la jungla! [...]»
(*Jungla* 79, p. T16).

520 «Amor meu!... I les nostres empreses?» (*Jungla* 73, p. 32) Les acotacions d'aquesta in-
tervenció de Míriam són omeses a *Jungla TVE* (p. 49).

521 «¡Oh, sí, sí!» (*Jungla* 79, p. T16)

522 *Jungla TVE* (p. 49) refà l'acotació: «Mentre es besen apassionadament apareix un grup
de treballadors i entre ells el sarcàstic Alrodge.»

COLOFÓ

PROJECCIÓ:

«I finalment es confirmen les regles i triomfa l'amor.»⁵²³

Barcelona
octubre 1972-febrer 1973

---

⁵²³ A *Jungla TVE* (p. 49) la projecció la diu la veu en off.

***El drama
de les Camèlies
o el mal que fa
el teatre***

Fitxa de lectura

Autor

JORDI TEIXIDOR (1939-2011)

Títol

El drama de les Camèlies o el mal que fa el teatre (1984)

Edició

El drama de les Camèlies o el mal que fa el teatre.
Barcelona: Edicions 62, abril del 1984. (Els llibres de l'Escorpió. Teatre; 80)

Personatges

Carlota, Fina, Cinta, Palmira, el Campana, Amadeu, Gelabert, Queralt, Sofia, Albertina, Ferran i Colldeforns.

Estrena

Estrenada com a versió televisiva el 20 de juny del 1983 a l'espai *Teatre* de RTVE, amb escenografia d'Ignacio Pella, ambientació de Mercè Martino, amb l'adaptació i la realització de Roger Justafre, i els intèrprets següents: Vicky Peña (Carlota), Pepa Arenós (Fina), Mireia Ros (Cinta), Montserrat Carulla (Palmira), Fabià Matas (El Campana), Gaby Renom (Amadeu), Alfred Lucchetti (Gelabert), Carles Lloret (Queralt), Marta Padovan (Sofia), Fanny Butlló (Albertina), Juanjo Puigcorbé (Ferran) i Lluís Torner (Colldeforns).

Gènere

Drama paròdic.

Temàtica-sinopsi

Un grup de prostitutes barcelonines, sota els auspicis de la matrona Palmira, reciten amb freqüència *La dama de les camèlies* d'Alexandre Dumas com una forma de catarsi de la seva situació personal. La identificació que té una d'elles, Carlota, filla de Palmira, amb Margarida Gautier és tal que comença a viure segons els paràmetres del text dumasià. L'obsessió és aprofitada per Ferran, que, havent estudiat amb cura el text, se li presenta seguint el paper d'Armand Duval. Carlota se n'enamora bojament i emprèn una cursa d'alienació de la realitat que

---

desembocarà en tragèdia sentimental. La qüestió capital, però, és la marca social, l'estigma, que les prostitutes arrosseguen en la bona societat barcelonina, on són tractades només com a mercaderia sexual i afectiva.

Espai

L'acció té lloc a Barcelona, en un temps no explicitat que podria situar-se entre el 1936-1937 i una genèrica postguerra. Els quadres succeeixen al pis de Palmira (quadres 1, 2 i 3), una masia a Noumàs (quadre 4) i el pis de Sofia (quadres 5 i 6).

El drama de les Camèlies o el mal que fa el teatre

PERSONATGES

CARLOTA
FINA
CINTA
PALMIRA
EL CAMPANA
AMADEU
GELABERT
QUERALT
SOFIA
ALBERTINA
FERRAN
COLLDEFORNS

QUADRE PRIMER: L'OBSESSIÓ¹

El tocador. PALMIRA fa mitja. La FINA escolta. La CINTA, dreta darrere d'elles. CARLOTA, asseguda, llegeix en veu alta.

CARLOTA: Si jo fos pura, si tot en mi fos cast, no podria sofrir la idea de deixar el món si tu t'hi quedes. Jo morta, tot el que guardis de mi serà pur; jo viva, el meu amor estarà marcat per sempre. (*Deixa de llegir, recita.*) Creu-me, Déu fa bé tot el que fa... I Armand contesta: Ah, m'ofego! I Margarida: Com, sóc jo qui t'ha de confortar? Vés, obre aquell calaix, hi trobaràs un medalló; és un retrat meu, de quan jo era bonica. Queda-te'l, més endavant ajudarà el teu record. Però si un dia una noia tendra i bella t'estima, i tu t'hi cases, com ha de ser, com vull que sigui, i ella descobreix aquest retrat, si ella és gelosa del passat, tal com ho som sovint, nosaltres, les dones, si et demana que sacrificuis aquest retrat, fes-ho sense recança; serà de justícia, i jo et perdono per endavant: la dona que estima pateix massa quan no se sent estimada...²

FINA (*somicant*): Ai, que n'és, de veri, això!

---

1 Malgrat que Jordi Teixidor no va participar en el guió del muntatge televisiu de l'obra, perquè havia fet plena confiança en la dramaturgia de Roger Justafre, tal com el realitzador mateix assegura, es consignaran les variants del telefilm per dues raons: d'entrada, no es pot tenir la certesa que l'adaptació televisiva sigui posterior a la redacció definitiva del text. Tot i que l'autor la data a l'octubre del 1980, s'ha de tenir en compte que molts autors retoquen les obres en el procés de ser editades. En segon terme, indicar les variants serveix per veure com es va presentar la peça al públic l'única vegada que s'ha estrenat. En l'adaptació audiovisual, que es referirà com a *Drama TVE*, es potencia l'element teatral, fins al punt que els personatges apareixen congelats abans de començar els parlaments de cada quadre i també al final de les parts, que s'obren i es tanquen amb un desplaçament vertical d'una banda de color que imita la idea del teló. A més, fins i tot s'insereixen aplaudiments enllaunats al final de cada part, com si es tractés d'un directe. Sempre que sigui possible, s'ometrà la referència *Drama TVE*, per tal com les notes es dediquen exclusivament a les diferències d'aquest dramàtic. La transcripció no prové del guió, que el realitzador no conserva, sinó directament del muntatge conservat en l'arxiu de RTVE.

2 S'ometen les frases següents del parlament inicial de Carlota: «Jo morta, tot el que guardis de mi serà pur; jo viva, el meu amor estarà marcat per sempre.» En la segona meitat del parlament, s'opta per la síntesi: «Però si un dia una noia tendra i jove t'estima, i tu t'hi cases, com vull que sigui, i ella et demana que el sacrificuis, fes-ho sense recança: la dona que estima pateix massa quan no se sent estimada...»

CARLOTA: M'entens, Armand? M'has entès bé? I llavors arriben Nchette i Gustau, que s'acaben de casar... (*Torna a llegir:*) Nchette: Margarida, m'has escrit que et mories i et trobo llevada i somrient! Armand, baix: Oh, Gustau, que en sóc, de desgraciat!... I jo: (*deixa de llegir. Recita.*) M'estic morint, però sóc feliç, i això amaga la meva mort. Per fi us veig casats... Sereu encara més feliços que abans. Parlareu de mi, a vegades, oi que sí? Armand, dóna'm la mà. T'asseguro que morir no és difícil... Ah, és ben estrany! (*S'aixeca.*) Armand: El què? I jo: Ja no pateixo, és com si la vida entrés en mi, sento una pau que mai no havia sentit... Però viuré!... Ah, em sento tan bé...³

CARLOTA *s'asseu lentament i sembla adormir-se. De sobte...*

CARLOTA: Armand, amb inquietud, i després amb horror. Margarida! Margarida! Un gran crit. Ha de fer un esforç per arrencar la seva mà de la mà de Margarida: Ah!⁴

CARLOTA *deixa caure el llibre a terra.*

CARLOTA: Armand recula, esfereït. Morta! A Gustau: Déu meu! Déu meu, què serà de mi? Gustau a Armand: T'estimava molt, pobra noia!⁵

La FINA no pot contenir les llàgrimes. La CINTA s'ha agenollat.

CINTA: Dorm en pau, Margarida. Molt et serà perdonat, perquè has estimat molt.

---

3 *Drama TVE* també escurça aquest parlament. En concret, suprimeix les frases següents: «M'entens, Armand? M'has entès bé? [...] Armand, baix: Oh, Gustau, que en sóc, de desgraciat!... [...] M'estic morint, però sóc feliç, i això amaga la meva mort. [...] Però viuré!...» També n'altera la distribució en el fragment següent: «Sento una pau que mai no havia sentit... Ja no pateixo, és com si la vida entrés en mi.» Cal dir, això a banda, que Carlota (Vicky Peña) no llegeix el paper tal com marca l'acotació, sinó que recita de memòria totes les paraules de *La dama de les camèlies*.

4 S'omet «Ha de fer un esforç per arrencar la seva mà de la mà de Margarida». A més, reordena una mica el fragment: «Armand, amb inquietud, i després amb horror. Margarida! Margarida! Margarida! Ah! Un gran crit.»

5 Intervenció omesa.

---

*La CINTA engega el plor. CARLOTA segueix asseguda,
com morta.*

PALMIRA: Novel·les! Quin gust hi deuen trobar, a vessar tanta llàgrima? Doncs, sí, filla, cada tarda, ara que deixem la vida i passem al ram de les honestes, dediquem llargues hores a la lectura escenificada de drames exemplars. Santa Margarida és de les més evocades, i aquí, qui no sanglota, gemega, i qui no, somica. Morbooses que som, mira!... Cinta, filla, modera't!⁶

CINTA: No puc, senyora, no puc...

PALMIRA: Tu també, Fina... Nena, Carlota... Em sents, nena? No m'ho facis, això... T'hi pots quedar!

La FINA s'hi acosta, alarmada.

CARLOTA: Ah!

FINA: Com un paper, té el color!

CARLOTA: M'he sentit realment transportada.

PALMIRA: No, si li sol passar... sobretot amb aquests romanços...

Sempre t'ho dic, nena, Carlota, no és bo, el teatre...

(A CINTA:) I tu, deixa de fer la bleda.

CINTA: Sí, senyora.⁷

La CINTA recull el llibre i agafa una mà de CARLOTA.

CINTA: Gràcies, senyoreta, gràcies!... Com he *disfrutat!*

La CINTA surt.

PALMIRA: Més que fleumes! Vosaltres, dues meuques...

CARLOTA: Mamà, la minyona...

PALMIRA: No em sent. Dues meuques més foguejades que la Rància del Carrer Nou, buidar el càntir per un tip de tabes fulanyes!⁸

---

6 Drama TVE prescindeix de «i qui no, somica». A més, es canvia «Cinta, filla» per «Cinta, maca».

7 Intervenció elidida.

8 «[...] vessar el càntir [...]».

CARLOTA: Mamà, això és cultura!
PALMIRA: Sí, ara fa plorar, la cultura!
CARLOTA: La Dama de les Camèlies ens diu que hi ha una
esperança de redempció per a nosaltres.
FINA: Ai, sí, l'amor la redimeix, pobreta!⁹
PALMIRA: Brívies, dic jo, i res més. Es deixa conxivar per un manu,
i acaba fent la ganyota, ves... Casos d'aquests, així, n'he
vist, en vint-i-cinc anys de carrera... calcats! És per això que
sempre li dic, nena, Carlota, no t'enamoris, que la palla va
cara. Mira la Fina, oi?¹⁰
FINA: Menguis?
PALMIRA: Sí, maca. Per qui pares el raca, tu?
FINA: Pel meu home, pel Campana...
PALMIRA: Que t'endinya estopa.
FINA: A vegades té motius.
PALMIRA (a CARLOTA): Ho veus? Puta al cabàs, macarró gras!
CARLOTA: Sempre amb una sentència a la mui, la mamà!... I
parlera!... Tu i les teves dites!
PALMIRA: Què n'has de dir, de ta mare? Qui t'ha educat? Veus,
cria garses... He fet d'ella la mundana de més suposició
d'aquesta ciutat comtal, mal m'estigui dir-ho, i té! Nena,
Carlota, que li vaig dir, per ser tomàquet de cantonada,
només cal saber obrir-se de cames. Però jo et faré dona de
món, com em dic Palmira! I ara, estic orgullosa de tu, nena.
S'expressa d'allò més finolis, els senyors de moma llarga
i millor condició li diuen de vós i demanen tanda per un
rendibú. L'últim, el marquès. Sí, filla, el de Carabàs. Setanta
anys, l'andova, i va, i s'encaterina com un pipioli. I jo, Carlota,
que li dic, nena, el marquès és un filó. I justa: París, London,
tecs, pells, pedres, i tota l'enderga. I de cop i volta, avui fa
vuit dies... vuit dies, oi, nena, fa?¹¹
CARLOTA: Avui, sí.
PALMIRA: Doncs avui fa vuit dies, el iaio la dinya després de
prometre una renda vitalícia que ni la favorita del rei d'oros,
i aquesta tarda mateix esperem notícies del testament. Total

---

9 Des de «Sí, ara fa plorar, la cultura!» fins a «Ai, sí, l'amor la redimeix, pobreta!» s'elideix.

10 S'omet «Casos d'aquests, així, n'he vist, en vint-i-cinc anys de carrera... calcats!»

11 En el parlament de Palmira (Montserrat Carulla), s'ometen les frases següents: «Qui t'ha educat? [...] I ara, estic orgullosa de tu, nena. [...] I jo, Carlota, que li dic, nena, el marquès és un filó.» A més, es canvia «L'últim, el marquès.» per «Ara mateix, el marquès.»

---

que Déu ha volgut apartar-nos de la disbauxa, i ara tirem per la senda de la virtut. Em pots retreure alguna cosa, ara? (Amb accents tràgics.) ¿És culpa meva si em vaig trobar sola i abandonada, amb una criatura en braços, tu, i si em vaig llançar a la vida per donar-te un tros de pa? S'avergonyeix de mi, la ingrata!¹²

CARLOTA (*emocionada*): No, mamà, no!

FINA (*s'eixuga les llàgrimes*): Pobra Palmira, quina tragèdia!

PALMIRA: Una passió! Si un dia la faig escriure, aquesta dama de les camèlies quedarà com una mena de Ventafocs.¹³

FINA: Una mare com tu, Palmira, jo la tingués... Òndia, si ja són les sis! Vaig a posar-me el pardessú, que el Campana em trobi a punt.¹⁴

PALMIRA: I viurem a la torre, a Noumàs, prop del mar. Al jardí, hortènsies i gladiols, i d'aquelles prunes que mai no hem collit, confitura, faré, com la de la mare. Que bona la feia, pobreta! I els diumenges, ofici i tortell, i qui sap, mira, si Déu vol, la nena casada i tot... I néts, és clar... ben clenxinats, ben planxats, a beneir el palmó. I jo, al darrere, tibada... Senyora Palmira, un dia esplèndid, no troba?...¹⁵

CARLOTA: Somia truites, pobra dona, la mamà. El passat nostre és indeleble, la societat no perdona, no, mai! Som i serem dones marcades per l'oprobí, nosaltres, només podem alimentar una sola esperança de redempció, una de sola!¹⁶

FINA: La revolució social...¹⁷ ho diu el Campana.

CARLOTA: Però tu, Fina, companya de fatigues, formaràs una família, com els homes i Déu manen, paraula.¹⁸

FINA: Ca, si el meu té la ceba de l'amor lliure. Diu que a la Rússia ja hi és, i que no hi ha prostitució ni res. Diu que obrirem una

---

12 S'omet «que ni la favorita del rei d'oros».

13 Aquesta intervenció i l'anterior no apareixen a *Drama TVE*.

14 *Drama TVE* elideix «Òndia, si ja són les sis! Vaig a posar-me el pardessú, que el Campana em trobi a punt.»

15 S'elimina «i d'aquelles prunes que mai no hem collit, confitura, faré, com la de la mare.»

16 S'omet «Som i serem dones marcades per l'oprobí».

17 A *Drama TVE*, aquí s'insereix una intervenció de Palmira, que diu: «Ja hi som...»

18 S'omet el vocatiu «companya de fatigues».

---

llibreta i que m'hi portarà. Perquè una també té ambició, que vols.¹⁹

PALMIRA: I qui li passarà el fideu, al teu maco?

FINA: No li faltis, pobre... Si no troba penca... Diu que allà no ens faltarà de res, que podré treballar a pagès, amb la falç, o a la farga, amb el martell, que les dones, allà, ho fan tot.²⁰

Entra la CINTA.

CINTA: Acaben de dur aquest ram. Què en faig?

PALMIRA: Vuit dies, filla, i fixa't quin to, la raspa! Deixa-les al gerro, bufona.²¹

CINTA: El senyoret de la senyoreta Fina espera. És com una tàpia, el bordegàs... Ara, et mira amb una mena de mirada... Una llambregada que et deixa de pèl a pèl, el bandararra.²²

Mentrestant, la FINA ha petonejat mare i filla i es disposa a sortir. S'atura a la rèplica de CARLOTA.

CARLOTA: Camèlies, el cor m'ho ha dit!

Hi ha un moment d'estupor. CARLOTA agafa la tarja i llegeix.

CARLOTA: Divina senyoreta, diu, no em recordeu, sens dubte, mes jo no puc oblidar l'instant en què, de lluny, vaig tenir el goig de contemplar-vos. D'aleshores ençà, em sembla que us conec de sempre. Sé que adoreu les camèlies tant com jo us adoro. No dispo de cap fortuna, però seré afortunat si em concediu la gràcia d'una entrevista. Ferran...²³

FINA: Duval!

CARLOTA: Colldeforns.

FINA: Camèlies!

---

19 «[...] Diu que a Rússia ja hi és, [...]».

20 S'elideix «No li faltis, pobre... Si no troba penca...»

21 Després d'aquesta intervenció, a *Drama TVE Carlota* se'n va a recollir el ram i diu: «No, no, no. Dóna-me-les a mi.»

22 Intervenció omesa.

23 S'ometen els fragments següents: «no em recordeu, sens dubte, [...]. D'aleshores ençà, em sembla que us conec de sempre.»

PALMIRA: Carlota!

CARLOTA: Camèlies...²⁴

PALMIRA: Dàlies, gardènies, corímies... Un dia per l'altre, mitja dotzena de rams, t'envien. A més a més, pensa que ja no rebem homes, nosaltres.²⁵

En CAMPANA irromp a la cambra.

CAMPANA: Què hem de fer, budell? Què tant donar rasca!

FINA (*intenta abraçar-lo*): Ja sortia, Campana... No abronquis, rei.

CAMPANA: Parla'm aquí, pendó, que d'aquesta sordejo.

FINA (*crida*): Que ja venia, dic!

CAMPANA: Passa, i no em cridis, o veuràs, quin bati, que si no és per menda, que et fa rutllar, passaves més cassussa que el mix d'un mestre nacional, que tens un os...!²⁶

CARLOTA: Davant meu, baranda, no li aixeques la grapa!

PALMIRA: Quina bava, el sordinyel, i quin lèxic que gasta! Parla fi, que aquesta casa és decent.

CAMPANA: De mil, digues, si tan alt s'hi pica. Barba, demà m'esbandiré la tova. I mentrestant, ave, que vol dir au!

En CAMPANA s'enduu la FINA.

CINTA: Quins ulls té, el malparit! I quina llengua! Una, que ve d'Arbeca, no ha pescat un borrall. Sort que les senyores li han cantat la canya, que si no...

PALMIRA: No t'amoïnis, maca, i torna a la planxa, que aquí no ha passat res. I recorda que vull discreció.

CINTA: Una tomba, sóc. Jo, fer córrer intimitats a plaça? Abans verge i màrtir que buidar el pap i abusar de la confiança.

La CINTA surt.

---

24 *Drama TVE* altera l'ordre del guió dramàtic. En aquest punt, Carlota diu «El destí fila una teranyina fatal», frase que en la versió publicada apareix en aquest mateix quadre però més endavant.

25 S'elideix «Dàlies, gardènies, corímies... Un dia per l'altre, mitja dotzena de rams, t'envien.»

26 De la intervenció del Campana, s'omet «que si no és per menda, que et fa rutllar, passaves més cassussa que el mix d'un mestre nacional, que tens un os...!» A més, *Drama TVE*, després del Campana, fa dir a Palmira «El curda, el perdís, el merda, pic en terra...», una frase que Palmira pronuncia en el tercer quadre en la versió publicada.

CARLOTA (*davant del mirall*): Camèlies... Un oracle, potser?
Aquest foc que em rosega el pit... (*Tus.*) I els cobriments que em vénen...

PALMIRA: Nena, aquesta tos... Et faré una tasetta de poniol amb mel per anar a dormir.

CARLOTA: ...i ara, les camèlies. El destí fila al meu voltant una teranyina fatal. I què puc fer, sinó viure punt per punt el paper que em pertoca?

PALMIRA: Bah, cabòries...²⁷

Trucs a la porta. PALMIRA s'aixeca.

PALMIRA: L'Amadeu!... Nena, ha arribat el moment. Endavant!

AMADEU entra. CARLOTA li dóna les mans a besar.

PALMIRA s'aixeca.

AMADEU: Adorable, Carlota... Madama... S'acaba d'obrir, amb la pompa del cas, el testament del marquès. Com sabeu, un cert parentiu m'atorgava el dret d'assistir-hi.

PALMIRA: Sense circumloquis, Amadeu, que frisem.

AMADEU: Doncs bé, cal dir que el difunt no ha fet honor a la seva paraula de cavaller.

PALMIRA: La mare que el va!

CARLOTA: Mamà!

PALMIRA: Res de res? Ni una borrega... ni un baré... ni una blanca?

AMADEU: Ni un record. Un cosí canonge el va matxucar amb eficàcia.

PALMIRA: Tenia raó, la nena.

CARLOTA: És que el món ens té pel que som, i no pel que volem ser. Ens pren i ens deixa, i ens escup el seu desdeny. Jo t'ho deia, i tu no m'escoltaves.²⁸

PALMIRA: Perdona, Amadeu, que manifesti amb expressions poc polides els sentiments que m'inspira aquesta cabronada.

---

²⁷ Gran supressió a *Drama TVE*: des de «Quina bava, el sordinyel, i quin lèxic que gasta! Parla fi, que aquesta casa és decent.» fins a «Bah, cabòries...» A més, fa coincidir uns segons Amadeu amb Fina i el Campana. És llavors que Palmira diu: «Nena, ha arribat el moment. Fora, sordinyel, fora!»

²⁸ Aquesta i la intervenció anterior són omeses.

AMADEU: Descarregueu, madama. Al capdavant, em tocava de lluny...

PALMIRA: Amb tots els ballarocs, amb tot el llustre i la prosopopeia, el somer era una tifa tan solemne que no passava de la sola d'aquesta bagassa, filla de bagassa ella, i un bord tan magistral, que no hi ha maledicció gitana ni art de la més fosca màgia negra que no s'hagi merescut. Uix, filla, quin descans! I que txani m'ha sortit!... Tu, Carlota, no pateixis, nena, pit i fora, no te m'esfondris, ara.²⁹

CARLOTA: Assossega't, mamà. La lectura sovintejada de fascicles reals com la vida i dels quaderns de canya i cordill que devem a les estampes de Reus, sense oblidar els gèneres dramàtics, m'han ensenyat a ser estoica davant els revessos de la fortuna i m'han incitat al sacrifici i a l'abnegació. Consola't tu mateixa, marona. Què s'ha perdut, al capdavant? Un somni, una il·lusió... poca cosa.³⁰

PALMIRA: Doncs nena, si no podem viure d'il·lusions, ja em diràs què!

AMADEU: Si m'hi deixen ficar la cullerada, i després de manifestar el meu condol, diré que, egoista de mi, celebri que la nostra cort recuperi la seva sobirana. I més, diré, l'esplendor dels millors temps és a tocar: acabo de topar el comte de Queralt, un antic sospirant vostre, que es mor per ocupar la vacant amb més dignitat i tota l'esplendidesa. Si és del vostre gust, un àpat d'allò més selecte podria sancionar l'enllaç.³¹

PALMIRA: Oh, i tant que me'n recordo, del comte... Un home encisador, el Queri, i després, nena, Carlota, el comte ens convé.

---

29 El parlament de Palmira té alteracions: «[...] *el bord era un somer tan magistral, que no hi ha maledicció gitana que no hagi merescut. Ai, filla, quin descans! Nena, nena, no pateixis, eh. Carlota, pit i fora, no te m'esfondris, ara.*» Omet, per tant, «que no passava de la sola d'aquesta bagassa, filla de bagassa ella» i, entre altres coses, «I que txani m'ha sortit!...» Abans que Palmira digui «Nena, nena, no pateixis», Carlota pronuncia un sospir («Ai...») com si estigués verament afectada pel testament fallit del marquès. Més endavant, quan Amadeu s'alegra que això suposi que haurà de retornar a l'activitat cortesana, la cara que fa Carlota (Vicky Peña) és d'orgull i d'alegria, un enfocament del muntatge televisiu que sembla contravenir el fàstic profund que li infon aquesta vida, segons la versió publicada.

30 S'omet del parlament «i dels quaderns de canya i cordill que devem a les estampes de Reus» i «m'han incitat al sacrifici i a l'abnegació».

31 Del parlament d'Amadeu, s'omet «Si m'hi deixen ficar la cullerada, i després de manifestar el meu condol, diré que, [...]».

CARLOTA: Un altre favor, Amadeu.

AMADEU: Ordeneu.

CARLOTA (*li ensenya la tarja*): Puc refiar-me d'aquest senyor?

AMADEU: Com de mi mateix.

CARLOTA: Que vingui demà, doncs, convideu-lo. I que Nostre Senyor m'empari, perquè per poc que pugui haig de reviure fil per randa la vida tràgica de Margarida Gautier, i atènyer com ella la redempció i la glòria.³²

---

32 «[...] I que Nostre Senyor m'empari, perquè *haig de reviure* fil per randa la vida tràgica [...]».

QUADRE SEGON: L'ORGIA

Un saló. La taula és parada amb un sopar fred.

GELABERT (*contrafà la veu*): Amics, les dames es retiren uns minuts per refer-se la toaleta... Quins fums, les males putes!

AMADEU (*riu*): I tu, cabrit, quanta comèdia! (*L'imita:*) ¡Estimades, no ens abandoneu gaire estona, car passarem aviat de la impaciència a la desesperació!

GELABERT: Què vols, venim del Liceu, oi? Cal guardar les formes, oi? Si més no, davant les senyores, i només fins que el xampany relaxi l'ambient... Mi-te'l, l'home del dia, l'afortunat comte de Queralt, que circumspecte! Vine aquí, calavera! Avui culmines la teva carrera!³³

QUERALT: Sóc digne d'enveja, ho confesso.³⁴ A la fi m'adjudico la divina Carlota... Aquesta me l'haig de beneficiar, vaig dir, i si el Queri diu que se l'ha de beneficiar, oi, doncs ja es veu. Per què dispo d'una fortuna, si no? Però tu, Gelabert, tu no m'has d'envejar. La Sofia també té un bon currículum: temps ha, va passar per les meves mans.

GELABERT: Sí, però tot va ser fer ús del samaler que tinc sempre a disposició de les senyores i descobrir el *septième ciel*. I com s'hi aferrava, la llaminera! I jo, Fifi, torna amb el Queri, li deia... però ca!

QUERALT: Com exagera, el bandararra! Ara, que tot té una explicació: la Sofia era massa estreta per a la meva complexió.³⁵

GELABERT: En canvi, la divina...

*AMADEU s'adona que PALMIRA és dalt de l'escala.
La CINTA l'acompanya.*

---

33 De la intervenció, se n'ometen les frases següents: «Si més no, davant les senyores, i només fins que el xampany relaxi l'ambient... [...] Avui culmines la teva carrera!»

34 Aquesta frase no apareix a *Drama TVE*.

35 La intervenció de Queralt s'acaba a «bandarra!» a *Drama TVE*. Lògicament, la línia que té després Gelabert tampoc no és inserida.

AMADEU: Hum... Una *Traviata* realment memorable...
El Liceu s'ensorrava...³⁶

PALMIRA (*baixant*): Estimadíssim Queri...³⁷

QUERALT: Palmira, enyorada Palmira... (*S'apressa a besar-li les mans.*) Sembla que era ahir. No heu canviat gens.

PALMIRA: Que n'és, d'hipòcrita... Vós tampoc, més que adulator!
Quinze anys, Senyor... qui ho diria! Ah, un temps gloriós,
aquell, gràcies a vós... Però mira...³⁸

QUERALT: Sí, ves, roda el món i torna al Born.

PALMIRA: Si no m'erro de comte, i jo diria que no, va sufragar les
classes de solfeig de la nena... Ja ho veureu, ja, refila com un
àngel... Una perla, us emporteu!³⁹

QUERALT: Li ve de mena, que consti.

PALMIRA: Cinta, galanxona, m'has deixat mig a les fosques
aquests senyors. Encén aplics i aranyes, dona, ja hem sortit
del dol i la festa ha de ser lluïda.

*La CINTA, amb uniforme de gala i guants, encén tota
la lluminària.*

PALMIRA: Gelabert, ja hi tornem!

GELABERT: Barcelona era tan ensopida... Amb candeletes
esperàvem aquest moment.⁴⁰

PALMIRA: Amadeu, bon Amadeu... I el vostre invitat no era
amb vosaltres al Liceu?

AMADEU: No pot trigar, madama.

QUERALT: Ah, veig que les dames tornen. I com apareixen!
Ni les gavines són tan airoses!

---

36 *La Traviata* és l'òpera que van compondre Verdi i Piave (1853) a partir de la novel·la *La Dame aux camélias* de Dumas.

37 Intervenció omesa.

38 Palmira, que en tot moment tracta Queralt de vós, en lloc del tractament vacil·lant de la versió publicada, omet del seu parlament: «Vós tampoc, més que adulator! Quinze anys, Senyor... qui ho diria!»

39 D'aquesta intervenció, *Drama TVE* només deixa: «Ja ho veureu, una perla, us emporteu!»

40 Des de la línia de Queralt que fa «Li ve de mena, que consti.» fins a aquest punt, s'ometen totes les intervencions. En aquest sentit, l'acotació de Cinta tampoc no es respecta perquè la sala és il·luminada des de l'inici.

CARLOTA, SOFIA i ALBERTINA baixen les escales.
PALMIRA ha engegat el gramòfon.

QUERALT: Baixeu entre els mortals, deesses alades, i apleguem-nos tots al voltant de la taula tan ben servida: els plaers que ens esperen volen el seu temps i la nit és sempre massa curta.

Tots envolten la taula, piquen i beuen.

PALMIRA: Amics, sou a casa vostra. Confio que ho trobareu tot al vostre gust.⁴¹

QUERALT: Acompanyeu-nos una estona, Palmira.

PALMIRA: Excuseu-me, haig de preparar les cambres; vull que les trobeu ben acollidores.

CINTA: Espero que aquesta mena de saraus no seran freqüents. Una es va llogar per servir dues senyores soles i retirades, i això, avui, sembla l'hostal can Badoret.

PALMIRA: Passa, bufona, tira, que ara parlarem.

PALMIRA surt darrere la CINTA.

CARLOTA: Esperava trobar el vostre amic, Amadeu. Esteu segur que vindrà?

AMADEU: Res del món no podria aturar-lo.

QUERALT: I qui és, si es pot saber, aquest invitat misteriós?

AMADEU: Un jove de família bona, com podeu suposar.

SOFIA: Té virolles?

GELABERT: Fifi!

SOFIA: Que si està ben situat, vull dir.

AMADEU: La família en té, sí.

ALBERTINA: Ben plantat?

AMADEU: Un adonis, sentimental i un xic tristot. Compto que l'animareu.

QUERALT: Jo diria que estarem desparellats, oi? O potser el colom es porta la coloma? En tot cas, espero que no es tracti d'un competidor. Què hi diu, la meva reina? Em prometeu deixar passar uns mesos abans de repoblar-me el front?

---

41 S'omet la darrera oració.

CARLOTA: Encara no el conec, comte. Però estic disposada a alimentar la vostra gelosia si això us excita.⁴²

QUERALT: Ho podem provar. El que més m'excita, ara per ara, és menjar el conill.⁴³

Els altres no poden reprimir el riure.

GELABERT: Un home de món, el Queri...

CARLOTA: No passeu ànsia, comte, en tindreu tothora.

AMADEU: La veritat és que el jove està boig per la nostra Carlota.

GELABERT: No és pas l'únic, *ma foi!*

SOFIA: Fins al punt de casar-s'hi?

GELABERT està escollint un disc.

GELABERT: Casori, casori, la dèria d'aquestes meretrius, el casori!

(Ha posat el disc, canta.) Ah, una música sublim, *n'est-ce pas?*

Doncs bé, aquest és el mal: recordem la música i oblidem

el significat del drama. Adorables fembres, la funció que

acabem de presenciar en el marc resplendent del nostre

Liceu no us ha instruït, els vostres caparrons no han copsat

la lliçó. Què demostra, *La Traviata?* Molt senzill: hi ha coses

sagrades, dames de virtut distreta, que us són prohibides.⁴⁴

ALBERTINA: Gelabert, sou un trapella.

GELABERT: Demaneu sedes i catxemires, *pendentifs*, tardes al

Ritz, vespres al Liceu, nits de desenfrè, un coupé, tot el que

us passi pel cap. Però si penseu dur-nos a l'altar, *perdez toute*

espérance!

SOFIA: Malvat! Deu anys, gairebé, de fer-li els vicis, la bugada

i els tres àpats de cada dia... I pensar que amb un simple

---

42 Aquest fragment té supressions notables: «[...] AMADEU: Un adonis, sentimental i un xic tristot. Compto que l'animareu. / QUERALT: Espero que no es tracti d'un competidor. Què hi diu, la meva reina? / CARLOTA: Estic disposada a alimentar la vostra gelosia si això us excita.»

43 S'elideix una oració prou significativa de Queral: «El que més m'excita, ara per ara, és menjar el conill.» En conseqüència, les intervencions subsegüents de Gelabert i Carlota tampoc no hi apareixen.

44 D'aquest parlament s'omet «Adorables fembres, la funció que acabem de presenciar en el marc resplendent del nostre Liceu no us ha instruït, els vostres caparrons no han copsat la lliçó.»

---

sí pujaria de *rosegando* a legítima... Si fossis un home d'honor...

GELABERT: Ho sóc, *ma chérie*, i deixaria de ser-ho en el moment mateix de cedir a la teva obstinació.

CARLOTA: Gelabert, prou d'impertinències. És de mal gust.

GELABERT: La veritat és impertinent, *excusez-moi*.⁴⁵

La CINTA entra un moment.

CINTA: Ep, quiet i parat! (*Crida.*) El Senyoret Ferran Colldeforns!... Au, ara ja pot entrar.

L'AMADEU va a rebre en FERRAN.

AMADEU (*a part*): Trigaves... Saps el paper?

FERRAN (*a part*): L'acte primer, de dalt a baix.

AMADEU: Endavant, doncs. Gent, heus aquí el nou confrare.

QUERALT: Jove, si sou incondicional de la xefla, partidari del dret de cuixa i addicte al Dom Pérignon, la congregació us rep amb els braços oberts.

AMADEU: Sofia, Albertina, Gelabert, el comte, ja t'he parlat de tots.⁴⁶ I per fi... divina Carlota, aquí el teniu.

FERRAN: Senyora, sóc el vostre esclau.

CARLOTA: Ferran, benvingut... Us esperava... He cregut tant en vós!

FERRAN: No us trobeu bé, senyora? La meva presència us altera, potser?

CARLOTA: Perdoneu-me, sou tan semblant a la idea que de vós m'havia fet...

GELABERT: Amic Ferran, sou potser parent del senyor Colldeforns, fabricant de mitjons a Calella?

FERRAN: És el meu pare. El coneixeu, per atzar?⁴⁷

GELABERT: El vaig conèixer fa temps, i també la vostra mare, una persona molt amable... *Salut.*

FERRAN: Va morir fa tres anys.

---

45 Aquesta intervenció i l'anterior són elidides.

46 En aquest quadre, a *Drama TVE*, s'hi inclou Fina, que, tot i que no hi parla, és anomenada per Amadeu en aquesta línia.

47 La darrera interrogació s'elideix.

GELABERT: Perdoneu que us hagi recordat aquest dolor.⁴⁸

FERRAN: Sempre se'm pot recordar la meva mare. Els afectes grans i purs tenen això de bo, que després d'haver-los sentit, queda el goig de recordar-los.

CARLOTA, *a part i en veu baixa, ha recitat la mateixa rèplica de FERRAN.*

FERRAN: És la resposta que esperàveu?⁴⁹

CARLOTA: Déu meu, és el paper d'Armand Duval!

GELABERT: *Salut, monsieur...*⁵⁰

QUERALT (*colpeja la copa*): Congregants, atenció! Havent comprovat que tenim quòrum i ànsies de barrila, podem obrir la sessió amb un brindis. Ompliu doncs les copes i delegueu-me les funcions d'oficiant.

ALBERTINA: Això mateix, un brindis.

QUERALT: Gelabert, fora músiques, la solemnitat del moment exigeix silenci.

Es fa el silenci.

QUERALT: Aquesta nit en què, gràcies a qui sap qui, recuperem la magna sacerdotessa de l'amor, el símbol vivent del luxe, la disbauxa i el plaer carnal, alço la copa per tots nosaltres i proclamo, un cop més, la divisa de la nostra molt il·lustre confraria dels cràpules: a xingar, que el món s'acaba!⁵¹

Bravos i riures. Dringuen les copes.

GELABERT: Salut, dic jo, i força al canut!

FERRAN: Si m'ho permeteu, voldria també proposar-vos un brindis.

SOFIA: Sí, sí, que enraoni, el nou.

---

48 «Perdoni que us hagi causat aquest dolor.»

49 Línia omesa.

50 Intervenció elidida.

51 A Drama TVE, es redueix aquest fragment: «Aquesta nit en què recuperem la magna sacerdotessa de l'amor, alço la copa per tots nosaltres i proclamo, un cop més, la divisa de la nostra molt il·lustre congregació dels cràpules: a xingar, que el món s'acaba!»

ALBERTINA: Més xampany!

FERRAN: Brindo per l'amor més pur, l'amor que ens eleva per sobre de la nostra mateixa condició de mortals, l'amor de Romeo i Julieta, que els uní fins més enllà de la tomba, l'amor, en fi, que santifica i redimeix les més abjectes criatures, l'amor d'Armand i Margarida.⁵²

ALBERTINA: Aquest ens vol rebentar la gresca, té!

SOFIA: Que és predicador?

GELABERT: Salut, repeteixo, i...⁵³

QUERALT: Al carall, l'amor pur... Música, Gelabert, música! I que el mam ragi a doll!

*GELABERT posa un xarleston. FERRAN i CARLOTA han quedat mirant-se. Alcen les copes en un brindis mut i beuen. Mentrestant, s'han format parelles. AMADEU s'emporta CARLOTA i la fa ballar. ALBERTINA balla sola. QUERALT, GELABERT i SOFIA l'envolten i l'animen. CARLOTA s'atura de cop.*⁵⁴

AMADEU: Què us passa?

CARLOTA: No res, m'ofego una mica.

AMADEU: Voleu seure?

CARLOTA: Oh, no és res, continuem.

*Reprenen el ball. CARLOTA es torna a aturar i s'asseu. FERRAN, que l'observa de lluny, s'acosta a la parella.*⁵⁵

FERRAN: Pareu la música!

CARLOTA: Un got d'aigua, si us plau...

ALBERTINA: Què tens?

CARLOTA: El de sempre. Però no és res. Em passarà de seguida. Aneu a l'altre saló, si us plau.⁵⁶

---

52 S'omet d'aquest parlament «l'amor que ens eleva per sobre de la nostra mateixa condició de mortals».

53 S'elimina des de la intervenció d'Albertina («Aquest ens vol [...]») fins a la de Gelabert («Salut, repeteixo, i...»).

54 En aquesta escena, a *Drama TVE* Cinta apareix ballant des de dalt l'escala seguint el ritme del xarleston.

55 En la versió televisiva, el ball ja no es reprendrà.

56 Se suprimeix «El de sempre».

SOFIA: Deixem-la. Prefereix quedar-se sola quan li ve.
ALBERTINA: Veniu, no hi ha manera de divertir-se ni un minut,
aquí.

La deixen sola, davant el mirall de la xemeneia.

CARLOTA: Senyor, aquestes orgies... Tornar al llot, a la femta!
Vil, repugnant Carlota, quin fàstic de tu mateixa!... I ara, tot
d'una, aquest busnó que garla com l'Armand Duval, qui sap
si per xunga... Ah!... (*S'agafa el cap i es recolza a la xemeneia.*)

FERRAN *apareix*.

FERRAN: Com us trobeu, senyora?⁵⁷

CARLOTA: Vós!... Gràcies, em trobo millor.

FERRAN: Us esteu matant. M'agradaria ser amic vostre, o parent,
per evitar-ho.

CARLOTA: Senyor, això que acabeu de dir és de *La Dama de les
camèlies*, ho sabíeu?

FERRAN: Tan bé com vós: acte primer, escena deu.

CARLOTA: Què preteneu? On voleu anar a parar?⁵⁸

FERRAN: Us porto l'amor, Carlota.

CARLOTA: Les dones com jo no s'estimen: es compren, es
blasmen, i prou.

FERRAN: Margarida Gautier va ser estimada.

CARLOTA: Això... això és al teatre.

FERRAN: La vida imita el teatre.

CARLOTA: I les conseqüències?

FERRAN: Són les mateixes: l'amor!

CARLOTA: Estaríeu disposat a...

FERRAN: A tot!

CARLOTA: Per què? Mireu, ni els meus amics no s'amoïnen per mi...

FERRAN: Ells no us estimen.⁵⁹

CARLOTA: Ah, és clar, havia oblidat aquest gran amor.

FERRAN: Us en rieu!

---

57 «No us trobeu bé, senyora.»

58 La segona interrogació és omesa.

59 A *Drama TVE*, se suprimeix des de la intervenció «Estaríeu disposat a...» de Carlota fins a «Ells no us estimen.» de Ferran.

CARLOTA: Déu me'n guard. M'ho diuen tan sovint... Ja no em fa riure. Així, doncs, que tindríeu cura de mi?

FERRAN: Sí!

CARLOTA: Estaríeu tot el dia prop meu?

FERRAN: Sempre!

CARLOTA: I d'això en dieu...?

FERRAN: Abnegació.

CARLOTA: Llavors, esteu enamorat de mi?

FERRAN: Si haig de confessar-ho, no és ara.

CARLOTA: No m'ho digueu mai, mai!

FERRAN: Per què?

CARLOTA: Ferran, tornem a ser a l'escena deu...

FERRAN: Ja fa estona, Carlota.

CARLOTA: Som presoners del text!

FERRAN: De cap manera. Que fingiu, potser? ¿Que no s'apliquen perfectament a la situació, les paraules que diem?⁶⁰

CARLOTA: No sabia explicar millor el que sento...

FERRAN: Si us deïa, Margarida, que he passat nits senceres sota les vostres finestres, que... que...

CARLOTA: Que guardo...

FERRAN: Que guardo... Que guardo fa sis mesos un botó caigut del vostre guant...

CARLOTA: Armand!

FERRAN: Contesteu-me.

CARLOTA: Pregunteu.

FERRAN: Voleu ser estimada?

CARLOTA: Depèn. Per qui?

FERRAN: Per mi.

CARLOTA: I què més?

FERRAN: Ser estimada d'un amor profund, etern?

CARLOTA: Etern!

FERRAN: Sí.

CARLOTA: Si us crec de seguida, què pensareu de mi?

FERRAN (*amb passió*): Pensaria...

CARLOTA: Pensaríeu de mi el que pensa tothom. Tant se val! Ja que viuré menys que els altres, haig de viure més de pressa. Però calmeu-vos, per etern que sigui el vostre amor, i per

---

60 Aquesta intervenció queda reduïda a «De cap manera. Que fingiu, potser?»

---

curt que sigui el temps que em resta de vida, encara viuré més temps del que ha de durar el vostre amor.⁶¹

FERRAN: Margarida!

CARLOTA: Teniu aquesta flor. (*Li dona una camèlia.*)

FERRAN: Què n'haig de fer?

CARLOTA: Me la tornareu.

FERRAN: Quan?

CARLOTA: Quan s'haurà marcit.

FERRAN: I quant trigarà?

CARLOTA: El que triga qualsevol flor: una nit, un matí...

FERRAN: Ah, Margarida, que feliç em fas!

CARLOTA: Digues un cop més que m'estimes.

FERRAN: Sí, t'estimo.

CARLOTA: I ara, vés-te'n.

FERRAN *se'n va a reculons. Torna, s'agenolla i li besa la mà.*

CARLOTA *li posa l'altra mà al cap.*

CARLOTA: Teló i fi del primer acte.

FERRAN: Què, bé?

CARLOTA: Sublim. Ah, feliços nosaltres, que podem expressar els nostres sentiments amb paraules d'un poeta! El recurs de la camèlia, per exemple, no se m'hauria acudit mai.

FERRAN: Ni a mi. Jo t'hauria dit... et vull, vols ser meva? I tu...

CARLOTA: M'ho pensaré. Torna demà, si vols.

FERRAN: Fins demà, doncs. (*Surt.*)

CARLOTA: Realment prosaic. I en canvi, que bella, la realitat quan imita l'art! Ara mateix, jo, Carlota, tan prostituïda i alhora tan estimada com Margarida Gautier! En sóc tant, de feliç...⁶²

---

61 S'elideix «Però calmeu-vos, per etern que sigui el vostre amor, i per curt que sigui el temps que em resta de vida».

62 La intervenció final es redueix i s'altera: «Realment prosaic. I en canvi, que bella, *la vida* quan imita *el teatre!*»

QUADRE TERCER: LA GELOSIA

*El tocador.*⁶³

CARLOTA: Dignes, què vols?⁶⁴

PALMIRA: Nena, aquest pixaví... Colldeforns...

CARLOTA: En Ferran.

PALMIRA: Feiners o festius, tant se val, ell aquí, com un clau, cada dia!

CARLOTA: Em controles les visites?

PALMIRA: Per quins set sous, vols dir-m'ho?⁶⁵ Mira, sense embuts, nena, el comte m'ha fet saber que si aquest gomós torna per aquí a fer-te l'aleta, t'engega a pastar fang. Clar i net. I et faig avinent que no tenim recanvi a la vista, ara per ara. Què t'ha fet, digues, el Queri? Que no afluixa el parnó sense mirar prim? Que té vicis dels d'endinyar canya i t'imposa números forts?

CARLOTA: No, mamà, es planta just abans del setanta.

PALMIRA: I què en treus del mec, que cotitza, potser? Perquè el pare pot abillar-la, però el fill, pel que s'ha vist, ni per cerilles.⁶⁶

CARLOTA: Em vol, ve-t'ho aquí.

PALMIRA: *Virgo potentis!* La vol, i ella, com una fava, s'ho creu!... Una leia feta, professional d'anys, deixar-se rondejar per un pelma!⁶⁷

CARLOTA: M'estima, et dic! I de veres, que em vol. Figura't si me'n té, d'amor, que ni m'ha ofert caleri, ni ha parlat d'anar al piltre ni res, ni els greps ha volgut posar-me al damunt! M'estima, m'estima!

PALMIRA: Confon la carrera amb una obra filantròpica, aquesta, ara. Si et dedicaves a escoltar declaracions, la carpanta que

---

63 A *Drama TVE*, el quadre comença a l'habitació de Carlota.

64 Intervenció omesa.

65 S'omet des de la línia de Palmira «Feiners o festius, [...]» fins a «Per quins set sous, vols dir-m'ho?», ambdues incloses.

66 La intervenció es redueix a «I què en treus del mec, que cotitza, potser?»

67 Se suprimeix «deixar-se rondejar per un pelma!»

---

passaríem, nena. Doncs bé, si no mires tu per casa, jo sí.
S'han acabat les visites i el xarnelar!

CARLOTA: Separar-me d'Armand? ¡Ah, no, no és el moment, encara, ni és així com han d'anar les coses! Què faig, què dic, ja ho tinc.⁶⁸ Aquest manu, i si resultava que ve a fi de bé, que em vol conduir a l'altar?

PALMIRA: Casar-se?

CARLOTA: Ah, podria ser, sí.

PALMIRA: Au, calla, casar-se! Martingales! Casar-se amb un tomàquet, l'hereu d'un fabricant, ¿on s'ha vist mai? Nena, Carlota, aquest tifa vol xingar de baldraga, vet-ho aquí, t'ho dic jo... Això si no va per macarró, el comediant, que en té tota la fatxada.⁶⁹

CARLOTA: Les dones, mamà, la més alta com la més humil, tenim destinat un home, i tard o d'hora, un dia, aquest home arriba. Només un cop a la vida es veu, i si no el reconeixes, si no li dius ets tu, sóc jo, t'esperava, passa de llarg per sempre.

PALMIRA: I com ho saps, que és ell?

CARLOTA: Se sap de seguida. Ho he llegit.

PALMIRA: És possible... I per què no? M'ho dius tu, per això m'ho crec. Però vejam, nena... (*li agafa les mans*), estàs segura de les seves intencions? És formal, treballador, digues, us aveniu, és bondadós, t'estima força, no és pas faldiller, i tu, això és el que compta, nena, l'estimes?⁷⁰

CARLOTA: Un xic, només, però em sento capaç de tot, i a la fi, davant la immensitat inaudita de l'amor meu, oi, tothom s'ha de quedar que se'n farà creus.⁷¹

PALMIRA (*l'abraça*): Carlota, nena, si és ell, no m'hi puc oposar... (*S'eixuga.*) Ben cert, és llei de vida, filla, un dia, algú l'havia d'arrencar del meu costat, és la seva felicitat, sí, ben

---

68 No apareixen a *Drama TVE* les intervencions que van des que Carlota diu «Figura't si me'n té, d'amor, [...]» fins que diu «Què faig, què dic, ja ho tinc.»

69 A més del fet que Palmira-Carulla canvia *tifa* per *rifa*, omet del parlament «vet-ho aquí, t'ho dic jo... Això si no va per macarró, el comediant, que en té tota la fatxada.»

70 A banda de no pronunciar «I per què no? M'ho dius tu, per això m'ho crec», Palmira canvia el final. De «i tu, això és el que compta, nena, l'estimes?» passa a «això és el que compta, us aveniu.»

71 Intervenció reduïda a «Ai, me l'estimo un xic, només, però em sento capaç de tot.»

---

guanyada la té, la pobreta, perquè com a filla, un tresor, i feïnera, i polida. I jo? No res, jo, ja m'hi acostumaré a l'asil...⁷²

CARLOTA: Viuràs amb nosaltres.

PALMIRA: N'heu parlat, s'hi avé, sí? N'he vist tants, d'aquests casos, la Natàlia Picada, la Lola Andreu, la Xibeca... M'has tret un pes de sobre.

CARLOTA: Quin poder de convicció, amb raó em tira el teatre... Em desfaré del comte, marona, i anirem a viure a Noumàs, i plantaràs hortènsies i gladiols, i faràs confitura...

PALMIRA (*l'abraça*): Filla, el nostre somni!... Però nena, hem de ser pràctiques, que els pinyons mai no fan nosa.⁷³ No penses que abans de desfer-te del comte li pots clavar un bon pessic?

CARLOTA: Haig de provar-ho, però la gelosia d'Armand ho espatllarà, perquè tot el que ens ha de passar està escrit, saps, mare, bonica?

*La FINA entra corrents. Plorant, deixa caure el farcell i s'agenolla.*⁷⁴

FINA: Carlota, ai, Carlota!

CARLOTA (*la incorpora*): Fina, reina, què t'han fet?

FINA (*l'abraça*): Ha vingut com guillat, bramant, el Campana...

PALMIRA: Baldada, t'ha deixat.

FINA: Aquí, budellot, vine, xisclava, que t'haig de ratllar, i em tenia pel ganyot, i s'ha tret el xuri i tot.

PALMIRA: El curda, el perdis, el merda, pic en terra...⁷⁵

CARLOTA: Els homes, oi, quin bestiar més ferotge i repugnant, ecs, tots iguals, tots!

FINA: No puc més, Carlota, no hi torno, que em vol matar.

CARLOTA: Calma't i queda't, si vols, jo t'emparo.⁷⁶ I que vingui aquí, el bord, si té pebrots!

---

72 S'omet «perquè com a filla, un tresor, i feïnera, i polida. I jo? No res».

73 Es retalla el fragment des de Palmira dient «la Natàlia Picada, [...]» fins que diu «que els pinyons mai no fan nosa.»

74 A *Drama TVE* Fina entra al tocador i elles surten a rebre-la.

75 Com que Palmira ja diu aquesta frase al primer quadre, aquí només diu «El bèstia...»

76 En comptes de «jo t'emparo», a *Drama TVE* es diu «jo t'acullo».

Truquen. La FINA s'abraça a CARLOTA. PALMIRA s'interposa entre elles i la porta, heroica.

PALMIRA: Endavant.⁷⁷

FERRAN: Ah, sento interrompre...

PALMIRA: ...Endavant, jove, acomodi's. Vine, Fina, maca... Em sembla, minyó, que l'esperen bones noves. Que n'és de ben parit, verge, la nena se'l mira i no se'l veu. I els ulls, com el meu, els té... Ai calla, malastruga, uix! (*Li agafa la mà.*) Sobretot, tracti-me-la bé, és tan delicada de salut... I tu, nena, formalitat, que amb els homes, les concessions desfan les il·lusions. Apa, us deixem sols.⁷⁸

PALMIRA surt amb la FINA. CARLOTA s'asseu.

CARLOTA: Poseu-vos aquí.

FERRAN (*es posa als seus genolls*):⁷⁹ I ara?

CARLOTA: M'estimeu tant encara?

FERRAN: Mil vegades més, Carlota.⁸⁰

CARLOTA: Què heu fet, avui, Armand?

FERRAN: M'he llevat tard, he esmorzat...

CARLOTA: No, no! He dit Armand!

FERRAN: Ah!... He visitat Prudència, Gustau i Nichette. He estat arreu on es pot parlar de Margarida. I vós, què heu fet?⁸¹

CARLOTA: Projectes. He pensat en vós.

FERRAN: De debò?

CARLOTA: Voldríeu passar uns mesos, lluny d'aquí, amb mi?

FERRAN: I m'ho pregunteu?

---

77 Ferran entra sense que Palmira digui aquesta frase a *Drama TVE*.

78 Es canvia l'ordre i s'afegeix un detall: «[...] Em sembla, minyó, que l'esperen bones noves. Vine, Fina, maca... Vés a banyar-te. [...]».

79 Així com en la versió editada no hi ha cap acotació que indiqui que Ferran no romanguí als genolls de Carlota, a *Drama TVE* Carlota el fa canviar de postura tot just en intentar asseure-se-li sobre els genolls.

80 Aquesta línia i l'anterior no apareixen a *Drama TVE*.

81 S'omet «He estat arreu on es pot parlar de Margarida.»

CARLOTA: Si tot surt bé, que hi sortirà, d'aquí a quinze dies anirem a passar l'estiu a Auteuil.⁸²

FERRAN: A Noumàs, en realitat...

CARLOTA: En realitat?

FERRAN: Perdó, perdó... Margarida, heu llegit *Manon Lescaut*?⁸³

CARLOTA: Per què m'ho pregunteu?

FERRAN: Hi ha un moment en què Manon demana diners a un home per gastar-los amb el seu amant. Margarida, vós sou més digna que Manon, i jo sóc més lleial que Des Grieux.

CARLOTA: I això vol dir...

FERRAN: Que si el vostre projecte depèn d'un acte semblant, no l'accepto.

CARLOTA: A veure, raonem les coses. M'estimes i vols passar uns dies amb mi, en un racó allunyat d'aquest horrible París.

FERRAN: M'agradaria, sí.

CARLOTA: I jo t'estimo, i desitjo el mateix. Estem d'acord, doncs?

FERRAN: Encara no.⁸⁴

CARLOTA: Llavors, amic meu, torneu demà, en tornarem a parlar.

FERRAN: Que torni demà! Esperes algú, potser?

CARLOTA: Ja hi tornem?⁸⁵

FERRAN: M'enganyes!

CARLOTA: Si no t'estimava, tindria o no tot el dret de treure't de casa meva, com ho he fet amb Varville i tants i tants d'altres?

FERRAN: És cert.

CARLOTA: Si és així, deixa't estimar, Armand, i no et queixis.

FERRAN: Perdó, mil vegades perdó.

CARLOTA: M'hauré de passar la vida perdonant-te.

FERRAN: No, Margarida, és l'última vegada. Té, me'n vaig, ho veus?⁸⁶

CARLOTA: Vine demà al migdia, dinarem plegats.

---

82 El fragment, amb reduccions, queda així: «Voldríeu passar uns dies, lluny d'aquí, amb mi a Auteuil?»

83 *Manon Lescaut* és una novel·la de l'abbé Prevost publicada el 1731. Ja apareixia a *La Dame aux camélias* de Dumas.

84 Fragment notablement llarg suprimit: des de Carlota dient «En realitat?» fins a la intervenció «Encara no.» de Ferran, ambdues intervencions incloses en la supressió.

85 En lloc d'això, Carlota-Vicky Peña diu «Ah, aquesta gelosia... M'havies promès...» El fragment següent se suprimeix fins que Carlota hauria dit «Si és així, deixa't estimar, Armand, i no et queixis.» La resposta de Ferran, és, doncs, «Perdó, mil vegades perdó.»

86 S'omet «Té, me'n vaig, ho veus?»

FERRAN: Fins demà, doncs.

CARLOTA: Fins demà.⁸⁷

FERRAN: Em jures...

CARLOTA: Què?

FERRAN: Que no esperes ningú?

CARLOTA: Et juro que t'estimo, que només t'estimo a tu.

FERRAN: Adéu.

CARLOTA: Adéu, criatura.

FERRAN surt.

CARLOTA (*recita*): Qui m'havia de dir, fa uns dies, que aquest home, l'existència del qual ni sospitava, ocuparia fins aquest punt el meu cor i el meu pensament? I com puc saber si l'estimo, si mai no he estimat? Nosaltres, les dones, preveiem sempre que serem estimades, mai que estimarem; tant és així, que als primers embats d'aquest mal imprevist, ja no sabem on som...⁸⁸

QUERALT *truca i entra*.

QUERALT (*li besa la mà*): Com ens trobem, avui?

CARLOTA: Perfectament.

QUERALT: M'heu dit a les nou i sóc puntual. Carlota, vaig fer saber a la vostra mamà que les visites d'aquest manefla, com se diu, sí, Ferran, em toquen els dallonses d'allò més. Us n'ha parlat, suposo. Doncs bé, em citeu, em presento amb la confiança de rebre excuses, i què veig? L'interfecte que surt d'aquesta casa!⁸⁹

CARLOTA: Déu meu, l'Armand!

---

87 Aquesta línia i l'anterior es retallen a *Drama TVE*.

88 Carlota-Peña comença la recitació a «I com puc saber si l'estimo? Nosaltres, les dones, [...]». El fragment previ, doncs, és suprimit. També el condicional intercalat «si mai no he estimat». Al final de la intervenció, en lloc de dir «aquest mal imprevist», pronuncia «aquest mal terrible».

89 S'omet «M'heu dit a les nou i sóc puntual.» i «Us n'ha parlat, suposo.»

QUERALT: Si una cosa és certa, Carlota, és que qui paga mana, i quan jo pago, no m'agrada compartir. Tinc dret, crec, a un cert grau de fidelitat.⁹⁰

CARLOTA: Ah, ah, d'una dona com jo, espereu fidelitat? Ah, comte, no em feu riure...

QUERALT: Messalina, com abusa de la seva posició! Senyora, us suplico, si més no, un xic de discreció, que la reputació més bona és la més fràgil.

CARLOTA: Senyor comte, jo també tinc una reputació i n'haig de tenir cura. A més a més, és norma de la casa no tolerar cap mena d'exigència. Ara ja ho sabeu, i si no us plau, sabeu també on és la porta.

QUERALT: Malviatge, és ella qui em despatxa, i no al contrari, i si s'arriba a saber, que tot se sap, on queda el meu prestigi? Ah, creiem posseir-les, pobres de nosaltres, i les mestresses són elles...⁹¹ Em teniu ben agafat, tirana!

CARLOTA: I ara, senyor comte, parlem de coses serioses. Teniu diners en efectiu?

QUERALT: Jo? Mai.⁹²

CARLOTA: Llavors, n'haureu d'aconseguir.

QUERALT: Us en calen gaires?

CARLOTA: Quinze mil.

QUERALT: Assassina! Queri, calma't, no perdis la flema. I per què els voleu?

CARLOTA: Els dec.

QUERALT: Paga el beure, cornut, i no li donis el gust, endemés, de veure que t'acaba de rematar, la nyeu-nyeu. Senyora, els tindreu.

CARLOTA: No esperava menys de vós.⁹³

La CINTA entra.

CINTA: Senyoreta, una carta.

---

90 La intervenció s'altera a *Drama TVE*: «Quan jo pago, no m'agrada compartir. Tinc dret, sí més no, a un xic de fidelitat.»

91 Es retalla des que Queralt diu «Senyora, us suplico, si més no, un xic de discreció, [...]» fins a aquest punt.

92 A *Drama TVE*, Queralt pregunta «Quants?»

93 Es retalla des que Carlota diria «Llavors, n'haureu d'aconseguir.» fins que entra Cinta.

CARLOTA: Qui pot escriure'm tan tard? (*Obre la lletra.*) Armand!
(*Recita sense llegir:*) «No tinc cap interès a fer el ridícul, ni tan sols per la dona que estimo. En el moment de sortir de casa vostra, el comte hi entrava. Perdoneu la meva única falta, la de no ser milionari, i oblidem tots dos que ens hem conegut i que per un moment hem cregut estimar-nos. Quan rebreu aquesta nota, hauré deixat la ciutat. Armand.» Déu meu!⁹⁴
CINTA: D'una habitació a l'altra, s'escriuen, té! I això que s'acaben de veure. Verge, com se la compliquen, els senyors de ciutat, per festejar... genteta! Què, hi ha resposta o telefona?⁹⁵
CARLOTA: No, digues que està bé.

La CINTA surt.

CARLOTA: Tot en orris! Llàstima, Margarida, una il·lusió que s'esvaeix... Aquesta carta, Queri, us estalvia quinze mil francs.
QUERALT: Ah, volia francs, endemés, la maula!
CARLOTA: Ja no em fan falta. Estava enamorada d'un home que no m'estima, com passa sovint, d'un home sense fortuna, com passa sempre. (*Estira el cordó per cridar la CINTA i llença la carta sobre la taula.*) M'havíeu convidat a sopar, comte?
QUERALT: Us convido ara. No crec que em costi quinze mil francs.
CARLOTA: Doncs som-hi, necessito prendre l'aire. (*A la CINTA:*) Un xal i un barret, Cinta, maca. Som com som, amic meu, què voleu...
QUERALT: No em ve pas de nou, sabeu...
CINTA (*li dóna el xal i el barret*): La senyoreta tindrà fred.⁹⁶
CARLOTA: No pateixis, i vés-te'n a dormir, tornaré molt tard.

Surten CARLOTA i QUERALT.

CINTA: O jo veig visions, o aquí hi ha marro. Sí, sí, que una cosa és venir de pagès, i una altra mamar-se el dit, i jo ho ensumo

---

94 De la lletra, se suprimeix «Perdoneu la meva única falta, la de no ser milionari».

95 La intervenció queda reduïda: «D'una habitació a l'altra, s'escriuen, té! Què, hi ha resposta o telefona?»

96 Es retalla des que Carlota diu a Cinta «Un xal i un barret, Cinta, maca.» fins a aquest punt.

---

fa dies: el sarau, visites fins a la matinada, sortides de nit, res, que són donotes. Tan fines? Sí, ves, com si quan es creuen soles no parlessin com el ganàpia sord, elles. I ara, tots aquests misteris: el senyoret que fa com qui se'n va, i el gueto ricàs que arriba, i la carta... Per cert, mi-te-la! (*La llegeix.*) Ah, ah, el bordegàs també s'ha adonat de tot, ho veus, com sí, que vaig bé?... Ara que, què hi fa, llavors, a la cambra del costat? I per què firma Armand? Sí, sí, sí, aquí hi ha marro, i donotes, són donotes, la mà al foc, hi posaria, és a dir que Cinta, filla, si vols conservar la flor intacta i no acabar fent senyors al carrer de Sant Pau cantonada Sant Ramon, ja saps què et toca... Ai, la vella!⁹⁷

PALMIRA *entra.*

PALMIRA: La senyoreta ha sortit?

CINTA: Ara mateix, a sopar... amb l'altre.

PALMIRA: L'altre? Quines llibertats, mocosa!

CINTA: I no em digui mocosa, i ja ho veuràs, ton pare, quan baixi, perquè baixarà corrents així que rebi la carta que li haig d'escriure, i aleshores, ens explicarem, «senyora»!

PALMIRA: Calla, si pots, mal educada!⁹⁸

QUERALT *truca i entra.*

QUERALT: Ah, Palmira, els meus respectes.

PALMIRA: Comte, benvolgut... encara sou aquí?

CINTA: Comte, benvolgut, que falsa, la cara de Judes!

QUERALT: Venia a recollir un abric, la nena té un xic de fred.

PALMIRA: Venir vós mateix, noble Queri, un cavaller, sou, i que pocs en queden! Puc abusar un xic més de vós? Mireu, digueu-li que pugui, la nena, li parlo un segon i torna a ser vostra. Sou tan amable, sí?⁹⁹

QUERALT: Puc negar-vos res, Palmira?

---

97 La intervenció esdevé molt sintètica: «O jo veig visions, o aquí hi ha marro. I donotes, són donotes, la mà al foc, hi posaria.»

98 Aquesta intervenció i l'anterior són suprimides.

99 S'omet «i que pocs en queden!»

QUERALT surt. *Truquen a l'altra porta.*

PALMIRA (*obre*): Paciència, jove, ja us avisaré, hi parlareu, sí. (*Tanca.*) Està desfet, pobre fill... Senyora Palmira, jo em mato, la vida ja no té cap sentit, que em diu, me'n vaig al pont del tren i em mato. Sí, filla, un amor com els d'abans, ja no se'n veuen... La feina que m'ha donat... Que me n'hi vaig, que no siguis tanoca, adéu per sempre, vine aquí et dic...¹⁰⁰

CARLOTA entra.

CARLOTA: Què voleu, estimada Prudència?

PALMIRA: El xitxarel·lo, ves, que el tinc aquí, amb un atac de banyes, una cosa! I per què em dius Prudència ara, tu?¹⁰¹

CARLOTA: No passa res, marona, és l'escena de la gelosia.

PALMIRA: Nena, si el colles massa, aquest moixó et fugirà dels dits. Sí, bé, un toc de gelosia sempre ajuda, oi, però nena, mesura, entre poc i massa, que et passes de rosca, crec, vaja!

CARLOTA: Aviat el veuràs rendit aquí, als meus peus.

PALMIRA: Tu no vols un peixol, Carlota, tu vols un quisso!...¹⁰² I el comte, ha afluixat, eh, nena, eh?

CARLOTA: No ha pogut ser.

PALMIRA: Tant se val. (*Trucs.*) Li dic que passi?

CARLOTA: Cinta, digues al comte que, ben mirat, no em trobo bé, que no aniré a sopar amb ell, que m'excusi.¹⁰³

CINTA: Ah, vet-ho aquí! Ella, com que ell no es decidia, l'ha engelosit amb l'altre, i ara, per fi, ve quan ell se li declara. Cinta, filla, per què has de ser tan mal pensada?

PALMIRA: Mossa, què esperes?

CINTA: Perdó, senyora, m'ha de perdonar...

PALMIRA: Au, vés.¹⁰⁴

---

100 A *Drama TVE* no apareix «la vida ja no té cap sentit» ni «la feina que m'ha donat...»

101 Palmira-Carulla no pronuncia «que el tinc aquí».

102 Es retalla tot el fragment a partir que Palmira diu «Sí, bé, un toc de gelosia [...]» fins a aquest punt.

103 A *Drama TVE*, Carlota demana a sa mare i no a la Cinta que l'excusi al comte.

104 Se suprimeixen les intervencions des que Cinta diu «Ah, vet-ho aquí!» fins a aquest punt.

La CINTA surt. PALMIRA fa entrar FERRAN.

FERRAN (*s'agenolla*): Margarida...

CARLOTA: Què voleu?

FERRAN: Perdó.

CARLOTA: No el mereixeu, m'heu fet molt de mal.

FERRAN: I vós, Margarida, no me n'heu fet?

CARLOTA: Si us n'he fet, ha estat a contracor.

PALMIRA: No, dona, va, perdona'!

CARLOTA: Mamà!

PALMIRA: Sí, au, ja us deixo. Reconcilieu-vos, fills, i estimeu-vos força...

PALMIRA surt.

FERRAN: Quan he vist entrar el comte, he perdut el món de vista i us he escrit. Però quan en lloc de disculpar-vos m'heu fet dir que està bé, el món s'ha ensorrat al meu voltant.¹⁰⁵

CARLOTA: Amic meu, heu pres una decisió assenyada.

FERRAN: Quina?

CARLOTA: La de marxar. M'ho heu escrit aquí.

FERRAN: Ho creieu possible?

CARLOTA: Cal fer-ho. I no solament per vós, sinó també per mi.

FERRAN: Has perdut el seny! T'estimo, ets tota la meva esperança, tot el meu pensament, tota la meva vida, t'estimo! Què puc dir més?¹⁰⁶

CARLOTA: Llavors, Armand, raó de més per deixar de veure'ns.¹⁰⁷

FERRAN: És clar, perquè tu no m'estimes...

CARLOTA: No saps el que dius.

FERRAN: Per què, doncs?

CARLOTA: Per què? Vols saber-ho? Perquè hi ha estones en què em sento bruta i intueixo una altra vida, perquè he somiat, sense dir-ho a ningú, que trobaria un home prou elevat per no demanar-me comptes de res i capaç d' enamorar-se dels

---

105 La intervenció es redueix: «Quan he vist entrar el comte, el món s'ha ensorrat al meu voltant.»

106 A *Drama TVE* no apareixen les intervencions que van des que Carlota diu «Amic meu, heu pres una decisió assenyada» fins a aquest punt.

107 «Llavors, hem de deixar de veure'ns.»

---

meus sentiments i dels meus anhels, perquè aquest somni, sovint, el somio fins al final. I un dia, et trobo, jove, ardent, feliç, tu! En un moment, com una boja, he bastit tot un futur sobre el teu amor: era desitjar l'impossible, una paraula teva m'ho ha demostrat... Has volgut saber-ho tot, ara ja ho saps.¹⁰⁸

FERRAN: I creus que després d'això et puc deixar? Quan la felicitat ens arriba, hem de fugir davant d'ella? No, el teu somni s'acomplirà, t'ho juro. No hem de raonar, som joves, ens estimem, seguim el nostre amor!

CARLOTA: No m'enganyis, pensa que una emoció massa violenta em pot matar. No oblidis qui sóc, ni què sóc.

FERRAN: Ets un àngel, i t'estimo!¹⁰⁹

CINTA (*de fora estant, després de trucar*): Senyoreta...

Carlota: Sí?

CINTA (*entra*): Acaben de dur una altra carta.

CARLOTA: Sí, aquesta és l'escena de les cartes... De qui és?

CINTA: Del senyor comte.

CARLOTA: Espera resposta?

CINTA: Sí, senyoreta.

CARLOTA (*es penja al coll de FERRAN*):¹¹⁰ Doncs bé, digues que no n'hi ha.

CINTA: Que... que ja se li ha declarat?... Sí, ja es veu que sí... (*Surt corrents.*) Senyora, tindrem casori!... Senyora!

FI DE LA PRIMERA PART

---

108 D'aquest parlament, es retallen els fragments següents: «sense dir-ho a ningú», «perquè aquest somni, sovint, el somio fins al final.» i «Has volgut saber-ho tot, ara ja ho saps».

109 Es retalla des que Ferran diu «Quan la felicitat ens arriba, [...]» fins a aquest punt.

110 A *Drama TVE*, es produeix una besada intensa i duradora entre Ferran i Carlota.

QUADRE QUART: EL JURAMENT

*Un jardí, a Noumàs. CARLOTA s'ha adormit mentre llegia.
La FINA entra.*

FINA: Carlota, reina, Carlota!

CARLOTA: Ah! M'he quedat com una lirona. Ja ets aquí? Tan tard, és?

FINA: Dos quarts i mig.

CARLOTA: Mutxel, no cridis. I la carta?

FINA: De mistó, lliurada en mà, com volies.

CARLOTA: Calla, la mamà. Torna després.¹¹¹

PALMIRA entra.

PALMIRA: On eres, tu, mona?

FINA: A...

CARLOTA: A missa, oi?

FINA: Sí, avui fa anys que la mare em falta.

PALMIRA: Al cel sia. Ara, avisa, dona, la Cinta t'ha esperat per anar a plaça.

FINA: La vaig a ajudar. Avui faré jo el dinar, eh?¹¹²

La FINA surt.

PALMIRA: No trobes, nena, que és molt soca, el teu jambo?
Tres quarts d'onze, són, i encara clapa.

CARLOTA: Deixa'l, què ha de fer, aquí, sinó menjar, discórrer i fer guix?¹¹³

PALMIRA: Nena, i les esposalles? No en parleu, no, de la boda?
Dos mesos fa, que som a Noumàs, i no me n'has dit res més.¹¹⁴

---

111 Intervenció suprimida.

112 Les dues intervencions queden així: «PALMIRA: Al cel sia. / FINA: Avui vaig a fer jo el dinar, eh. Me n'hi vaig.»

113 Es retalla «sinó menjar, discórrer i fer guix».

114 S'omet «Dos mesos fa, que som a Noumàs, i no me n'has dit res més.»

CARLOTA: No ens embalem, marona. Vull estar-ne ben segura.

PALMIRA: Segura, dius? Titubeges, en lloc d'afermar el compromís? Nena, que som beates o què? Oh, i m'ho diu ara, l'enze! Ara que ja ens ha fet vendre automòbil, renards i xinxilles, perles, cigrons, tot ho hem liquidat!

CARLOTA: Quina importància té, tot plegat? Uns mesos de felicitat bé valen aquesta requincalla, o no?¹¹⁵

PALMIRA: Viu als núvols, aquesta. La casa de l'eixampla i aquest refugi, res més, no ens queda, tot invertit, tot! I què en saps, d'altra banda, d'aquests negocis fabulosos del promès? Ah, mi-te'l, el matiner...¹¹⁶

FERRAN *entra amb un vestit d'estiu flamant.*

FERRAN: Bon dia, bon dia! He dormit com un beneit, massa i tot, potser. (*Besa CARLOTA al front.*) Estimada, com et trobes? Ho celebro. I no me'n dieu res, d'aquest mil-ratlles de can Panyelles? De trinca, me l'acaben de dur. (*Fa una volta.*) Què? Marca! Sabeu que acaben d'obrir casa a París i tot?¹¹⁷

CARLOTA: Cani, sí senyor, t'escau, vull dir. Deus tenir fam, tanmateix. La Cinta et durà torrades, mantega, melmelada i te, vols?

PALMIRA: O prefereixes l'esmorzar massís del pagès nostrat, eh?

FERRAN: La serventa té instruccions, no cal que et moguis. Ah, el dia promet, sí. Has pensat fer res, avui?¹¹⁸

PALMIRA: Si no t'ha de cansar, podríem fer projectes, dic jo, per al dia de demà, oi, tu, nena, Carlota?

CARLOTA: Com? Ah, sí, parleu vosaltres, jo m'hi avindré.

Torna a llegir.

PALMIRA: Què?

FERRAN: Bé, sí, per què no?

---

115 La intervenció es redueix a «Quina importància té, tot plegat?»

116 Se suprimeix «I què en saps, d'altra banda, d'aquests negocis fabulosos del promès?»

117 Del parlament de Ferran es retalla tota la part referent al seu vestit nou. Per això, la primera frase de la resposta de Carlota també desapareix.

118 S'omet «no cal que et moguis».

PALMIRA: I no diries, ja que en parlem, que el setembre és ideal per celebrar l'enllaç?

FERRAN: Celebrar què?

PALMIRA: No res, una formalitat, la boda, ves. O t'hi has de repensar, tu també?¹¹⁹

FERRAN: Ah, bé, sí, el matrimoni, sí, és clar, oh, i tant!

La CINTA porta l'esmorzar.

CINTA: L'esmorzar, senyoret. Es llevés a les sis, el manta, ja ho veuríem si prenia te o què! (Surt.)¹²⁰

FERRAN: Esplèndid, em permeteu? (S'entaula.)

PALMIRA: La nena s'ha refet, el negoci, sembla, puja com una carbassera, dic bé? Tot us invita a fer aviat el que heu de fer.

FERRAN: Àngela, ara hi caic. Us havia de parlar d'un afer, quin cap! Palmira, m'ofereixen un paquet d'accions, el preu, gairebé de saldo, una oportunitat, i penseu, a més a més, que serem accionistes majoritaris.¹²¹

PALMIRA: Una altra ganga? Doncs, noi, mira, llàstima, perquè no ens queda ni un duro. Què vol dir accionistes majoritaris?

FERRAN: Que remenarem les cireres, vet-ho aquí. Vaig ser al despatx, ahir, els contractes ens plouen, de l'estranger i tot, els diners entren a cabassos. Podem tancar l'exercici, pel cap baix, amb un trenta-cinc per cent.¹²²

PALMIRA: De guany?

FERRAN: Net, és clar.

PALMIRA (*compta amb els dits*): Déu-n'hi-do. Que bé, oi? Així, raó de més per no esperar: una boda no s'improvisa, una boda com cal, és clar, la que vull per a la nena.

FERRAN: Estem d'acord. Insisteixo, però, que l'ocasió és única. Em reserven l'opció fins aquest vespre, i demà serà massa tard.

PALMIRA: No ho sé, jo, ara... Nena, Carlota, què faries, tu?

---

119 Es retalla «O t'hi has de repensar, tu també?»

120 La intervenció de Cinta es redueix a «L'esmorzar, senyoret.»

121 S'omet «Us havia de parlar d'un afer, quin cap!»

122 D'aquesta intervenció, a *Drama TVE* desapareix «Vaig ser al despatx, ahir, els contractes ens plouen, de l'estranger i tot, els diners entren a cabassos.»

CARLOTA: Què vols que et digui, ho deixo al teu criteri.¹²³
PALMIRA: Caldria vendre aquesta casa, pensa-ho, perquè la de ciutat, on viuríem? Ferran, fill, és segura, la cosa?
FERRAN: Segura? Em veieu capaç de jugar-me a cara o creu el patrimoni de la dona que estimo?
PALMIRA: Fet, doncs. Que bé, ho veus, nena, tenir un home a casa?
FERRAN (*s'aixeca*): Som-hi.
PALMIRA: Som-hi?
FERRAN: Cal vendre ara mateix. Ahir, una casualitat, oi, vaig topar amb un amic que em diu, no sabries pas una casa ran de mar, no gaire lluny, tinc un nen delicat...
PALMIRA: Som-hi, doncs, Ferran, que tens un nas pels negocis! Nena, has fet sort, filla. Ens queixem, i veus, la Providència, tard o d'hora, com sí que és justa? Ens falta fe, la veritat. Demana un cotxe que jo em canvio. Nena, tu no t'amoïnis per res, la mamà s'ocuparà de tot. Al capdavant, encara tindrem pata, mira.¹²⁴

Surten PALMIRA i FERRAN.

CARLOTA (*llegeix*): Si em caso! –Com, que si us caseu, senyor, ja ho crec, que us casareu, i amb mi, si voleu saber-ho. –I quan serà, el casament? –Molt aviat. –Feliç tu! –I tu acabaràs com nosaltres. –Qui vols que es casi, amb mi? –Armand! –Armand? Té el dret d'estimar-me, però no el de casar-se amb mi. Prendre el seu cor, sí que puc fer-ho...¹²⁵

FINA *la interromp*.

FINA: Estàs sola?

---

123 Es retalla el fragment que va des que Ferran diu «Em reserven l'opció fins aquest vespre, [...]» fins a aquest punt.

124 La resposta de Palmira se simplifica: «Som-hi, doncs, Ferran, que tens un nas pels negocis! Nena, al capdavant, encara tindrem pata, mira.» Després, *Drama TVE* insereix un mini-diàleg: «FERRAN: M'acompanyes a veure'ls? / PALMIRA: Corrents.»

125 A més de començar la recitació en el punt en què diu «Qui vols que es casi, amb mi?», Carlota afegeix a la frase final «però mai no prendré el seu cognom».

CARLOTA: Sí, vine, corre, digues, l'has llucat? Ha llegit la lletra davant teu? Quina fila feia, t'ha preguntat res?¹²⁶

FINA: S'ha rascat la xolla, ha fet uns ulls com unes taronges i ha dit, qui ets, tu, qui t'envia, què significa això?

CARLOTA: I tu?

FINA: No res, he fet que no amb el cap i he pirat de bufa. Espera't, cridava.¹²⁷

CARLOTA: Ets una amiga, Fina, no saps el servei que m'has fet.¹²⁸

FINA: Colldeforns, és el pare del teu, oi? Què li has escrit? No m'ho expliques, no?

CARLOTA: Val més que no, és de massa compromís.

FINA: Déu, m'espantes!

CARLOTA: A vegades, Fina, cal forçar les coses per complir el propi destí... Torna'm a jurar que no t'has de xivar.¹²⁹

FINA: Jurat, Carlota, per la mare, jo, muda. I que Santa Rita t'ajudi. I quan et cases, eh?¹³⁰

CARLOTA: Qui vols que es casi amb mi?

FINA: En Ferran.

CARLOTA: Armand? Té el dret d'estimar-me, però no el de casar-se amb mi. Prendre el seu cor, sí que puc fer-ho, però mai no prendré el seu cognom. Hi ha coses que una dona no pot esborrar de la seva vida, saps, Nichette? Si jo ho volgués, Armand es casaria amb mi a l'acte, però l'estimo massa per demanar-li un sacrifici tan gran. Senyor Gustau, tinc o no tota la raó?¹³¹

FINA: A qui parles, tu, Carlota!¹³²

CARLOTA: Sou una dona honesta, Margarida. –No ho sóc pas, però penso com un home honest, ja és alguna cosa.

FINA: Carlota, maca, què et passa? Déu meu, delira!

CARLOTA: Si ets feliç, Margarida, què importa la resta, oi? –Sóc feliç, sí. Qui podia pensar que un dia, jo, Margarida Gautier,

---

126 S'omet «l'has llucat» i «Quina fila feia».

127 Es retalla «Espera't, cridava.»

128 S'omet aquesta intervenció.

129 Es redueix a «Torna'm a jurar que no t'has de xivar.»

130 S'omet «I que Santa Rita t'ajudi.»

131 Se suprimeix «Hi ha coses que una dona no pot esborrar de la seva vida, saps, Nichette?»

132 Aquesta intervenció se situa després de la següent de Carlota a *Drama TVE* i queda així: «A qui parles, tu, Carlota? Delires, eh, reina!»

---

tindria tot l'amor d'un home, que passaria els dies asseguda al costat seu, treballant, llegint, escoltant-lo...¹³³

FINA: Ah, sí, Ferran i tu, és clar, com a la funció, lluny del món, feliços, oi?¹³⁴

CARLOTA: Sí, Fina, sí, feliços. (*L'abraça.*)

FINA: Ai, Senyor, i no podria ser un xic considerat, el meu?

CARLOTA: L'estimes, encara? I els julis que t'obsequia?

FINA: Què vols, si és que té un carquinyoli, el bord, no saps el gust que em sap donar.

CARLOTA: Això del gust és cosa dels homes.

FINA: Doncs filla, menda és un home, es veu, perquè veig la padrina, les estrelles i tota la cort celestial, fins al moll de l'os, me'n sento, mira, m'esborrono tota jo només de pensar-hi.

CARLOTA: Procacitats, no, Fina, això que empeny els homes, ho conec prou bé. I el meu, que consti, no és així.

FINA: I com us estimeu, ell i tu?

CARLOTA: Amb tot el cor i tota l'ànima. No és una bèstia, ell.¹³⁵

Uns cops. En CAMPANA apareix, seguit de la CINTA.

CAMPANA: Ah, mi-te-la, sí que hi és, ho veus, fulera!

CINTA: Senyoreta, jo no el deixava entrar, ha despanyat la porta, l'animal!

CAMPANA (*s'agenolla*): Fina, reina del meu cor!

FINA: Què tens, cel?

CAMPANA: Que què tinc? Que fa tres mesos que et cerco, que en fa dos queestic negandes i que haig d'anar a la grasna, que en fa un que només tasto susqueja conventual i porto un boc que m'arboró, sultana!

FINA: Pobre tet, vine, aixeca't, si pots.

CAMPANA: Mira, si és que arreplego burilles i tot, ja!¹³⁶

FINA: Perdona'm, Campa, jo què sabia, mai més, mai més t'haig de deixar a l'estacada!

CARLOTA: Fina, garles massa. Surt, que les hi vaig a cantar clares.

---

133 S'omet l'inici: «Si ets feliç, Margarida, què importa la resta, oi? –Sóc feliç, sí.»

134 S'elimina «com a la funció».

135 Se suprimeix el fragment que va des que Carlota diu «I el meu, que consti, no és així.» fins a aquest punt.

136 S'omet la intervenció.

FINA: No el veus, com ve, com un sant llàtzer..
CARLOTA: Au, surt.

La CINTA s'emporta la FINA.

CAMPANA: No m'axaris, lota, sóc un merda, sí.
CARLOTA: Tens principis?
CAMPANA: Tres o quatre, com tot déu: el pensar damnifica, al pa, pa, la dona al catre i tira de veta.
CARLOTA: Tens mare?
CAMPANA: Ni me l'esmentis, la gueta, una santa, és. Si arriba a resar, per veure'm reformat! Ara, que mai no li ha faltat l'ampolleta de penyiscaró, a les *Hermanitas*.¹³⁷
CARLOTA: Campana, aquesta santa, saps el goig que pots donar-li? I aquesta infeliç que tens com una esclava, esclava no, màrtir, la tens, pirent de cullera, i ella, la quili, a donar-se el sabatot amb la púrria del xarco per passar-te el galet, més que barandui, i curdela, a més a més, i vinga estopa...¹³⁸
CAMPANA: Lota, quin moc, tu!
CARLOTA: Campana, si et queda un xic d'honor, casa't.
CAMPANA: Que què?
CARLOTA: Que t'hi casis. Un marit, una llar, una família, s'ho mereix, o no? Als ulls de Déu i dels homes, viviu en concubinatge. Per a tu, per a un home, això no en té gaire, d'importància, però per a una dona, saps, no hi ha cosa més baixa. Fes-ho per ella.¹³⁹
CAMPANA: Entrar a la parròquia, jo? Ca, em cauria el sostre al garó.
CARLOTA: Si és per això, et dic que pots anar tranquil.¹⁴⁰
CAMPANA: I per què no, eh, Campana? I quan et sigui pròpia, que ho torni a fer, el lloro, que serà feina dels guindes restituir-la a la borda conjugal. Total, són dos minuts, la pistola, sí pare,

---

137 La intervenció queda notablement reduïda: «Ni me l'esmentis, una santa, és.»

138 De tot el parlament, s'omet «pirent de cullera».

139 Se suprimeix «Un marit, una llar, una família, s'ho mereix, o no?»

140 Aquesta intervenció i l'anterior són omeses.

---

i tira. I la vellota, quin alegroi! Lota, tens raó, mira, vaig a contraure els llaços nupcials.¹⁴¹

CARLOTA: Au, doncs, i que me la tractis bé.

CAMPANA: Mai més, paraula, ni caldrà. Xau, Lota, i mercès. (Surt cridant:) Fina, Fina!

CARLOTA: A estones, oblidó el que he estat, i el meu jo d'abans se separa tant del meu jo d'avui que en resulten dues persones distintes, i la segona recorda a penes la primera. Quan pujo amb Armand a la barca que deixem anar a la deriva fins que s'atura sota els salzes, ningú no creuria, ni jo mateixa, que aquella ombra blanca és Margarida Gautier. Una flor com aquesta...¹⁴²

La CINTA entra.

CINTA: Senyoreta, hi ha un senyor que vol parlar amb vostè.

CARLOTA: Sí, l'esperava, fes-lo entrar. L'efecte de la carta, per sort, ha estat fulminant!... Coratge, Carlota, fins aquí tot era planer, les proves més dures comencen ara.

Apareix el senyor COLLDEFORNS.¹⁴³

COLLDEFORNS: La senyoreta Margarida Gautier, suposo.

CARLOTA: Sóc jo mateixa. Amb qui tinc el gust de parlar?

COLLDEFORNS: Josep Colldeforns, sóc el pare de Ferran.

CARLOTA: Ferran no és aquí, senyor.

COLLDEFORNS: Millor, és amb vós que vull tenir una explicació.

Feu el favor d'escoltar-me. El meu fill, senyora, es compromet i s'arruïna per vós.¹⁴⁴

---

141 A *Drama TVE*, en lloc de dir simplement «la pistola», el Campana diu «la pistola de Sant Pau».

142 D'aquest fragment, s'omet «i el meu jo d'abans se separa tant del meu jo d'avui que en resulten dues persones distintes, i la segona recorda a penes la primera.» i «Una flor com aquesta...»

143 Des de l'entrada de Colldeforns, Carlota-Vicky Peña començarà a tenir atacs de tos a *Drama TVE*.

144 S'elimina «Feu el favor d'escoltar-me.»

CARLOTA: Esteu equivocats, senyor. Gràcies a Déu, ningú no parla de mi, i jo no accepto res del vostre fill.¹⁴⁵

COLLDEFORNS: La qual cosa vol dir, ja que el vostre luxe i els vostres dispendis són notoris, que el meu fill és prou miserable per dissipar amb vos allò que accepteu dels altres.¹⁴⁶

CARLOTA: Perdoneu-me, senyor, però sóc dona i sóc a casa meua, dues raons suficients per captar-vos amb cortesia. El vostre to no és propi d'un home de món que tingui l'honor de veure per primera vegada. Us ho prego, permeteu que em retiri, més per vos que no pas per mi.¹⁴⁷

COLLDEFORNS: La veritat, davant d'aquest llenguatge i d'aquestes maneres, costa de creure que aquest llenguatge és après, que aquestes maneres són adquirides. El cert, senyora, és que Ferran s'arruïna per vos. He rebut fa unes hores una carta.¹⁴⁸

CARLOTA: Del vostre notari?

COLLDEFORNS: No, és un anònim.

CARLOTA: Un anònim, dieu?¹⁴⁹

COLLDEFORNS: M'he informat, i conec perfectament la vostra condició.

CARLOTA: Potser sí, senyor, però tot ha canviat. Abans no estimava.

COLLDEFORNS: I ara?

CARLOTA: Ara estimo amb tot el que una dona pot tenir de més pur en el fons del seu cor quan Nostre Senyor li envia el penediment.¹⁵⁰

COLLDEFORNS: Ah, les grans frases, sí.

CARLOTA: D'ençà que conec el vostre fill, per tal que el meu amor no s'assembla ni de lluny a res del que he conegut fins ara, he empenyorat o venut diamants, mobles, tapissos, landó.

---

145 S'omet «ningú no parla de mi».

146 Se suprimeix «ja que el vostre luxe i els vostres dispendis són notoris».

147 La intervenció es redueix a «Senyor, sóc dona i sóc a casa meua, dues raons suficients per captar-vos amb cortesia.»

148 La resposta de Colldeforns també se sintetitza: «El cert, senyora, és que Ferran s'arruïna per vos. He rebut fa unes hores una carta.»

149 Aquesta i les dues intervencions precedents són omeses.

150 S'elimina «quan Nostre Senyor li envia el penediment».

Si dubteu del que us dic, teniu. No us esperava, senyor, i no podeu pensar que aquest document ha estat preparat. (Li *dóna un document.*)

COLLDEFORNS: Un contracte de venda... Pot ser que m'hagi equivocat?

CARLOTA: Sí, senyor, us heu equivocat, o us han enganyat. Sí, he estat boja, sí, tinc un passat ben trist; tanmateix, d'ençà que estimo, donaria fins a la darrera gota de la meva sang per esborrar-lo. Sigui el que sigui el que us han dit, tinc sentiments, sabeu, sóc bona.¹⁵¹

COLLDEFORNS: Perdoneu, senyora, m'he presentat d'una manera inconvenient. No us coneixia, no podia preveure el que descobreixo. Perdó. I ara que tot s'ha aclarit, em retiro.¹⁵²

CARLOTA: Com?

COLLDEFORNS: I repeteixo, excuseu-me.

CARLOTA: No oblideu res?

COLLDEFORNS (*es palpa*): Crec que no.

CARLOTA: Senyor, i la vostra filla? ¿I la més gran prova d'amor que, en nom dels meus sentiments, m'heu de demanar?¹⁵³

COLLDEFORNS: No sé de què em parreu, senyora. No tinc cap filla.

CARLOTA: Ah, sí, teniu una filla jove, bonica, pura com un àngel, estima un jove, s'hi ha de casar, ha d'entrar en una família honorable...

COLLDEFORNS: Senyora, que no tinc cap filla!

CARLOTA: El món té les seves exigències, per molt que el sentiment que m'inspira Armand em purifiqui, el món només veurà en mi el meu passat, la família del vostre futur gendre amenaça de trencar el compromís... Margarida, en nom del vostre amor, concediu-me la felicitat de la meva filla!¹⁵⁴

COLLDEFORNS: Està ben trastocada, no se li entén res. Senyora, m'amoïnava tan sols que Ferran dissipés l'herència de la seva mare. Me'n vaig tranquil. I si Ferran vol continuar amb vós, no li ho retrec, he estat jove, jo també, són coses que passen amb els anys, i estic segur que se n'afartarà abans de fer-se

---

151 La intervenció s'escurça força: «Sí, senyor, us heu equivocat, o us han enganyat. Sigui el que sigui el que us han dit, tinc sentiments, sabeu, tinc un passat ben trist, però sóc bona.»

152 S'omet «No us coneixia».

153 S'elideix «en nom dels meus sentiments».

154 S'elimina «El món té les seves exigències».

---

càrrec del patrimoni familiar, com serà, un dia, quan falti jo.
D'altra banda, insisteixo, no tinc cap filla.¹⁵⁵

CARLOTA: Déu meu, qui podia pensar-s'ho? Digueu-me, no teniu en canvi una neboda, una fillola?

COLLDEFORNS: Tinc una neboda, sí.

CARLOTA: Ah, bé, a punt de casar-se, oi?

COLLDEFORNS: Encara no, festeja, tanmateix.

CARLOTA: I no heu pensat com reaccionarà la família d'ell, quan s'assabenti de tot?¹⁵⁶

COLLDEFORNS: Ah, sí, això potser sí.

CARLOTA: Llavors?

COLLDEFORNS: Vol una excusa? Doncs hala, i acabem. Llavors, senyora, haig de suplicar-vos que renunciieu al meu fill.

CARLOTA: Sí, ho comprenc, teniu raó. Em separaré d'Armand una temporada. Serà dolorós, però el goig de retrobar-nos farà oblidar el dolor de la separació. Li permetreu que m'escrigui, de tant en tant, i quan s'haurà celebrat la boda...¹⁵⁷

COLLDEFORNS: Gràcies, Margarida.

CARLOTA: Ah, voleu que deixi Armand per sempre?

COLLDEFORNS: Ferran, Ferran! Que potser no parlem de la mateixa persona?

CARLOTA: Deixar-lo per sempre? Mai de la vida! Vós no sabeu fins a quin punt ens estimem, no sabeu que estic afectada d'una malaltia mortal, que em queden pocs anys de vida! ¡Deixar Armand, senyor, val més matar-me a l'acte!¹⁵⁸

COLLDEFORNS: Quin deliri, ara ho vol, ara no ho vol... Bonica, elegant, això sí, però què més li deu trobar, el meu fill? A veure, un xic de calma, no exagerem...¹⁵⁹

CARLOTA: Mai, senyor, mai no he estimat ni estimaré com estimo.

COLLDEFORNS: Au, a fer punyetes, ni em sent, deixa-ho córrer, Josep... Ah, aquest és el resultat d'una vida desenfrenada i llibertina; a la llarga, ho veus, el seny se'n ressent.

---

155 D'aquest parlament, se'n suprimeix «Me'n vaig tranquil.» i el tros que va de «i estic segur que [...]» fins a «quan falti jo.»

156 S'omet «quan s'assabenti de tot».

157 S'omet «ho comprenc» i «Li permetreu que m'escrigui, de tant en tant, i quan s'haurà celebrat la boda...»

158 S'altera una mica la resposta: «[...] Vós no sabeu que estic afectada d'una greu malaltia, que m'haig de morir aviat. [...]».

159 Es redueix la intervenció a «Quin deliri, ara vol, ara no vol...»

COLLDEFORNS *surt*.

VEU DE COLLDEFORNS (*en off*): I ara, voleu veure les realitats i les certeses? M'escolteu, oi que sí?

CARLOTA: Déu meu, si us escolto!

VEU: Heu pensat què passarà, d'aquí a uns anys? Si és un home corrent, us llançarà el passat al rostre i us deixarà. I si és honest, es casarà amb vós, o si més no, us conservarà al seu costat. Doncs bé, aquest enllaç, o aquest matrimoni, no haurà tingut ni la castedat per base, ni la religió per suport, ni la família per resultat. La vostra unió és fruit de dues simpaties pures, de dues afeccions innocents, és la passió més material i més humana. Què en pot quedar, quan arribi la vellesa?

CARLOTA: Oh, la realitat!¹⁶⁰

VEU: Au, Margarida, demostreu fins a quin punt estimeu el meu fill, i coratge!

CARLOTA: Així, faci el que faci, la criatura caiguda no s'aixeca mai més. Déu la perdonarà, potser, però el món és inflexible. Ben mirat, ¿amb quin dret vols tenir, en el si de les famílies, un lloc que només la virtut ha d'ocupar? Mira, mira el fang del teu passat! ¿Quin home et voldria per muller, quin infant et voldria per mare? Teniu raó, senyor, en el fons del meu cor, ho sabia, vós m'ho repetiu, és doncs la veritat. Tanmateix, digueu-li un dia, a la vostra filla, bella i pura, que hi hagué una dona amb una sola esperança, un sol pensament, un sol desig en aquest món, i que per ella, aquesta dona ha renunciat a tot i ha esmicolat el seu cor amb les seves pròpies mans, i que en va morir. Perquè n'haig de morir, senyor, i potser aleshores Déu em perdonarà. Adéu, senyor, no ens hem de veure mai més, que sigueu ben feliç... Déu meu, doneu-me forces!¹⁶¹

---

160 El diàleg imaginari amb la veu de Colldeforns comença després d'aquesta intervenció a *Drama TVE*.

161 El parlament queda reduït en gran mesura: «Així, faci el que faci, la criatura caiguda no s'aixeca mai.»

QUADRE CINQUÈ: L'EXPIACIÓ

Un saló. Són presents FERRAN, SOFIA, ALBERTINA, GELABERT i AMADEU.

GELABERT: *Mes enfants*, agraeixo la vostra assistència. Com ja sap tothom, un seguit de jugades afortunades a la borsa han fet de mi un home ric. D'ara endavant, deixaré doncs de ser l'etern invitat als xeflis, i faré d'amfitrió tan sovint com voldreu ser els meus hostes. Per tant, salut i peles!¹⁶²

AMADEU: Visca!

ALBERTINA: Amarra'l, Fifí, amarra'! Ara que té calandrís a manta, te'l pisparan, i abans que no el pesqui una altra, jo mateixa haig de provar sort.

GELABERT: Maleïdes les llengües incitadores, perquè trobaran tancades les portes d'aquest paradís terrenal.

AMADEU: Celibatari obstinat, no canvies, sàtrapa!

GELABERT: La mena no té esmena, *paraît-il*, i no és pas la deessa Fortuna qui m'ablanirà el cor.¹⁶³

SOFIA: Són uns monstres, Tina, tu, ni cas, reina.

GELABERT: I canviant de tema, ¿sabeu, *mes petits*, que espero Carlota i Queralt, i que la vetllada pot cloure's amb un sacramental antològic?

FERRAN: Us demano perdó, ja que sóc jo qui tenia interès a venir i ha insistit.

GELABERT: No, si em sembla una idea excitant, *vous savez*, l'agafada ha d'aportar un punt d'originalitat a la rutina d'aquestes orgies.¹⁶⁴

SOFIA: Què sento, un escàndol a casa meva?

GELABERT: *Ta gueule*, estimada, casa seva, diu! I digues, què pretens?

FERRAN: Deixar les coses clares i saldar un deute. Algú fa córrer que si certa dama amb qui fa temps vaig viure uns mesos em

---

162 S'omet «D'ara endavant, deixaré doncs de ser l'etern invitat als xeflis, i faré d'amfitrió tan sovint com voldreu ser els meus hostes.»

163 Aquesta intervenció i l'anterior són eliminades.

164 Se suprimeix «l'agafada ha d'aportar un punt d'originalitat a la rutina d'aquestes orgies.»

---

va plantar per caure en braços d'un examant. Demostraré que no hi ha cosa més falsa i que vaig ser jo qui la va plantar. I més, us diré: moguda per la passió que desperta aquesta planta galana que Déu em va fer, la dama en qüestió va vendre gairebé tot el seu patrimoni per tal de finançar certs projectes que vaig emprendre aleshores. Una resta de commiseració, inevitable en una persona sensible com jo, em va desaconsellar de desposseir-la del tot. Em proposo doncs de saldar el compte, perquè em sabia greu, ara que he fet fortuna, quedar a deure un grapat de duros a una donota que potser, quan ningú no en vulgui donar un ral, els haurà de menester per fer-se tancar.¹⁶⁵

SOFIA: Jesús, tan sensible i malaltissa, fer-li això!

FERRAN: La marcota de més volada de la ciutat, que és tant com dir del país, no oblidem el detall.

ALBERTINA: I la més tibada, també.

SOFIA: Això sí que ho té, uns posats de senyorassa, sempre...¹⁶⁶

GELABERT: Tenim, doncs, assegurada la diversió. Avui, congregació, en lloc de bacanal, funció, un drama real, assajat amb cura per cadascun dels contendents, perquè, *mon Dieu*, aquesta topada era inevitable.¹⁶⁷

ALBERTINA: Amadeu!

AMADEU: Què vols, vida?¹⁶⁸

ALBERTINA: I tu, què?

AMADEU: Jo què?

ALBERTINA: Tothom fa pasta llarga, aquí, que si la borsa, que si negocis, i tu, dormint a la palla, cel meu, tanoca.

GELABERT: Ah, atenció, una disputa domèstica.

AMADEU: Tanoca... No em provoquis, Tina, que no vull parlar.¹⁶⁹

ALBERTINA: Llengua!

AMADEU: Llengua? Molt bé, llengua! I atenció, que engego.

Quina marfanta, pregunto, no té mala consciència i aires

---

165 El parlament de Ferran omet els fragments següents: «per caure en braços d'un examant», «Una resta de commiseració, inevitable en una persona sensible com jo, em va desaconsellar de desposseir-la del tot.» i «quan ningú no en vulgui donar un ral».

166 Aquesta i les dues intervencions precedents són omeses.

167 Se suprimeix «assajat amb cura per cadascun dels contendents, perquè, *mon Dieu*, aquesta topada era inevitable.»

168 Aquesta i la intervenció prèvia són eliminades.

169 S'omet «Tanoca... No em provoquis».

---

de redempció? La divina Carlota, la més desitjada i la més envejada, no és pas l'excepció. Imagineu doncs que se li presenta un Armand Duval, un actor capaç de dir el paper amb una certa convicció... Ella pica, ja ho crec, que pica, perquè, senyores de la vida, totes teniu una Margarida Gautier al cos. Ferran, qui ha conjuminat la martingala? Qui n'és el cervell i director?¹⁷⁰

FERRAN: Tu, l'Amadeu.

AMADEU: I com a tal, em correspon la meitat del mèrit i la part equivalent dels guanys.¹⁷¹

GELABERT (*riu*): Inaudit, senzillament genial!

SOFIA: Jesús, Maria i Josep!

ALBERTINA: No és possible!

GELABERT: *Messieurs*, bravo, una calaverada digna d'un Casanova, d'un Tenorio, ni al mateix Dumas, el pare, capaç d'inventar-se la *histoire* de França, se li hauria acudit una cosa així. Com a plaga impenitent i *fin connaisseur* de l'art de l'alta engalipada, m'haig de descobrir. *Honneur au génie, mes enfants!* (*Alça la copa.*)¹⁷²

Se sent la campaneta de la porta. Un silenci.

AMADEU: Ferran, creu-me, per què un escàndol, ara? Li envies un xec amb una tarja, i en paus.

GELABERT: Cavallers, no ens privareu, espero, d'assistir al desenllaç de la facècia!

FERRAN: Si una cosa no suporto, és el ridícul.¹⁷³ Sóc jo qui la va plantar, i vull demostrar-ho. Perquè amics, aquesta mateixa nit, la dama tornarà als meus braços, paraula d'honor.

SOFIA: Fanfàrria!

AMADEU: Et llances de cap, no sé si ho saps, a l'acte quart, escena set, i això, Ferran, no està previst ni assajat; per tant, jo em retiro pel fòrum. Albertina, escampem.¹⁷⁴

---

170 S'elimina «Llengua?» i «la més desitjada i la més envejada».

171 Se suprimeix «i la part equivalent dels guanys».

172 La intervenció es redueix: «*Messieurs*, bravo, una calaverada digna d'un Casanova, d'un Tenorio. *Honneur au génie, mes enfants!*»

173 Es retalla des que Amadeu diu «Ferran, creu-me, [...]» fins a aquest punt.

174 S'omet «no sé si ho saps».

Surten AMADEU i ALBERTINA.

GELABERT: Quin cervell, el d'aquest home!

FERRAN: Un xic caguetes, tanmateix; és incapaç de donar la cara.¹⁷⁵

Entren CARLOTA i QUERALT.

CARLOTA: Déu meu, ell, aquí!

QUERALT: Que arribem a misses dites, potser?

GELABERT: Endavant, sou a casa vostra. El nostre bon Amadeu no es troba bé, però amb el vostre ajut mirarem de passar la vetllada el millor possible.

QUERALT: Indisposició real o fingida? Si no el coneguéis fa anys...

GELABERT: No se'n va per vós, us ho asseguro. Xampany?¹⁷⁶

SOFIA: Carlota, que tard arribeu...

CARLOTA: Venim del cinematògraf.

SOFIA: Fas bona cara.¹⁷⁷

QUERALT: Ah, què veig? El jove Coldeforns, una bona sorpresa, sí. Carlota, divina, ja no el coneixes?

FERRAN: Espero merèixer un record llunyà, si més no.

CARLOTA: Us recordo, senyor.

QUERALT: Hi ha un ambient enrarit, no trobeu?

GELABERT: Hem begut poc xampany, encara, permeteu-me.

QUERALT: Jove, tenia ganes de veure-us. Sí, sí, us dec l'enhorabona, m'han dit que heu fet una carrera fulgurant en el món dels negocis, que heu fet fortuna en pocs mesos.¹⁷⁸

FERRAN: Esteu ben informat, senyor.

QUERALT: Llàstima, jove, que en aquest món no es pugui tenir tot; m'han dit també que Venus se us ha girat d'esquena, i que heu sofert una pèrdua dolorosa.

---

175 Les dues intervencions són eliminades.

176 S'elimina des que Gelabert diu «El nostre bon Amadeu [...]» fins a aquest punt.

177 En lloc d'aquesta intervenció, es col·loca aquí la pregunta que Sofia li fa més endavant en la versió publicada i el fragment que la segueix: «[...] SOFIA: Què feien, al cinema? / CARLOTA: Una de la Garbo. / SOFIA: Aquella de les camèlies, m'hi jugo el que vulguis. Quina dèria, pobra filla... Ara torno, sol, vaig a veure si amb la teca els distrec les ganes de moure polca.»

178 S'omet «que heu fet fortuna en pocs mesos».

FERRAN: Ara sí que aneu errat. Vaig obtenir, al contrari, durant uns mesos, uns favors que molts envegen.

SOFIA: Ferran, no veus aquesta pobra noia!¹⁷⁹

FERRAN: El més divertit, tanmateix, és que cert individu, que s'ha fet càrrec de les deixalles, encara en presumeix.

QUERALT: Senyor!

FERRAN: Doncs bé, puc recuperar aquests favors amb un sol gest si em ve de gust.

QUERALT: Bravates! Heu vingut molt fatxada, senyor.

FERRAN: No em desdic. Fem una aposta?

CARLOTA (a QUERALT): Si el provoqueu no em veureu mai més.

FERRAN: Em dèieu, senyor?¹⁸⁰

QUERALT: Diuen que afortunat en amor... Si les coses són com preteneu, dubto que sigueu tan afortunat en el joc.

FERRAN: Comprovem-ho.

QUERALT: A l'acte! Gelabert, cartes. Aquesta situació, tinc la impressió d'haver-la viscut, un somni, potser, o al teatre?¹⁸¹

SOFIA: Fes-me cas, Carlota, pira, que aquí es cou estopa. Fes que et ve un cobriment i alça el vol.¹⁸²

CARLOTA: Un duel per mi entre Varville i Armand? És veritat, me n'haig d'anar. (S'aixeca.)

QUERALT: On vas, tu?

CARLOTA: Amic meu, no em trobo bé, prefereixo anar-me'n.

QUERALT: No, divina meva, que no, que et trobes perfectament. Estàs neguitosa, això sí, perquè el senyor Colldeforns és aquí i no es digna papallonejar al voltant de les teves gràcies. Comprèn, tanmateix, que jo no vull ni puc anar-me'n. Som aquí, i aquí ens quedem.¹⁸³

SOFIA: Què feien, al cinema?

CARLOTA: Una de la Garbo.

---

179 S'elimina la intervenció.

180 Aquesta intervenció i l'anterior són omeses.

181 Se suprimeix «un somni».

182 S'omet la intervenció de Sofia, que a *Drama TVE* no és present en aquesta situació.

183 La resposta de Queralt es redueix: «No, divina, avui no me'n puc anar. Hem vingut aquí i aquí ens quedem.»

SOFIA: Aquella de les camèlies, m'hi jugo el que vulguis. Quina dèria, pobra filla... Ara torno, sol, vaig a veure si amb la teca els distrec les ganes de moure polca.¹⁸⁴

GELABERT: Senyors, la baralla!

QUERALT: Us semblen bé cinc mil, senyor?

FERRAN: Si són duros, sí. Quin costat voleu?

QUERALT: El que descarteu, senyor.

FERRAN: Cinc mil a l'esquerra.

QUERALT: Cinc mil a la dreta.¹⁸⁵

GELABERT: A la dreta, un quatre, a l'esquerra, un nou. Ferran ha guanyat.

QUERALT: Doncs ara, deu mil.

FERRAN: Que siguin deu, però aneu amb compte, Queri.

GELABERT: Sis, vuit... Ferran torna a guanyar.

CARLOTA: Déu meu, què passarà, ara?

SOFIA (entrant): Senyors, el ressopó està servit.

FERRAN: Voleu continuar, senyor?

QUERALT: No, ara no. Em deveu la revenja, i us la demanaré, no en tingueu cap dubte. Carlota...¹⁸⁶

CARLOTA: Ja vinc, Sofia m'acaba d'explicar un vestit.

QUERALT: Tens cinc minuts, ni un de més.

QUERALT surt.

GELABERT (a FERRAN): Confesso que espero amb ànsia el moment culminant. Com t'ho faràs, brivall, per bufar-li la dama? Perquè la té al sac i ben lligada, sembla...¹⁸⁷

FERRAN: És el meu secret.

SOFIA (a GELABERT): Véns, rei?

SOFIA s'emporta GELABERT.

CARLOTA: Armand, us haig de parlar.

---

184 Es refereixen a *Camille* (1936), del director americà George Cukor, amb Greta Garbo com a Margarida Gautier.

185 A diferència del text, a *Drama TVE* Ferran tria la dreta i Queralt, l'esquerra.

186 La intervenció precedent de Ferran és omesa a *Drama TVE* i Queralt hi diu: «Em deveu la revenja, [...]».

187 S'elimina «Confesso que espero amb ànsia el moment culminant.»

FERRAN: Voleu disculpar-vos?
CARLOTA: No es tracta d'això. Escolteu-me sense desdeny i sense odi. Armand, heu de marxar.¹⁸⁸
FERRAN: Que me'n vagi?
CARLOTA: Sí, ara mateix. El senyor de Varville us vol provocar, i no vull que hi hagi una desgràcia per culpa meva.
FERRAN: Ho comprenc, senyora, patiu pel vostre amant.
CARLOTA: Podeu ser vós, el mort, i aquesta és la desgràcia.
FERRAN: Carlota, ara prou de teatre, escolta'm.
CARLOTA: Varville és innocent de tot el que passa.
FERRAN: Torna amb mi, titina.
CARLOTA: Sabeu que no, que no el puc estimar.
FERRAN: És clar, que no, m'estimes a mi, au, som-hi.
CARLOTA: No m'ho pregunteu, Armand, no puc dir-ho!¹⁸⁹
FERRAN: Torna amb mi, et dic, que ja m'has fet garlar massa! O ets tu mateixa qui m'ha difamat?
CARLOTA: Doncs sí, sóc una criatura infame i miserable, i no t'he estimat mai, t'he enganyat. Però quant més infame sóc, més m'has d'oblidar i menys has d'exposar la teva vida...¹⁹⁰
FERRAN (*la bufeteja*):¹⁹¹ Ah, falsa, pèrfida, més que barjaula, no em juraves amor etern? Paraules de dona, és clar... (*La persegueix a trompades.*) Vine aquí, carn de bordell... Fer-me quedar com un pau, tu, la bardaixa més corrompuda, a mi que et vaig treure del podrimener... Però ah, l'instint que et domina ha pogut més i has tornat a la immundícia. Vine aquí, et dic, púrria infecta, que t'haig de refer aquesta fesomia de què et vals per esgarriar els homes!¹⁹²
CARLOTA: Armand, de genolls t'ho suplico, vés-te'n, deixa París i no miris enrere!

---

188 No es diu «No es tracta d'això. Escolteu-me sense desdeny i sense odi.»

189 Carlota-Vicky Peña diu: «No m'ho pregunteu, *mai, mai!*»

190 En lloc de «i menys has d'exposar la teva vida...», Carlota diu «i menys *has de patir per mi...*»

191 En comptes de bufetejar-la, Ferran-Puigcorbé la fa caure entre els mobles i Carlota queda així la resta de l'escena. Per això tampoc no la perseguirà «a trompades» ni la tornarà a fer caure, com marquen les acotacions següents.

192 D'aquesta resposta, se n'ometen els fragments següents: «Vine aquí, carn de bordell... [...] Però ah, l'instint que et domina ha pogut més i has tornat a la immundícia. [...] que t'haig de refer aquesta fesomia de què et vals per esgarriar els homes!»

FERRAN: És inútil, està ben tocada, i s'aferra al text com una lapa... Així i tot, aquí, si no me l'enduc, quedaré com un mec, per tant, nen, si vols quedar com un home, neda a favor del corrent. D'acord, deixaré París, però amb una condició.¹⁹³

CARLOTA: L'accepto, sigui quina sigui.

FERRAN: Vindràs amb mi.

CARLOTA: Mai de la vida.

FERRAN: Digues que m'estimes, Margarida, i deixarem París, viurem com desitges, apartats del món, sols amb el nostre amor...

CARLOTA: Donaria una vida per una hora d'aquesta felicitat, però aquesta felicitat és impossible. Ens separa un abisme, no ens podem estimar, ho he jurat.¹⁹⁴

FERRAN: A qui?

CARLOTA: A qui tenia dret d'exigir-me aquest jurament.¹⁹⁵

FERRAN: A Queralt?

CARLOTA: Sí, al senyor de Varville.

FERRAN (*l'agafa pel braç*): Digues que l'estimes, aquest bord de sangota blava, i me'n vaig.

CARLOTA: Doncs sí, estimo el senyor de Varville.

FERRAN *la fa caure, obre la porta i crida.*
Els altres aniran entrant.

FERRAN: Veniu, veniu tots.

CARLOTA: Què fas?

FERRAN: Veieu aquesta dona?

SOFIA: Carlota!

FERRAN: Sí, Margarida Gautier. Sabeu què ha fet? M'ha ofert de franc els seus serveis, m'ha mantingut durant mesos, i per mi, finalment, ha venut tot el que tenia. És admirable, oi que sí? I jo, sabeu què he fet, jo? Ho he acceptat tot, me n'he beneficiat com un gigoló, i amb tot el que li he arrabassat, he amassat una fortuna. Ah, però no és massa tard, no, i ara

---

193 S'omet «està ben tocada» i «per tant, nen, si vols quedar com un home». A més, es refà el final: «D'acord, deixaré París, però vindràs amb mi.» Així, com es pot suposar, la intervenció següent de Carlota és suprimida.

194 En lloc d'«aquesta felicitat és impossible», Carlota diu «aquest amor és impossible». A més, no pronuncia «Ens separa un abisme».

195 Aquesta i la intervenció anterior són eliminades.

---

me'n penedeixo, sabeu, he tornat per reparar la meva falta.
Tots en sou testimoni, mireu, ja no li dec res! (*Li llença els diners que ha guanyat a QUERALT.*)¹⁹⁶

CARLOTA (*cau enrere, amb un crit*): Ah!

FERRAN: És això el que volies, l'escarni, la infàmia, l'abjecció i l'oprobri, la fel i el vinagre, la gran frase de final d'acte? Doncs ja ho tens!

QUERALT: Realment, senyor, sou un macarra!

GELABERT *s'interposa entre ells.*¹⁹⁷

---

196 D'aquest fragment, se n'omet «És admirable, oi que sí? [...] Ho he acceptat tot, [...] i ara me'n penedeixo, sabeu».

197 A *Drama TVE*, Ferran se'n va del pis sense que Gelabert s'hagi d'interposar entre ell i Queralt.

QUADRE SISÈ: LA GLÒRIA

Una cambra. CARLOTA dorm. PALMIRA la vetlla. SOFIA entra de puntetes.

SOFIA: Dorm? Què va dir, el doctor?

PALMIRA: Que podria fer vida normal abans de Pasqua. Vida normal, nosaltres! Faules, ves, i ella, és clar, com vols que s'ho cregui? En canvi, el sant baró que la va confessar, oli en un llum, saps, desesperança, angoixes, penediment, tot s'ho va endur, la va deixar en un estat d'extrema placidesa, que va dir.¹⁹⁸

SOFIA: Un confessor? Tan desfeta, està?

PALMIRA (*plorant*): Tantes il·lusions, per què ens n'hem de fer, d'il·lusions, Senyor?

SOFIA: Tingues fe, Palmira, dona, si el doctor ho ha dit...

PALMIRA: Què sap ell, del mal que pateix la nena; no en parlen, d'això, els seus llibres. S'acaba, Sofia, t'ho dic jo, sa mare, perquè jo sí que ho sé, quin mal se l'emporta. Ella mateixa, molt sovint, ha llegit davant meu el seu propi destí. No, no hi ha cap esperança.¹⁹⁹

SOFIA: No som res.

PALMIRA: Tot passa, tot mor, sí, filla, un destí dramàtic. Què som, al capdavant? Una imatge, una impressió, una ombra, no res. I resigna't, saps? Senyor, i més d'un encara deu pensar que fem teatre, que parlem com a les novel·les, com si es pogués parlar d'una altra manera, en aquesta situació. I sort de tu, encara, Sofia, que ens has acollit, i la nena tindrà el final que li pertoca.²⁰⁰

CARLOTA (*es desperta*): Cinta, una mica d'aigua, vols?

PALMIRA: Aquí la tens, nena.

---

198 S'omet «oli en un llum, saps, desesperança, angoixes, penediment, tot s'ho va endur».

199 S'elimina «no en parlen, d'això, els seus llibres. S'acaba, Sofia, t'ho dic jo, sa mare, perquè jo sí que ho sé, quin mal se l'emporta.»

200 Se suprimixen els fragments següents: «I resigna't, saps? [...] com si es pogués parlar d'una altra manera, en aquesta situació. [...] que ens has acollit». A més, es canvia «una impressió, una ombra, [...]» per «una impressió, *personatges*, [...]».

GELABERT *entra*.

CARLOTA: Sofia, Gelabert, mamà, dolça, sou tots aquí. Gràcies.

GELABERT: Com es troba, avui, la malaltona?

CARLOTA: He dormit tan bé...²⁰¹

GELABERT: Tens una carta.

CARLOTA: Ah, algú encara pensa en mi. (*Llegeix:*) «Estimada Carlota, reina, t'he vingut a veure i no m'han deixat passar. Però jo no vull que et perdís el moment més feliç de la meua vida. Em caso a les deu del matí, a Sant Agustí. Vindràs, oi? Molts petons de part d'un cor que et deu la felicitat. Ben teva, Fina.» Així doncs, tothom serà feliç, i tu, Margarida, ets l'excepció. No, au, calla, ingrata. Si us plau, voldria escriure.²⁰²

PALMIRA *li dóna un bloc*.

PALMIRA: Quin exemple de conformitat, Senyor, i pensar que aquest matrimoni l'ha fet ella... Als altars, has de pujar, nena, i no ho dic per dir-ho. (*Baix a SOFIA:*) Surto un segon, vaig a fer un pipí.²⁰³

PALMIRA *surt*.

SOFIA: La Fina, veus, la del carrer Cadena.

GELABERT: Es casa, sí?

SOFIA: No tots són com tu, més que conço, o em diràs que no ho sap, el nuvi, que es casa amb un lloro?²⁰⁴

GELABERT: Una simple excepció, *ma chérie*, cal que algú confirmi la regla.²⁰⁵

SOFIA: Una raó, dóna'm una raó lògica!

GELABERT: No cridis, *mon amour*, hi ha una malalta. Una raó, vols? *Très bien*. Fifí, tu saps que t'estimo, però ah... si em caso, em donaràs sens dubte un hereu, i jo, *mon chou*, no

---

201 S'omet aquesta línia.

202 Es retalla «i tu, Margarida, ets l'excepció. No, au, calla, ingrata.»

203 S'elimina «Quin exemple de conformitat, Senyor».

204 S'omet «No tots són com tu, més que conço».

205 Se suprimeix «cal que algú confirmi la regla».

---

estic disposat a deixar la meva fortuna a un fill de puta. Saps, patrimoni i matrimoni no rimen perquè sí. La veus, aquesta infeliç? Doncs bé, pren exemple de respecte envers aquests dos pilars, els més sacres i venerables. Obre l'ull i afina l'orella, no perdís punt, que l'espectacle és altament instructiu. I ara, me'n vaig a veure la mamà, que em rebrà *Dieu sait comment*, perquè fa més de quinze dies que no la veig. (A CARLOTA:) Has acabat la lletra? Haig de passar davant l'església i la puc deixar.²⁰⁶

CARLOTA: Us dec tantes atencions...

GELABERT: *Mesdames, au revoir.*

GELABERT surt.

SOFIA: Vols dormir, ara?

CARLOTA: Són tan poca cosa, els diners, i ella els necessitava tant... Però també ens en calen, a nosaltres. Agafa aquest braçalet que m'acaben d'enviar, vés a vendre'l i torna aviat. (*Li dóna el braçalet.*)²⁰⁷

SOFIA: Vols que et deixi sola?

CARLOTA: No trigaràs, és aquí mateix.

SOFIA agafa el braçalet, fa veure que surt i s'asseu.

SOFIA: Senyor, quines quimeres!

CARLOTA es treu un paper de l'escot i llegeix.

CARLOTA: «Senyora, m'he assabentat del duel d'Armand amb de Varville. Voleu creure que us feia responsable d'aquest duel? Gràcies a Déu, el senyor de Varville es troba fora de perill i jo ho sé tot. Heu mantingut el vostre jurament més enllà de les vostres forces, i totes aquestes commocions han malmès la vostra salut. Ara mateix escric tota la veritat a Armand.

---

206 Del llarg parlament de Gelabert, se n'omet el vocatiu «*mon chou*» i acaba en el punt en què diu «Saps, patrimoni i matrimoni no rimen perquè sí.» La resta s'omet, menys el que diu a Carlota.

207 La intervenció es redueix: «Són tan poca cosa, els diners, i ella els necessitava tant... Té, vés a vendre aquest braçalet i torna de seguida.»

Vindrà a demanar-vos perdó per ell, però també per mi, ja que m'he vist obligat a fer-vos mal i vull reparar-lo.

PALMIRA entra. SOFIA li demana silenci i la fa asseure al seu costat.

CARLOTA: Guariu-vos aviat i tingueu esperança; la vostra abnegació mereix un futur millor i jo us el prometo. Mentrestant, rebeu l'expressió dels meus sentiments de respecte i de simpatia. Georges Duval, quinze de novembre...» Sis setmanes, ja, que vaig rebre aquesta lletra...

SOFIA es mira PALMIRA; aquesta nega amb el cap.

CARLOTA: ...i la llegeixo i la torno a llegir per no perdre l'esperança. Si tan sols hagués rebut una carta d'Armand... (*S'aixeca. Davant del mirall!*) Com he canviat! Uns dies més, només demano, i si Armand tornava, estaria salvada... (*A la finestra.*) Quina alegria, al parc, aquestes famílies! Oh, i quina criatura, com riu i com salta amb les seves joguines... Com m'agradaria abraçar aquell infant!²⁰⁸

La CINTA entra. PALMIRA l'atura. Parlen en veu baixa. La CINTA s'acosta a CARLOTA, mentre SOFIA i PALMIRA, dretes, s'agafen les mans.

CINTA: Senyoreta...

CARLOTA: Què vols, Cinteta?

CINTA: Us trobeu millor, avui, oi que sí, oi?

CARLOTA: Sí, per què?²⁰⁹

CINTA: Prometeu no excitar-vos?

CARLOTA: Què passa?

---

208 En aquest fragment, fins que Carlota acaba de llegir la nota, es combina la seva veu i la de Josep Colldeforns. A més, se n'ometen diverses parts, les següents: «i totes aquestes commocions han malmès la vostra salut. [...] ja que m'he vist obligat a fer-vos mal i vull reparar-lo. [...] la vostra abnegació mereix un futur millor i jo us el prometo. [...] Quina alegria, al parc, aquestes famílies! Oh, i quina criatura, com riu i com salta amb les seves joguines... Com m'agradaria abraçar aquell infant!»

209 Aquesta intervenció i l'anterior són eliminades.

CINTA: Us he volgut prevenir, una alegria, així, de cop...
CARLOTA: Una alegria, dius?
CINTA: Sí, senyoreta.
CARLOTA: Armand! Has vist Armand? Armand em ve a veure!

*La CINTA assenteix. CARLOTA corre cap a la porta.
FERRAN apareix. Ella l'abraça. CINTA es quedarà darrere
de SOFIA i PALMIRA.*

CARLOTA: Armand! Oh, ets tu, no és possible que Déu sigui tan bo!

FERRAN: Sóc jo, Carlota, jo, Ferran, tan miserable que no gosava traspasar el llindar d'aquesta porta. Carlota, no em maleeixis, el meu pare m'ha escrit, ho sé tot. Has donat la prova més alta d'amor que li és permesa a una dona com tu, el sacrifici de Margarida Gautier, i tot això, Carlota, per l'amor que, sense saber-ho, t'he inspirat. Perquè jo fingia, Carlota, però tu, ara me n'adono, tu m'has estimat des del principi. Tant i tant m'has estimat que vas renunciar a mi així que t'ho va demanar el meu pare.²¹⁰

SOFIA: Jesús, ara sí que tot encaixa!

PALMIRA: No ho sabia, jo, però el cor em deia que son pare hi havia ficat cullerada, no podia ser d'una altra manera.

FERRAN: Que cec estava, Senyor, però ara comprenc que m'estimes amb un amor immens, perquè si desmesurat és el sacrifici que t'has imposat quan renunciaves a mi, aquesta és la dimensió del teu amor. Ah, perdona'm, Carlota, si només he vist en tu una beneïta que feia la dama de les camèlies per facècia o per desvari, i vaig abusar de la teva abnegació, i després encara et vaig escarnir. Perdó, Carlota, perdona'm!²¹¹

CARLOTA: Perdonar-te, amor meu? Jo sóc la culpable, i tanmateix, què podia fer? Volia la teva felicitat, fins i tot a canvi de la

---

210 Del parlament de Ferran se suprimeix «tan miserable que no gosava traspasar el llindar d'aquesta porta. [...] Tant i tant m'has estimat que vas renunciar a mi així que t'ho va demanar el meu pare.» A més, Ferran-Puigcorbé la besa després de parlar.

211 La intervenció es redueix: «Que cec estava, Senyor, però ara comprenc que m'estimes d'un amor immens. Perdó, Carlota, perdona'm! Perquè vaig abusar de la teva abnegació, i després encara et vaig escarnir. Perdó, Carlota, perdó.»

meva. Ara, el teu pare ja no ens separa, la teva germana és casada, podràs oblidar-ho tot, comencem a viure avui.²¹²

FERRAN: La veig transfigurada, viu de debò en un altre món.

CINTA: Ja ho deia, jo, que era una bagassa com la Margarida del llibre! Però veus, en el fons, és bona, ella, i ara que s'ha redimit, es casaran i tot, fixa't tu.

SOFIA: Calla, dona, i escolta.²¹³

CARLOTA: Oh, parla'm, parla'm, sento que l'ànima em retorna amb les teves paraules, que el teu alè em torna la salut. Fa una estona, deia que només una cosa podria salvar-me, i quan ja no l'esperava, arribes! Saps, Nichette es casa aquest matí, hi anirem, serà bo entrar a l'església, pregar i assistir a la felicitat d'una altra. Però digues que m'estimes, Armand, torna-m'ho a dir.²¹⁴

FERRAN: S'ha convertit realment en Margarida Gautier. Ah, l'efecte prodigiós de la redempció, quin espectacle sublim!

PALMIRA (*plorant*): Nena, Carlota, desvarieges, em sents, nena?... Ara sí que ha perdut el seny del tot! Torna en si, nena, filla! Senyor, sempre ho he dit, jo, que no pot ser bo, tanta novel·la i tant de teatre, boja, se m'ha tornat, guillada, la meva nena, Carlota...²¹⁵

SOFIA (*amb els ulls humits*): No ploris, no, Palmira, que si la dama de les camèlies és admirada, la teva filla encara ho serà més, perquè Margarida, al capdavall, no és més que un personatge, una ficció, i Carlota no, és de debò, ella!

CARLOTA: Cinta, vesteix-me, que sortim.²¹⁶ (*Es posa la mà al front.*)

FERRAN: Què tens? Aquesta pal·lidesa...

CARLOTA: No és res, Armand, has de comprendre que la felicitat no pot entrar de sobte en un cor afligit sense causar un xic d'ofec. (*S'asseu, el cap inclinat.*)

FERRAN: Margarida, parla'm, t'ho suplico!

---

212 S'omet «i tanmateix, què podia fer?»

213 Aquesta intervenció i l'anterior són eliminades.

214 Se suprimeix «sento que l'ànima em retorna amb les teves paraules, que el teu alè em torna la salut. [...] Saps, Nichette es casa aquest matí, hi anirem, serà bo entrar a l'església, pregar i assistir a la felicitat d'una altra.»

215 La intervenció es redueix: «Ai, nena, Carlota, desvarieges, filla... Ai, boja, se m'ha tornat, guillada, la meva nena, Carlota...»

216 En lloc d'anomenar-la *Cinta*, a *Drama TVE* l'anomena *Nichette*. I així serà fins al final.

CARLOTA (*torna en si*): Sempre n'he tingut, de cobriments, em passen a l'acte, tanmateix. Ho veus, ja somric, sóc forta, saps?²¹⁷

FERRAN: Tremoles...

CARLOTA: Que no...²¹⁸ Cinta, xal i barret... (*S'aixeca, prova de caminar i cau al canapè.*)

PALMIRA: Cinta, el doctor, telefona!

La CINTA s'aixeca.

CARLOTA: Sí, digues-li que Armand ha tornat, que vull viure, que haig de viure!²¹⁹

CINTA: No, si encara em perdré el final, jo...

PALMIRA: Si te'l saps de memòria, dona! Vés!

CARLOTA: És clar que si aquest retorn no m'ha salvat, res no pot salvar-me. Tard o d'hora, la criatura humana ha de morir d'allò que l'ha fet viure: he viscut d'amor, i haig de morir d'amor. Vine, Armand, seu ben a prop meu...²²⁰

FERRAN: No parlis així, no diguis que has de morir, digues que no, que no ho vols, que Margarida és immortal!

CARLOTA: Encara que jo no ho volgués, amic meu, caldria resignar-s'hi, perquè Déu ho vol. Si jo fos pura, si tot en mi fos cast, no podria sofrir la idea de deixar el món si tu t'hi quedes...

La CINTA torna.

CARLOTA: ...Jo morta, tot el que guardis de mi serà pur; jo viva, el meu amor estarà marcat per sempre. Creu-me, Déu fa bé tot el que fa...²²¹

FERRAN: Ah, m'ofego!

CARLOTA: Com, sóc jo qui t'ha de confortar? Vés, obre aquell calaix, hi trobaràs un medalló; és un retrat meu, de quan jo era bonica. Queda-te'l, més endavant ajudarà el teu record.

---

217 S'omet «em passen a l'acte, tanmateix».

218 S'elimina la intervenció anterior de Ferran i la resposta de Carlota.

219 Se suprimeix «que haig de viure!»

220 El parlament es redueix: «És clar que si el retorn no em salva, res no podrà salvar-me.»

221 La intervenció s'escurça: «Creu-me, Déu fa bé tot el que fa...»

Però si un dia una noia tendra i bella t'estima, i tu t'hi cases, com ha de ser, com vull que sigui, i ella descobreix aquest retrat, si ella és gelosa del passat, tal com ho som sovint, nosaltres, les dones, si et demana que sacrificuis aquest retrat, fes-ho sense recança; serà de justícia, i jo et perdono per endavant: la dona que estima pateix massa quan no se sent estimada...²²²

CINTA: Ai, que n'és, de veri, això!

CARLOTA: M'has entès, Armand, m'has entès bé?

*Entren la FINA i en CAMPANA, mudats. Els segueix GELABERT.
La FINA duu un ram de camèlies.*

FINA (*l'abraça*): Carlota, reina, m'has escrit que et mories i et trobo llevada i somrient!

CARLOTA: M'estic morint, però sóc feliç, i això amaga la meva mort. Per fi us veig casats... Sereu encara més feliços que abans. Parlareu de mi, a vegades, oi que sí?²²³

SOFIA (*a PALMIRA*): Almenys ha tingut el tacte de no casar-se de blanc, mira...

FINA: Xist! Respecte, que això és cultura.

CARLOTA: Armand, dóna'm la mà. T'asseguro que morir no és difícil... Ah, és ben estrany! (*S'aixeca*).²²⁴

FERRAN: El què?

CARLOTA: Ja no pateixo, és com si la vida entrés en mi, sento una pau que mai no havia sentit, però viuré... Ah, em sento tan bé!

CARLOTA s'asseu lentament i sembla adormir-se. De sobte...

FERRAN (*amb inquietud, i després amb horror*): Margarida!
Margarida! Margarida! (*Un gran crit. Ha de fer un esforç per arrencar la seva mà de la mà de Margarida.*) Ah! (*Recula,*

---

222 Del parlament, se'n retallen els fragments següents: «com ha de ser, [...] i ella descobreix aquest retrat, si ella és gelosa del passat, tal com ho som sovint, nosaltres, les dones, [...] serà de justícia, i jo et perdono per endavant».

223 S'omet «M'estic morint, però sóc feliç, i això amaga la meva mort.»

224 S'elimina «T'asseguro que morir no és difícil...»

---

esfereït.) Morta! (A GELABERT:) Déu meu, Déu meu, què serà de mi?²²⁵

GELABERT: T'estimava molt, pobra noia.

*Les dones no poden contenir les llàgrimes.
La CINTA s'ha agenollat.*

CINTA: Dorm en pau, Margarida. Molt et serà perdonat, perquè has estimat molt.

CAMPANA (*a la FINA*): Ep, tu, som-hi, budell, s'ha acabat la funció, au, que encara et fotran la cantonada.

Surten la FINA i en CAMPANA.

FERRAN:²²⁶ Carlota, divina Carlota, l'amor que jo t'he inspirat t'ha redimit.

FI

*Arbúcies i Barcelona,
octubre 1980*

---

225 Després de cridar diversos cops «Ah!», Ferran-Puigcorbé diu mirant a càmera: «Un gran crit.» S'omet «Déu meu, Déu meu, què serà de mi?»

226 És en aquest punt que a *Drama TVE* Ferran es desfà d'una estrebada de la mà de Carlota. La frase final, Puigcorbé la pronuncia sense cap tipus de pietat ni sentimentalisme.

El pati

Fitxa de lectura

Autor

JORDI TEIXIDOR (1939-2011)

Títol

***El pati* (1992)**

Edició

El pati. Barcelona: Edicions 62, novembre del 1992. (Els llibres de l'Escorpí. Teatre; 131)

Personatges

Thérèse, Clo, Jojo, François i comunards d'ambdós sexes.

Estrena

No estrenada com a peça teatral. Se'n va fer una lectura dramatitzada, amb direcció de Víctor Muñoz i Calafell, a l'Obrador de la sala Beckett, dins del cicle «L'Alternativa dels 70», el 17 de desembre del 2005, amb la participació de Mercè Arànega (Thérèse), Laia Martí (Clo), Ramon Enrich (François), Pau Vinyals (Jojo) i Jordi Agelet (comunards).

Gènere

Tragèdia històrica.

Temàtica-sinopsi

En ple assalt final de les forces aliades contra la Comuna de París, Thérèse, que pertany a una família reaccionària, intenta travessar les línies comunards per arribar a Versalles, nucli de la contrarevolució. És acompanyada de Clo, la seva criada, que desconeix les activitats quintacolumnistes de la seva mestressa. Són interceptades pels comunards, a les files dels quals s'havia enrolat Michel, fill de Thérèse i amant de Clo. Així, pendants de si les executen o no, l'objectiu vira cap a retrobar-se amb Michel, el qual veuen com a garantia de salvació. L'obra reflexiona sobre les utopies revolucionàries des de les òptiques conservadores de la família de Michel, que queda representat, com una mena d'*alter ego*, pel vailet Jojo, orfe de disset anys —un any menor que Michel— i que encarna tota la il·lusió i la ingenuïtat de construir un futur millor. La qüestió social s'imbrica de pàtina

---

amorosa per la relació no declarada entre la criada i Michel, del qual espera un fill. Els fets històrics, abocats a la catàstrofe, s'emmotllen a la inexorabilitat de la tragèdia. A la manera de Racine, els fets cruentos passen fora d'escena, fora del pati.

Espai

L'acció té lloc a París, en el temps de la Comuna, en un pati d'edificis.

El pati

PERSONATGES

THÉRÈSE

CLO

JOJO

FRANÇOIS

COMUNARDS D'AMBDÓS SEXES

---

*L'acció té lloc a París, durant la Commune
en un pati voltat d'edificis i amb sortida al carrer,
a cinquanta metres d'una barricada.*

ESCENA PRIMERA

CLO i THÉRÈSE, soles. Porten roba senzilla. THÉRÈSE, asseguda, manté una actitud digna. En un lloc elevat, una bandera roja.

Silenci. Un soroll, giren el cap.

CLO: Deu ser un gat... Sobreviuran, els gats?... Dues hores, i res, ni les canonades, ni un sol tret, resulta inquietant, no li sembla? No et sembla, vull dir, o ja no cal?... Thérèse, digui!... Potser sí, ens deuen escoltar, oi?... Oi, Thérèse?... No contestis, no, tant se val que m'acabi tornant boja, parlant a les parets i a les finestres tancades... Pàmfila!... Clotilde, sortim de París, i jo, pàmfila, encara li busco un vestit de la cuinera i l'ajudo a posar-se'l, sabent que... Com vols que no ens enxampin, amb tantes barricades!... De moment dues hores, de moment, en aquest pati ple de quisca i ple de rates, segur, i tot de gent amagada rere les finestres, parlant sola perquè ella no es digna a dirigir-te la paraula, i tornant-te boja, sense saber si ens engarjolaran o si ens afusellaran, que també pot ser... No em parlis, no! I aquesta bogeria que els ha agafat a tots de fer una revolució... Cretins, com si no l'haguessin feta fa un segle, quan van agafar la Bastilla i van guillotinar el rei i la Maria Antonieta!... Els tinc ben inflats, mira... Tu no? I a tu, pàmfila, t'han d'enxampar com sempre, sense haver fet res de res... Sigues prudent, filla, i obedient, sempre, sempre... Doncs, té! Misèria... I per postres, ja ho veus, ni et parla, ets un zero a l'esquerra... L'he somiat mil vegades, aquest pati, i no puc recordar què ens passava... Com una dolorosa, mi-te-la... Tan compungida, amb el seu fill a les barricades, i la Clo... Ves de què m'haig d'amoïnar, ara, enmig del meu desconsol immens... Ca, què ha de passar-li; ella, rai, vindrà el seu fill, dirà que la tornin a casa, i la Clo... Ja no se'n recorda, ell, de la Clo... No se'n recorda, no... Ja ho he dit, tot això, mil vegades, acaba per no tenir cap sentit!

THÉRÈSE: Calma't, Clo, som espies, sortíem de París, i som espies, senzillament...

CLO: No, ens han d'escoltar, seria monstruós!
THÉRÈSE: I no vull que en parlis més... Pensa que ens hauria denunciat ell mateix.
CLO: Com pots dir una cosa tan horrible de Michel?
THÉRÈSE: Forma part de la moral d'aquesta Commune.
CLO: No, Thérèse, ell, no!
THÉRÈSE: T'ordeno que no en parlis, i ja no cal fingir, m'has entès?
CLO: Sí, senyora, sí, l'entenc...
THÉRÈSE: El noieta que ens vigila, t'hi has fixat?... Aquest daltabaix, com pot ser, Déu!... Tot París empestat, dones i criatures, fins i tot, amb la Commune, com ho pots permetre?
CLO: És clar que, a mi... No van pas contra les criades, ells...
THÉRÈSE: Deu tenir la seva edat, a penes disset anys, el fusell penjat a l'espatlla, i aquest aire desafiador... Fanàtic com ell, pobret... L'has vist, et perdona la vida amb la mirada... I disposat a tot, com ell, amb disset anys...
CLO: Morir per una bona causa... Llibertat, igualtat, fraternitat. L'hi vas inculcar tu mateixa, i ara hi creu, paraula de Déu, què més vols?
THÉRÈSE: No, no pots callar, m'has de torturar sense parar, has de parlar d'ell sense parar. Prou!... Al capdavall és fill meu, i tu, què n'has de fer, tu?
CLO: No res, deixar-me arrossegar com una ovella i agrair que em sacrificuin amb la senyora, agraïda, n'haig d'estar, amb la senyora, quin honor, et sembla poc? Sense preguntar, sense saber per què.
THÉRÈSE: Calla, almenys, deixa'm tranquil·la.
CLO: Deixa-la tranquil·la, Clo. Sí, senyora, la deixo tranquil·la.

Lluny, es comencen a sentir canonades.

CLO: Ja hi tornen, ho sent... Sí, lluny, molt lluny... Vuitanta-set... Dues hores sense saber què pensen fer de nosaltres, em tornaré boja, no, ja m'he tornat boja... Vuitanta-vuit... El pare deixa un moment l'aixada i contempla el núvol fosc, a l'horitzó trona, diu la mare, i ell fa que no amb el cap, és el canó... Vuitanta-nou... Que Déu t'empari, filla, que Ell t'empari... Li sembla que les deuen sentir, de casa estant, les canonades?
THÉRÈSE: Segurament...

CLO: Ens estan mirant, oi?... Ens observen, escolten cada paraula, examinen cada gest, i nosaltres aquí, te n'adones, sabent que ens observen, com si... Vivint com en un somni... M'hi sentia tan segura, a casa, protegida...

THÉRÈSE: Esperen a veure què ens passarà.

CLO: No, ho saben, què et penses, és clar que ho saben!

THÉRÈSE: Sí, esperen que ens afusellin... Aquí mateix, si pot ser.

CLO: No!... Quan els ho diré, m'escoltaran, quan sàpiguen que Michel Cottard...

THÉRÈSE: Així ho podran explicar als coneguts... Aquells dies de la Commune, ah, sí, els vam viure de prop, nosaltres... Mireu, aquí mateix, al pati, van tancar-hi dues dones, hores i hores, les van tenir tancades, fins que van entrar cinc o sis homes armats.

CLO: M'escoltaran, és el teu fill. Encara que tu reneguis d'ell, és fill teu.

THÉRÈSE: Llavors, el noiet, disset anys, a penes, les va lligar a la reixa.

CLO: Calla, no t'escolto, ho veus? (*Canta.*) «Frère Jacques...

THÉRÈSE: Preparats, apunteu, i desapareixen...

CLO: ...Sonnez les matines, sonnez les matines...» Has acabat?

THÉRÈSE: I després, el tret de gràcia, diu el noiet, reclamo aquest honor...

CLO: Prou, prou, em fas tornar boja!

THÉRÈSE: I el deixen fer, a penes disset anys, s'inclina, i la paret va quedar tota esquitxada, encara es veu d'aquí estant, al matí, quan hi toca el sol. Sí, aquells dies, els vam viure de prop.

CLO: Esperen, només esperen, i ens miren mentre uns guillats s'entesten a canviar les coses i uns altres s'entesten a deixar-les com sempre, encara que els costi la pell.

THÉRÈSE: S'ho imaginem tot, el tret a la nuca, la sang, la cara dels amics, quan ho explicaran, mentre ens contemplen d'amagat com si fóssim dues bestioles engabiades mentre la barbàrie s'escampa i el món s'ensorra.

CLO: Que s'ensorra el món... I què?... I també els pot caure un obús al cap, només per la demència d'aquests guillats, els uns i els altres.

THÉRÈSE: I s'ho miren com un ramat de bous, a veure què passarà, a veure com s'acaba, tot plegat, si els duren a l'escorxador, o si els duren a pasturar.

CLO: No vol pas que s'hi juguin la pell per no res, no són pas idiotes, i tenen raó, tota la raó, que tenen.

THÉRÈSE: Només esperen, tremolant per les canonades, a veure qui la guanya, aquesta revolució, i somien que potser sí, quan hagi triomfat la Commune, que tots seran feliços, que no hauran de treballar mai més, un món fantàstic, un conte de fades, se'l creuen, com se'l creu ell... Senyor, com ell.

CLO: Almenys, sobreviure... No com aquesta paula que s'embolica amb la senyora, sabent que les enxamparan, segur, només perquè la senyora ha perdut el cap i vol anar a Versalles.

THÉRÈSE s'adreça als veïns.

THÉRÈSE: Insensats, somieu, somieu una estona més encara, imagineu-lo, aquest París florit, aquest diumenge etern de pasqua al paradís! Tanqueu els ulls i serreu les dents, de pressa, un xic més, encara, assaboriu els últims minuts d'aquest miracle, els últims, abans que xiscles de sirenes se us fiquin per les orelles cervell endins i us repiquin l'enteniment. Llavors sabreu que els prussians ataquen París, veureu com s'ensorren les barricades i la Commune s'esvairà com un polsim de no-res.

CLO: Ho veus, té visions, amenaça com un mossèn dalt de la trona, desvarieja i aquesta pàmfila va i l'acompanya sense saber per què... Li fa pena potser, la pobra senyora, el seu fill a les barricades... Li fa pena, mira, com si fos l'únic!

THÉRÈSE: Prou, Clo, t'ho suplico...

CLO: Més de dues hores, i només les canonades, al lluny, i jo que m'estic tornant boja, en silenci, boja, les canonades i el silenci, tan lluny, i la mare que deu comptar-les, allà, a la cuina... Cent vint-i-quatre... Déu meu Senyor, que no toqui la Clo... Cent vint-i-cinc... Mentre jo espero que entrin cinc o sis homes amb fusells i un noieta, ja fa hores... Cent vint-i-sis... Un altre gat, potser sobreviuran, els gats...

Passes, la clau obre el pany.

...Thérèse!...

THÉRÈSE: Sí. Ara, calla, i no l'esmentis, Clo, t'ordeno que no en parlis, i conserva la dignitat, pensa que ens miren.

ESCENA 2

Entren FRANÇOIS, responsable de la barricada, dos comunards i
JOJO, un xicot del barri, tots armats.

JOJO: Molt bé, François, aquí les tens. Jean-Paul i jo estàvem de guàrdia, i es devien pensar que jugàvem, que podien passar com si res... I no tenen papers, diuen que són cuineres, que tenen família no sé on. Però, fixa-t'hi, aquesta... Tu, ensenya les mans! Què et sembla, eh, François, mans de cuinera?... He, sé com són, jo, les mans d'una cuinera, les de la meva mare, per exemple... Es pensen que ens mamem el dit, aquí.

CLO: No, camarada, no som espies; senzillament, busquem Michel Cottard, no us diu res, Michel Cottard?

THÉRÈSE: Clo, t'ho mano!

CLO: Doncs vet aquí la seva mare. Segur que n'heu sentit a parlar, i si no, pregunteu al carrer Blanche... Havien ferit una dona a vint metres de la barricada i ell va sortir a buscar-la sota el foc de l'enemic, un acte d'heroisme, camarades, tothom en va parlar al carrer Blanche, Michel Cottard, l'estudiant, no és pas tan lluny, pregunteu.

JOJO: A veure, anàveu al carrer Blanche, i precisament cap a Versailles, en direcció contrària. François...

CLO: No, no, és que l'han traslladat, sabeu, fa una setmana que el busquem, i podria ser aquí, si heu rebut reforços fa uns dies.

JOJO: Ves que t'ho direm!

CLO: Pregunteu al carrer Blanche...

JOJO: Prou!... La fàbrica de municions, François, a l'avinguda Rapp, hi penses, oi?... Van ser unes dones...

CLO: Nosaltres...

JOJO: No, vosaltres no en sabeu res, és clar, res de res, miri, és que anàvem a passar el diumenge amb la família, nosaltres!... Ah, ah, molt bé, endavant, endavant i perdoneu les molèsties... Ens ho creiem tot, som uns passerells, els de la Commune! Ho veus, no m'estranyaria, passar així, d'estranyis, i es contradiuen, han de ser elles... Molt bé, aquí les tens, què en fem, digues...

Entra un home gran.

COMUNARD: França, ja els tenim aquí.
JOJO: Què n'hem de fer, França, parla!
FRANÇOIS: Doneu l'alarma. Són els prussians, oi?

El comunard assenteix.

JOJO: Què dius, alemanys?... I la guerra?

FRANÇOIS: L'exèrcit prussià, sí, petit, vénen a salvar els nostres burgesos. (*S'adreça als veïns.*) Sí, els alemanys, us estranya, potser? Aquells ministres de Versalles, tan patriotes... Senyors, han dit, senyors prussians, aquesta guerra nostra és una picabaralla suïcida, negociem una treva, en nom del cel, si triomfa la Commune, hi perdem tots! I els altres, i tant, senyors francesos, què proposeu? Una santa aliança?... D'acord, us tornem els presoners, i us deixem uns quants batallons dels nostres, i canons, quants canons voleu, per començar? Entrarem plegats a París, esclafarem aquesta pesta que s'estén per Europa i després resoldrem les nostres diferències en família, reprendrem la nostra petita guerra, i que guanyi el millor, com Déu mana. Ja ho veieu, s'han acabat les excuses; avui, l'única bandera de França és l'ensenya roja que encara oneja a les barricades de París... A la barricada, doneu l'alarma, què espera, aquest timbaler?... Ja ho sabeu, avui, França es defensa a la barricada!... Com te dius, noi?

JOJO: Jojo.

FRANÇOIS: Jojo... Tan a prop que ho teníem, i ja ho veus, al capdavant potser no haurà servit de res... Ara me n'haig d'anar, xicot, rebutjarem aquest atac i després farem justícia, t'ho prometo, Jojo. Camarades, som-hi!

Es comença a sentir el timbal. El grup de comunards surt. JOJO s'adreça als veïns.

JOJO: A la barricada, covards, què espereu, amagats rere els finestrons i les portes barrades? A les armes, la pàtria ens crida!... I vosaltres, espies, enrere, i no us feu il·lusions, no l'ofegareu mai, aquesta revolució, tenim la força de la raó, malgrat tot. Espereu-me! Enrere, us dic!

JOJO surt i tanca amb clau.

ESCENA 3

CLO: ...Els prussians...

THÉRÈSE: La màquina de la guerra, Clo, la més poderosa de tots els temps... És la primera destrallada, tan sols la primera que s'abat sobre París.

CLO: Com pot ser, ho sabies!...

THÉRÈSE: Aquesta calamitat clamava al cel, i el Déu dels deu flagells escoltava, justicier i furiós, esperant de nosaltres alguna cosa més que laments, que indignació i precés... Esperant de nosaltres devastació i terror, venjança, càstig, un diluvi d'acer i plom per esborrar del món aquesta purrialla infecta que s'apodera de París i em roba el fill. *(Als veïns.)* Ja ho veieu, tenim el coratge, nosaltres també, de fulminar ciutats amb el foc i la tempesta, som dignes criatures seves, justicieres i furioses, i dignes del poder que ens ha donat. Ja ho veus, Senyor, som dignes de la teva imatge! I si la teva paciència és infinita, aquí, el temps passa, les causes empenyen, les decisions ja són fermes i els actes seran implacables.

CLO: Em fas por, Thérèse, et miro, i és com si m'aboqués al buit.

THÉRÈSE: No pateixis, Clo, la Commune té les hores comptades, és l'únic que importa... Al preu de tantes vides, tanmateix, Senyor, tantes vides...

CLO: Les nostres, per començar. *(Mira al carrer.)* Mira, homes i dones, a dotzenes, centenars, potser, els sents, com hi corren?... Què defensen, Senyor, què? I no els fa res deixar-hi la pell... Són capaços de resistir l'atac, fins i tot, i llavors, Clo... No sortiràs viva d'aquest pati... En sortirem, digues, ja que ho preveus tot, Thérèse, en sortirem?

THÉRÈSE: Corren al sacrifici, s'hi llancen d'instint. *(Als veïns.)* On aneu, miserables, tan desesperats esteu, que voleu morir per no res, encara són poques, les víctimes d'aquest malson? Senyor, tingues pietat de tots nosaltres... *(S'asseu.)*

CLO: Que en tingui Ell, almenys, perquè quan tornin, aquests no en tindran gota... *(Crida.)* Michel, Michel!

THÉRÈSE *(s'aixeca)*: Michel, el veus?

CLO: Vine, sí, corre, Michel!...

THÉRÈSE: On?

CLO: Mi-te'l, s'ha aturat, ens mira...

THÉRÈSE: Vols dir, que és ell? Per l'amor de Déu, crida'!

CLO: Michel, som nosaltres!

THÉRÈSE: Que se'n torni, Déu meu, que fugi, Clo... Crida, digues, Michel, no teniu cap esperança, ni una, Michel, sereu exterminats sense compassió. Atura'l, és el meu fill, Clo, crida'l, et dic!

CLO: Michel! Se'n va, Thérèse, afanya't, crida'l tu, crida'l!

THÉRÈSE: ...Michel... Michel!...

CLO: Massa tard, Senyor, massa tard... (*Es comencen a sentir trets i explosions, no gaire lluny.*) ...Però ens ha vist, si més no, ens ha vist. És que no podia aturar-se, ho entens, no podia, els alemanys, és clar... Però sap que som aquí, estem salvades, ens traurà d'aquí, salvades, Thérèse!... No, no ens fem il·lusions, no encara... Si no li passa res, és clar... Encara no, de moment, esperar... Esperar qui sap quantes hores més, en aquest pati ple de rates i tot de gent amagada rere les finestres que ens observen com si fóssim bestioles, esperar qui sap quantes hores més, tornant-me encara més boja... Senyor, que no li passi res, perquè ja deu ser a la barricada, al primer rengle, ell, a pit descobert... Que no li passi res...

THÉRÈSE: No era pas ell.

CLO: Què dius?... I tant, que era ell!... El teu Michel defensa París dels alemanys, què n'has de dir, és un deure patriòtic, una bona causa, ara en pots estar orgullosa, del teu Michel, ben orgullosa.

THÉRÈSE: Que callis, t'ho prego!

CLO: No l'has vist tu mateixa?... S'ha aturat i ens ha reconegut, ens mirava, fins que algú li ha posat la mà a l'espatlla...

THÉRÈSE: No era ell, et dic, que sóc la seva mare... Ell no, potser no...

CLO: ¿Què et pensaves, que vindria corrents... ara que la metralla xiula i mata i la seva Commune està a punt d'ensorrar-se i pot morir com un màrtir? Que poc el coneixes, el teu fill...

THÉRÈSE: No era ell... El meu pobre Michel, ja fa temps que el vaig perdre.

CLO: Diguis el que diguis, és fill teu.

THÉRÈSE: Prou, prou...

CLO: Per una bona causa... Ja ho veus, una bona causa... Com ho deia?... Els oprimits, les dones i les criatures que treballen dotze hores... La França són ells, em deia, ho

---

pots entendre, Clo? Ca, ni tampoc comprenc el sentit de la història ni sé que estic assistint al naixement gloriós d'un món fantàstic, on és, aquest món fantàstic? Ja ho veuràs, Clo, ja ho veuràs, per fi, París serà París! I jo, res, que no entenc res, sóc tan burra... No et quedis aquí al mig, Thérèse, és perillós, au, vine... I tu... Clo, anem a Versalles...! A veure, què se'ns hi havia perdut, a Versalles?... Aquí el tens, el teu Versalles, espaterrant, oi?... Thérèse, vine, et dic... Ni mai... Només que obrissin aquesta porta, sortirien corrents cap a la barricada i et deixaries matar en lloc seu... Cent vegades, et deixaries matar per ell, mil vegades!

THÉRÈSE: Clo, Clo...

CLO: Tant que l'estimes, i no és com tu el voldries...

És insuportable, oi?... Déu meu, insuportable!

THÉRÈSE: Calla, para de turmentar-me, Clo, al capdavant...

CLO: Sóc la serventa, sí, senyora, i li diré de vostè, sí senyora, sí senyora!

THÉRÈSE: Calla!... T'estàs tornant com ells, tu també, acabaràs a la barricada, amb un fusell, amb aquesta banda de miserables...

CLO: Per què no?... Es pensa que no m'ha passat pel cap?... Almenys estaré prop seu...

THÉRÈSE: Què insinues, ara?...

CLO: No res, no insinuo res... Bah, tant se val, ara ja ho sap, tant se val... Què?... Em pensa abocar les seves malediccions fins que alguna potència em fulmini?...

Per què em mira així?... O és que no s'ho pot creure?...

THÉRÈSE: M'ho crec... I ell...?

CLO: Ell... A mi?... Que tindria res d'estrany?...

THÉRÈSE: No, suposo que no...

CLO: Ell... He, doncs encara no ho sé, no m'ho preguntí a mi...

Si m'hagués escoltat, n'estaria segura... Però no, la dèria, la dèria, ni la seva pròpia mare no el va poder retenir, ves tu, de manera que, Clo... I al capdavant, tant se val, no pateixi, no s'hi amoïni... Au, vingui, encara li esberlaran el cap.

ESCENA 4

Es torna a sentir la clau al pany.

CLO: Ho sent?... Torna. (JOJO entra, s'eixuga dissimuladament les galtes, s'asseu.) (En veu baixa, a THÉRÈSE:) Què li passa, somica?... Em sembla que no el volen a la barricada, l'han fet tornar. (Se li acostava.) Jojo... Jojo, m'escoltes? L'hem vist, saps?... Michel Cottard, és amb vosaltres, a la barricada, l'hem vist passar.

THÉRÈSE: Clo...

CLO: L'has d'anar a buscar, li has de dir que som aquí, la seva mare i jo, la Clotilde, em sents?... Ha de saber que som aquí. És dels vostres, dels nostres, i ell respondrà de nosaltres, m'has de creure, l'hem vist.

JOJO (molt tens): Silenci, dones!

CLO: Et dic que és a la barricada, vés-hi, Jojo, t'ho suplico!

JOJO: Oh, merda, merda!

S'aixeca, dispara un tret.

CLO: No!... Què fas?...

JOJO: He dit que callis, entesos?

CLO s'aparta, atemorida. JOJO es queda dret, amenaçant amb el fusell.

THÉRÈSE: ...Ja hem callat, ho veus?... Ara, si t'ha de calmar, pots disparar tant com vulguis.

JOJO: No m'emprenyis, tu també!

Un silenci. THÉRÈSE el desafía amb la mirada. JOJO s'asseu.

THÉRÈSE: Quants anys tens, petit? A mi no me'n fas, de por, ets tan jove... Dignes, quants anys tens? A penes disset, oi?... Ell en té gairebé divuit, gairebé els que tenia quan el vaig perdre, per això no em fas por, ja ho veus... Vius al barri?... Tens mare, Jojo?... Dignes... I ja deus tenir xicota, és clar... No t'hi amoïnis, fill, tens tota la vida al davant.

Aquest cataclisme arriba al seu terme, en pots estar segur, i tornaran els dies feliços d'abans, els dies de primavera, som al maig, encara que no ho sembli, ni tan sols te'n deus haver adonat... I la vida reprendrà el seu curs normal, els dissabtes aniràs a ballar, com abans, oblidaràs aquests horrors, et casaràs, seràs un bon obrer... No ho esguerris, tu també, salva't, vés, ets tan jove, no ho esguerris, vés-te'n, creu-me.

JOJO (*s'aixeca, l'apunta*): Mala bèstia, prou!... Una paraula més i et faig volar el cervell! Què passa, aquí, et penses que estic jugant a patacons mentre la mare m'espera per dinar?... Et diré on és, la meva mare, i la meva germana, si m'ho fas dir. Resulta que treballen a la fàbrica de municions, totes dues, a l'avinguda Rapp, precisament, sí, senyora, són així, les dones de la Commune, les que no es baten a les barricades fabriquen cartutxos, no ho sabies, fan tornos voluntaris de quinze hores, diumenges i tot, fins que una matinada, la fàbrica salta pels aires tot d'una, una espurna de res, i el desastre, l'edifici s'esberla com una magrana i sacseja tot París. Sabotatge, bona senyora, sabotatge! I són trenta-nou dones que rebenten, i en vols més?... Doncs la torna, vint criatures que també rebenten, perquè moltes s'havien d'endur els petits a la feina i allà, elles dues, al centre mateix dels llampecs, les tronades i els esclats roents... Què me'n dius, senyora cuinera? Una bona carnisseria, no et sembla?... I tant, una bona carnisseria, pobretes. És clar que... no volien fer la revolució?... Doncs, au, ja saben el pa que s'hi dona... Ja ho veus, no m'hi espera ningú, a casa, mentre jugo a patacons en aquest pati i dono conversa a la senyora i els alemanys ataquen París i la Commune s'ensorra. M'esperen a l'infern, si vols que t'ho digui, i saps per què?... Perquè ja hem anat massa lluny per tornar enrere...

THÉRÈSE: Massa lluny, tens raó, però caldrà anar molt més lluny, petit, encara veurem coses més espantoses...

CLO: Calla, calla, no hi tornis, ja n'estem farts, de les teves profecies, prou!... Quin silenci, de sobte...

ESCENA 5

JOJO: ...Ja no disparen, hem rebutjat l'atac... victòria!
(JOJO s'enfila a un cobert, crida.) Bravo, camarades,
endavant!... Ara, perseguiu-los, sant Déu, foc a discreció!...
Què espereu, es retiren, és el moment de dispersar-los!...
Què espereu, foc, foc! Feu-los córrer fins al cau i que s'hi
enterrin per sempre!
CLO: En veig uns quants, tornen.

JOJO baixa d'un salt, corre a mirar el carrer.

JOJO (als comunards que tornen): Què passa, eh, què ha passat?
Com torneu, quines cares... Com és que torneu tan pocs?...
On són, els altres?... Digueu, camarada, què ha passat?
COMUNARD: Metralladores, fill... No ataquen, escombren...
CLO: Michel Cottard, l'has vist, el coneixes?

L'home nega amb el cap.

JOJO: I François, on és?

L'home encongeix les espatlles i surt.

CLO: Hi queda algú, a la barricada? Contesta'm, t'ho prego...
No l'he vist, Thérèse, no ha tornat... No pot ser, Michel, no!
On s'ha ficat, el meu Michel, que no torna, i sap que l'espero,
on ets, Michel!

CLO ha perdut els nervis, s'enfila al cobert.

CLO (crida): Michel!... Michel!
THÉRÈSE: Què fas, baixa d'aquí!
CLO: Michel!
THÉRÈSE: Clo, em vols entendre?... No era ell...
CLO: No era ell?... Vols dir?... Potser no, al capdavant... Ell...
Tens raó, ell m'hauria contestat, si més no, m'hauria fet
adéu amb la mà... No devia ser ell, no podia ser ell, és clar...
Tant que s'hi assemblava... Ell m'hauria fet adéu, oi, Thérèse?
THÉRÈSE: En pots estar segura.

JOJO camina cap a la porta.

CLO (*baixa, corre cap al seu darrere*): Espera't... On vas?

JOJO: Què n'has de fer, tu?

CLO: Jojo, si vas a la barricada, pregunta per ell, Michel Cottard, Cottard, per caritat, què et costa?

JOJO: Deixa'm anar.

Es desfà de CLO, tanca amb clau i surt corrents.

CLO: Ets un bon xicot, Jojo, ho faràs, oi que sí, ha de ser-hi, seria monstruós, Jojo, t'ho suplico, busca'l, Jojo, Jojo...

ESCENA 6

CLO: ...El buscarà, és un bon xicot, aquest Jojo, i el trobarà, ja ho veuràs, no pateixis, Thérèse... Molts s'han quedat a la barricada, més de la meitat, han de vigilar, és clar, esperen un altre atac, amb el fusell a punt... I ell és allà, i es mossega el llavi, com sol fer o potser...

THÉRÈSE: O potser ja no esperen res, que se'ls enduguin, només, i per fi comencen a preguntar-se per què, tot plegat, per què?

CLO: No!... Més de la meitat?... Tants... No és possible, en un moment, tants... I ell sap que som aquí, ens ha vist, vol dir que si no ve... No, no ens ha reconegut, ve-t'ho aquí... O potser l'han fet quedar a la barricada, i ara s'eixuga la suor i beu un glop, mentre un company cargola un cigarret al seu costat, i un altre fa broma dels alemanys, més enllà, i llavors arriba Jojo, ensuma la fortor de pólvora i diu, camarades, quina enveja que em feu, quan tornin a florir els ametllers ja en tindrè divuit, seré aquí, amb vosaltres, cargolant cigarrets i bevent de la cantimplora, esperant que aquells bords hi tornin... I per cert, coneixeu... No, de moment encara no hi pensa, perquè ja s'hi veu, fet un home, fent pudor de pólvora i de suor i assegut entre ells, esperant un nou atac d'aquells bords fins que un li diu, ei, marrec, potser que et despertis i ens diguis qui busques, no et sembla? I llavors tots riuen... Ah, sí, fa el noi, Michel Cottard, l'estudiant, que el coneixeu, Cottard, i llavors, qui em demana, pregunta ell, qui em demana? De manera que no pot trigar, ja no pot trigar...
(*Se sent la clau al pany.*) No trigarà, ho veus, ho veus, Thérèse, ja torna a ser aquí!

ESCENA 7

Entra un escamot de comunards armats, en silenci.

CLO: ...Qui són, aquests? Què volen, Thérèse? Thérèse, què vol dir... No ens miren, te n'adones?

THÉRÈSE: Esperen el cap... Està decidit, Clo, per això no ens miren, només esperen el cap.

CLO: No, què dius... Esperen Jojo!... Que no ho veus, és clar, esperen el noi, que ha arribat a la barricada, i encara no pregunta perquè ja s'hi veu, fet un home, entre ells, i de moment no hi pensa, però de seguida n'hi ha un que li diu, ei, marrec, qui busques, no badis, noi, encara no fas pudor de pólvora i de suor, ni pots cargolar cigarrets com un home, tu, i tots riuen i l'altre insisteix, que no t'esperen al pati, digues, qui busques?... No es pot badar, xicot, si vols servir la Commune, no pots badar, qui busques, eh, qui, parla? Parla, Jojo, parla, per l'amor de Déu, aquesta gent t'espera, i tenen tanta pressa, amb aquests fusells i jo m'acabo tornant boja, mentrestant, sense saber per què, Thérèse.

THÉRÈSE: Som espies, no ho entens? Sortíem de París i som espies, pobra Clo, tot està decidit. *(Als veïns.)* Sou aquí, encara? Si queda algú rere els finestrons, a la fi la tindreu, la història per explicar als coneguts, l'espera, l'escamot, l'execució, els trets a la nuca i la paret esquitxada es veurà clarament cada matí, quan hi toqui el sol. Pobres dones, una atrocitat, podreu dir, l'últim dia de la Commune, precisament, quan ja no hi havia res a guanyar, i encara podreu afegir, una d'elles va alimentar la fera, sabeu?... Un fill que tenia, gairebé divuit anys, i va consentir que es tornés com ells, dels més fanàtics, tant que ni va reconèixer la seva mare ni en volia saber res quan el noiet el cridava a la barricada. *(A l'escamot.)* De manera que, endavant, lligueu-nos a la reixa, alceu els fusells i acabem d'un cop, no els priveu de l'espectacle. Què espereu, al capdavant, nosaltres ja hem fet el que havíem de fer, els exèrcits obren París de dalt a baix, la Commune esclata com un tumor purulent i l'extermini és a punt de consumir-se. Endavant!... De cara, Clo, de cara!

CLO: No, Thérèse, un segon, només un segon, espera't, l'ha trobat, ja vénen cap aquí, l'ha trobat, m'entens, Thérèse, ho sé, seria monstruós, per un moment, que no arribés a temps, l'ha trobat, ho juro, i ja vénen, mi-te'ls, els sents, ho veus, Thérèse, ja són aquí, tots dos!

ESCENA 8

FRANÇOIS entra.

CLO: ...Com, i Jojo?... Eh, François, i Jojo?

FRANÇOIS: Per què el vols?...

CLO: Potser... No res, es veu que no, ja no vindrà, és clar, ara ho entenc, Michel no vindrà, no l'ha trobat, no era pas ell, qui sap on para, el meu Michel, a quina barricada. I tu ets una espia, Clo, no ho sabies, però ets una espia, ja ho veus, passaves informació a Versalles sense saber res de res. És ridícul, oi, i ara, ja pots dir el que vulguis, no cal que ploris ni que siguis una criada i una pàmfila, que Michel defensí París a les barricades, i que esperis un fill seu, tant se val, no et creuran. (THÉRÈSE se la mira, sorpresa.) Està escrit que has de morir en aquest pati, sense saber per què, escrit, només perquè ets una paula i esperaves trobar-lo per dir-li que deixi de fer l'heroi, perquè ara...

FRANÇOIS: Noia, calma't.

CLO: Sabent que no l'hauries convençut mai, que li donaries un motiu més, encara, perquè ell és així, un cor generós, morir per una bona causa...! I així i tot, el buscaves, paula... Doncs, au, aquí ho tens, aquesta revolució t'ha caigut al damunt, què vols fer-hi, t'ha tocat, Clo, però almenys, almenys el teu fill no veurà la llum ni haurà de conèixer aquest món brutal on quatre guillats s'entesten a canviar les coses i uns altres, a deixar-les com sempre i la resta s'ho mira sabent que sí, que finalment t'afusellen, aquí mateix, que tot està decidit, que és imminent, però espereu, un moment encara, a veure com s'esbat, espereu, a veure si s'acaba de tornar boja i suplica i xiscla, a veure com s'hi resisteix... Un moment, espereu un xic més, feu que l'agonia duri un xic més, almenys espereu el noiet, almenys pel tret de gràcia...

FRANÇOIS: Qui ha parlat d'execució, vosaltres? Calma't, noia, aquí no s'afusella ningú... Aneu a descansar, camarades, portar-les al districte, a hores d'ara, no té cap sentit, no podem sinó resistir i guanyar temps, la Commune ens ha demanat de fer-ho mentre organitza el replegament... És tot el que podem fer, i la vida de milers de camarades

---

depèn de nosaltres. Anem doncs a descansar, aquestes dones queden en llibertat... Senyora, sou lliures, sospitoses i tot, us en podeu anar i si tanta por teniu, creieu-me, val més que no us hi acosteu gaire, a les barricades.

FRANÇOIS surt, *seguit de l'escamot.*

ESCENA 9

CLO: ...Eh, qui ha parlat d'execucions, eh?... Són fora, ho veus, són fora, i la porta oberta. (*Obre la porta.*) De bat a bat, té, respirem, Thérèse, respira, tan segura que n'estaves... Lligada a la reixa, el tret de gràcia, la paret tota esquixada... Ja ho veus, malastruga, no res, què dius, ara, eh, què dius? I som lliures, ens podem quedar, si volem, o ens en podem anar, ho ha dit, som lliures! I vives, vives! Aquí no s'afusella ningú, és així de senzill, ningú, tanta por que fan, i no són mala gent. I nosaltres, Senyor, que estúpides, oi?... Tot el pànic del món, esperant que Michel ens vingui a salvar, i ni tan sols... Corre, Thérèse, anem a buscar-lo, ens l'endurem a casa, a casa! (*S'acosta corrents per agafar-li la mà, s'adona que THÉRÈSE l'està mirant, molt seriosa.*) ...No, és clar... No... Val més que hi vagi sola. Al capdavall, no és fill teu, oi?... No és fill seu, vull dir, perquè vostè... Bé, tant se val... Hi vaig sola, serà millor.

Espera la reacció de THÉRÈSE.

THÉRÈSE: Senyor, com és possible...? Te'n podies anar amb ell de bon principi, per què no vas fer-ho, al capdavall?

CLO: Com és possible?...

THÉRÈSE: Dignes, ho sap, ell?

CLO: Com és possible?... No la podies preveure, una cosa així.

THÉRÈSE: Dignes, no ho sap, oi, no ho sap...

CLO: El teu propi fill, mare de Déu, rebolcar-se amb aquesta perduda, aquesta serventa viciosa, aquesta meuca, la culpable de tots els desastres... Com és possible?

THÉRÈSE: Ets injusta, no t'acuso de res, digues... Ho sap?

CLO: Doncs pensa el que vulguis, i encara te'n diré una altra, és pitjor del que t'imagines, el teu Michel, oh, molt pitjor, és tendre, i és dolç, és capaç d'estimar, que no sé d'on li ve... Tendre i dolç amb mi, amb aquest fregall, té i tens raó, sí, ens rebolcàvem, senyora, tot el sant dia, a qualsevol racó, Déu meu, i amb quina tendresa, ni t'ho pots imaginar, no podries, ni en somnis...

THÉRÈSE: No, Clo...

CLO: Així i tot, la tendresa... Ja ho veus, la Commune encara és més important, i jo, burra de mi, que no ho entenc, que no

---

ho puc entendre... Potser no m'estima tant al capdavall, o gens. Però, quan tot això s'acabi, no sabrà què fer, no sabrà on anar, pobre Michel, estarà desesperat... I també pot ser que no vulgui venir amb mi, que no em vulgui ni veure, però tant se val, ho provaré, i si diu que no, me'n tornaré sola a casa.

THÉRÈSE: Clo, si m'escoltessis...

CLO: A casa, allà, almenys, no hi ha res a entendre, escarrassar-se, misèria, i tornem-hi, però ningú no em dirà què hi fas aquí, meuca!

THÉRÈSE: Déu meu, Clo... Molt bé, molt bé, vés-te'n amb ell, emporta-te'l; ara, calla i contesta'm!

CLO: I estigui tranquil·la, ni tan sols em preguntaran qui m'ho ha fet... De manera que... (*Retrocedeix.*) Estem d'acord?...

THÉRÈSE: Estem d'acord, vés, emporta-te'l... Ara, digues, ho sap, ell, parla, ho sap?

CLO (*encara retrocedeix, es malfia*): No, no ho sap, no hauria servit de res, potser s'hauria enfadat amb mi, encara... De manera que no sap res... I tampoc no em deu res, i vostè tampoc no em deu res, cap dels dos.

THÉRÈSE: D'acord, vés... Si és així, encara el podràs convèncer... Sí, corre, encara hi som a temps, encara hi ets a temps... Així que ho sàpiga, et seguirà... Ja ho veuràs, se sentirà responsable, sempre se sent responsable. Llavors, emporta-te'l, fugiu i no el deixis tornar mai a París, Clo, jura'm que no el deixaràs tornar mai més a París.

CLO: No m'ha de dir què haig de fer, vostè!

THÉRÈSE: No m'entens?... T'estic dient que hi vagis, t'ho demano, ho veus, t'ho prego, t'ho suplico, que no torni mai més... Cal que s'amagui, Clo, el buscaran.

CLO: De què parla?... Qui el buscarà?

THÉRÈSE: El buscaran, el perseguiran com una fera, vés, Clo, corre, avui s'acaba la Commune, i demà mateix començaran les represàlies, es prepara una matança...

CLO: Una altra matança?... Per què?... I vostè, com ho sap, Thérèse?

THÉRÈSE: El buscaran, els buscaran a tots, així que caigui la primera barricada, del primer a l'últim, seran perseguits, acorralats i... No ho entens, Déu meu, una carnisseria, Clo... Vés, emporta-te'l a casa teva, amb els teus pares, allà no el buscaran, i que no torni mai més.

CLO: És el que jo pensava, però... Déu sap si el podré convèncer... I si no m'escolta, Thérèse?

THÉRÈSE: Emporta-te'l, arrossega'l com sigui... Quan se senti responsable... Déu meu... Encara pots salvar-lo, Clo, corre...

CLO: ...Vol que me l'emporti... Estem d'acord, doncs... Sí, és el millor, treure'l de París i amagar-lo... I vostè, Thérèse?

THÉRÈSE: Vés-te'n!... El tindràs tot per a tu, Clo, què més vols, què més t'haig de dir?

CLO fa un parell de passes cap a la porta, encara s'atura.

CLO: Adéu, Thérèse...

THÉRÈSE: Aquest fill seu, Clo... Te'ls confio tots dos... Déu, acabo de saber-ho, i també el perdo...

CLO: Un dia...

THÉRÈSE (*nega amb el cap*): ...Vés-te'n!

CLO es disposa a sortir.

ESCENA 10

Entra el comunard vell.

COMUNARD: Perdoneu... L'estudiant, sabeu qui vull dir?...

M'ha semblat que el cridàveu, abans, quan corríem a la barricada... Michel, oi?

CLO: Michel?...

COMUNARD: Ja m'ho semblava. (*Es treu la gorra, dubta.*) Ho sento molt, camarades.

CLO: Michel?... Parla del meu Michel?... No, no era pas ell!

COMUNARD: Aquells bords... Ha mort amb honor, noia... Per la causa de la humanitat. (*THÉRÈSE ofega un crit [«Déu!...»], vacil·la, es repenja a la paret, llisca, queda agenollada. CLO no se n'acaba de fer càrrec, estupefacta.*) No sé què més puc dir, ho entens, oi?... El voleu veure? (*Veu THÉRÈSE, l'ajuda a incorporar-se.*) Ho sento, ho sento... Vols alguna cosa?... El podeu veure, és clar.

Torna a la porta, fa un gest.

CLO: Com, Michel?... No, és clar, no pot ser ell, no! (*Dos comunards entren amb el baiard on jeu MICHEL cobert amb una manta.*) No vull que siguis tu, Michel, has de ser qualsevol altre, qui sap on pares, tu, a quina barricada, esperant un altre atac, al primer rengle, a pit descobert. Senyor! (*Fa una passa, torna enrere.*) Mira-te'l tu, Thérèse... Oi, que no és ell?... Digues que no, que no pot ser ell. No, no és pas ell... El meu pobre Michel, me'l van prendre fa mesos. Et perdo, li deia, boig, més que boig, aquell matí que se'n va anar a les barricades per sempre, et perdo, no et veuré mai més... No, no pot ser ell...

COMUNARD: Tan joves... És absurd, els joves, els haurien de fer anar a casa, em sembla a mi, i si cal frenar els alemanys, sant Déu, ja ho farem els vells!

THÉRÈSE s'acosta al baiard.

THÉRÈSE: A la fi em tornes, Michel... Ara... Quan no et queda ni alè, quan ja ni ets tu mateix i a penes et podré reconèixer... *(Més fort, als veïns.)* Me'l tornen ara, després d'haver-lo buidat d'enteniment amb la seva litúrgia de raons impossibles i aquest deliri de doctrines redemptores i mons feliços! Ara que li han xuclat la sang i el moll dels ossos, i a mi tan sols m'han deixat la vida per contemplar com el contemplo com un desconegut. *(Crida als comunards.)* Me'l torneu ara... Què voleu que en faci? Per què me'l torneu, botxins, si ja el tenia mort i enterrat i m'havia esborrat el seu rostre del pensament, per què?

Fa un esforç, aixeca una punta de la manta, gira el cap esfereïda i es cobreix els ulls. CLO s'acosta a poc a poc a MICHEL.

CLO: Michel... Senyor... Ho veus, és ell, Thérèse, i tu... *(S'agenolla, l'acarona.)* Amor meu, Michel... Ho sabia, m'ho deia el cor... Per què no m'esperaves, per què?... No sabies què fer, és clar, no sabies on anar, et senties abatut, desesperat, ho sé, però més que boig, què has fet, Michel, i què m'has fet?...

THÉRÈSE: Déu... No el veia pas així, no el veia pas mort, veia només la seva absència... Ni tan sols me l'havia imaginat... Encara l'havia de contemplar, aquesta mort horrible i sangonosa que destrossa els cossos, que rebenta els ulls i els cranis i les boques... Encara l'havia de contemplar i l'havia de sentir a la pròpia carn, aquesta mort...

CLO: Per què no m'esperaves, digues? La teva Clo t'hauria salvat, t'hauria dut a casa, lluny d'aquesta matança, i no hauries tornat mai a París, mai més, perquè París no existiria, saps, no ha existit mai, de fet, i tu, t'hauries salvat, Michel, aquesta quimera que t'omplia el cervell no t'hauria esclatat al mig del front, i encara series meu, i comptaríem plegats canonades allà, a la cuina on la mare fa el sopar, comptaríem canonades, plàcidament, milers i milers de canonades, fins a la fi del món, tu i jo...

ESCENA 11

JOJO entra abatut.

JOJO: Vint-i-sis baixes... En un moment, vint-i-sis camarades, un desastre... (*Veu MICHEL, s'hi acosta, es treu la gorra.*) L'estudiant, oi?... Vint-i-set camarades... A la barricada, es veu que era el més jove... No serà en va, camarada, no serà en va.

CLO (*sense deixar de mirar MICHEL, busca la mà de THÉRÈSE*):
M'estimava, Thérèse, ara n'estic segura.

THÉRÈSE (*li agafa la mà*): Sí, Clo, t'estimava.

CLO: La Commune, saps, hi creia, no creia en res més, però a mi, a mi m'estimava. Déu!... No n'he estat segura fins ara...

COMUNARD: Sabeu, ens esperen...

JOJO: Un moment.

S'enfila, despenja la bandera roja, la comença a estendre sobre MICHEL.

CLO: Què fas?

JOJO: La va cosir la meva germana, és el millor que li puc oferir...

CLO: No!... Aquest drapot, fora! Mort i tot, el voleu vostre?... Fora, fora! (*Intenta impedir l'acció de JOJO, els comunards la retenen.*) Ha mort per ella, què més voleu, que li amortalli l'ànima, també, que l'acompanyi eternament?

THÉRÈSE l'agafa per les espatlles, la fa tornar enrere.

THÉRÈSE: Calma't, Clo, deixa'ls fer.

CLO: No!... Com ho pots permetre, tu!

THÉRÈSE: Deixa'ls, que en facin el que vulguin, fa temps que l'havíem perdut, Clo, ho sabíem, ens quedava tan sols la seva ombra, amb el fusell al puny i el pit descobert, al primer rengle de les barricades. Volia morir així... A hores d'ara, segur que es contempla, i encara n'està orgullós.

CLO: Li han pres la vida, i ara, que no cobreixin com una vergonya repugnant tot el que queda d'ell...

THÉRÈSE: No, filla, en queda molt més que això, malgrat tot...
En queda molt més.

CLO s'abraça a THÉRÈSE.

JOJO: Endavant.

*Al gest de JOJO, els comunards es disposen a aixecar el baiard.
CLO es desfà de l'abraçada, els atura. THÉRÈSE encara la reté.*

CLO: No li perdonareu mai que hagi estat dels vostres? Aixeca't, Michel, renega d'aquesta demència, alça els punys enlaire, revolta't i crida, què m'heu fet? Què m'has fet, Déu, que m'has inspirat aquest deliri i has permès que em llancés de cap al no-res quan a penes començava a estimar? Si ets omnipotent, què esperes per destruir aquest món teu despietat on ens tortures qui sap per què, no, perquè sí, no m'ho pots negar, perquè no pots ni consentir que uns quants guillats es posin a fer-lo una mica més suportable, no ho pots consentir, es veu... I si ets just, què esperes per descarregar la teva còlera i fulminar els responsables de tants sofriments, on són la teva fúria i el teu infern? Déu, què esperes?... Déu!

THÉRÈSE: No el podràs commoure, Clo, la seva paciència és infinita...

CLO: Si us l'heu d'endur, enterreu-lo amb els ulls oberts, acusant el cel! (*S'abraça a THÉRÈSE.*)

THÉRÈSE: Anem, filla... S'ha acabat... Al capdavall, hem fet tard, ho veus... Hem fet tard, no podíem esperar res més... Tornem a casa, i comencem a enyorar-lo, malgrat tot, tal com era abans... Vine, la Commune per fi rebenta, esclafada per la potència del nostre rancor, i encara haurem de contemplar durant uns dies les últimes convulsions d'aquest malson. Ja us el podeu endur.

COMUNARD: Som-hi.

THÉRÈSE: Anem, Clo, a veure on se l'enduen...

Els comunards s'emporten MICHEL.

ESCENA 12

JOJO: ...Estudiant, ocuparé el teu lloc... Aquesta bandera, te l'emportes com a penyora... Ho juro, hi tornarem!

THÉRÈSE: Senyor, com ell, exactament com ell... Pobre Jojo, què us fan, que us torna tan obcecats?

JOJO: Hi tornarem, i llavors, encara serem més...

CLO: Com galleja, el miserable! Tanta mort i tanta devastació, no n'has tingut prou, encara? Una cosa així se l'extermina a canonades, amb bombes i execucions.

JOJO: I la fàbrica de municions, i les dones i les criatures...

CLO: Sense compassió!

THÉRÈSE: No!... Calla, Clo, calla!... No saps ni de què parles, calla! Jojo...

S'acosta a JOJO, aixeca el braç per acaronar-li la galta.

JOJO: Què fas, no em toquis!

THÉRÈSE: Jojo, encara hi ets a temps, serà terrible... Petit, no t'ho pots ni imaginar... Fuig, salva't.

JOJO: Que fugi, diu!

THÉRÈSE: No s'ha acabat, fill, no s'ha acabat, encara... Tants morts sota les bombes, tants morts a les barricades, i encara han de ser molts més. Déu meu, petit, m'has de creure... Així que caigui la Commune començarà el terror, demà mateix, el terror sistemàtic, planificat, execucions, morts i més morts, milers de cossos destrossats... I tu...

JOJO: Jo... I tu què saps?

THÉRÈSE: Déu... Què sé!...

JOJO: Ens haureu de pelar un per un, fins a l'últim de nosaltres, abans de néixer, fins i tot, i encara hi tornarem...

THÉRÈSE: Com ell, el sentiu?... Com ell!

JOJO: No és una simple revolta, la nostra Commune.

THÉRÈSE (*als veïns*): I parla i parla i es pensa que ho sap tot, i parla sense saber que té les hores comptades, que està condemnat, que abans d'una setmana s'ha de trobar davant d'un escamot sense saber que haurà de fer cua, que vint mil desgraciats com ell hauran d'esperar amb paciència el seu torn, mentre els últims enterren els primers vint mil en fila...

CLO: No, Thérèse, calla!

THÉRÈSE: Tota la gangrena d'Europa, com ell, vint mil en fila, per tenir l'honor de ser sacrificats en massa i que aquesta pesta que rosegua els cervells no sigui més que el record d'un malson, enterrat per sempre als llibres d'història i no se'n parli mai més, per sempre!...

JOJO: He, ja ho veus, la misèria... Néixer com rates, una vida de gos i morir com conills... Va, ja pots dir-ho tot... I a l'altre món, encara ens hi esperen les flames eternes, oi que sí? Vol fer-me por, la bona senyora, i com més parla, més raó tinc.

THÉRÈSE: Us ho prego, convenceu-lo, digueu-li que és cert, que hi ha llistes fetes, milers de noms, i que encara en falten, i que s'ha de salvar, tan jove, convenceu-lo, a penes té disset anys, Déu meu, com ell... I l'hauré de tornar a contemplar, aquesta mort horrible que destrossa els cossos, que rebenta els ulls i els cranis i les boques... L'hauré de tornar a sentir a la pròpia carn...

JOJO: Vint mil, dius?... Vint mil, per fer cau i net? Ni per començar! Sant Déu, i és clar que hi tornarem!

THÉRÈSE: Tu què saps, criatura... Què pots saber tan jove, Senyor, a penes disset anys, vés-te'n, corre i amaga't.

*De la barricada arriba el so del timbal, de trets i de canonades.
Es comencen a tancar finestres.*

CLO: L'alarma...

JOJO: Ara em toca a mi, haig d'ocupar el seu lloc a la barricada.

THÉRÈSE: L'alarma?... No, que no ho sents?... És l'assalt dels prussians i els versallesos, l'últim. Onades i onades de fusells i baionetes es disposen a arrasar les barricades, a inundar els carrers de París, a ficar-se a totes les cases, omplir tots els patis, i al seu darrere, cinc-centes mans duran un paper i diran amb el dit, tu i tu, i tu, a la fila, i tu, i tu també, i tu, Jojo, i tu...

JOJO: Haig d'ocupar el seu lloc, surt del meu davant.

Fa una passa, THÉRÈSE se li abraça per aturar-lo.

THÉRÈSE: Quiet, atura't, atura't... Vols acabar com ell? No, Jojo, com ell, no.

Forcegen.

JOJO: Fora, maleïda espia, fora!
THÉRÈSE: T'ho prego, tu, no... Tu, no.
CLO: Deixa'l, està boig, et farà mal... Thérèse.
THÉRÈSE: Tu, no...

JOJO se'n desfà amb la culata del fusell. THÉRÈSE cau.

CLO (*corre a ajudar-la*): Thérèse!

JOJO se'n va decidit.

THÉRÈSE: Amaga't, Jojo, fuig... Bé has de salvar la pell, si vols tornar-hi.

ESCENA 13

JOJO surt corrents. FRANÇOIS li barra el pas, mentre el grup de comunards l'espera.

FRANÇOIS: On vas, tan de pressa?

JOJO: Els alemanys...

FRANÇOIS: No, petit... No, és la fi, saps... Ens retirem, s'ha acabat.

JOJO: No, François...

FRANÇOIS: Sí, Jojo... S'ha acabat. Encara són aquí, aquestes dones?... Jojo, ara, vés-te'n i sigues prudent... La repressió serà brutal, no vulguis fer el valent, tu, ara. Ets un simple xaval del barri, res més. M'ho promets, eh?... (JOJO es gira d'esquena.) ...Escolta'm, Jojo, nosaltres mateixos, mira'ns, et penses que ens fa fugir la por?... ¿Et penses que no en tenim ganes, de morir com uns braus en lloc de córrer, d'amagar-nos com les rates, i saber que haurem de tornar a pidolar feina als patrons, pensant que ho teníem a tocar, que gairebé...? Això que volem fer, Jojo, no es guanya ni es perd ni en un dia ni en un any, calen generacions... I mira què et dic, encara que la nostra Commune hagués triomfat, encara hauria calgut lluitar més i més...

COMUNARD: François...

FRANÇOIS: Ara, fuig, i no oblidis res de tot el que has vist, d'acord? (D'esquena, JOJO nega amb el cap.) És per la Commune, Jojo, ella t'ho demana... Som-hi. (Fa un parell de passes, s'atura.) Jojo, has de sobreviure, encara cal més coratge, no et pensis, encara en cal més... I un dia, el farem una mica millor, aquest món, t'ho asseguro, i comptem amb vosaltres, compto amb tu, Jojo.

FRANÇOIS surt amb els comunards.

ESCENA 14

Jojo plora en silenci.

JOJO: ...Un dia... havia de ser ara o mai! Camarades, ara o mai!...
No li he sentit dir res més, aquesta setmana. Un dia... com si
parlés a un marrec...

THÉRÈSE: Ho comences a entendre, petit, t'estàs fent gran,
no has de plorar, ets gairebé un home.

JOJO: Ara o mai!... Mai, entesos!... Però jo dic que nanai.
*(Comença a amuntegar trastos per formar una petita barricada
dins el pati. Creixen els trets i les canonades. Es tanca una
finestra. Als veïns.)* Sí, amagueu-vos, gallinetes, tanqueu
els finestrons; quan arribin els alemanys, aquest pati serà
l'infern!

CLO: Sortim d'aquí, Thérèse.

THÉRÈSE: Pobre Jojo, fas tanta pena.

JOJO: Escampa, tu, encara n'haig de pelar uns quants, abans que
em pelin.

THÉRÈSE: No podia ser, no podrà ser mai... Però tu... Per què?

JOJO: Això mateix, amagueu-vos sota el llit i demà passat,
París, com si no hagués passat res, no ha passat res, de
fet, un incident sense importància... Au, encara el podreu
celebrar com si res, el vostre catorze de juliol, és clar que
sí, tan escarransit com sempre, fins a la fi del món, xim-xim,
xim-xim, endavant la musiqueta de sempre, i l'endemà a la
penca, tornem-hi, bèsties de càrrega, tornem-hi, sense un
bri d'esperança, arri, arri, que els patrons s'han d'engreixar,
fins a la fi del món, fins que rebentin de tan grassos, i amb
ells rebenti el planeta, i llavors podreu rebentar com ells,
vosaltres també, també podreu rebentar... No hi tornaré mai
més, ja ho veus, vés-te'n tranquil·la, mai més.

CLO: Anem, Thérèse, no hi ha res a fer...

THÉRÈSE: Ets tan còndid, en el fons, i massa feble per sobreviure
en aquest món... Ets massa feble, petit, au, torna a casa... I
si no, vine amb mi, a casa meva...

JOJO: Te'n fots, de mi, ara?... Encara té l'humor de recollir
els orfes, la bona senyora, se'n fot de mi, em pren per un tifa!
Au, vés a criar!

THÉRÈSE: Per què no? Tens ganes de viure, incontenibles, i ets massa feble, tan feble, encara...

JOJO: Que m'abatin aquí mateix o al carrer, tant se val.

THÉRÈSE: No et facis il·lusions, petit, t'agafaran per l'orella i et duran a casa, ets massa feble.

JOJO: I si no, em faran presoner i seré afusellat, un més, entre els vint mil que dius...

THÉRÈSE: Ho veus, ets massa feble... Déu meu... I esperes que t'ho resolguin, pobre fill...

JOJO continua acumulant trastos. Amb les explosions, CLO torna a perdre els nervis.

CLO: No en sortirem, d'aquest pati, no en sortirem mai...

THÉRÈSE: Sí, esperes que t'ho resolguin... Molt bé, doncs, no t'hi amoïnis, pots comptar amb mi, saps, aviat estarà fet, xicot. (*Agafa el fusell, l'apunta al cap.*) Què, dispero?... (*JOJO va retrocedint fins a la paret.*) Au, digues, no fallaré, no em tremola el pols, no, i ho faré, no en dubtes ni un moment, oi que no?

JOJO nega amb el cap.

CLO: Thérèse!

THÉRÈSE: Molt bé, ara, què, digues, dispero? O prefereixes viure, ara que no et queda res, ni les ganes de respirar, i res no té sentit, i tens el remei al front, ni tan sols l'esperança de tornar a somiar un dia aquest somni de Commune, mai més, ni això, no et queda! Què esperes, au, una sola paraula, i s'ha acabat aquest món insofrible... Digues, dispero?... Què esperes, dispero?

CLO: No!... Thérèse, per caritat!...

THÉRÈSE: Digues!...

JOJO: Va ser vostè, oi?...

THÉRÈSE: Que si vaig ser jo?... (*Abaixa el fusell.*) Ho entens, per fi, ho entens, Jojo, ja ets un home...

CLO: Déu meu, tu!...

THÉRÈSE: I ara sé que viuràs, Jojo... Mira, tinc el fusell, però té! (*Li envia el fusell als braços.*) I gràcies, fill, ara sé que viuràs... Anem, Clo, sí, anem.

THÉRÈSE *l'agafa pel braç.*

CLO: Deixa'm, no em toquis!

CLO s'aparta, se la mira esfereïda. THÉRÈSE es queda quieta.

JOJO: Ho sap tot, i preveu el futur, i sap el nombre exacte, vint mil... I coneix tots els noms, m'hi jugo el que vulguis, un per un, de memòria...

CLO: I jo, al seu darrere...

THÉRÈSE: No, filla, tu... Ho pots entendre, tu l'estimaves, també te'l van prendre...

CLO: No te m'acostis!

THÉRÈSE: Tingues compassió, Clotilde, almenys tu...

JOJO: No la podem guanyar mai, aquesta revolució, com podem guanyar-la?...

JOJO llença el fusell a la pila de trastos.

CLO: I jo, al seu darrere, paula... I ella... Clo, el meu fill, anem a buscar-lo... El vestit de la cuinera... Clo, avui tornaré de matinada... Clo, sortim de París... Resigna't, pobra Clo, ens han pres per espies, ho veus, ens han pres per espies... I jo, la burra, sí, senyora, sí, senyora, sí, sense adonar-me de res, al seu darrere en lloc d'anar-me'n amb ell, a la barricada, ni que fos a mirar per ell i a tirar trets, si calia, Déu, sí, a tirar trets! Per què no m'ho demanaves, Michel?... Sabies que no t'escoltaria, és clar, massa paula, i mentrestant, ella... Estúpida, ho veies, Clo, ho veies i no t'ho volies creure, fins que t'has tornat boja, tancada en aquest pati amb tota aquesta gent que et mirava i es deia, ha estat ella... I l'altra... Com pot ser, no se n'adona?... O potser deien que no, que no es pot ser tan estúpida, el que passa és que són còmplices, dos monstres, i ella dissimula i l'altra no, però són iguals, l'una com l'altra, dos monstres... (Als veïns.) No, de debò, ho juro, sóc estúpida, vaig néixer així, em podeu creure, sóc així, de debò, estúpida, i no en sabia res, em creieu, oi, que sí? I ara, suposo que me'n puc anar, sí, me n'haig d'anar, me'n vaig, prou, ja n'estic farta, el somiaré tota la vida, aquest pati on vaig perdre l'enteniment comptant canonades, esperant que Michel

---

tornés i contemplant la carnisseria, compungida com una dolorosa estúpida... Oh, prou, prou!

CLO surt corrents.

THÉRÈSE: Clo, torna!... Encara no, avui no pots sortir de París, és perillós, espera't un parell de dies, Clo! Tens diners, almenys, et fan falta diners? Clo...

ESCENA 15

Continuen creixent els trets i les canonades.

THÉRÈSE: ...No... Ara, silenci... Oh, silenci, silenci!... No imploris... Sobretot, silenci, i no esperis mai res, ni una paraula... Ho veus, t'has quedat sola... I quan els cossos encesos i els xiscles i les brases que t'omplen el pensament t'acabin esmicolant el cervell i cada bocí multipliqui la multitud de cossos roents i de xiscles eterns i brases, llavors, sobretot, ni una paraula, Thérèse, silenci, no imploris, no servirà de res, al capdavant estaràs sola i tornaràs a fer-ho cada nit, totes les nits que t'esperen i l'endemà, els fusells i les baionetes tornaran a inundar París, i no deixaràs de sentir xiular els obusos, cada dia, i repicar les metralladores de punta a punta de dia, davant la ronda interminable de boques que esclaten de deu en deu i cauen i es tornen a alçar per tornar-hi, l'endemà... Oh, prou, prou... *(Els trets, cada cop més a la vora. Es refà. Als veïns:)* No, ho sento, no us quedarà la paret esquitxada, finalment, no tindreu cap atrocitat per explicar als coneguts... Malgrat tot, haurem de sobreviure... Oh, silenci, ara ja està fet, i m'he quedat sola, què més se'm demana, què més?... Prou, prou, també m'hi tornaré boja, en aquest pati, també m'hi he tornat boja... *(Es disposa a sortir, s'adona que JOJO no s'ha mogut.)* Encara ets aquí, tu? Petit, què esperes?... Sant Déu, torna a casa!...

JOJO: Encara em vol?...

THÉRÈSE: Vine... Sí, vine!

THÉRÈSE camina, JOJO la segueix lentament, surten.

El pati queda buit, els trets i les canonades s'aturen en sec, silenci.